

2

ΟΚΤΩΒΡΗΣ 1979

ΠΙΤΣΟΣ

ΡΗΞΗ

πολιτικό δελτίο πληροφόρησης για μια προλεταριακή αριστερά

ΠΟΥ ΠΑΜΕ;

Κάθε φθινόπωρο, κάθε τέτοια εποχή ή πλειοψηφία, σχεδόν όλες οι οργανώσεις κόμματα, έντυπα "κάνουν προβλέψεις". Αυτές γενικά έχουν τά έξης χαρακτηριστικά, έδω και πέντε χρόνια (ή ίσως και πέντε αιώνες!).

- Α. Η κρίση του παγκόσμιου καπιταλισμού οξύνεται.
  - Β. Οι αντιθέσεις στο έσωτερικό της χώρας μεγαλώνουν.
  - Γ. Η καταπίεση οξύνεται.
  - Δ. Οι λαϊκές μάζες θά έντείνουν τον αγώνα τους.
  - Ε. "Θάχουμε γεγονότα".
- Βάζουμε στοίχημα πώς και φέτος αυτό θά'ναι το γενικό περίγραμμα όλων των "έκτιμήσεων". Κι έτσι μπορούμε ν αρχίσουμε μιά νέα "σιαζόν".

Πιστοί λοιπόν κι έμεις σ' αυτές τές κληροδοτημένες από τους προγόνους μας αρχές θά προσπαθήσουμε νά δούμε "πού πάμε ;".

Μόνο πού αυτό δέν θά τό κάνουμε κάνοντας την "ανάλυση", μιά ανάλυση πού πιστεύουμε σν νήθως δέν λέει τίποτε πέρα από γενικόλογες, αλλά βλέποντας τά αντικειμενικά στοιχεία πού εμφανίστηκαν από την ίδια τή συσάρευση της πραγματικότητας του κινήματος. Μά θά πει κανείς αυτά είναι "υποκειμενικά" στοιχεία. "Ε, λοιπόν πιστεύουμε ότι αυτά τά "υποκειμενικά στοιχεία" είναι πολύ πιο πραγματικά από φευτοαναλύσεις, γιατί στο κάτω - κάτω δείχνουν την πραγματική κίνηση της κοινωνίας όπως αντανακλάται στην πραχτική και τή συνείδηση των ανθρώπων. Κι άρα, επειδή εκείνο πού μās ένδιαφέρει δέν είναι ή γεωλογική σύσταση του γαλή

σπουδαστικά

ΠΟΛΩΝΙΑ

νότη (:) αλλά τό τί γίνεται πραγματικά στήν κοινωνία, πρόκειται γιά πολύ πιό "άντικειμενικά καί αδιάφευστα κριτήρια.

α. Η «κρίση»

Όπως έχουμε πει πολλές φορές άλλοι ή πρό σφατη πολιτική καί κοινωνική πραγματικότητα στή χώρα μας χαρακτηρίστηκε από ένα κύκλο αγώνων (1972-76), κύκλο αγώνων πού τίναξε στόν αέρα τή δικτατορία καί έβαλε τίς βάσεις γιά ένα νέο εργατικό κίνημα στή χώρα μας. Αυτό πού χαρακτηρίζει αυτό τόν κύκλο αγώνων πού άρχισε μέ τίς φοιτητικές κινητοποιήσεις ένάντια στή δικτατορία, κορυφώθηκε μέσα από τό Πολυτεχνείο μέ κέντρο τούς φοιτητές καί μετά τή μεταπολίτευση εκφράστηκε μέσα από τό έργο - στασιακό κίνημα μέ κορύφωση καί κατάληξη τίς 25 Μάη '76, είναι ό ΑΣΤΙΚΟΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΣ τουχα ρακτήρας. Τόσο στή διάρκεια τής δικτατορίας, πού τό κέντρο ήταν τό ρέξιμο τής χούφτας, όσο καί μετά πού σέ ένα γενικό επίπεδο ή κυρίαρχη ιδεολογία ήταν αντιφασιστική καί τό εργατικό κίνημα χαρακτηρίζονταν από μία δημοκρατική ιδεολογία καί διεκδίκηση (συνδικαλιστική οργάνωση καί καλύτερα μερρώματα). Η όξυνση τής ταξικής σύγκρουσης, ή αυξανόμενη αντιπαράθεση μέ τήν κυβέρνηση, όδήγησαν σέ έξαφάνιση καί ήττα αυτό τό παλιό κίνημα καί ιδεολογία. Αφεντικά καί κυβέρνηση έβγαλαν τά γάντια τών πρώτων χρόνων τής μεταπολίτευσης, καί άρχισαν μία πολύπλευρη επίθεση ένάντια στό εργατικό καί τό συνολικό κίνημα.

Έτσι έγινε φανερό πώς ή παλιά αστικοδημοκρατική ιδεολογία καί κίνημα δέν μπορούσε πιά νά καλύψει καμμία ανάγκη, δέν άνταποκρίνο - νταν σέ καμμία πραγματικότητα.

Όμως ή συλλογική συνείδηση, ή απόρριψη μιās παλιās ιδεολογίας καί ή διαμόρφωση μιās καινούργιας δέν είναι κάτι πού αλλάζει από τήν μία μέρα στήν άλλη δέν είναι κάτι πού γνιέται μέ μία απόφαση. Είναι κάτι πού ώριμάζει ΜΕΤΑ από μία κρίση τής παλιās ιδεολογίας. Έτσι τά δύο ή τρία χρόνια μετά τό '76 αποτέλεσαν μία εποχή κρίσης. Κρίση πού εκφράστηκε σ' όλα τά επίπεδα. Στό χώρο τής άκρας άριστερας αυτή όδήγησε στήν αποσύνθεση ή τή συρρίκνωση τών παλιών ομάδων καί οργανώσεων, τήν ανάπτυξη καί τήν διάδοση μιās ιδεολογίας αντιπολιτικής καί αντιοργανωτικής, τήν διόγκωση τού λεγόμενου άναρχικού ρεύματος. Στό ιδεολογικό πεδίο σήμαινε τήν αυξανόμενη απόρριψη μιās άρκετά έπιφανειακής πολιτικής, πού είχε υποχρεωτικά ένα κίνημα πού δέν ξεπέραγε έναν αστικοδημοκρατικό χαρακτήρα καί τήν εξάπλωση μιās ιδεολογίας πού έτεινε νά κεντράρει στό "άτομικό", ψυχολογία, ψυχάνάλυση, θεωρία τών άναγκών. Χαρακτηριστικό πάνω σ' αυτό ήταν ή νέα εξάπλωση τού ψυχολογικού καί λογοτεχνικού βιβλίου.

Η παλιά φεουτοπολιτική καί οικονομίστικη λογική είχε μπει γιά τά καλά σέ κρίση, χωρίς όμως νά αντικαθίσταται άκόμη από μία άλλη.

Αυτή ή κρίση έπιασε άκόμα καί χώρους πέρα από τήν άκρα άριστερά, όπως εκφράστηκε μέ τήν κρίση στό "Ρήγα", καί τό αυξανόμενο "άδεια - σμα" τής ΚΝΕ από νεολαϊκούς, ιδιαίτερα στό μαθητικό χώρο. Αυτή ή κρίση αγκάλιασε τό πών. Άρχισε νά εμφανίζεται όλο καί πιό καθαρά ή κρίση τής οίκογένειας, ή κρίση τής παλιόσκου λτούρας (τό τέλος τού άντάρτικου καί τού φευτολαϊκού τραγουδιού).

Κι' αυτές οι αλλαγές, ή κρίση τού παλιού

μου καί τής ιδεολογίας του δέν περιορίζεται στό χώρο τής άκρας άριστερας καί τής νεολαϊας. Εμφανίζεται γενικώτερα σ' όλη τήν έλληνική κοινωνία σάν κρίση καί "κενό" τής μεταπολεμικής ιδεολογίας καί τού αποκορυφώματος τής τής "μεταπολίτευσης". Κρίση πού μπορεί νά χαρακτηριστεί ως έξής. Ένώ οι άνθρωποι ζουν πιά άλλοιώς (μέσα δηλαδή σέ μία "καταναλωτική" καπιταλιστική κοινωνία, μέ νέες συνθήκες καί άνάγκες) εξακολουθούσαν όμως νά σκέπτονται καί νά συμπεριφέρονται όπως παλιά σάν σέ μία άγροτική ή μισοάγροτική κοινωνία. Καί ή δικτατορία έπαιξε μεγάλο ρόλο σ' αυτή τήν ιδεολογική "καθυστέρηση" καί άναντιστοιχία. Η κρίση λοιπόν αυτής τής ιδεολογίας τής παλιās ιδεολογίας καί τών άναπαραστάσεών της είναι κάτι τό γενικευμένο, αγκυλιάζει όλο καί πλατύτερα στρώματα, (χαρακτηριστικό αυτός τής καθυστέρησης είναι καί τό κρετινικό "φωμί, δουλειά κλπ", πού μάλιστα προβάλλεται από τήν άκρα (:) άριστερά.)

Όμως μία τέτοια κατάσταση κρίσης καί ιδεολογικής καί πολιτικής αποσύνθεσης θά ήταν δυνατό, καί έχουμε ιστορικά προηγούμενα, νά διαρκέσει γιά πολλά χρόνια, χωρίς νά εμφανίζεται κάποια δυνατότητα ξεπεράσματος.

Πιστεύουμε ότι τά πράγματα δέν είναι έτσι. Η κρίση αρχίζει κι' όλας νά ξεπερνιέται.

β. Η απαρχή της «ρηξης»

Ηδη τήν περίοδο πού πέρασε, τέλη '78, '79 άρχισε νά γεννιέται μία νέα πραγματικότητα σέ όλο καί σημαντικώτερα τμήματα τής νεολαϊας, τού κινήματος γενικώτερα καί πιό ειδικά τής άκρας άριστερας. Ένώ από τήν μία πλευρά βάζουν τά φαινόμενα κρίσης τών παλιών μηχανισμών καί ιδεολογιών ή "άμφισβήτηση" άρχισενά παίρνει συγκεκριμένο χαρακτήρα. Η νίκη πού σημειώθηκε γύρω από τήν υπόθεση Σερλφ άποτέλεσε μία τομή. Οι δυνάμεις αυτού πού θά μπορούσαμε νά χαρακτηρίσουμε σάν άντικαπιταλιστικό, ή "αυτόνομο" χώρο πέτυχαν μία πρώτη νίκη, έδειξαν πώς ξέρουν καί μπορούν νά παλεύουν τήν κρατική τρομοκρατία. Καί τά πράγματα άρχισαν νά επιταχύνονται. Σέ Πανεπιστήμια, σχολές, γειτονιές, σχολιά άρχισε νά εμφανίζεται ένα φαινόμενο πού δέν έχει νά κάνει μέ τό παλιό "άντιεξουσιαστικό" ή "άναρχικό" ρεύμα. Πρόκειται πιά όχι γιά μία θέληση έξατομικευμένης ή άφηρημένης κριτικής αλλά γιά μία πρωταρχική θέληση συγκεκριμένης ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ. Γεννήθηκαν οι λεγόμενες αυτόνομες ομάδες. Πάντοτε, σ' όλους τούς χώρους τής νεολαϊας ξεφύτρωναν σά μανιτάρια τέτοιες ομάδες πού άρχισαν νά παρεμβαίνουν σέ διαφορετικά επίπεδα, έχοντας όμως μερικά βασικά κοινά στοιχεία. Τήν άρνηση τής καπιταλιστικής ιδεολογίας σ' όλες τίς παραφυάδες της, τήν αντίθεση μέ τό κράτος καί τό κρατικό μηχανισμό, τήν άρνηση τών γραφειοκρατικών οργανωτικών σχημάτων, τήν άρνηση τής πολιτικολόγας "πολιτικής" μέ τό μεγάλο Π. Αυτές οι ομάδες άπόκτησαν ένα σημείο επαφής καί κοινής πάλης γύρω από τήν πάλη ένάντια στήν κρατική τρομοκρατία. Στά Πανεπιστήμια καί τίς σχολές μέ τήν πάλη ένάντια στό τσίρκο τών φοιτητικών εκλογών, στήν πάλη ένάντια στό νόμο πλαίσιο, καί δωρεάν φοιτητικές λέσχες στήν Αθήνα καί τή θεσσαλονίκη, μέ μία άδιάκοπη παρέμβαση γύρω από διάφορα θέματα. Η Αγία Βαρβάρα πού ξεκίνησε από τή δουλειά μιās τέτοιας ομάδας νέων είναι χαρακτηριστική γιά τό ρόλο καί τήν εξάπλωση τών ομάδων.

συνεχία στη σελίδα 97

Οι εργάτες του Πίτσου νικήθηκαν; Από πρώτη άποψη, ναι. Τελικά, μετά από 6 μήνες του σκληρότερου απεργιακού αγώνα που έχει δοθεί μετά τη μεταπολίτευση, η ΖΗΜΕΝΣ, ο ΣΕΒ και η κυβέρνηση κέρδισαν το παιχνίδι. Το εργοστασιακό σωματείο του Πίτσου, μετά από 5 χρόνια, ηττήθηκε κι αυτό ακολουθώντας άλλα εργοστασιακά σωματεία που γνώρισαν τα τελευταία χρόνια παρόμοια τύχη.

Σίγουρα αυτή η ήττα είναι σημαντική για όλο το εργατικό κίνημα. Ήταν ένα χτύπημα για όλους τους εργάτες, για όλους μας.

Όμως, σε αντίθεση ίσως με πολλές άλλες απεργίες, αυτή η ήττα δεν υπήρξε ποτέ ήττα των εργατών του Πίτσου, ίσως δεν ήταν καν μία "ήττα". Ήταν το ξεπέρασμα της ίδιας της δομής του εργατικού κινήματος, της ίδιας της πραγματικότητας και της σύνθεσης του μεταπολιτευτικού εργατικού κινήματος.

Τι έννοούμε μ' αυτό. Κατ' αρχήν, κι αυτό ήταν φανερό σ' όλη τη διάρκεια του αγώνα, οι εργάτες του Πίτσου δέ λύγισαν με βάση το συσχετισμό πάλης ανάμεσα σ' αυτούς και τ' άφεντικά τους. Αντίθετα, σχεδόν μέχρι το τέλος συνέχισαν να είναι σχεδόν άττητοι. Η ήττα τους βρίσκεται αλλού. Στο συνολικό συσχετισμό των δυνάμεων.

Δηλαδή, ενώ από την πλευρά τους τ' άφεντικά αντιμετώπισαν τον Πίτσο σά βασικό πεδίο αντιπαράθεσης με το ΣΥΝΟΛΟ της εργατικής τάξης, και η ταχτική τους ήταν αντίστοιχη, από την πλευρά του εργατικού κινήματος δεν έγινε κάτι τέτοιο. Το εργατικό κίνημα δέ μπόρεσε να αντιμετωπίσει ανάλογα την επίθεση των άφεντικών που εκδηλώθηκε στον Πίτσο.

Αυτό σημαίνει πως το εργατικό κίνημα έχει μία δομή που δεν ανταποκρίνεται πιά στην αναγκαιότητα της πάλης. Έξακολουθεί να κυριαρχείται από μία διπλή κατάσταση αδυναμίας. Από την μία πλευρά από εργοστασιακά σωματεία αδύναμα, κουρασμένα και διασπασμένα, που φυτοζωούν σε μερικά εργοστάσια, κι από την άλλη, σε ένα γενικότερο επίπεδο, από την αθλιότητα των διάφορων ΣΑΔΕΟ και παρατάξεων που είναι ικανές μόνο για κάποια τελετουργική "κινητοποίηση" και όχι για σκληρό αγώνα.

Έτσι οι εργάτες του Πίτσου έμειναν μονάχοι τους να τάβγαν περά μ' όλα τα άφεντικά και τους μηχανισμούς τους. Ο αγώνας ήταν ανισος. Και όμως έδωσε τόσα πράγματα. Και πάνω απ' όλα αποκάλυψε πιά για τα καλά, ακόμα και σ' όποιον ήταν τυφλός, πως τα πράγματα δέ μπορούν να συνεχιστούν έτσι.

Δέν είναι δυνατό, όταν οι εργάτες του Πίτσου φτάνουν να καταλαμβάνουν τα γραφεία των διευθυντών, όταν κηνυγάνε τους λακέδες του κεφάλαιου, όταν άφηφούν τους νόμους των άφεντικών, να έχουν ένα σωματείο-ήγεσία που ύπνοβατεί διαρκώς, που φρενάρει διαρκώς, που τό μόνο που έκανε για εξη μήνες ήταν να έχει μία ταχτική που όδηγοσε στο σπάσιμο της απεργίας.

Δέν είναι δυνατό, όταν δίνεται ένας πρωτοπόρος και άποφασιστικός αγώνας, τά διάφορα "ένωτικά όργανα" της εργατικής τάξης να κάνουν συγκεντρώσεις στο Άκροπόλ και να μην ύπάρχει κανένα επίπεδο ένότητας της εργατικής τάξης γύρω από έναν άποφασιστικό αγώνα.

Δέν είναι δυνατό, όταν στους εργάτες του Πίτσου άναπτύχθη κε μία ταξικότητα, μία αντίληψη του ταξικού ανταγωνισμού με τό κεφάλαιο που δέν έχει καταχτηθεί σε κανένα εργοστάσιο, να έχουμε να κάνουμε με ένα κυρίαρχο κλίμα ανταλλαγής φιλοφρονησεων, παρουσίας του Καρακίτσου και του όποιουδήποτε εργατοπατέρα, και με κενά ένικά κακαρίσματα των διάφορων Άνδρέδων.

Οι εργάτες του Πίτσου, πολύ μπροστά από τό βάλτο της ύπό-

λοιπής πραγματικότητας του "εργατικού κινήματος", βρέθηκαν μνοι να δίνουν μια μάχη πρωτοπορίας.

Βγαίνοντας μέσα από το παλιό, προϋδέασαν το καινούργιο : την αντίσταση στη βία των αφεντικών, το ξεπέρασμα στην πράξη της διοίκησης του σωματείου, το προχώρημα της αντίληψης της πάλης με το κεφάλαιο που εκφράστηκε με το "στά παλιά μας τά παπούτσια κι αν κλείσει το εργοστάσιο", και ένα σύνολο από άλλες κατακτήσεις. Οι εργάτες του Πίτσου υψώθηκαν στις ανάγκαιότητες της πάλης ΣΗΜΕΡΑ, ΑΥΡΙΟ, γι' αυτό και νικήθηκαν, για τί το εργατικό κίνημα έχει μείνει σ' ένα χτές. Κι όταν αυτό το χτές ήταν κάτι το πραγματικό, δηλαδή όταν συνέβαινε πραγματι χτές, ήταν κάτι το ζωντανό και καινούργιο. Σήμερα είναι ένα υπόλειμα.

Είναι πιά φανερό πως το παλιό εργοστασιακό σωματείο, με τη δομή που είχε, δεν ανταποκρίνεται στις ανάγκες της σημερινής πάλης. Κι ως φωνάζουν με αγανάκτηση οι "μεγάλοι υπερασπιστές" των εργοστασιακών σωματείων, που ήταν ενάντια τους όταν το 1974-75 παλεύαμε και μες για να χτιστούν. "Ε, σήμερα λοιπόν το λέμε καθαρά, το εργοστασιακό σωματείο δεν αρκεί, είναι ένα υπόλειμα. Κι αυτό φάνηκε ξεκάθαρα στον Πίτσο. Σ' ένα εργοστάσιο όπου δινόταν ένας αγώνας πολύ πιο άνεβασμένος, οι εργάτες αυθόρμητα ξεπέρασαν το σωματείο, τόσο σαν ηγεσία όσο και σά μορφή. Δρούσαν πολύ περισσότερο ΑΥΤΟΝΟΜΑ. Και ότι καινούργιο έγινε πραγματοποιήθηκε ακριβώς μέσα από την ΑΥΤΟΝΟΜΗ ΠΡΑΞΗ. Το Σωματείο, εκφράζοντας πιά το μέσο όρο της "ειρηνικής περιόδου", ενώ ξεκίνησε σαν η πρώτη μορφή οργάνωσης μετά τη μεταπολίτευση και οικοδομήθηκε μέσα από αγώνα, δεν ανταποκρίνεται πιά στις ανάγκες ενός σκληρού ταξικού αγώνα.

Είναι φανερό πως, με τις μορφές που έχει πάρει σήμερα, που είναι περισσότερο διοίκηση, στο επίπεδο των αποφάσεων και της λειτουργίας, παρά εργατικό σύνολο, δε μπορεί να τ'α βγάλει πέρα. Είναι αναγκαίο να δημιουργηθούν νέες συνθήκες που μονάχα μια εργατική πρωτοπορία μπορεί ν' αρχίσει να τις διαμορφώνει, συνθήκες μεγαλύτερου και ουσιαστικότερου ρόλου των εργατών στις διαδικασίες, συνθήκες μιας άμεσης δημοκρατίας από τη μια και αγώνα πιο σκληρού από την άλλη. Και κάτι τέτοιο δε μπορεί να γίνει σήμερα από τα εργοστασιακά σωματεία όπως έχουν καταντήσει.

Μά θα πει κανείς, αυτό σημαίνει πως είμαστε πιά ενάντιοι στα εργοστασιακά σωματεία; Όχι βέβαια. Όμως είμαστε πιά ενάντιοι σ' εκείνη την αντίληψη που αρκείται στα εργοστασιακά σωματεία. Σήμερα, για να προχωρήσει ένας οποιοσδήποτε αγώνας, χρειαζόμαστε κάτι πέρα από τα σωματεία αυτά όπως διαμορφώθηκαν. Κι αυτό ισχύει και σ' ένα άλλο επίπεδο. Το επίπεδο της ενότητας ανάμεσα στα εργοστάσια και τους αγώνες. Σήμερα, τα εργοστασιακά σωματεία αποδειχτηκαν άλκινα να καλύψουν αυτές τις ανάγκες. Και αν δε θέλουμε να μείνουμε στα διάφορα ΣΑΔΕΘ θα πρέπει να παλέψουμε για να οικοδομηθούν νέες μορφές ενότητας και αλληλεγγύης.

Μ' αυτή την έννοια λοιπόν μιλάμε για μια ιστορική "ήττα". Με μια διπλή έννοια. Από τη μια το οριστικό πιά τέλος και κύνειο ήσυχας παλιάς φάσης του εργατικού κινήματος, και από την άλλη, μέσα από έναν προχωρημένο αγώνα, το προϋδέασμα του καινούργιου. Γιατί ο αγώνας του Πίτσου έτεινε να σπάσει την παλιά μορφή των αγώνων και να περάσει σε μια νέα. Έτσι έδειξε τις νέες κατευθύνσεις του αύριο:

α) Σκληρός αγώνας μέσα στο εργοστάσιο. Έκεί δηλαδή που υπάρχει το μάξιμουμ της δύναμης των εργατών ενάντια στο συγκεκριμένο αφεντικό, και όχι τυπική απεργία. Από εκεί μέχρι την κατάληψη το βήμα δεν ήταν μεγάλο. Όμως οι γενικές συνθήκες, το συγκεκριμένο σωματείο και διοίκηση, δεν επέτρεψαν να γίνει, μια και έτσι θα πέραγε το ίδιο σε μια λογική άρνησης της νομιμότητας της ιδιοκτησίας.

β) Μεταφορά της σύγκρουσης ενάντια στους συγκεκριμένους φορείς και όργανα του κεφαλαίου, διευθυντές, "μηχανικούς", απεργοσπαστές, σύγκρουση που πήρε επιθετικό και αδιάλλακτο χαρακτήρα.

γ) Άρνηση του φτωχοπροδοτισμού, της ιδεολογίας "εμείς οι φτωχοί εργάτες", και κατάκτηση μιας άλλης συνείδησης, επιθετικής, αγωνιστικής, "κλείστο το Νταχάου", "αντίσταση στη βία των αφεντικών". Και εδώ βρίσκεται ίσως η σημαντικότερη κατά-

χτηση που αποκαλύπτει τη νέα ιδεολογική και πολιτική σύνθεση του προλεταριάτου ή τουλάχιστον ενός τμήματός του.

δ) Ξεπέρασμα, σε πολλές φάσεις του αγώνα, του σωματείου σε διοίκησης, και οργάνωση εμβρύων μιας αυτόνομης πάλης.

ε) Ξεπέρασμα ενός αγώνα για "αίτήματα" και μεταβολή του σ' έναν αγώνα για εξουσία, για την εξουσία των εργατών πάνω στα αφεντικά, πάνω στο ρυθμό και τους νόμους της καπιταλιστικής συσσώρευσης.

στ) Παρά την ήττα, θεμελίωση ενός άλλου παραδείγματος αγώνα. Ο Πίτσος αποτέλεσε τελικά, παρά την ήττα, ένα φραγμό στα αφεντικά, στην επίθεσή τους ενάντια στην εργατική τάξη. Όταν τ' αφεντικά, για να τσακίσουν ένα σωματείο, τους εργάτες, είναι υποχρεωμένοι να χάνουν 500 εκατομμύρια, να γκρεμίζεται ή ιεραρχία στο εργοστάσιο, να πασχίζουν 6 μήνες μ' όλες τους τις δυνάμεις ενωμένες για να τους λυγίσουν, αυτό σημαίνει ότι βρήκαν μπροστά τους μια εργατική τάξη ΔΥΝΑΤΗ κι όχι αδύναμη. Σημαίνει πως το κόστος της επίθεσης ενάντια στους εργάτες είναι μεγάλο. Άρα τ' αφεντικά, κι αυτό είναι ένα μάθημα που πήραν στον Πίτσο, καταλαβαίνουν ότι υπάρχουν όρια στην επίθεση που μπορούν να κάνουν στους εργάτες. Μ' αυτή την έννοια, ο αγώνας των εργατών του Πίτσου είχε και στοιχεία ΝΙΚΗΣ για τους εργάτες, παρόλη την ήττα.

ζ) Τελικά, ο αγώνας του Πίτσου άνοιξε το δρόμο, που άργα ή γρήγορα θα πιαστεί και από την υπόλοιπη εργατική τάξη, για ένα νέο επίπεδο των εργατικών αγώνων, ένα νέο επίπεδο οργάνωσης και πάλης των βιομηχανικών εργατών. Και το γεγονός ότι με την "ήττα" του ήρθε να επισφραγίσει το τέλος μιας εποχής ίσως βοηθήσει τουλάχιστον να ξεπεράσουμε πιο εύκολα μια κατάσταση που έχει κιόλας πεθάνει και να ετοιμαστούμε, να παλέψουμε για να έρθει μια νέα, που σε μεγάλο βαθμό θα στηρίζεται στο δίδαγμα του Πίτσου, σαν κύκνειο άσμα του παλιού, που έδειξε τις δυνατότητες αλλά και τα όρια του παλιού εργοστασιακού σωματείου, αλλά και σαν πρώτη εμφάνιση με τόσο ολοκληρωμένο τρόπο του μέλλοντος.

ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΟΥ ΑΓΩΝΑ

Δυόμιση μήνες μετά το άρ-
χίνισμα του αγώνα στον Πίτσο,
στις 2 Ιούλη, η πάλη περνάει
σε μια νέα φάση. Η εταιρία
σταματάει το λόκ-άουτ και κα-
λεϊ τους εργάτες να ξαναρχί-
σουν τη δουλειά, χωρίς όμως να
υποχωρεί καθόλου στα αρχικά
αίτήματα, δηλαδή τη γέπανάπρος
ληψη των φαντάρων. Έτσι, μετά
από μια μέρα οι εργάτες αρχί-
ζουν ζωρες στάσει, και μείωση
παραγωγής.

Τώρα πιά τα πράγματα, όδη-
γούν σε νέα κλιμάκωση. Αρχί-
ζει η αυσιαστική φάση του α-
γώνα.

Μετά από χρόνια, η ΖΗΜΕΝΣ
προχωράει πιά σε απολύσεις στα
ίσα.

Την πρώτη μέρα των στάσεων
3 Ιούλη, στέλνουν τις πρώτες
απολύσεις. Φυσικά, ανάμεσα
στούς πρώτους απολυμένους εί-
ναι και οι "έξτρεμιστές".

Όμως την επόμενη μέρα, οι
5 απολυμένοι κάνουν κάτι που
έχει πολύ καιρό να γίνει σ' ερ-
γοστάσιο. Μπαίνουν μέσα, παρά
την παρουσία της αστυνομίας,

Την επόμενη μέρα όμως οι
απολυμένοι δέ ξαναμπαίνουν μέ-
σα, ή διοίκηση μάς λέει πως
κάτι τέτοιο δε σηκώνει, είναι
"έξτρεμιστικό". Όμως νέα αν-
τίθεση ξεπηδάει. Στην πόρτα
εμποδίζουν δυο εργάτες ακόμα
να μπουν μέσα στο εργοστάσιο,
χωρίς να τους έχει έρθει από-
λυση.

Όμως και πάλι αυτή η από-
πειρα δε μένει έτσι. Ο ένας
από τους δυο, την ώρα της στά-
σης, πηδάει από τα κάγκελα μέ-
σα στο εργοστάσιο. Οι μπάτσοι
που βρίσκονται μέσα στο εργο-
στάσιο παρεμβαίνουν και μετά
από άφιμαχία τον πιάνουν. Τον
πηγαίνουν στο τμήμα αλλά μετά
από μια ώρα υποχρεώνονται να
τον αφήσουν ελεύθερο.

Μέσα στο εργοστάσιο βγαί-
νουν ελάχιστη παραγωγή. Ούτε τό-
σο πέμπτο της κανονικής. Δεν
πρόκειται για στάσεις τυπικές
τρώρες και μετά δουλειά. Την
επόμενη μέρα, 5 Ιούλη, απο-
λύεται όλη ή Διοίκηση του Σω-
ματείου.

Έτσι αρχίζει μια διαδικα-
σία αγώνα που οι όροι του εί-

ναι καθαροί. Νίκη του ενός ή
του άλλου. Συμβιβασμός δε χω-
ράει.

Ενας αζεπεραστος ανταγωνισμός

Έκει που έχουν φτάσει τα
πράγματα στο εργοστάσιο, που ο
έλεγχος των αφεντικών πάνω
στούς εργάτες έχει φτάσει στο
κατώτερο σημείο του, που η έρ-

γατική "έξουσία" πάνω στους
όρους δουλειάς, τους ρυθμούς,
το δικαίωμα απόλυσης, έχει φτά-
σει στο ανώτερο σημείο της, δεν
υπάρχει άλλη λύση για τ' αφεν-

A black and white photograph showing a large, dense crowd of people. Many individuals are wearing white shirts, and some are holding up their hands or small objects, possibly in a gesture of celebration or protest. The crowd is gathered in front of a building with visible arches and windows. The overall atmosphere appears to be one of a significant public gathering or event.

Μετά από δύομισον μήνες αγώνα, ο Πέτρος προσπαθεί με μια νέα έλπιση να τσακίσει το προτύργιο του εργατικού κινήματος στη χώρα μας, τους εργατές του Πέτρου. Έτσι, από τη δεύτερα 2 'Ιουλη, αφού τ' λόν-δουτ δέ μπορείτε να λυγίσει τους εργατές, ξεκινάει μια νέα φάση.

Περνάνει πιά σέ ολοκληρωτική επίθεση ενάντια στους εργάτες του Πίτσου. Τρομοκρατία καί απολύσεις σέ δεκάδες εργάτες είναι ή νέα ταχτική του. Απολύσεις πού έφτασαν πιά καί στο ίδιο τό διοικητικό Συμβούλιο του Σωματίου.

Τ' άφηνετικά τοβ Πίτσου (Ζήμενς, ΑΕΓ, Πίτσος) έχουν πλάτες δλους τοός βιομηχανούς καί το κρατός τους -ή άστυνομάς βρίσκονται συνεχώς στο έργο-στάσιο. Κι αυτό γιατί το Σωματείο τοβ Πίτσου, οι εργάτες τοβ Πίτσου είναι σήμερα το κέντρο της εργατικής άντιστάσης, ή καρδιά τών έργοστασιανών εργατών ενάντια στ' άφηνετικά.

Οι εργατές του Πίτσου έχουν κατακτήσει τα περισσότερα δικαιώματα μέσα στο εργοστάσιο (δχι στις απολύσεις, ελευθερίες διαβιδήτες για τ' άλλα εργοστάσια) γιατί μέσα σε πέντε χρόνια, με δεκάδες αγώνες λυγίσανε τ' αφεντι κά.

Σήμερα λοιπόν που τα εργοστασιακά οματελέγεια αντιμετωπίζουν τις απολύσεις και βρίσκονται σε μία περίοδο άμυνας στην επίθεση των απεργιών, έχω περάσει σημάδια για τ'απεικινά και την κυβέρνηση τους να τοακάνουν την αντίσταση, το κέντρο των εργοστασιακών εργατών, τους εργατές του Πίτσου.

Τι 'αυτό καί τ'άφηντικά δέν πρόκειται αὐτῇ τῇ φορᾷ νά σταματήσουν σέ συμβιβασμούς. Θέλουν νά ξεμπερδέψουν ὁλοκληρωτικά.

“Όμως κι οι εργατές αποκτώνε κιά συνείδηση γι’αυτό. Κι έδωσαν ήδη τής πρώτης απάντησης. Άκολουθούμενι και μπήκαν στο εργοστάσιον, απάντησαν στην προπομπήν μέσα στο εργοστάσιον, μαζίς κληρονομήσεως και συγκεντρώσεως, συνθήματα και ξανακρίνουν τής παραδόσεως του εργατικού κινήματος: “ΟΛΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΡΓΑΤΙΑ. ΚΑΤΩ ΤΑ ΑΣΕΝΤΙΚΑ”, “ΒΙΑ ΣΤΗ ΒΙΑ ΤΩΝ ΑΣΕΝΤΙΚΩΝ”, “ΝΟΜΟΣ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΔΙΚΙΟ ΤΟΥ ΕΡΓΑΤΗ”

Οι εργατές του Πέτρου ξέρουν πώς δίνουν τώρα την αποφασιστική μάχη. Καί προτιμούν να δουν το εργοστάσιο κλεισμένο παρά να υποχωρήσουν. Κι αυτός ο άγώνας δεν κερδίζεται χωρίς αποφασιστική σύγκρουση. 'Αν τ'άρενται δεν ά- ντιμετωπίζουν μία αποφασιστική κι ανυποχώρητη αντίσταση μέσα στο εργοστά- σιο, αν δεν καταλάβει σ' όλη τη χώρα ο άγώνας, αν το θέμα της απεργίας του Πέτρου δε γίνει θέμα όλων των εργατών και του λαού, δε μπορεί νά υπάρξει ή νίκη.

Και, Καί ξέρουν ότι όταν έχεις να κάνεις μ'έναν αποφασισμένο εχθρό, μιά και μόνη απάντηση υπάρχει: ακόμα μεγαλύτερη αποφασιστικότητα, απάντηση σε κάθε πρόκληση κι εξέγερση, έλλωπαμα του αγώνα σ' όλο το λάο, μεταβολή του σε γενικό πολιτικό πρόβλημα. Ή'ταν τέτοιο αγώνα δε χωράνε μεταβασές λύσεις,θά νικήσουν ή τ'αφεντικά ή οι εργάτες. Καί νίκη περνάει μόνο από έναν ανυποχώρητο σκληρό αγώνα.

Η ερώτηση που βρίσκεται πάνω στο δελτίο 200 εργατές του Πότσου είναι: τεράστια. Δεν καλύπτουν μόνο για τον εαυτό τους. ΣΗΜΕΡΑ ΠΑΡΕΧΟΥΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΤΥ-ΡΕΣ ΟΛΟΥ ΤΟΥ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ, ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΕΡΓΑΤΟΡΓΑΣΙΑΚΩΝ ΣΩΜΑΤΕΙΩΝ. Οι εργα-τές του Πότσου μάθαμε σήμερα τη φωνή των εργατών της 'Ελλάδας. Κι εκεί-νοι που έχουν τίποτε να χάσουν, που με τα χέρια τους μπορούν να σπά-σουν τον αέρα που έλκει τον καπνό των καρότσιών μας, να δώσουν την α-πόδομα κορά ως το σύνθημα της εργατικής εξουσίας. ΜΟΝΟΣ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΔΙΚΙΟΤΟ ΕΡΓΑΤΗ, μπορεί και σήμερα να γίνει πραγματικότητα στην κλή των εργατών των εργατών του Πότσου με τ' αφεντικό.

Κι ἐπειδὴ μεγάλο εἶναι τὸ βάρος καὶ πέφτει στοὺς ὤμους τῶν ἐργατῶν τοῦ Πέτσου, τὸ ἴδιο μεγάλη εἶναι ἡ εὐθύνη ὅλων τῶν ἐργατῶν, ὅλου τοῦ λαοῦ, νὰ συμπαρασταθεῖ σ' αὐτόν τὸν ἀγῶνα πούναι πανεργατικὸς.

Πρόκειται για μία μεγάλη μάχη που μπορεί και πρέπει να κερδηθεί.

ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ ΕΘΝ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΩΝ ΑΦΕΝΤΙΚΩΝ
ΤΗ ΝΙΚΗ ΤΗ ΦΕΡΝΕΙ Ο ΑΓΩΝΑΣ
ΝΟΜΟΣ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΔΙΚΙΟ ΤΟΥ ΕΡΓΑΤΗ

6 'Ιουλιη 79

Εργατική Πρωτοβουλία

Αὕτη εἶναι καὶ ἡ αἴσθησις
τῶν ἐργατῶν. Γι' αὐτὸ καὶ οἱ
ἐνέργειές μας, ἡ μιά μετὰ τὴν
ἄλλη, ὁδηγοῦν σὲ παραπέρα ὁ-
ξυσση τὴν ἀντιπαράθεση.

Ἀνάμεσα σ' αὐτούς τοὺς δύο πρωταγωνιστές τῆς σύγκρουσης ὑπάρχουν ὅμως κι ἐκεῖνοι ποὺ πιστεύουν στὶς δυνατότητες συμβιβασμοῦ. Ἡ διοίκηση τοῦ Σωματείου πιστεύει ἀκόμα ὅτι χωρεῖ συμβιβασμοὺς καὶ μέχρι τὸ τέλος θὰ σέρνεται πλῶς ἀπὸ τὰ γεγονότα προσπαθώντας νὰ τὰ μετριάσει, φρενάροντας καὶ ἀπολογηθώντας, μερικές φορές, τοὺς ἐργάτες, βλέποντας ὅμως πάντα τὴν ἀντίσταση τῶν ἐργατῶν σὰν ἐνα ἀπλὸ "μέσο πίεσης". Εἶχαν, μείναι πλῶς. Εἶχαν μείνει σ' ἐκείνη τὴν περιόδο ποὺ οἱ συμβιβασμοὶ ἦταν ἀκόμα δυνατόι καὶ πιθανοί, Εἶχαν μείνει σ' ἐκείνη τὴν ἐποχὴ ποὺ ἦταν ἀκόμα δυνατό τὰ πράγματα νὰ κανονίζονται μὲ συνομιλίες καὶ συλλογικὲς συμβάσεις. Αὐτὴ ἡ στάση τῆς διοίκησης ἀποτέλεσε καὶ τὸ μεγάλο πρόβλημα τῆς ἀπεργίας ποὺ ὁδήγησε τελικὰ στὴν "ἀναστολή", δηλαδὴ στὸ σπᾶσιμο τῆς ἀπεργίας στὶς 7 Σεπτεμβρίου.

Μέχρι τότε όμως υπήρχαν ά-
κόμα πολλά να γίνουν. Ο ασυμ-
φιλώτος ανταγωνισμός ανάμεσα
σε έργατες και αφεντικά προ-
κειταν να ξεδιπλωθεϊ για 3 ο-
λόκληρους μήνες.

«Κλειστο το Νταχαου»

Οι άπολύσεις αύξάνονται συ-
νεχώς, όμως μέσα στο εργοστά-
σιο η παραγωγή γίνεται ολοκα-
πιδ ανύπαρκτη. Κάθε νέα από-
λυση γεννάει ολο και μεγαλύ-
τερη αποφασιστικότητα στους
εργάτες. Οι άπολυμένοι, που μέ-
σα στον 'Ιούλη θάνατον και ξε-
περνάνε τους 100, έχουν όλο-
κληρη τή συμπαράσταση των συ-
τρόφων μας που δουλεύουν μέ-
σα. Κάθε Παρασκευή μαζεύονται
από τους μέσα χρήματα για τους
έξω. Οι άπολυμένοι δέν είναι
κοιμένοι από τους μέσα. Τόσο
στή διάρκεια των στάσεων, που
τους χωρίζουν μόνο τά κάγκελα,
όσο και στη διάρκεια της "δου-
λειάς", που βγαίνουν, πληροφο-
ρούν τους έξω, τους φέρουν κα-
φέ, κλπ. Κι αυτό είναι, πολύ
σημαντικό. Φτιάχνεται ένα κλί-
μα όπου μέσα και έξω νοιώθουν
τό 'ίδιο και μάλιστα πολλοί λέ-
νε, μωκάρι νά μ'ας άπολύσει κι
εμ'ας ώστε νά βρεθούμε έξω. Γι'
αυτό και οι προσπάθειες των
αφεντικιών στρέφονται στο σπά-
σιμο αυτής τής ενότητας, στο
διώξιμο των έξω. Από τή μιá

ή αστυνομία προσπαθεί να διώξει τους απολυμένους από τον χώρο του εργοστασίου, από την άλλη η ΖΗΜΕΝΣ κάνει ότι μπορεί για να σπάσει την φυσική ενότητα μας με τους μέσα. Αρχίζει να φτιάχνει το Νταχάου. Στην αρχή βάζει λαμαρίνες στα κάγκελα και συρματοπλέγματα από πάνω. Φυσικά όλα αυτά δεν εμποδίζουν τίποτα γιατί ανεβαίνουμε πάνω στο πεζούλι. Αργότερα θα βάλει και πλαγίες λαμαρίνες για να μη μπορούμε να ανέβουμε καθόλου. Τότε παίρνουμε από το Δήμο της Νίκαιας μια εξέδρα, την τοποθετούμε και ανεβαίνουμε επάνω. Τη στιγμή με και τη λύνουμε κάθε μέρα. Και κάθε φορά που η αστυνομία επιχειρήσει να μας εμποδίσει, η εξέδρα τελικά στήθηκε χάρη στην αντίστασή μας.

Έκλεισε την περίοδο γίνεται και ένα "κατέβασμα" των

εργατών στο κέντρο, με συγκέντρωση μπροστά από το υπουργείο Εργασίας, με την μορφή πείσης για τις συνομιλίες που έγιναν στις 14 Ιούλη με τον Λάσκαρη.

Στη συνέχεια κλείνεται ραγισμένο της Διοίκησης με την εταιρία, με "μεσολαβητή" τον Λάσκαρη. Γύρω απ' όλες αυτές τις διαβουλεύσεις σπέρνονται διάφορες φήμες και σκορπίζονται αυταπάτες για δήθεν δυνατότητες του περιβάλλοντος συμβιβασμού. Γίνεται μάλιστα και ιδεολογική προετοιμασία στον κόσμο για την πιθανότητα να απολυθούν έστω όρισμένοι από τους "έξτρεμιστές". Όμως για άλλη μια φορά αποδειχνεται πόσο έξω από την πραγματικότητα μιλάς αντιπαράθεσης βρισκόταν μια ρεφορμιστική γραμμή. Η δήλωση των υπεύθυνων της εταιρίας ήταν ξεκάθαρη: "Προτιμάμε να κλείσουμε το εργοστάσιο". Και τότε φάνηκε πως τέτοιες απειλές δεν πιάνανε πια στους εργάτες του Πίτσου.

Με τον ίδιο τρόπο που δεν τους ενδιέφερε να απολυθούν, με τον ίδιο τρόπο δεν είδανε την απειλή των άφεντικών σαν φοβητικό αλλά αντίθετα σαν α-

πόδειξη της δύναμής τους. Και το σύνθημά τους ήταν άμεσο: "Κλείστο, κλείστο το Νταχάου". Οι εργάτες του Πίτσου είχαν πιά αλλάξει το στόχο τους. Τώρα πιά λέγαμε: "Η θά μ'ας πάρει μέσα όλους τους απολυμένους ή 'ας το κλείσει".

Οι μόνοι που πανικοβλήθηκαν απ' αυτή την απειλή ήταν και πάλι η διοίκηση, οι ΕΣΑΚΤΣ-δες όπως και όλες οι πολιτικές δυνάμεις που βρίσκονταν πίσω τους, ΠΑΣΟΚ, ΚΚΕ, εφημερίδες. Γι' αυτούς το πρόβλημα ήταν πως τ' αφεντικά, οι "πολυεθνικές", θέλουν να κλείσουν το εργοστάσιο ενώ οι "καλοί εργάτες" δε θέλουν κάτι τέτοιο. Έτσι κοντραρίζαν όσο μπορούσαν το σύνθημα "Κλείστο το Νταχάου" που έδειχνε μια τεράστια ριζοσπαστικοποίηση και ανέβασμα της εργατικής συνείδησης. Οι εργάτες δε φοβόντουσαν αυτό το κλείσιμο, αντίθετα περηφανεύονταν γι' αυτό. Περηφανεύονταν γιατί θα υποχρέωναν το αφεντικό να κλείσει. Η "απειλή" λοιπόν ανέβασε τους εργάτες και βύθισε λίγο ακόμα τις "ηγεσίες".

Χίλιοι εργάτες απόρριπταν τη λογική του "φτωχού εργάτη" και έβλεπαν σά νίκη τους το κλείσιμο. Εκφράζαν έτσι, έστω κι αν δε το συνειδητοποιούσαν απόλυτα, μια καινούργια θέση για το εργατικό μας κίνημα, οι εργάτες δεν έχουν ανάγκη τ' αφεντικό, αυτός μ'ας έχει ανάγκη. Η διοίκηση, όπως είχε και ναι και σε άλλες περιπτώσεις (για παράδειγμα έκανε ότι μπορούσε να μη γράφονται συνθήματα μέσα στο εργοστάσιο, να μη γιουχαίνουν οι διευθυντές και οι απεργοσπάστες, κλπ.) προσπάθησε να εμποδίσει κι αυτό. Δέ χώραγε βλέπεις στο "συμβιβασμό" της.

Η οργάνωση της συμπαραστασης

Όμως, αν τα πράγματα μέσα στο εργοστάσιο έχουν μια δυναμική, "έξω" δεν πάνε καθόλου καλά. Με την έννοια ότι δεν οργανώνεται ούτε προωθείται καθόλου μια δουλειά άλλη-λεγγύης προς τα έξω. Και εκεί βρισκόταν το αδύνατο σημείο της απεργίας. Ενώ μέσα, και μάλιστα στο βαθμό που το Δ.Σ. βρισκόταν έξω, τα πράγματα μπορούσαν να στηριχτούν στη δύναμη των εργατών, έξω, η κινητοποίηση προς τα έξω, περνούσε σε μεγάλο βαθμό από τα χέρια της διοίκησης. Και εκεί, που επρόκειτο για ένα αποφασιστικό σημείο για την απε-

ΟΑΓΩΝΑΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΤΩΝ του ΠΙΤΣΟΥ ΑΓΩΝΑΣ ΟΛΗΣ της ΕΡΓΑΤΙΚΗΣ ΤΑΞΗΣ

ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ

γία, η διοίκηση έκανε ακόμα λιγότερα από οποιαδήποτε άλλη φορά. Αρκούσαν μονάχα στους βουλευτές και τους δημάρχους που έρχονταν σχεδόν καθημερινά. Ενώ ήταν φανερό ότι για τ' αφεντικά εκείνο που μπορούσε να σπάσει την απεργία δεν ήταν η εξωτερική δυναμική, που είχε αποδειχτεί ανεξάντλητη από την πλευρά των εργατών, αλλά η εξωτερική απομόνωση. Δηλαδή, παρόλο που γίνονταν και προσπάθεια να μπλοκάρονται τα πράγματα και σε σχέση με το μέσα, ωστόσο εκεί υπήρχε μια μεγαλύτερη δύναμη και εξουσία των εργατών, πράγμα που έκανε αδύνατο, για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα, το σπάσιμο ή την υποχώρηση. Έτσι, η εκβίαση εξαρτιόταν σε μεγάλο βαθμό από το τι γίνονταν έξω.

Σε σχέση μ' αυτό το ΕΞΩ, ήταν δοσμένο πως τ' αφεντικά έβλεπαν σά ΣΥΝΟΛΟ την υπόθεση του Πίτσου, σαν το αποφασιστικό χτύπημα στα εργοστασιακά σωματεία, και φυσικά και η κυβέρνηση μαζί τους. Άρα, από τη μια έχουμε σά δεδομένο ότι οι εργάτες του Πίτσου αντιμετώπιζαν ολόκληρο το καθεστώς. Τι αντιπαράθετουμε εμείς σ' αυτό το μέτωπο; Βλάχιστα πράγματα. Κι αυτό όχι μόνο γιατί το εργατικό κίνημα βρίσκεται σε άσχημη κατάσταση, όχι μόνο γιατί το ΚΚΕ δεν έκανε τίποτα για μια απεργία έπειδή δεν ήταν δική του, όχι μόνο γιατί το ΠΑΣΟΚ αρκέστηκε σε πλατωνικές δηλώσεις, αλλά και γιατί δεν έγινε σχεδόν τίποτε που να προκαλέσει μια πλατύτερη συμπαρασταση στην απεργία.

Και σ' αυτό το θέμα ιδιαίτερος ήταν ο ρόλος της διοίκησης. Γιατί απ' αυτήν περνούσε υποχρεωτικά η πρωτοβουλία για μια δραστηριότητα προς τα

ΕΞΩ. "Έτσι, ενώ αποφασιστικό όπλο για να προχωρήσει ή άπερ για ήταν να μεταβληθεί σε υπόθεση πλατύτερων μαζών και να υπάρξει αντιπαράθεση με την κυβέρνηση, δεν έγινε σχεδόν τίποτα. Για ολόκληρους μήνες δεν έβγαίνει ούτε καν μια προκήρυξη ή μια άφίση από τό σω ματείο.

Και φυσικά, ή έλλειψη πλατύτερης συμπαράστασης έξω δενόταν με τό μπλοκάρισμα μέσα και αντίστροφα. Όταν δηλαδή σε κάθε σύγκρουση στην άπεργία ή στάση της διοίκησης ήταν να μπλοκάρει και να περιορίζει τη σύγκρουση, ήταν φυσικό να μη δημιουργείται και κανένα πλατύτερο κίνημα συμπαράστασης. Όσο ή διοίκηση προσπαθούσε να κρατήσει μια πρωτοπόρα σύγκρουση στά πλαίσια μιας ρουτινιακής άπεργίας, τόσο λιγότερο κινδύνευε να βρεθεί μπρός σ' ένα κίνημα συμπαράστασης που θα την ξεπέραγε ακόμα περισσότερο.

Κι αυτό φάνηκε πολλές φορές. Και ιδιαίτερα μετά τό ξύλο στους διευθυντές, που άρχισαν να έρχονται μερικοί άνθρωποι για συμπαράσταση, πέρα από βουλευτές και δημοσιογράφους, πράγμα που δεν άρεσε καθόλου σε διοίκηση και ΕΣΑΚ, κι αυτός ήταν ένας ακόμα λόγος για να μπλοκάρουν τό πράγμα μέσα.

Και φυσικά ισχύει και τό αντίστροφο. Μια έντονη συμπαράσταση θα σήμαινε έντονη σύγκρουση. Γι αυτό και ή διοίκηση έκανε συνειδητά, από ένα σημείο και μετά, ό τί μπορούσε για να γίνουν όσο τό δυνατό λιγότερα προς τό έξω. Έτσι, ενώ τ' άφεντικά χρησιμοποιούσαν συνειδητά τό ενιαίο τους μέτωπο, από την άλλη καταστρεφόντας συνειδητά ή δυνατότητα ενός μετώπου γύρω από τους εργάτες.

Κι αυτή ή στάση δεν ήταν τυχαία. Απέναντι σ' οποιαδήποτε κινητοποίηση προς τό έξω, ή διοίκηση έδειχνε φόβο γιατί δεν ήθελε να οδηγήσει σε "σύγκρουση" ή "έπεισόδια". Αυτή ακριβώς ή αντίληψη αποκαλύπτει κι όλη της τη γραμμή. Ελπίζοντας πως με πιέσεις θα πετύχαινε μέσα ένα ΣΥΜΒΙΒΑΣΜΟ δεν ήθελε να "έξωθήσει" την κατάσταση σε ΣΥΓΚΡΟΥΣΗ, κι έτσι χαντάκωσε τις δυνατότητες να μεταβληθεί ή άπεργία του Πίτσου σε πόλο συσπείρωσης για τό εργατικό κίνημα και να αντιτάξει έτσι μια άλλη δύναμη απέναντι στην ενιαία δύναμη των άφεντικών.

«ΒΙΑ ΣΤΗ ΒΙΑ ΤΩΝ ΑΦΕΝΤΙΚΩΝ»

Μια νέα εύκαιρα να φανεί

ή δυνατότητα "συμβιβασμού" και ταυτόχρονα ή ανάπτυξη του ανταγωνισμού των εργατών με τό κεφάλαιο δόθηκε με τη δίκη του έγινε στις 30 Ιούλη με θέμα παράνομες άπολύσεις.

ΠΙΤΣΟΣ: ΟΙ ΕΡΓΑΤΕΣ ΘΑ ΝΙΚΗΣΟΥΝ ΤΑ ΑΦΕΝΤΙΚΑ ΘΑ ΤΑ ΤΣΑΚΙΣΟΥΝ

Μετά την δίκη της περασμένης βδομάδας που άπόδειξε πως οι εργάτες μπορούν να μεταφέρουν τον αγώνα τους και μέσα στα δικαστήρια, αυτή τη βδομάδα οι εργάτες του Πίτσου έγραψαν μια νέα σελίδα στην ιστορία των εργατικών άγώνων στη χώρα μας.

Πράγματι, οι εργάτες δεν περίμεναν σπουδαία πράγματα από τη δίκη που έγινε για τις ενέργειες των υπεύθυνων της εταιρίας ενάντια στα συνδικαλιστικά δικαιώματα των εργατών. Κι αυτό γιατί έβρουν πως οι νόμοι είναι φτιαγμένοι από τ' άφεντικά και ο εργάτης δεν έχει άλλο νόμο από τό δικό του. Όμως, παρόλα αυτά, ή δίκη που κράτησε μια ολόκληρη βδομάδα, έδειξε που έχει φτάσει ό άγώνας μας. Οι υπεύθυνοι της εταιρίας, οι υπήρετες των άφεντικών, μέσα στα ίδια τα δικαστήρια ζητούσαν συνέχεια "τήν προστασία της άστυνομίας". Αλλά αντιμετώπιστηκαν σάν αυτό που είναι, κι από πάνω και με μερικά όφραγκα που τους ρίχνανε, όπως τις μαϊμούδες στο τσίρκο.

Μέσα σ' αυτή τη δίκη φάνηκε τόσο ξεκάθαρα τό δικό των εργατών, ώστε ό ίδιος ό εισαγγελέας, Άντώνης Θεοφάνης, κάτω από τη στάση της εταιρίας και των δικηγόρων της, έφωγε από τό νόμο των άφεντικών, κι αναγνώρισε τό δικό του εργατή όταν, άπευθυνόμενος στους εκπροσώπους των άφεντικών, που μίλαγαν "για έρω χάρο" του εργοστάσιου, τους είπε: "Όταν οι εργάτες δέχονται την καταπίεσή σας, ό χάρος του εργοστάσιου είναι έρως για σας. Όταν όμως ξεσηκώνονται και διεκδικούν, γίνεται έρωσούλας. Αλλά όταν οι εργάτες ξεσηκώνονται, θα δέξουν σε σας και τους όμολους σας". Και μέσα σ' ένα κλίμα ένθουςιασμού των εργατών, άφω μίλησε για πέντε λεπτά, βρόντησε ό ίδιος την παρατήρησή του από τη δίκη, νοιώθοντας φυλακισμένος εκεί που πνίγεται ή φωνή του λαού και κυριαρχεί ό νόμος των άφεντικών. Εκεί έφτασε ό άγώνας μας και ή συμπαράσταση που έχει προκαλέσει σ' όλο τό λαό. Έχρη κι ό εισαγγελέας να εγκριθεί ένα ρόλο και να μιλήσει την αλήθεια των εργατών.

Μετά λοιπόν τό αποτέλεσμα της δίκης, οι υπήρετες της εταιρίας μέσα στο εργοστάσιο ξεθαρήσανε και άρχισαν από την περασμένη Παρασκευή τις προκλήσεις. Έφτασαν μέχρι ν' άρνηθούν να δώσουν άδεια στους εργάτες για σοβαρούς λόγους και σ' έναν δέ του έδιναν άδεια να πάει στην κηδεία της μητέρας του. Μάλιστα ένας άπεργοπάστης άπελήσε εργάτες με κατσάβιδι.

Όμως, για μια ακόμα φορά είχαμε κάνει λάθος στους υπολογισμούς τους. Την Τρίτη, 7 Αυγούστου, έγινε κάτι που τό τελευταία χρόνια δεν έχει ξαναγίνει σε εργοστάσιο. Μετά από προκλήσεις των άφεντικών, έξασε ή όργη των εργατών που, με διαδήλωση μέσα στο εργοστάσιο, κινήσαν από παντού όλους τους άπεργοπάστες και τους διευθυντές, που έτρεξαν να κλειδωθούν στα γραφεία τους για να ξεφύγουν από την άγανάκτηση των εργατών. Όμως ούτε αυτό τους έσωσε. Οι εργάτες ανέβηκαν στα γραφεία. Κι αυτά τό ανθρώπια που δοκίμαζαν να τρομοκρατήσουν τους εργάτες, άρχισαν να φωνάζουν βοήθεια και να σηκώνουν τό χέρι ή ψηλά.

Κι άμέσως μετά, ενώ έχουν άπολύσει τη διοίκηση του σωματείου και για μήνες έλεγαν πως δεν την άναγνωρίζουν, μέλη της διοίκησης πήγαν στους όμους των εργατών μέσα στο εργοστάσιο. Στη συζήτηση που είχαν με τους διευθυντές και τους διάφορους υπεύθυνους, αυτοί οι "κύριοι" έδειχναν διάφορες μελανιές και πρησμένα πόδια που άσφαλδς θά πάθαιναν... τρέχοντας να ξεφύγουν από την όργη των εργατών και έτσι έφεψαν συνέχεια στις σκάλες.

Οι εργάτες του Πίτσου, για μια ακόμα φορά, έδειξαν σ' άφεντικά και τους υπήρετες τους ότι δεν έχουν καμιά δυνατότητα να κερδίσουν.

Ο ένθουςιασμός των εργατών ήταν χωρίς προηγούμενο. Για ώρες τό εργοστάσιο δονήθηκε από τό συνθήματα και τις πορείες τους. Οι εργάτες του Πίτσου έχουν χωνέψει για τό καλά τό σύνθημα "Νόμος είναι τό δικό του εργατή" και τό εφαρμόζουν. Ακόμα και στις προκλητικές άπαγορεύσεις των άδειών άπαντών παλρώντας μόνοι τους τις άδειες.

Είναι φανερό πως οι εργάτες του Πίτσου δεν πρόκειται να κινηθούν. Η εταιρία κι οι λακές της έχουν πανικοβληθεί. Η άστυνομία δεν τόλμησε ούτε να κινηθεί.

Οι εργάτες του Πίτσου δείχνουν πως μπορούν να νικήσουν. Κι αυτό είναι ό δόγμα και ένθάρρυνση για όλο τό εργατικό κίνημα, για όλους τους εργάτες.

Έμετζ, στο Πίτσο, άνοίγουμε μια νέα φάση στο εργατικό κίνημα. Σε μια εποχή που τ' άφεντικά έχουν πάρει άέρα και χτυπάνε τό εργατικό κίνημα, οι εργάτες δείχνουν στον Πίτσο ποιά είναι ή άπάντηση των εργατών, ποιά όρδημο πρέπει να πάρει, και θα πάρει, στην περίοδο πουρχεται τό εργατικό κίνημα, οι άγώνες των εργατών.

ΤΗ ΝΙΚΗ ΤΗ ΦΕΡΝΕΙ Ο ΑΓΩΝΑΣ
ΝΟΜΟΣ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΔΙΚΙΟ ΤΟΥ ΕΡΓΑΤΗ

7 Αυγούστου 1979

Εργατική
Πρωτοβουλία

Και πάλι, γύρω απ'αυτή τη δίκη, σπέρνονται στον κόσμο οι γνωστές αταπάτες: "Αν κερδίσουμε το δικαστήριο..." Όμως στην πράξη τί έγινε στο δικαστήριο; Πέρα από το ότι εμφανίστηκε ή σπάνια περίπτωση ενός εισαγγελέα που θέλησε να ταυτιστεί με την ταξική δικαιοσύνη και την κατάργισή, για να φτάσει όπως μαθαίνουμε στη Βόρεια Ελλάδα, το κλίμα που δημιούργησαν οι εργάτες στο δικαστήριο, κάθε άλλο παρά συμβιβαστικό ήταν. Κυνηγούσαν παντού τους διευθυντές και τους απεργοσπάστες "μάρτυρες", τους έριχναν διφραγκα σά ζωα σέ τσίρκο, τους χτυπούσαν όπου μπορούσαν να τους ξεμοναχιάσουν. Κι αυτά μέσα στο "ιερό" δικαστήριο. Δέ φοβόντουσαν ούτε την αστυνομία ούτε την "τυφή" έξουσία. Και πάλι οι εργάτες έβγαλαν έξω από το σενάριο που έβλεπε η διοίκηση του σωματείου.

Μπρός σ'αυτούς τους "έξτρε μισμούς" των εργατών, επεμβαίνουν όλοι οι "συνετοί" για να επιβάλουν την "τάξη". "Έτσι, τίς υπόλοιπες μέρες στο δικαστήριο γίνεται κάθε προσπάθεια οι εργάτες να πάφουν να βρίσκονται σ'ένα χώρο όπου έχουν την ευκαιρία να κυνηγάνε διευθυντές και απεργοσπάστες, και να μεταφερθούν στο "...δικαστήριο", δηλαδή να μπουν μέσα στο κλίμα της δίκης και να περιμένουν πιά να βγει κάτι απ'αυτή. Μ'αυτό τον τρόπο οι ρεφορμιστές περνούσαν το συμβιβασμό τους στους εργάτες.

Και έπειδή η δίκη φυσικά χάθηκε (:), για δυο μέρες επικρατεί παγωμάρα στο εργοστάσιο.

Αντίθετα, διευθυντές, προϋστάμενοι, εργοδηγοί έντείνουν τίς πιέσεις. Οι 15 απεργοσπά-

στες διπλασιάζονται.

Είναι φανερό πώς χρειαζόταν μια απάντηση. Η ίδια η διοίκηση του σωματείου, που τόσο καιρό κρατάει τους εργάτες μέσα για να μην κάνουν τίποτα, υποχρεώνεται να τους δώσει το "ελεύθερο". Και στις 7 Αυγούστου γίνεται το έπομένο σημαντικό βήμα: Βία στη βία των αφεντικών. Αυτό το "προβοκατόρικο" σύνθημα περνάει επιτέλους στην πράξη.

Μαζικά, εκατοντάδες εργάτες γυρίζουν σ'όλο το εργοστάσιο, κηρυγάνε τους απεργοσπάστες, τους διευθυντές και εργοδηγούς με κλωτσιές. Το κεντρικό σύνθημα της πορείας είναι: "Όπου και να πάτε, τό ξύλο θά τό φάτε", "Έξω όλοι οι πουλημένοι", καθώς και η "πολεμική κραυγή" των εργατών του Πίτσου: "Εε-οοπ", που ενώ από πρώτη άποψη δέ λέει τίποτα, όμως έλεγε τόσα πολλά για τους εργάτες ώστε η δεξιά της άπεργίας (διοίκηση, ΕΣΑΚΤζήδες, υπεύθυνοι) έκανε ότι μπορούσε για να μην ακούγεται. Πάνω στους διευθυντές πέφτουν καφέδες, σκουπίδια και νερά. Τζάμια τινάζονται. Μπρός σ'αυτή την πορεία των εργατών, φεύγουν πανικόβλητα τά άνθρωπάκια, οι λακέδες του αφεντικού.

Οι εργάτες ανεβαίνουν στα γραφεία συνεχίζοντας τό κνηγητό στους διευθυντές, προϊστάμενους και υπάλληλους που τρέχουν να κλειδωθούν μέσα. Βγαίνουν από τά παράθυρα και μέ γροθιές υψωμένες χαιρετάνε τους απολυμένους. Τό εργοστάσιο, μέσα σ'ένα παραλήρημα ένθουσιασμού, έχει επιτέλους καταληφθεί στην πράξη. Έστω και για λίγο.

Τό μίσος των εργατών ξεσπάει συγκεκριμένα, όχι ένάντια στα άφηρημένα αφεντικά, τίς

Ανώνυμη Έταιρία, αλλά ένάντια στα όργανα του κεφάλαιου, ένάντια σέ διευθυντές, εργοδηγούς, χαφιέδες. Καί μ'αυτούς έγινε η φυσική αντίπαράθεση.

Σ'αυτό βοήθησαν πολλά. Κατ'άρχήν τό ότι η πάλη διινότανε μέσα στο εργοστάσιο. Άρα αντίμετώπισε άμεσα τόν ιεραρχικό μηχανισμό του κεφάλαιου.

Και τό κυριότερο, ότι σ'αυτή την άπεργία υπήρχαν έλάχιστοι απεργοσπάστες, ένάντια στους όπολους εκδηλώνεται συνήθως τό μίσος των άπεργών. Στόν Πίτσο, αυτοί οι διάμεσοι ανάμεσα στο κεφάλαιο και τους εργάτες δέν υπήρχαν. Έτσι ό αγώνας μπόρεσε να άποκτήσει έναν πολύ καθαρότερο χαρακτήρα αντίπαράθεσης.

Κι αυτό είναι δεμένο και με τό φύση της κινητοποίησης, που δέν πρόκειται για μισθολογικές αύξήσεις αλλά για πάλη έξουσίας, για την έξουσία των εργατών να παρεμβαίνουν στους νόμους του κεφάλαιου.

Έτσι, μέ βάση αυτή την κατάσταση, η σύγκρουση πήγε πιά πέρα. Έγινε σύγκρουση μέ όλο τόν ιεραρχικό μηχανισμό έξουσίας του κεφάλαιου, μέ όλους εκείνους που μάς επιβάλουν συγκεκριμένα τους νόμους των αφεντικών, μάς έλέγχουν, μάς επιβάλουν τους ρυθμούς δουλειάς, μάς επιβάλουν τη "γνώση" και την "έπιστήμη" του κεφάλαιου. Κι αυτό ήταν μία κατάρτηση τεράστιας σημασίας. Από τη μία για πρώτη φορά μετά τη μεταπολίτευση, η έξάσκηση της βίαιας των εργατών, από τής άλλη η έξυπνη της αντίπαράθεσης μέ τόν επιστημονικό μηχανισμό κατάρσεως του κεφάλαιου. Αυτό επέτρεψε να γίνει ένα άλμα στην ταξική συνείδηση της μάζας των εργατών. Οι εργάτες κατάλαβαν πώς "έπιστήμονας" θά πεί όργανο του κεφάλαιου για τό καλύτερο έξουμισμά μας. Κι όπως είπαν σ'ένα μικρό χαφιεδάκο που τόν είδαν μέ τά βίβλια στο χέρι: "Διαβάξεις, έ, για να μάθεις πώς να εκμεταλλεύεσαι καλύτερα τους εργάτες". Οι "μορφωμένοι", που παραδοσιακά τους θαύμαζε ό λαός μας, χάσανε άρκετό από τό φωτιστέφανό τους στόν Πίτσο, μέ κλωτσιές.

Αυτό τό γεγονός άποτελοΰσε πράγματι και τό άποκορύφωμα της άπεργίας. Ο ένθουσιασμός είχε φτάσει στο ψηλότερο σημείο του. Έντρομοι οι διευθυντές υποχρεώθηκαν να δεχτούν τό σωματείο μέσα στο εργοστάσιο για να καλμάρουν τά πράγματα. Από κεί και πέρα θάκρινόταν πράγματι η τύχη της ά-

περγίας. Καί εδώ, για μία ακόμη φορά, φάνηκε η έλλειψη μιᾶς άλλης εργατικής πρωτοπορίας, πού θά τραβούσε τά πράγματα στή συνέχειά τους. Όμως αντί γι' αὐτή τήν εργατική πρωτοπορία τό μόνο πού ὑπῆρχε ἦταν μιᾶ διοίκηση πού νόμιζε πώς εἶχε πετύχει μιᾶ νέα πῆση. Καί τώρα θάπρεπε νά σταματήσει. Ἐτσι, ἀντί γιά κλιμάκωση, διάλεξε τή φθορά. Γιατί ἦταν φανερό. Μετά ἀπ' αὐτή τή μέρα, ὑπῆρχαν δύο δυνατότητες, ἡ νά συνεχιστεῖ ἡ εργατική ἐπίθεση, πού θά σήμαινε στήν πράξη "κατάληψη", ἔστω καί ἂν δέν ἐπαίρνε τήν τυπική μορφή μιᾶς κατάληψης, ἀλλά θά σήμαινε τόν ἀποκλεισμό καί τό κυνήγι τῶν ἀπεργοσπαστῶν, τήν οὐσιαστική κατοχή τῶν ἐργατῶν πάνω στό ἐργοστάσιο. Αὐτό τό γεγονός ἐξάλλου θά πλάταινε ἀπό μόνο του καί τή λαϊκή συμπαράσταση. Ἡ θά ἀρχίζε ἡ φθορά τῆς ἀπεργίας.

Κι αὐτή ἦταν ἡ γραμμή πού ἀκολουθήθηκε. Ἡ γραμμή τῆς φθορᾶς.

Η φθορα

Μετά ἀπό λίγες μέρες ἀνταρχίης καί μικροδιαδηλώσεων (ὅπου πέφτει καί τό σχετικό ἔθλο), πού ὅμως ἐμποδίζονται ἀπό τή διοίκηση, ἀρχίζει μιᾶ μακρόχρονη περίοδος φθορᾶς. Μιᾶ περίοδος πού κράτησε κοντά ἕνα μήνα.

Ἀρχικά ἀπολύονται ἄλλοι 70 ἀπ' αὐτούς πού εἶχαν συμμετάσχει στήν "πορεία ἐνάντια στό γραφεῖο". Οἱ ἀπολυμένοι ξεπερνᾶνε πιά τούς 200. Μέσα στό ἐργοστάσιο, στό βαθμό πού ἐμποδίζεται ἡ κλιμάκωση, τ' ἀφεντικά παίρνουν σιγά-σιγά τό πάνω χέρι. Οἱ προκλήσεις τους, ὅπως τό νά δουλεύουν οἱ ἴδιοι οἱ προϊστάμενοι τήν ὥρα τῆς στάσης, περνᾶνε. Οἱ ἀπεργοσπαστες αὐξάνονται σταδιακά καί ἀρχίζουν νά δουλεύουν τό ἀπόγευμα. Τελικά ἕνα κομμάτι τῆς παραγωγῆς ἀρχίζει νά βγαίνει.

Εἶναι φανερό πώς ἡ ἐσωτερική δυναμική ἔχει σχεδόν ἐξαφανιστεῖ, ἐκτός ἀπό ἀναλαμπές. Καί οἱ μέσα ζητᾶνε ἀπό ἐμᾶς τούς ἀπ' ἔξω νά πάρουμε τήν πρωτοβουλία. Όμως ἔξω τά πράγματα εἶναι ἀκόμα πιό δύσκολα, στό βαθμό πού δέν παίρνεται καμιά πρωτοβουλία, καί ἀντίθετα γίνονται συστάσεις στούς ἀπολυμένους νά πιάσει δουλειά ὅποιος ἔχει ἀνάγκη. Καί ἄλλωστε, στό βαθμό πού σπάει ἡ δυναμική "μέσα" στό ἐργοστάσιο, ἡ ἀπεργία ἀρχίζει νά "ξεχνιέται" ἀκόμα καί ἀπό τίς ἐφημερίδες καί γίνεται ὅλο καί πιό

δύσκολο τό ἔξω.

Μέ τήν ἐξέδρα τά πράγματα δυσκολεύουν ὅλο καί περισσότερο. Ἀπό τή μιᾶ ἡ ἀστυνομία

προσπαθεῖ νά τήν κόψει, ἀπό τήν ἄλλη ἡ διοίκηση κάνει ὅτι μπορεῖ γιά νά μήν ἀποτελεῖ θέμα ἀντίθεσης μέ τήν ἀστυνομία καί πόλο συσπέρωσης τοῦ κόσμου. Ἡ κατάληξη ἦταν ὅτι τελικά ἡ ἴδια ἡ διοίκηση κατάργησε τήν ἐξέδρα. Εἶναι φανερό πώς δέν ἀντέχει ἄλλο αὐτό τόν ἀγῶνα καί θέλει νά βρεῖ τρόπο νά τόν τελειώσει. Πρόκειταν γιά ἕναν ἀγῶνα τέτοιας ἐκτάσεως καί κλίμακας πού τήν ξεπερνούσε μερικές χιλιάδες μέλια.

Κι αὐτό πιά ἐντείνεται μετά τήν περιβόητη συνέλευση τῶν μετόχων τῆς εταιρίας, στίς 29 Αυγούστου, πού πάλι ἡ δεξιά γραμμή προέβλεπε πώς "κάτι θά εἶδινε". Ἦταν ἡ "τελευταία εὐκαιρία". Όταν ὅμως ἀποδείχτηκε ὅτι τίποτα δέ μποροῦσε νά βγεῖ κι ἀπό κεῖ, ἡ δεξιά πήρε πιά ὀριστικά τήν ἀπόφασή της: ἡ ἀπεργία ἔπρεπε νά λήξει.

Μπροστά σ' αὐτή τήν κατάσταση ἀρχίζουν νά πληθαίνουν ἀνάμεσα στούς ἐργάτες καί κεῖνοι πού ἀρχίζουν πιά νά βλέπουν τή φύση τῆς διοικήσεως κι ἀναζητᾶνε κάτι ἄλλο. Αὐτό πού ὑπάρχει ἀπό τήν ἀρχή, ἡ μόνη παρεμπόδιση τοῦ ἀγῶνα, ἀρχίζει νά συνειδητοποιεῖται. Οἱ ὀρισμένοι ἐργάτες, βλέποντας ὅτι τά πράγματα πᾶνε ἀπό τό κακό στό χειρότερο, δοκιμάζουν νά ἐπέμβουν.

Απεργοσπαστες και ξεπουλημα

"Ὅπως εἶδαμε, μερικές δεκάδες ἐργάτες ἀρχίζουν νά ξεπερνᾶνε πιά τή διοίκηση καί τή δεξιά ΣΥΝΕΙΔΗΤΑ. Βλέπουν τήν ἀναγκαιότητα νά κάνουν κάτι ἄλλο. Τά ἀπογεύματα ἔρχονται ἔξω ἀπό τό ἐργοστάσιο καί

προσπαθοῦν νά ἀντιμετωπίσουν τούς ἀπεργοσπαστες. Ἡ δὴ τούς ἔχουν κυνηγήσει στά αὐτοκίνητά τους, ἀπό δῶ κι ἀπό κεῖ. Αὐτό γίνεται προσπάθεια νά γίνει πιό συστηματικά τά ἀπογεύματα. Συνολικά καμιά πενήντα-ριά ἐργάτες νοιώθουν τήν ἀνάγκη νά δράσουν.

Στίς 4 Σεπτέμβρη, τό θράσος ἐνός ἀπεργοσπαστή ὀδηγεῖ σέ ἔθλο. Πιάνονται μερικοί ἐργάτες καί ἕνας ἀπ' αὐτούς βασανίζεται ἀπό τό φασίστα Σκομπλάκη, διοικητή τῆς ἀσφάλειας τοῦ Ρέντη καί μέτοχο στή σκηνωρία ἐνάντια στό Σερλίφ. Μιᾶ ἐργάτρια πού πηγαίνει κουβέρτες στό τμήμα χτυπιέται ἀπό τόν ἴδιο φασίστα.

Τήν ἐπόμενη μέρα ἡ ἀστυνομία διώχνει τούς ἀπολυμένους μπροστά ἀπό τό ἐργοστάσιο κουβαλώντας κλοῦβες καί MAT πού

μένουν πιά μόνιμα ἐκεῖ. Καί τότε ἡ διοίκηση ἀποφασίζει νά δώσει τή χαριστική βολή. Σαφνικά, χωρίς νά ποῦν τίποτα σέ κανένα, στίς 7 Σεπτέμβρη κηρύσσουν "ἀναστολή" τῆς ἀπεργίας γιά "συνομιλίες", μέσα σέ συνθήκες ἀστυνομοκρατίας καί τρομοκρατίας μέσα στό ἐργοστάσιο, δηλαδή γιά τό οὐσιαστικό της σπάσιμο.

Ἡ δυσσρέσκεια ἀνεβαίνει, ἀκούγεται ἡ λέξη "πουλημένοι" γιά πρώτη φορά. Μετά ἀπό λίγες μέρες ἡ ἀναστολή παίρνεται πίσω ἀλλά τώρα πιά ἔχει δοθεῖ τό τελικό χτύπημα.

Καί τότε οἱ ΕΣΑΚτζήδες (πού ἀποτελοῦσαν μιᾶ ἀσήμαντη μειοψηφία ἀλλά εἶχαν ἤδη παύσει τό ρόλο τούς σάν "ὑπεύθυνοι") κρῖνουν πώς εἶναι καιρός νά περάσουν στήν "ἐπίθεση". Ἀποῦ πρώτα κριτικάρουν ἀπό τά "ἀριστερά" τή διοίκηση σέ σχέση μέ τήν ἀναστολή, καί ἐνῶ πιά ἀρκετοί ἔχουν μπεῖ μέσα (περίπου 100 ἐργάτες), προτείνουν νά μή γίνει πιά ἀπεργία ἀλλά "στάσεις", δηλαδή ἐνας κόσμος πού εἶναι πιά ἀρκετά ἀδύναμος νά βρεθεῖ μέσα σ' αὐτές τίς συν-

θήκες τρομοκρατίας ώστε να σπάσει έντελως (κι αυτό όταν σ' όλη την προηγούμενη περίοδο ζητούσαν να σταματήσουν οίστάσεις και να γίνει απεργία, για να κάνουν τους "άριστερους"). Ο στόχος τους είναι σαφής. "Ήδη υπάρχουν δικοί τους απεργοσπάστες μέσα στο εργοστάσιο Υπολογίζοντας ότι η απεργία και το σωματείο έχουν πιά τελειώσει, θέλουν να ξαναμπει μέσα ο κόσμος για να μπορέσουν να ξαναστήσουν το κλαδικό τους, αφού πιά θαχει σπάσει το εργοστασιακό που "πούλησε".

Τελικά, σε συνέλευση που παρόλα αυτά συμμετέχουν 500 άτομα και όπου επικρατεί τρομερός ένθουςιασμός, αποφασίζεται απεργία.

"Όμως πιά με τις μανούβρες των ΠΑΣΟΚτζήδων της διοίκησης από τη μία και των ΒΣΑΚτζήδων από την άλλη, ο στόχος των εργατών, να κλείσει το "Νταχάου", πέτυχε μόνο μερικά (μιά και τελικά στο εργοστάσιο βρέθηκαν 350 εργάτες).

Δίκη και τέλος

Και γίνεται η δίκη του σωματείου για παράνομη απεργία. Νέες... έλπίδες. "Αν το δικαστήριο... Κι όμως, πάνω από 250 άτομα έρχονται στη δίκη, μέσα στους διαδρόμους και στο δρόμο "περιπολούνται" όσο μπορούν τους λακέδες των αφεντικών, κάνουν και διαδήλωση στο Πειραιά.

Φυσικά το δικαστήριο καταδικάζει το σωματείο. Και αρχίζει να μπαίνει μέσα στο εργοστάσιο κι άλλος κόσμος, με βάση τη γραμμή να μπουμε μέσα για να μη χαθεί η κατάσταση. Μέσα στο εργοστάσιο βασιλεύει ο πιά μαύρος φασισμός. Τό τέλος φτάνει πιά μετά και από εκλογές που κάνει το σωματείο όπου εκδηλώθηκε σε ασύλληπτο βαθμό η εκλογοθηρική αλητεία των ΒΣΑΚτζήδων με κομπίνες και ψηφοθηρίες πάνω στο νεκρό πιά σώμα της απεργίας μας.

Η απεργία σβήνει. Άλλα εκατοντάδες εργάτες έχουν φύγει πιά από το εργοστάσιο και δεν πρόκειται να ξαναπατήσουν. Παρόλες τις πιέσεις και τις "ταχτικές" δέ θα ξαναμπούν σ' αυτό το εργοστάσιο που τόχανε κάνει κέντρο του εργατικού κινήματος και που τώρα έχει παραδοθεί στην εκδίκηση των κορακιών του κεφαλαίου.

ΟΙ ΕΡΓΑΤΕΣ ΤΟΥ ΠΙΤΣΟΥ ΔΕ ΣΚΥΒΟΥΝ ΤΟ ΚΕΦΑΛΙ

Για μιά ακόμα φορά είδαμε σε ποιους ανήκει το κράτος και οι αποφάσεις του. Για μιά ακόμα φορά είδαμε τι σημαίνουν οι νόμοι των αφεντικών και η δικαιοσύνη τους. Για μιά ακόμα φορά είδαμε πως για τον εργάτη, μέσα στο κράτος του κεφαλαίου, μέσα στο κράτος των αφεντικών, δεν υπάρχει άλλο δρόμο από τον αγώνα του. "Αν περιμένει από δικαστήρια και νόμους είναι χαμένος.

Οι εργάτες του Πίτσου μπορεί για όλο το λαό να είναι απεργοί που αγωνίζονται για τα όνειρά τους. Για τους νόμους των αφεντικών όμως είναι "παράνομοι". Παράνομοι γιατί τους χαλάει την εκμετάλλευση και τα κέρδη τους.

Και σήμερα γι' άλλη μιά φορά βλέπουμε πως δεν έχουμε παρά μόνο δύο λύσεις. Δύο λύσεις που είναι ή ο αγώνας ή η υποταγή. Ποτέ δεν υπάρχει άλλη λύση.

Σίγουρα βρισκόμαστε σε μιά δύσκολη κατάσταση. Δύσκολη όμως δε σημαίνει ότι πρέπει να σταματήσουμε τα χέρια. Δίνουμε για έξη μήνες έναν αγώνα που θα κληθεί να δώσει την εργατική τάξη. Δίνουμε έναν αγώνα που αφορά όλο το λαό. Και αντιμετωπίσαμε πολλές δυσκολίες. Και όμως δε λυγίσαμε. Και υποχρεώσαμε τ' αφεντικά να μιλάνε για κλείσιμο. Υποχρεώσαμε τους διάφορους γραβατάκηδες εκμεταλλευτές μας, υπηρέτες του κεφαλαίου, Σακελαρίου, Θεοδοσόπουλους και Παπαλεξάκηδες, να δουλεύουν οι ίδιοι για να βγάλουν πέρα έστω και λίγη παραγωγή. Έχουμε δείξει σ' αφεντικά πως είναι επικίνδυνο να τ' αφήνουν με τους εργάτες γιατί αυτό τους κοστίζει εκατοντάδες εκατομμύρια και... τη μόνιμη ανάγκη "προστασίας" τους από την αστυνομία.

Στο χέρι μας είναι ακόμα να συνεχίσουμε τον αγώνα. Και συνεχίζουμε τον αγώνα σημαίνει σήμερα πολλά πράγματα.

Σημαίνει να μη τοπχαρίσουμε το σωματείο μας, που έχει μπει στην ιστορία του εργατικού κινήματος. Σημαίνει να τον εμποδίσουμε για καιρό ακόμα να μπορεί να λειτουργήσει το εργοστάσιο.

Σημαίνει να μη δώσουμε την ικανοποίηση σ' αφεντικά να μπορούν να καυχώνται ότι μας γυρίσανε νικημένους στο εργοστάσιο.

Σημαίνει να μην προδώσουμε την εμπιστοσύνη που μας έδειξαν όλοι οι εργάτες.

Σημαίνει να μην ξεφτιλίσουμε την αξιοπρέπεια και τον αγώνα μας. Έχουμε ακόμα πολλή δύναμη στα χέρια μας. Τη δύναμη να συνεχίσουμε να τοπχαρίσουμε ζημιά, να συνεχίσουμε να χάνει εκατομμύρια και να μη μπορεί να βρει τρόπο να λειτουργήσει το Νταχάου του. Έτσι, ακόμα και νάμαστε έπολυμένοι, ακόμα και αν χυθεί μιά μέση, νάχουμε κάνει τόσες ζημιές στο πορτοφόλι των αφεντικών, ώστε από δά και πέρα να τ' οκέφτονται πολλές φορές προτού αποφασίσουν να επιτεθούν στους εργάτες.

Έτσι, ώστε αυτό που ήδη έχει κερδηθεί, τό ότι οι εργάτες έδειξαν μέσα στον Πίτσο τη δύναμή τους σ' αφεντικά να μην πεί χαμένο. Να μη μπορούν οι διάφοροι Σακελαρίου και όλοι οι βιρμάνοι, να λένε για τους εργάτες του Πίτσου: "Νά κι αυτοί που έκαναν τό σπουδαίο, τό καταφέραμε να γυρίσουν νικημένοι στη δουλειά". Αν αντίθετα συνεχίσουμε τον αγώνα, αν αρνηθούμε να μπουμε στο Νταχάου, θάμαστε έμεις και όλοι οι εργάτες που θά μπορούμε να λέμε: "Νά τί πάθανε τ' αφεντικά που θέλησαν να τ' βάλουν με τους εργάτες".

Και ξέρουμε καλά πως γυρνώντας στο εργοστάσιο με σκυμένο τό κεφάλι, θά γίνουμε κυριολεκτικά δολλοί, και θά κάνουν ότι θέλουν επάνω μας οι πιά μισημένοι έχθροι μας. Ένθ έμεις ξέρουμε πως με τό χέρια μας μπορούμε να δουλέψουμε όπου θέλουμε κρατώντας ψηλά τό κεφάλι, συνεχίζοντας τον αγώνα. Γι' αυτό πρέπει να συνεχίσουμε. Γι' αυτό κανέναν μας δεν πρέπει τόση τη στιγμή, απογοητευμένος από τ' αποτελέσματα των δικών, λές κι αυτά δεν τ' ξέραμε από την αρχή, να σκύψει τό κεφάλι σε κείνους που θέλουν να μ'ας βάλουνε και πάλι κάτω από τό ζυγό τους.

ΝΟΜΟΣ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΔΙΚΙΟ ΤΟΥ ΕΡΓΑΤΗ

25 Σεπτέμβρη 1979

Εργατική Πρωτοβουλία

Σε μιά από τις τελευταίες συγκεντρώσεις, στη θηβών, ένας εργάτης σηκώνεται και μιλάει. Μιλάει για πρώτη φορά. Άλλα έ κείνη τη στιγμή μιλάγε η εργατική τάξη. Μιλάει για τό ότι ακόμα και οι τρακόσιοι που έχουν απομείνει μπορούν να κάνουν πολλά πράγματα. Μιλάει

για τις παρατάξεις που είδαν όλοι ότι δεν κάνουν τίποτε. Μιλάει για τό νόημα του αγώνα. Αυτό του αγώνα που οι εργάτες του Πίτσου θά συνεχίσουν άλλοι. Γιατί πιά, μετά από 6 μήνες αγώνα και ξεπουλήματα, και οι "τρακόσιοι" δέ θά μπουρέσουν στον Πίτσο. Άλλοι πιά

Μια εργατική πρωτοπορεία στον Πίτσο;

Είναι φανερό απ' όσα ήδη αναφέραμε, όπως και απ' όλη την ιστορία των αγώνων του Πίτσου, πώς έχουμε να κάνουμε με ένα εργοστάσιο που έφτασε σε ένα επίπεδο αγώνων πρωτοεξιδωτογιάς οποιοδήποτε ελληνικό εργοστάσιο μέσα στα τελευταία 5 χρόνια. Το ιστορικό των αγώνων του Πίτσου είναι ένα ολοκληρωμένο βιβλίο.

Οπότε μπαίνει αυτόματα το ερώτημα: γιατί στον Πίτσο, ενώ από την αρχή υπήρχαν στο εργοστάσιο αγωνιστές της άκρας αριστεράς που πήραν την πρωτοβουλία για το Σωματείο, που αποτέλεσαν πάντα μία πρωτοπόρα δύναμη σ' όλους τους αγώνες, που προσπάθησαν να προωθήσουν νέες πρακτικές στο εργοστάσιο, για ποιο λόγο δε δημιουργήθηκε, δε "βγήκε" μία εργατική πρωτοπορεία που θα μπορούσε να πάρει στα χέρια της τον αγώνα;

Μ' αυτό το ζήτημα πιάνουμε κατ' αρχήν ένα γενικότερο θέμα που σχετίζεται με όλη την ιστορία των πέντε χρόνων αγώνα των εργοστασιακών σωματείων. Το ότι δηλαδή, ΠΟΥΘΕΝΑ, σε καμία εργοστάσιο δεν είδαμε να σχηματίζεται μία τέτοια πρωτοπορεία με μία κάποια σταθερότητα και συνέχεια. Και εδώ έχουμε να κάνουμε με ένα αποφασιστικό πρόβλημα. Με το πρόβλημα του ίδιου του επίπεδου των αγώνων του εργοστασίου, με τα όρια της συνείδησης που διαμόρφωσε. Και είναι φανερό πώς σε μία φάση αγώνων που το κέντρο βρισκόταν ΜΟΝΟ στο εργοστάσιο, που ο χαρακτήρας των αγώνων δεν ξεπερνούσε χοντρικά όρισμένα οικονομικά αίτηματα, που ακόμα δεν είχαν αναπτυχθεί αγώνες ενάντια στην ιεραρχία, για συνθήκες δουλειάς, ατυχήματα, και το σπουδαιότερο που δε μπόρεσαν να υπάρξουν αγώνες που να ΣΕΠΕΡΑΣΕΙ το ατομικό εργοστάσιο, είναι φανερό ότι το επίπεδο συνείδησης που διαμορφωνόταν δε μπορούσε να ξεπεράσει όρισμένα όρια. Κι αυτά ήταν τα όρια της εργατικής πρωτοπορείας που διαμορφώθηκε τα πρώτα χρόνια στα εργοστάσια: δημιουργία του σωματείου, πάλη ενάντια στις απολύσεις, μεροκάματα. Αυτά απαιτούσε η πραγματικότητα, αυτό μπόρεσε να γίνει στα εργο-

στάσια. Τα όρια αυτής της φάσης έχουν αρχίσει μόλις να φαίνονται τα τελευταία χρόνια και δεν είναι εύκολο να ξεπερασθούν. Έτσι, σ' όλους τους τελευταίους αγώνες, που άπαιτούσαν μία πρωτοπορεία που να ξεπερνάει αυτό το επίπεδο, ήταν χαρακτηριστική η αδυναμία του εργατικού κινήματος να προχωρήσει πέρα.

Και στον Πίτσο; Έδω η κατάσταση ήταν σχετικά διαφορετική. Είχαμε ένα εργοστάσιο που για 5 χρόνια δε λύγισε, ένα εργοστάσιο όπου, μέσα από αλεπάλληλους αγώνες, δημιούργησε ένα ΑΝΩΤΕΡΟ επίπεδο συνείδησης. Ένα επίπεδο συνείδησης που έφτασε αβόρμητα να

τίνει να ΣΕΠΕΡΑΣΕΙ το επίπεδο του υπόλοιπου εργατικού κινήματος. Και υπήρχαν μέσα στο εργοστάσιο και μερικά στοιχεία της άκρας αριστεράς που δεν ήταν περιθωριακά. Γιατί λοιπόν εδώ δεν είχαμε τη δημιουργία μιας τέτοιας σχετικά μαζικής εργατικής πρωτοπορείας;

Έδω θα πρέπει να δομηθούν ιδιομορφία του Πίτσου. Ο Πίτσος ήταν ένα εργοστάσιο σχετικά μεγάλο, 1.200 εργάτες, κι όχι όπως τα περισσότερα ελληνικά εργοστάσια με 200-500 εργάτες. Ταυτόχρονα, μέσα στο εργοστάσιο, με 5 χρόνια αγώνες, είχε κατακτηθεί τόσο ένα σχετικά ψηλό μισθολογικό επίπεδο όσο και αρκετές έγγυθσεις (ενάντια στην απόλυση, πολλά διαλείματα, πολύ χαμηλότεροι ρυθμοί δουλειάς). Και όλα αυτά είχαν κατακτηθεί μέσα από τη μορφή Σωματείου.

Αυτή η πραγματικότητα έκανε τους εργάτες του Πίτσου να βρίσκονται μέσα σ' ένα εργοστά-

ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ στη τρομοκρατία των αφεντικών

1976

1979

Οι εργάτες του ΠΙΤΣΟΥ θα νικηθούν

ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ

σιο που δέ συγκρινόταν, με τὰ υπόλοιπα, ἀπ' όλες τὲς ἀπόψεις. Αὐτὴ ἡ ἀναντιστοιχία μετὰ τὸ ὑπόλοιπο ἐργατικὸ κίνημα καὶ τὲς συνθήκες δουλειᾶς τῶν ὑπόλοιπων ἐργατῶν, ποὺ τὰ τελευταῖα 2 χρόνια ἦταν ἐξαιρετικὰ μεγάλη, ἐπέτρεπε εἰς πρὸς τῆς συνέλευσης τοῦ συνόλου τῶν ἐργατῶν (ἡ τουλάχιστον τῆς πλειοψηφίας τους) χωρὶς νὰ χρειάζεται ἡ νὰ μπαίνει πρόβλημα κάποιου ἐπόμενου βήματος, κάποιου ξεχωριστοῦ μῆς σημαντικῆς πρωτοπορίας.

Μποροῦμε νὰ ποῦμε ὅτι οἱ ἐργάτες τοῦ Πίτσου ἦταν ΣΑ ΣΥΝΟΛΟ μιά ἐργατικὴ πρωτοπορία γιὰ ὅλο τὸ ἐργατικὸ κίνημα. Μέσα σὲ συνθήκες ποὺ στὰ ὑπόλοιπα ἐργοστάσια αὐξάνονταν ἡ ἐντατικοποίηση, οἱ ἀπολύσεις, κλπ., ὁ Πίτσος φάνταζε σὰ μιά ὁδὸς αὐξημένης ἐργατικῆς ἐξουσίας καὶ δικαιωμάτων. "Ἔτσι, μετὰ τὴν ἐργατικὴν τάξιν καὶ τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος, δὲν ὑπῆρχε καμιά ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ γιὰ κάποιο βῆμα παραπέρα.

Γι' αὐτὸ τὸ λόγο καὶ ἡ ἄκρα ἀριστερὰ τοῦ ἐργοστασίου, ποὺ προχωροῦσε τὲς προβληματικὲς ἐνὸς νέου προχωρήματος στὸν Πίτσο, πάλιν ἐνάντια στὴν ἱεραρχία, ἀρνήση τῆς ἐντατικοποίησης, παρόλο ποὺ κατόρθωνε νὰ συσπειρώσει λίγους ἐργάτες στὴν ἀντίθεση μετὰ τὴν ταχτικὴ τοῦ σωματείου συνεργασίας μετὰ τὴ διεύθυνση τοῦ ἐργοστασίου, δὲ μποροῦσε ΑΚΟΜΑ νὰ μαζικοποιηθεῖ, καὶ πολλὰ φορὲς βρέθηκε ἀπομονωμένη. Γιατὶ αὐτὰ ποὺ εἶχε νὰ προτείνει φάνταζαν στὰ μάτια τῆς μάζας τῶν ἐργατῶν σὰν ἐξαιρετικὰ προχωρημένα πράγματα, σὰν παραμύθια μπροστὰ στὴν πραγματικότητα τοῦ συνόλου τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος.

Ἐπιπλέον καὶ τὸ ΕΕΩ ἀπὸ τὸ ἐργοστάσιο, δηλαδή ἡ γενικὴ πολιτικὴ κατάσταση, δὲν ἐννοοῦσε μὴ τέτοια συνειδητοποίηση. Ἀκόμα περισσότερο μάλιστα ποὺ ἡ συνέλευση ἐνὸς ἱσχυροῦ καὶ μεγάλου σωματείου

ΜΕΣΑ στὸ ἐργοστάσιο δὲν δημιουργοῦσε τὴν ΑΝΑΓΚΗ γιὰ τὴν ἀναφορὰ πρὸς τὸ ΕΕΩ. Ὁ καθένας ποὺ φάχνει γιὰ κάτι ΕΕΩ ἀπὸ τὸ χωρὸς του, ἐξω ἀπὸ τὴν δουλειὰ του, τὸ κάνει μόνον ὅταν νοιώθει ὅτι τὸ ΜΕΣΑ δὲν ἀρκεῖ, δὲ μπορεῖ νὰ τὸν καλύψει. Καὶ οἱ ἐργάτες τοῦ Πίτσου ἐνοιωθάν πῶς ἦταν τόσο δυνατοὶ μέσα, ὥστε ἡ ἐξωτερικὴ τους πολιτικοποίηση δὲν ξεπέραγε μιά ἀπλή στρογγή πρὸς τὰ ἀριστερὰ καὶ μιά ἀφηρημένη ἀναφορὰ στὰ ἀριστερὰ κόμματα.

"Ἔτσι, τοὺς "ἐξτρεμιστές" μέσα στὸ ἐργοστάσιο, οἱ ἐργάτες τοὺς ἐκτιμοῦσαν, τοὺς θεωροῦσαν πρώτους στοὺς ἀγῶνες, τοὺς πλεονέκτους ὑπερασπιστὰς τῶν ἐργατικῶν δικαιωμάτων ἀλλὰ δὲν ἔβλεπαν τὸ λόγο γιὰ τὸν ὅποιο θὰ πῆγαιναν μαζὶ τους. Ἡ στάση τους αὐθόρμητη ἦταν: "Μᾶς χρειάζονται καὶ οἱ ἐξτρεμιστές ἀλλὰ μᾶς χρειάζεται καὶ μιά ρεφορμιστικὴ διοίκηση ποὺ, ἔστω κάτω ἀπὸ πιέσεις, τελικὰ ἐξασφαλίζει τὰ δικαιώματα καὶ τὲς κατατήσεις μας".

Αὐτὴ ἡ κατάσταση, τῆς ὑπαρξῆς μῆς "μαζικῆς πρωτοπορίας" καὶ τῆς ἀδυναμίας νὰ δημιουργηθεῖ μιά πρωτοπορία ἄλλου τύπου, ἐπρόκειτο νὰ μπεῖ σὲ κρίση μόνον μέσα ἀπὸ τὴν ΗΤΤΑ. Ἐπρεπε νὰ φανεῖ, μέσα ἀπὸ τὴν ἀπεργία, τὸ τί μπορεῖ νὰ δώσει μιά ρεφορμιστικὴ ἡγεσία, νὰ φανεῖ τὸ τί σημαίνει ἡ ἀπομόνωση ἀπὸ τὸ ὑπόλοιπο ἐργατικὸ κίνημα, νὰ φανεῖ ὁ ρόλος τῶν κομμάτων καὶ τῶν παρατάξεων, γιὰ νὰ ἀρχίσουν νὰ μπαίνουν τὰ πρῶτα ἐρωτήματα. Μόνον μέσα ἀπὸ τὴν ἀντίθεση, μόνον μέσα ἀπὸ τὴν ἀντιμετώπιση ἄλλων ἀμεσα προβλημάτων, μποροῦν νὰ μποῦν οἱ βάσεις γιὰ τὸ πέρασμα σ' ἓνα ἀνώτερο ἐπίπεδο.

Καὶ πραγματικὰ ἄρχισε πιά νὰ μπαίνει ἓνας ἄλλος προβληματισμός. Γιὰ πρώτη φορὰ φάνηκε τί σημασία εἶχε ἡ ἀντιμετώπιση τῶν ἀπεργοσπαστῶν καὶ τί ρόλο ἐπαιξε ἡ διοίκηση. Φάνηκε τί σημασία εἶχε ἡ σύνδεση μετὰ τὸ ὑπόλοιπο ἐργατικὸ κίνημα καὶ τί ρόλο παίζουνε τὰ κόμματα. Ἔτσι, οἱ ἐργάτες ποὺ στὴν ἀρχὴ βλέπανε τοὺς βουλευτὰς σὰν πολὺ συμπαθητικὰ άτομα ποὺ ἐρχονται νὰ τοὺς βοηθήσουν, στὸ τέλος λέγανε: "Γιὰ τί δὲ μᾶς δίνουν τὸ μισό τους μισθό". Ἀπόχτησαν συνέλευση λίγο γιὰ τὸ ρόλο τοῦ βουλευτῆ. Ἀπέναντι στὲς "παρατάξεις" καὶ τὰ κόμματα, ἡ θέση τους ἦταν: "Τί τὲς θέλουν τὲς συγκεντρώσεις στὰ Ἀκροπόλ καὶ δὲν ἐρχονται ἐδῶ πέρα. Τί τὸν κάνουν αὐτὸ τὸν κόσμο ποὺ κα-

τεβάζουν;" Πρὶν, ὅλα αὐτὰ τὰ πράγματα τοὺς ἦταν ξένα. Τώρα ἄρχισαν νὰ μπαίνουν στὸ νόημα.

Καὶ αὐτὸ τὸ πάριμο συνέλευσης πᾶει παραπέρα. Πᾶει παραπέρα μέσα ἀπὸ τὴν ἀντιμετώπιση τῶν νέων συνθηκῶν δουλειᾶς μπρὸς στὲς ὁποῖες βρίσκονται. Πηγαίνουν στὰ ἄλλα ἐργοστάσια, σὲ ἄλλες δουλειές καὶ ἐκεῖ ἡ τοὺς διώχνουν ἀμέ-

σως μόλις ἀκοῦνε Πίτσο, ἡ ὅπου δουλεύουν ἀρχίζουν ἀμέσως τὲς διαμαρτυρίες, τὲς φωνές (μάλιστα, σὲ δύο-τρὲς περιπτώσεις κίβλας ἄρχισαν καὶ κινήσεις σὲ τὸν ὑπόλοιπον ἐργατῶν). Οἱ ἐργάτες τοῦ Πίτσου ποὺ ἔφτασαν στὸ "Κλεῖστο τὸ Νταχάου", στὸ "Βίλα στὴ βίλα τῶν ἀφεντικῶν", σ' ἓνα ἐπίπεδο πάλης δηλαδή ποὺ ξεπερνάει τὸ παλιὸ ἐργατικὸ κίνημα, ΣΥΝΕΙΔΗΤΟΠΟΙΟΥΝ αὐτὴ τὴν ἄλλη πραγματικὴ τους ΜΕΤΑ, μετὰ τὴν ἡμέρα.

Τώρα, τουλάχιστον γιὰ ἓνα κομμάτι τῶν ἐργατῶν, μπορεῖ νὰ γίνῃ ἐκεῖνο τὸ ἰδεολογικὸ ἄλμα ποὺ θὰ τοὺς ὀδηγήσει παραπέρα. Φυσικά, γιὰ τοὺς περισσότερους, σχεδὸν ὅλους, ἐξω πιά ἀπὸ τὸν Πίτσο.

ΜΕΡΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ο αγώνας του Πίτσου ήταν ταυτόχρονα τὸ κύκνειο ἄσμα τῆς φάσης τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος "δημιουργία ἐργοστασιακοῦ σωματείου" καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη τὸ προῦδέασμα μιᾶς ἄλλης πραχτικῆς, μιᾶς ἄλλης φάσης.

Φάνηκε ξεκάθαρα ἀπ' αὐτόν τὸν ἀγώνα πὼς τὸ ἐργατικὸ κίνημα φτάνει αὐθόρμητα μπρὸς στὴν ἀναγκαιότητα ἄλλων πραχτικῶν, πού νά ἀνταποκρίνονται στὶς σημερινές συνθήκες τοῦ ἀγώνα, ἐνῶ ἀπὸ τὴν ἄλλη ἡ μορφή πού εἶχε τὸ ἐργοστασιακὸ ἐργατικὸ κίνημα δέν μπορεῖ νά ἐκφράσει αὐτὴν τὴν ἀναγκαιότητα. Ὅταν δηλαδὴ χρεῖται ἀγῶνες πού γιὰ νά νικήσουν ἔχουν ἀνάγκη :

α. Ἀπὸ ἓνα ἐπίπεδο ὁργάνωσης καὶ συνείδησης πού νά ξεπερνάει τὴν παλιὰ μορφή, δηλαδή τὴ διοίκηση πού κάνει ὅτι θέλει, πού κἀνει τὶς διαπραγματεύσεις καὶ τὸν ἀγώνα, ἐνῶ οἱ ἐργάτες ἀπλᾶ συμμετέχουν σέ μιὰ ἀπεργία, πού γίνεται σχετικὰ "ἡσυχά", χωρὶς νά μποροῦν νά ἀντιμετωπίσουν τὴν ἀστυνομία ἢ τοὺς ἀπεργοσπαστές. Σήμερα χρειάζεται κι' ἔχει φανεῖ, ἀνώτερο ἐπίπεδο συμμετοχῆς τῶν ἐργατῶν, πᾶει νά πεῖ καὶ ἄλλο ἐπίπεδο ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ. Κι' αὐτό εἶναι δεμένο καὶ μέ τὴν μορφή τῶν ἀγῶνων. Δέν μπορεῖς νά νικήσεις σήμερα μέ τὴν παραδοσιακὴ ἀπεργία. Μόνο μέ μιὰ διαρκὴ πάλη, ἐναντὶ ἀνταρτοπόλεμο σὸ ἐργοστάσιο, πού δέν ἀφήνει σιγμὴ ἡσυχία τὸ ἀφεντικὸ, μόνο μέ ἀπεργίες πού ξεπερνᾶνε τὴν παραδοσιακὴ τους ἡσυχία καὶ χτυπᾶνε σκληρὰ τὸ ἀφεντικὸ καὶ τοὺς λακέδες του. Αὐτές οἱ πραχτικές, πού ἐμφανίστηκαν στὸν Πίτσο, ἀλλὰ μόνο ἐμφανίστηκαν, ἀπαιτοῦν ἄλλη ὁργάνωση, δέν ἀρκεῖ τὸ σωματεῖο μέ τὴ μορφή πού εἶχε. Δέν ἀρκεῖ ἓνα σωματεῖο δεμένο ἀπ' τὸν 330 καὶ τὴν "νομιμότητά" του, πού λειτουργεῖ σὰν κεφάλι καὶ σῶμα χωριστά. Χρειάζεται ὁργάνωση τῶν ἐργατῶν, στὴ γραμμῇ, σέ μικρὴ ὁμάδα πού κάνει συγκεκριμένες δουλειές, συνολικά μέ κέντρο τὴ Συνέλευση. Καὶ οἱ ἐργάτες τοῦ Πίτσου ἂν ἀποτελοῦν ἓνα ὑπόδειγμα εἶναι γιὰ αὐτὰ τὰ χρόνια προχώρασαν πρὸς μιὰ τέτοια πραχτικὴ ἀνταρτοπόλεμο, γιὰ τὴν τελευταία ἀπεργία τους ξεκίνησαν νέες πραχτικές. Ὅμως αὐτὸ μένει μισό γιὰτὶ δέν κατόρθωσε νά ξεπεράσει τὴν παλιὰ ὁργανωτικὴ δομὴ καὶ ἄρα τὴν παλιὰ ἡγεσία. Καὶ φυσικά δέν ἦταν δυνατό ἓνα ἐργο-

στάσιο μόνο του, πού ἦταν ἤδη ἐξαιρετικὰ προχωρημένο, νά λύσει, νά δώσει ἐτοιμὴ τὴ λύση γι' αὐτὰ τὰ προβλήματα. Τὸ ζήτημα πάντως εἶναι ὅτι ἡ βάση γιὰ μιὰ τέτοια ἀλλαγὴ ὑπάρχει μιὰ καὶ οἱ νέες πραχτικὲς ἐμφανίστηκαν σέ μαζικὸ ἐπίπεδο στὸν Πίτσο.

β. Τὸ δεύτερο ἀποφασιστικὸ στοιχεῖο εἶναι ἡ ἀνάγκη πλατύτερης ἐνότητας τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος. Πᾶει νά πεῖ πὼς πιά δέν ἀρκεῖ τὸ κάθε ἐργοστάσιο νά κατεβαίνει μόνο του σέ ἀπεργία, καὶ νά παλεύει ἀπομονωμένο. Πιά χρειάζεται νά ἀρχίσει νά ὑπάρχει κάποιον ἐργατικὸ μέτωπο, ἀπέναντι σὸ μέτωπο πού ἤδη ἔχουν φτιάξει τ' ἀφεντικά. Τὸ ἐργατικὸ κίνημα δέν μπορεῖ νά τὰ βγάξει πέρα μένοντας κομματιασμένο.

Πὼς γίνονται αὐτὰ τὰ βήματα, βήματα πού ἀφοροῦν μιὰ ὁλόκληρη ἱστορικὴ περίοδο :

Καὶ ἐδῶ μπαίνουν τὰ προβλήματα. Μέσα σὸ ἐργατικὸ κίνημα δέν ὑπάρχει σήμερα μιὰ τέτοια πρωτοπορία πού νά μπορεῖ νά ἀπαντήσει σ' αὐτὰ τὰ δύο προβλήματα. Γιατὶ ὅπως φάνηκε καὶ στὸν Πίτσο, γιὰ νά μπορέσει μιὰ νέα πραχτικὴ, μιὰ νέα τάση νά γίνῃ ἡγεμονικὴ, χρειάζεται ἡ παρέμβαση μιᾶς κάποιας ἐργατικῆς πρωτοπορίας. Μὲ τὸν ἴδιον τρόπο πού μερικὰ χρόνια πρὶν ὑπῆρξε μιὰ πρωτοπορία ἐργατῶν ἱκανὴ νά ξεκινήσει τὴν οἰκοδόμηση τῶν ἐργοστασιακῶν σωματείων.

Τὸ ἴδιο καὶ σέ ἀκόμα μεγαλύτερη ἔκταση, ἰσχύει καὶ γιὰ τὴν ἐνοποίηση, τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος, πού εἶναι ἓνα καθήκον πού ἀπαιτεῖ ἀνὰ μα περισσότερα πράγματα.

Ἔτσι ἐνῶ, κι' αὐτό εἶναι τὸ δίδαγμα τοῦ Πίτσου, ὑπάρχουν μέσα στὴν ἐργατικὴ τάξη τάσεις καὶ ἀνάγκες μιᾶς νέας πραχτικῆς, αὐτές δέν ἔχουν μεταβληθεῖ σέ μιὰ συνειδητὴ πραχτικὴ καὶ κατεύθυνση. Δείχνει δηλαδή μιὰ σχετικὰ ὁμοιογενοποιημένη ἐργατικὴ πρωτοπορία. Καὶ αὐτό ἔχει φανεῖ γενικότερα ἐνῶ στοὺς τελευταίους ἀγῶνες ἔχουν ἀρχίσει νά μπαίνουν ὅλο καὶ καινούργια, ποιοτικά, αἰτήματα (συνθήκες δουλειᾶς, ἀτυχήματα κλπ.), ὅμως αὐτὴ ἡ ἀλλαγὴ δέν ἔχει ἐκφραστεῖ ἀκόμα καὶ σὸ ἐπίπεδο μιᾶς συνειδητῆς κατεύθυνσης. Τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι ἡ ἥττα αὐτῶν τῶν κινητοποιήσεων ('Ἄμια ντίττ στὴν Πάτρα, Πετζετάκης κλπ.).

Εἶναι ἀπλὸ καὶ εὐκόλο νά ποῦμε. Θὰ πρέπει νά παλαίψουμε γιὰ νά γίνῃ. Πᾶει νά πεῖ νά προωθήσουμε καὶ νά προπαγανδίσουμε νέες πραχτικὲς καὶ τὴν ἀναγκαιότητά τους, νά προετοιμάσουμε τὸ ἔδαφος γιὰ μιὰ νέα φάση.

Ὅμως αὐτό δέν ἀρκεῖ. Δέν ἀρκεῖ νά πεῖς: Κάποτε τὸ κίνημα θὰ φτάσει ὡς ἐκεῖ, καὶ ἐγὼ βοηθᾶω. Γιὰ νά μπορέσεις νά ἐπιταχύνῃς τὴ διαδικασία θὰ πρέπει μέ βάση τὴν πραγματικότητα νά γίνῃ μιὰ σωστὴ ἐπιλογὴ γιὰ τὸν κῆρυξο χῶρο, καὶ κατεύθυνση τῆς παρέμβασης.

Δηλαδή ἡ ἐμφάνιση καὶ ἡ μαζικοποίηση νέων πραχτικῶν σὸ ἐργοστάσιο δέν περνᾶει μόνο, καὶ πάντα μέσα ἀπὸ τὸ ἴδιο τὸ ἐργοστάσιο. Περνάει πρὸς τὴν ἐξω ἀπ' αὐτό, ἀπὸ τὴν γενικὴ πολιτικὴ καὶ κοινωνικὴ πραγματικότητα.

Κι' ἄς τὸ δοῦμε πρὸ συγκεκριμένα.

Ἡ ἀναγκαιότητα τῆς πάλης καί τῆς ὀργάνωσης στό ἐργοστάσιο εἶχε φανεῖ καί στή διχτατορία καί εἶχαν γίνεи ἀρκετές προσπάθειες πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνση.

Ὅμως ἀκριβῶς ἀπὸ τὴν ἔλλειψη μιᾶς πρωτοπορίας - σχετικῆς μαζικῆς - μέσα στό ἐργοστάσιο, αὐτὸ δὲν μπόρεσε νὰ γίνεи. Μπόρεσε νὰ γίνεи μόνο μερικοὺς μῆνες μετὰ τὴ μεταπολίτευση.

Κι' αὐτὸ γιὰτὶ σ' ἓνα πολιτικὸ κλίμα, πού ἄρχισε ἀπὸ τὸ Πολυτεχνεῖο καί πού κορυφώθηκε μετὰ τὴ μεταπολίτευση μπόρεσαν νὰ διαμορφωθοῦν τόσο οἱ γενικώτερες πολιτικὲς πρωτοπορεῖες, ὅσο καί οἱ συγκεκριμένες ἐργατικὲς καί ἐργο-στασιακὲς, πού μπόρεσαν νὰ δώσουν τὴν ώθηση γιὰ τὸ ξεκίνημα στό ἐργοστάσιο, μέσα σ' ἓνα γενικὸ πολιτικὸ κλίμα πού ἔκανε δυνατὴ τὴν πρωταρχικὴ ὀργάνωση καί πάλι.

Σήμερα ὅταν ΜΒΕΑ στὰ ἐργοστάσια δὲν εἶναι διαμορφωμένες αὐτὲς οἱ νέες πρωτοπορεῖες πού χρειάζονται γιὰ μιὰ νέα φάση ἀγώνα, θὰ εἶναι οὐτοπικὸ νὰ περιμένουμε πῶς ἡ ἀνάπτυξη τοῦ κινήματος θὰ περάσει αὐτόματα μέσα ἀπὸ τὴ δυνάμεια στό ἐργοστάσιο καί μόνο.

Σήμερα μιὰ νέα ἐργατικὴ πρωτοπορεία χρειάζεται γιὰ νὰ διαμορφωθεῖ, τὸ χρειάζεται πολὺ περισσότερο ἀπ' ὅτι τὰ προηγούμενα χρόνια, χρειάζεται ἐπιτακτικὰ καί τὸ ΒΕΛ ἀπὸ τὸ ἐργοστάσιο.

Χρειάζεται τὴν ἀνάπτυξη ἐκείνου τοῦ γενικοῦ πολιτικοῦ καί κοινωνικοῦ κινήματος, πού θὰ ἐπιτρέψει τὴν ταχύτερη διαμόρφωση αὐτῶν τῶν πρωτοπορειῶν μέσα σὲ μιὰ ἀντικαπιταλιστικὴ ἰδεολογία, πού θὰ δώσει ΑΥΡΙΟ ἀπάντηση καί στό πρόβλημα τῆς ἀνάπτυξης ἐνός ΝΕΟΥ κινήματος μέσα στὰ ἐργοστάσια.

Σήμερα οἱ ἐργατικὲς πρωτοπορεῖες, περνᾶνε μέσα ἀπὸ τὴν Ἀγία Βαρβάρα μέσα ἀπὸ τὴν ἀρνηση τοῦ ἀστικοῦ σχολείου, μέσα ἀπὸ τὰ γενικὰ κοινωνικά κινήματα, περνᾶνε μέσα ἀπὸ τὴ διαδήλωση, τὸν ἄλλο τρόπο διασκέδασης ἀκόμα. Περνᾶνε μέσα ἀπ' τὴ γειτονιά, τὴ δουλειὰ στή γειτονιά, μέσα τελικὰ κι' ἀπὸ τὴ γενικὴ πολιτικὴ πάλι, στὸν ἴδιο βαθμὸ τουλάχιστο μὲ τὴν Ἀμι

αντίτ, τὸν Πετρετάκι, τὸν Πίτσο.

Φυσικὰ ταυτόχρονα δὲν παύουν νὰ ἐκφράζονται οἱ χώρους δουλειᾶς, ἀλλὰ μιὰ συνειδητὴ ἀντίληψη, ἀκόμα ἐκφράζεται ἀτομικὰ καί μετὰ οφηφικὰ.

Ὅμως μόνο ἓνα κίνημα ἔμπραχτης κριτικῆς τῶν γενικώτερων θεσμῶν τῆς κοινωνίας καί τοῦ κράτους θὰ μπόρεσει ν' ἀνοίξει τὸ δρόμο, νὰ ἐνισχύσει τίς δυνατότητες ΜΒΕΑ στό ἐργοστάσιο.

Γι' αὐτὸ ὅχι μόνο μιὰ γενικὴ πολιτικὴ δραστηριότητα αὐτοῦ τοῦ τύπου τοῦ κινήματος τῆς νεολαίας π.χ., ἀνοίγει τὸ δρόμο καί γιὰ τὸ ἐργατικὸ κίνημα, ἀλλὰ ἀπὸ τὰ σήμερα ἡ προσπάθειά μας θὰ πρέπει νὰ στραφεῖ σὲ τὴν συμμετοχὴ ἤδη στοιχείων τῆς ἐργατικῆς τάξης καί εἰδικὰ τῆς νεολαίας σ' αὐτὸ τὸ κίνημα, δουλειὰ - πρῶτα - παγάνδρας καί προετοιμασίας σὲ σχέση μετὰ τίς γενικώτερες ἀνάγκες.

Ἐνῶ παράλληλα θὰ πρέπει νὰ συνεχίζεται ἡ προπαγάνδισι καί ἡ προώθηση μέσα ἀπὸ τὸ ἐργοστάσιο αὐτῶν τῶν νέων ἀναγκαιοτήτων.

Πάντως χωρὶς ἓνα νέο πολιτικὸ - ἰδεολογικὸ κίνημα - συνολικώτερο - ἡ διαδικασία στό χώρο τοῦ ἐργοστασίου θὰ πάει πολὺ ἄργα.

Ὁ Πίτσος τελικὰ κλείνοντας ὀριστικὰ μιὰ καλιὰ φάση, γεννιώντας τὰ πρῶτα ἔμβρυα μιᾶς νέας, μᾶς βάζει μπρὸς τὸ πρόβλημα τῆς συνέχειας. Ἀπὸ πού θὰ περάσει; καί πιστεύουμε πῶς ἡ ἀπάντηση εἶναι καθαρὴ. Τὴν δίνει ἡ πραγματικότητα :

Μὲ στήριγμα πάντα τὴν πραγματικότητα τοῦ ἐργοστασίου προωθώντας ἀκόμα ἐκείνους τοὺς ἀγῶνες πού συνεχίζουν νὰ γίνονται, προωθώντας τίς πρωτοπόρες πρακτικὲς ΜΒΕΑ στό ἐργοστάσιο (κι' ἄρα ὅχι ΒΓΚΑΤΑΛΕΙΨΗ τοῦ ἐργοστασίου) ἀνάπτυξη ἐνός κινήματος ἔξω ἀπ' αὐτό. Μόνο ἔτσι μπορεῖ ἐκεῖνο τὸ θεμελιανὸ στοιχεῖο πού ἔλειπε ἀπὸ τὰ 5 χρόνια ἀγῶνων, δηλαδή τὸ δέσιμο τοῦ ἐργοστασίου μὲ τὸ ἔξω, νὰ πραγματοποιηθεῖ. Κι' αὐτὸ σήμερα εἶναι ἀνάγκη. Ὁ Πίτσος εἶναι τὸ ὄριο τῆς καλιᾶς φάσης.

ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΚΡΑΤΙΚΗ

ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑ

Φαίνεται πώς το ποδόσφαιρο στη χώρα μας προκαλεί μεγαλύτερη λαϊκή κινητοποίηση από καποια άπεργία, πολιτική συγκέντρωση ή διαδήλωση. Αυτό τουλάχιστον είναι το "θλιβερό" συμπέρασμα που βγάλουν περίλυποι διάφοροι σοβαροί "αναλυτές", συχνά "ακροαριστεροί".

Αυτό το συμπέρασμα βγάλουν από την καταπληκτική λαϊκή κινητοποίηση της νεολαίας και του λαού των Μεγάρων. Αυτό βγάλουν από το ξεδίπλωμα της λαϊκής βίας και αντίστασης, που έφτασε μέχρι τα δίκανα, που εκφράστηκε με δεκάδες και εκατοντάδες κοκταήλ μολότωφ, με τη μαζική επίθεση στην αστυνομία, με τη δημιουργία ακόμα και τεθωρακισμένων από τραντέρ στα οποία μπήκαν χαλυβδόφυλλα, με την κατάληψη και την πυρπόληση των γραμμών του τραίνου, με την απόπειρα να καεί το στάδιο, που έγινε το Σάββατο, με την αντίσταση που εμπόδισε ολοκληρωτικά την είσοδο των ΜΑΤ στα Πλακάκια και τη Μάνη, αυτές τις λαϊκές μεγαλιώτικες συνοικίες.

Και φυσικά και δέν έγιναν για το...ποδόσφαιρο. Αλλά όχι με την έννοια πώς η αντίσταση έγινε για "πολιτικούς λόγους", όπως θαθελε να το εμφανίσει η "αντιπολίτευση" των Μεγάρων, που έβαλε σαν κέντρο της τον Έμπερτ και την κυβέρνηση, έπειδή υποβίβασε το Βόζαντα για να βάλει τη δική του ομάδα, το "Ρούφ", στη θέση του. Αν θέλει κανείς να βρει το πολιτικό στοιχείο στην εξέγερση των Μεγάρων θα πρέπει να πάει πέρα από την πολιτικάντικη "πολιτική" που έχει συνηθίσει να κάνει. Η εξέγερση στα Μέγαρά δεν ήταν το "εύκολο κάλυμμα" της αντι-καραμανλικής διάθεσης, όπως το εμφανίζει, και θα συνεχίσει να το εμφανίζει, μια μερίδα της κοινοβουλευτικής και έξω-κοινοβουλευτικής αντιπολίτευσης.

Η εξέγερση στα Μέγαρά, όμως και η παλιότερη ιστορία με τα "άρχαια" στην Κρήτη, φαίνονται τόσο παράλογες στο μικροαστό "αναλυτή", που δε μπορεί να καταλάβει τίποτε. Κι αυτό μετράει όλο το βάθος της άγνοιας του διανοούμενου των 4 κεντρικών τετραγώνων της Α-

θήνας για τις πραγματικές διαδικασίες της γέννησης και ανάπτυξης των κοινωνικών κινήματων.

Αυτό που στά μάτια τους φαίνεται το "παράλογο" στοιχείο των μαζών, που τους βυθίζει σε αντιδραστικές και βαθυστόχαστες αναλύσεις για την "ψυχολογία του όχλου", δείχνει κάτι άλλο. Δείχνει πώς σε συνθήκες κοινωνικού και πολιτικού αδιέξοδου, οι μάζες τελούν να εκφράσουν την αντιπαράθεσή τους με το κράτος "όχι ένεκεν που κυριαρχεί το "σικέ" παιχνιδι μιās κενής και δημιουργικής πολιτικής, "όχι ένεκεν απ' όπου βρίσκονται απόλυτα αποκλεισμένες, δηλαδή τις "υψηλές σφαίρες" της πολιτικής, αλλά ένεκεν που μπορούν. Ένεκεν που νοιώθουν ότι μπορούν να συμμετέχουν.

Και δέν είναι τυχαίο ότι αυτό συμβαίνει σήμερα. Δηλαδή τα πρώτα χρόνια της μεταπολίτευσης, σ' όλη τη χώρα, και ιδιαίτερα στην επαρχία, το "ποδόσφαιρο" είχε πέσει. Κι αυτό γιατί χιλιάδες νεολαίοι έβλεπαν μια δυνατότητα στην πολιτική. Σύντομα όμως τα πράγματα άλλαξαν. Κι άλλαξαν γιατί είδαν πώς αυτή η πολιτική δέν τους δίνει τίποτε, δέν είναι κατί δικό τους, και μάλιστα αποκλείει σε μεγαλύτερο βαθμό τη νεολαία των κατώτερων κοινωνικών στρωμάτων. Το μόνο που προσφέρει δέ, είναι φασαρίες με την αστυνομία χωρίς λόγο, όπως τους φαίνεται, μια και η "πολιτική" δέν τους δίνει τίποτε. Και το καταφύγιο ήταν και πάλι το ποδόσφαιρο. Δηλαδή, κατι μέσα από το οποίο μπορούσαν εύκολα να εκφράσουν το δυναμισμό

κατανοήσουν λίγο κι εκείνοι που καθημερινά φωνάζουν αυτά που οι Μεγαρίτες έκαναν στην πράξη ξεκινώντας από μία πολύ "τετριμμένη ιστορία" (έτσι είναι ο άτιμος ο όχλος).

Σήμερα, μέσα από τα Μέγαρα, χτές από την Άγλα Βαρβάρα και τους αγρότες, περνάει η κοινωνική δυσανεμία και κριτική των μαζών. Αν όρισμένοι έπιμένουν να την μαντρώσουν πλω από τον Άντρεα, στην ψευδοπολιτική του κοινοβουλίου, σύντομα θα αντιμετωπίσουν και άλλα τέτοια "παράλογα" φαινόμενα.

Γιατί μέσα από το "κεντρικό" πολιτικό αδιέξοδο και κενό που υπάρχει, ο λαός, δέ μπορεί να εκφραστεί. Γι' αυτό, για όριμένο καιρό θα συνεχίσει να εκφράζεται "περιφερειακά", μέχρι να φτάσει να μεταφέρει στο κέντρο αυτόν τον ΙΔΙΟ ΤΡΟΠΟ ΕΚΦΡΑΣΗΣ.

τους και να αποκτήσουν την αίσθηση μιας συμμετοχής". Γιατί ιδιαίτερα στην επαρχία, το ποδόσφαιρο και η "ομάδα" είναι κάτι το κοντινό, μοιάζει δικό τους, η "οργάνωση" τους που τη ζουν σε δικιά τους, κάτι το οποίο μπορούν να ελέγχουν. Έτσι το ποδόσφαιρο εμφανίζεται σαν η μοναδική καταφυγή και διέξοδος σε μία θανατερή αδιέξοδο και γεμάτη άνια ζωή.

Μ' αυτό τον τρόπο το ποδόσφαιρο μεταβάλλεται σε κατεξοχή μέσο διοχέτευσης μιας δραστηριότητας και έκτονωσης. Αύτη όμως είναι η μία όψη του νομίσματος. Στο βαθμό δηλαδή που μία κοινωνική "άνησυχία" διοχετεύεται στον αθλητισμό, είναι φυσικό να τελειεί να ξεπηδήσει μέσα από κεϊ. Έτσι τα γήπεδα γίνονται κλασσικός χώρος βίας, και εκεί επεμβαίνουν τα ΜΑΤ, και ετοιμάζουν και τα συλλικά, και αναπαράγεται η αντίθεση με το κράτος ή την εξέουα του χρήματος. Αύτη η αίσθηση είναι ιδιαίτερα έντονη στις μικρές επαρχιακές ομάδες, όπου το ποδόσφαιρο είναι το μοναδικό γεγονός και όπου ξεπηδάει πιο εύκολα, έστω και με διαστραμένη μορφή, η αντίθεση με το "κέντρο", τις μεγαλύτερες ομάδες, τους έφοπλιστές και τελικά... με την κυβέρνηση.

Σ' αυτό το πλαίσιο λοιπόν, αύτη η "παράλογη" εξέγερση γίνεται πολύ λογική όταν τη δού με μέ το μάτι του κόσμου και όχι του έγκολαπτόμενου καθοδηγητή ή "έπιστήμονα".

Και φυσικά και δέν... έγινε για το ποδόσφαιρο αλλά μέσα από το ποδόσφαιρο. Και μάλιστα για έναν άνδρα λόγο. Τα "έπεισόδια" μεταβλήθηκαν σε εξέγερση από τη στιγμή και πέρα που το κράτος θέλησε να κα ταπίσει με τη γνωστή του κτη

νωδία. Από τη στιγμή και πέρα που τα ΜΑΤ έμπαιναν αδιάκριτα σε σπίτια και μαγαζιά και χτυπούσαν. Από τη στιγμή και πέρα που με τη νεολαία-φιλαθλους ένώθηκαν και οι υπόλοιποι κάτοικοι που δέν άνεχονταν τους "γερμανούς που εξαγαύρισαν", από τότε και μετά η εξέγερση των Μεγάρων πήρε έναν κεντρικό στόχο: την ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΚΡΑΤΙΚΗ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑ. Αυτό ήταν το βαθύτερο περιεχόμενο της. "Οτι ο λαός δέν άνέχτηκε τους κρανοφόρους να τον τσαλαπατάνε αδιαμαρτύρητα και τότε πήρε τα όπλα". Έτσι η ίδια η παρέμβαση της αστυνομίας μετάτρεψε σε κάτι άλλο ένα απλό γεγονός, δηλαδή επέτρεψε να εκφραστεί όλο το μίσος του λαού και της νεολαίας έναντι στο καάτος και τούσημχανισμούς του.

Κι όμως, αυτό το πράγμα, το σσ απλό τελικά, πολλοί από εκείνους που καθημερινά φωνάζουν "αντίσταση στην κρατική τρομοκρατία", δέ μπόρεσαν να το καταλάβουν. Δέ μπόρεσαν να καταλάβουν ότι η ΝΙΚΗ (γιατί οι Μεγαρίτες νίκησαν και η αστυνομία υποχρεώθηκε να συνθηκολογήσει) των Μεγαριτών, η αντίστασή τους, έχει μεγαλύτερη σημασία για τα "πολιτικά και δημοκρατικά δικαιώματα" από ότι μία πετυχημένη άθώωση ενός "άριστεριστή". Κι αυτό γιατί ένα μεγάλο λαϊκό σύνολο με μία πετυχημένη αντίσταση έδειξε στο κράτος ότι δέ μπορεί άτιμώρητα να καταπατάει τα δικαιώματά του. Γιατί το δικαίωμα της διαμαρτυρίας, με την όποια ξεκίνησαν, είναι άναφαρρετο δικαίωμά τους και οποιος το παραβιάζει ύφίσταται τις συνέπειες. Και οι ροπαλοφόροι είδαν σίγουρα πώς άλλο Έξάρχεια και άλλο μία ξεσηκωμένη πόλη. Αυτό μένει να το

Η ήττα των τραπεζιτικών και ο προγραμματισμός του κεφαλαίου

Τό καλοκαίρι κυριαρχήθηκε από τις κινητοποιήσεις των τραπεζιτικών, κινητοποιήσεις που μέσα στο γενικότερο κλίμα της πολιτικής, λιτότητας, των μέτρων για την οικοδομή, το αυτοκίνητο, τη βενζίνη έμοιαζαν να προαναγγέλλουν ένα θερμό φθινόπωρο και χειμώνα, με κέντρο μάλιστα τα μεσαία στρώματα και τα σχετικά ανώτερα στρώματα των μισθωτών.

Πράγματι οι κινητοποιήσεις των τραπεζιτικών ήταν σημαντικές. Αγνόησαν έναν τομέα με ισχυρή συνδικαλιστική οργάνωση και αποφασιστική θέση μέσα στο σύστημα, που μπορούν εύκολα να το παραλύσουν στο σύνολό του.

Γι' αυτό κι' οι κινητοποιήσεις τους έχουν αποφασιστική σημασία. Όπως και η ήττα τους και ο τρόπος με τον οποίο πέρασε.

Ποιος είναι ο χαρακτήρας και η φύση των κινητοποιήσεων των τραπεζιτικών;

Εδώ δεν έχουμε να κάνουμε με κινητοποιήσεις ανειδίκευτων εργατών. Πρόκειται για ένα στρώμα, που κοινωνικά δεν μπορούμε, τουλάχιστον ακόμα, να το δούμε σαν κομμάτι του προλεταριάτου. Πρόκειται βέβαια για μισθωτούς, αλλά ακόμα για κομμάτι των μισθωτών μεσαίων στρωμάτων.

Αλλά στον κόσμο μας τίποτε πια..... δεν είναι σταθερό.

Αυτοί που χτές ή και σήμερα ακόμα ανήκαν στα μεσαία στρώματα αύριο θα έχουν εκπέσει στην κατάσταση του προλεταριάτου. Και βλέπουμε τα τελευταία χρόνια στη Δύση να αναπτύσσονται ένα σύνολο αγώνων των τραπεζιτικών, που μέσα από την "ηλεκτρονικοποίηση" και την έντατικοποίηση της δουλειάς, που όλο και περισσότερο αρχίζει να μοιάζει με "άλυσίδα" παραγωγής, αντιμετωπίζουν, και στα χρόνια που ρχονται η διαδικασία θα ένταθεί, τόσο έναν κοινωνικό υποβιβασμό, όσο και ανεργία μέσα από την είσοδο της "μηχανοργάνωσης". Στην χώρα μας ακόμα δεν πρόκειται για κάτι τέτοιο. Αλλά πρόκειται για την έναρξη της διαδικασίας.

Τό πρόβλημα που συνολικά αντιμετωπίζει τό κράτος είναι τό πως σε μία περίοδο λιτότητας θα υποτάξει και θα συμπιέσει οικονομικά όχι μόνο τους εργάτες αλλά και εκείνα τα στρώματα, μισθωτά ή όχι, που έχουν για τον ένα ή άλλο λόγο ένα ανώτερο εισόδημα και βιωτικό επίπεδο, όπως και μία ισχυρή θέση, που την έχουν κατακτήσει με τον ένα ή άλλο τρόπο. Και στην περίπτωση των τραπεζιτικών η δύναμή τους ήταν συνδυασμός δύο πραγμάτων: Από τη μία της θέσης τους σε μία νευραλγική θέση της οικονομίας, που μάλιστα αυξάνονταν με μεγάλη ταχύτητα όλα τα μεταπολεμικά χρόνια και από την άλλη στην αντίστοιχη ισχυρή συνδικαλιστική τους οργάνωση.

Οι τραπεζιτικοί είχαν μία ισχυρή συνδικα-

λιστική οργάνωση από τα χρόνια της Κατοχής, που μάλιστα είναι από τις ελάχιστες στην Ελλάδα που θυμίζουν τις αντίστοιχες οργανώσεις των ειδικευμένων εργατών και των συνδικάτων της Αμερικής, με καντίνες, λέσχες, καταναλωτικούς συνεταιρισμούς, ισχυρά χρηματικά αποθέματα, κλπ. Γι' αυτό και τα συνδικάτα των τραπεζιτικών είχαν ένα ισχυρό κορπορατίστικο χαρακτήρα και ήταν έντονα δεμένα με την υπεράσπιση των υλικών συνθηκών των τραπεζιτικών. Ο συνδυασμός αυτών των φαινομένων δόγησε στην κατάντηση από την πλευρά τους ενός δρισμένου επιπέδου μισθών και κοινωνικής θέσης που αναμφισβήτητα τους κατέτασσε στα μεσαία στρώματα. Όμως τα πράγματα αλλάζουν ακόμα και σε μας. Η δουλειά και η έντατικοποίηση, ανεβαίνουν, οι κατώτερες, λιγότερο πληρωμένες δουλειές, πολλαπλασιάζονται. Ο αριθμός των γυναικών αυξάνεται. Κοινωνικά, αρχίζει από τα κάτω τουλάχιστον να μετασχηματίζεται η φύση της δουλειάς των τραπεζιτικών.

Αυτή η αλλαγή, στα κατώτερα κλιμάκια, όπως και ο αυξανόμενος ρόλος του Πανεπιστημιακού πτυχίου για τα ανώτερα κλιμάκια, υποσκάπτει την ενότητα, την παλιά κοινωνική ενότητα των τραπεζιτικών. Οι κατώτεροι υπάλληλοι, δακτυλογράφοι, ταμίες, κλπ. σε μεγάλο βαθμό θαμείνουν κατώτεροι, ενώ τα ανώτερα κλιμάκια θα τελίνουν όλο και πιο πολύ να αναπαράγονται σε χωριστό κύκλωμα. Δηλαδή η παραδοσιακή ενότητα που στηρίζονταν στο υπαλληλικό προχώρημα και προβιβασμό, τείνει όλο και περισσότερο να ναι μία ούτοπια. Τι ενώνει πια τον τμηματάρχη και το διευθυντή με τον κατώτερο υπάλληλο ή δακτυλογράφο, τον ταμία; Στις σχέσεις της δουλειάς τους τελίνουν όλο και περισσότερο να χουν σχέσεις υφιστάμενου και προϊστάμενου, όλο και περισσότερο σχέσεις ΙΕΡΑΡΧΙΚΕΣ. Αυτό που μέχρι σήμερα αποτελούσε αυτή την ενότητα ήταν η συνεύρεση πώς μέσα από μία κοινή δράση μπορούσαν να καταχτούν περισσότερες απολαβές και μάλιστα οι ανώτεροι είχαν τη μερίδα του λέοντος. Έτσι τα σωματεία των τραπεζιτικών είχαν μπορούμε να πούμε ένα "διαταξικό"

χαρακτήρα. Συνενώνουν ανθρώπους, πού ή υπό-
στασή τους όλο καί περισσότερο πλησιάζει τήν
προλεταριακή καί άλλους πού προφανώς ανήκουν
στά ανώτερα μεσαία στρώματα, ακόμα καί στήν
αστική τάξη. Μέ τή διόγκωση του άριθμου των
τραπεζιτικων, πού υπερτριπλασιάστηκε, αυτό τό
φαινόμενο έντάθηκε. Ή θέση του τραπεζιτικού
επαφε νάχει αυτό τόν περιζήτητο χαρακτήρα πού
είχε κάποτε χωρίς φυσικά ακόμα νά έχει μετα-
βληθεί καί σέ προλεταριακή. Όμως, όπως είπα
με, παρά αυτές τίς κοινωνικές αλλαγές, οι τρα-
πεζιτικοί έξακολουθούν νά κρατάνε ένα σύνολο
από κατακτήσεις συνολικά.

Ή κυβέρνηση λοιπόν προχωράει γιά νά βά-
λει "τάξη". Κι'αυτή τή χρειάζεται γιατί τόσο
από τή μία θέλει άμεσα νά συμπίσει τό έπίπε-
δο των τραπεζιτικων μέσα στό πλαίσιο των μέ-
τρων λιτότητας, όσο καί γιατί θέλει νά μετα-
βάλει τούς τραπεζιτικούς σέ πιό "εύπλαστους",
δηλαδή σέ ένα όργανο πού νά μπορεί νά τό χρη-
σιμοποιήσει γιά τήν πολιτική της.

Καί ή σύγκρουση αποκάλυψε αυτή τή νέα πρα-
γματικότητα.

Ποιό ήταν κατ'άρχήν τό περιεχόμενο αυτής
της σύγκρουσης; Τό αποφασιστικό πρόβλημα δέν
ήταν άμεσα μισθολογικό καί ξεπέρναγε καί τό
συγκεκριμένο, τό ώραιο, πού ήταν άλλά ή άφο-
ρμή. Τό αποφασιστικό πρόβλημα ήταν τό θέμα
της αντιπαράθεσης, τό θέμα της έξουσίας. Κι'
αυτό γιά τήν κυβέρνηση σήμαινε νά τσακιστεί
"έξουσία" των τραπεζιτικων, νά νικηθούν τά
σωματεία τους, γιά νά άνοίξει ο δρόμος γιά
τήν ύποταγή τους.

Από τήν άλλη πλευρά, στό βαθμό πού δέν έ
πρόκειτο γιά μία άπλή μερική σύγκρουση, άπο-
καλύφθηκαν όλες οι αντιθέσεις καί αντιθέσεις
πού διαπερνούν τό στρατόπεδο των τραπεζιτι-
κων. Από τήν μία φάνηκε ή ριζοσπαστικοποίη-
ση πού έχει προκαλέσει ή είσοδος χιλιάδων κα-
τώτερων υπαλλήλων καί αυτή ή αλλαγή στίς συν-
θήκες δουλειάς πού έπισημάνανε πάρα πάνω, ρι-
ζοσπαστικοποίηση πού έκφράστηκε μέ τήν μαζι-
κότητα των κινητοποιήσεων, μέ τό χαρακτήρα
τους, πού ξεπέρναγε τά παραδοσιακά όρια των
"τραπεζιτικων" κινητοποιήσεων, τήν αντίθεση
μέ τήν κυβέρνηση.

Όμως από τήν άλλη φάνηκε καί ή αναντιστοι-
χία των σωματειων, ή αδυναμία τους νά άνταπο-
κριθούν σέ μία αντιπαράθεση τέτοιας κλίμακας.
Σωματεία πού αντιπροσώπευαν μία παλιά σύνθε-
ση του "σοβαρού" μικροαστού τραπεζιτικού βρέ-
θηκαν στήν "ήγεςία" ενός αγώνα πού έπαιρνε συ-
νολικές πολιτικές διαστάσεις, μέ αποκορύφωμα
τή συγκέντρωση καί τίς συγκρούσεις της 9 Μάη.
Μία τέτοια αντιπαράθεση, πού έφτανε σχεδόν νά
βάξει θέμα κυβέρνησης βρέθηκε σέ χέρια έντε-
λως ακατάλληλα. Τό αποτέλεσμα ήταν προδιαγρα-
μμένο. Κι'αυτό είχε κι'όλας φανεύει σέ μία άλ-
λη προηγούμενη σοβαρή ήττα, τήν πολύμηνη άπε-
ργία του νομισματοκοπέιου, πού τήν κάλυπτε ο
Σύλλογος των υπαλλήλων της Τράπεζας Έλλάδας.
Έτσι ένώ από τήν μία έπρόκειτο γιά τήν πιό
σημαντική άπεργία μέ θέμα εργατικά άτυχήματα
πούχει γίνει τά τελευταία χρόνια στήν Έλλά-
δα, καί κράτησε πάνω από έξη μήνες, γεγονός
πού δείχνει άκριβώς μία αύξανόμενη ριζοσπα-
στικοποίηση, από τήν άλλη ή άπεργία έγινε
μέ τόν πιό παραδοσιακό "τραπεζιτικό" καί κορ-

πορατίστικο τρόπο. Τό μεγάλο έπιχείρημα του
Παπαμάργαρα, πρόεδρου του Συλλόγου της Τράπε-
ζας Έλλάδας ήταν τά 40 εκατομμύρια άπόδεμα
πού είχε ο Σύλλογος καί έτσι οι άπεργοί θά
κράταγαν γιατί θάχαν λεφτά. Καί όμως ή κυβέρ-
νηση έδειξε πώς είχε κατανοήσει πολύ καλύτε-
ρα τό πρόβλημα. Δέν αντιμετώπισε τήν άπεργία
σαν μία μερική άπεργία αλλά τήν είδε σαν μία
μετωπική σύγκρουση μέ τά σωματεία των τραπε-
ζιτικων. Έτσι τήν αντιμετώπισε μέ άδιάλλα-
κτη στάση καί τελικά κέρδισε. Γιατί ή μόνη
δράση από πλευράς του συλλόγου, πού υπάγο-
νταν καί οι εργάτες του νομισματοκοπέιου ήταν
οι συγκεντρώσεις μέσα στό "καλλιμάρμαρο" κτί-
ριο των γραφείων του συλλόγου, καί οι άνακοι-
νώσεις, ένώ όλο τόν υπόλοιπο καιρός οι άπερ-
γοί καθόντουσαν σίτι τους. Αυτή ήταν καί ή
πρώτη σοβαρή προειδοποίηση πώς ή κυβέρνηση ή
θέλε νά ξεμπερδεύει μέ τή δύναμη πού αντιπρο-
σώπευαν οι τραπεζιτικοί. Καί τό καλοκαίρι αυ-
τό έπιβεβαιώθηκε γιά μία ακόμα φορά. Τά σωμα-
τεία των τραπεζιτικων, οι διοικήσεις, ήταν ά-
δύνατο νά βγάλουν πέρα μία μετωπική σύγκρου-
ση πολιτική στό βαθμό πού άφοράει όλη τή μελ-
λοντική πολιτική του κεφάλαιου καί της κυβέρ-
νησης. Κάτι τέτοιο θά απαιτούσε άλλη άποφάσι-
στικότητα καί ριζοσπαστικότητα - μή άποδοχή
της έπιστράτευσης καί συνέχιση του αγώνα μέ
άλλες μορφές, τόσο στό δρόμο όσο καί μέσα
στis ίδιες τίς τράπεζες.

Αντί γι'αυτό καί κάτω από τήν πίεση του
ΚΚΕξ άρχικά καί του ΠΑΣΟΚ μετά οι διοικήσεις
τά διπλώσανε, όταν είδαν μετά τίς 9 Αύγου-
στου ότι ή κυβέρνηση δέν έπρόκειτο νά ύποχω-
ρήσει μέ λόγια, γιά νά καταλήξουν στήν άθλιό-
τητα του Σεπτέμβρη πού ή συγκέντρωση του "ΣΑ
ΔΒΟ" έγινε τήν Τρίτη 25 Σεπτέμβρη καί ή "άπε-
ργία" τήν Παρασκευή. Αυτό ήταν ή έπισφράγι-
ση της ήττας.

Όσο γιά τίς δημαγωγίες του ΠΑΣΟΚ, όχι μό-
νο τά διπλώσε μετά τήν έπιστράτευση, όχι μό-
νο έγινε πιό "μετριοπαθές" κι'ας έβαζε λό-
γους ο Αντρέας, αλλά μπρός καί στό νέο κλί-
μα "έθνικής ένότητας" πού φτιάχνει μέ τόν Κα-
ραμανλή τό βούλωσε έντελώς.

Έίναι φανερό πιά πώς όποιεσδήποτε προοπτι-
κές γιά τούς νέους τραπεζιτικούς θά πρέπει νά
ένταχθούν σ'άλλη βάση, στήν βάση της κατανόη-
σης της διαταξικότητας, της κατανόησης ότι
δέν είναι δυνατό οι ανώτεροι υπάλληλοι πού ά-
νήκουν σ'άλλη τάξη άπ'αυτούς, νά πάρουν τά
ρίσκα μιας πολιτικής σύγκρουσης καί έπιστρά-
τευσης, ότι μόνο μία γραμμή πού θά έκφράζει
αυτή τήν πλειοψηφία πιά των τραπεζιτικων,
τούς κατώτερους υπάλληλους, πού παλεύει ένά-
ντια στήν έντατικοποίηση, καί σπάει τήν δια-
ταξικότητα τελικά, καί άρα τήν κυριαρχία των
κορμάτων, έχει μία όποιαδήποτε δυνατότητα νά
αντιπαλαίψει τό σχέδιο του κεφάλαιου, νά κά-
νει πιό "άποδοτικές" τίς τράπεζες καί άρα νά
προχωρήσει σέ παραέρα προλεταριοποίηση των
τραπεζιτικων, όπως ήδη σέ μεγάλη έκταση γίνε-
ται στή Δύση.

«ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΩΠΟ» ΚΑΙ ΜΟΣΧΑ

1 Ο Καραμανλής στη Μόσχα, το Νέωριο στο ρωσικό στόλο, απορριψη του σχεδίου Χαιηγκ, αρνηση του Καραμανλή να δεχτεί τον αμερικανό υφυπουργό αμυνας. Ως δια μαγείας εξαφανίστηκαν οι "αναστατώσεις" του καλοκαιριού, οι τραπέζιτικοί, Πίτσος κλπ., ο Αντρέας συμφωνεί με το "πρωθυπουργό" και ριγή εθνικής συγκίνησης διαπερνούν όλα τα κλωφυλλά. Όσο για την "παλή εναντία στη δεξιά" εμείνε στα χέρια των "σοβαρών αναλυτών και πολιτικών ανδρών" ενός καποίου αριστερισμού(!) που δεν ξέρουν τι να την κάνουν χωρίς τον καθοδηγητή τους Αντρέα. Η φθινοπωρινή επίθεση του "εθνούς" εναντία στους κάθε ειδών εχθρούς του, δηλαδή το λαό και τα κινήματα του πήγε πολύ καλά.

Σαφνικά, ως δια μαγείας, το φοβίμι των εθνικών υποθέσεων και της εθνικής ενότητας φάνηκε να ανασταίνεται. Ενώ διαφοροί καλοθελητές μιλούσαν για πολώση, και για το ΠΑΣΟΚ που επιτελούσε τραβεί για ρήξη (ναι, επι λέξει), το έθνος, δηλαδή η αστική τάξη και τα μικροαστικά κατακαθία της πραγματοποιούν και πάλι την εθνική τους ενότητα, και ξαναβαζουν μπρος το μηχανισμό που θα επιτρέπει να πραγματοποιηθεί και πάλι η "κοινωνική ειρήνη".

Γιατί όμως αντιμετωπίζουμε με τέτοιο τρόπο την "αντιιμπεριαλιστική" θέση της ελληνικής κυβέρνησης; Γιατί για μας σ' όλα αυτά, την αντίθεση με τους αμερικανούς και την "προσεγγίση" με τους ρώσους δεν υπάρχει τίποτε το εξαιρετικό. Γιατί εδώ και 5 χρόνια τουλάχιστο η ελληνική αστική τάξη έχει αποδεχτεί τις νέες παγκόσμιες γεωπολιτικές πραγματικότητες και ακολουθεί μια "εθνική πορεία", δηλαδή προσαρμοσμένη στα σημερινά της συμφέροντα, όπως παλιότερα ακολουθούσε μια άλλη που ταίριαζε στα τότε συμφέροντα της. Γι αυτό το λόγο οι μόνοι που μπορούν να εκπλησσονται και να τα χάνουν είναι ακριβώς εκείνοι που εξακολουθούν οι ίδιοι να πιστεύουν πως είναι οι αντιπροσωποι και οι εκφραστές του "εθνούς", ενώ η αστική τάξη είναι "αντεθνική". Έτσι για 5 χρόνια στη συνέχεια ο Καραμανλής επειδή τελικά κινείται σε ένα επίπεδο "εθνικής πολιτικής", βαζει στην τσέπη του όλους αυτούς τους υπερασπιστές του εθνούς, αρχίζοντας από ένα μεγάλο μέρος της λεγομένης ακρας αριστερας. Σήμερα μάλιστα είναι φανερό περισσότερο από ποτε άλλοτε ότι το κίνημα μπορεί να προχωρήσει μόνο αν απαγκιστρωθεί από τους βαλτούς της "υπερασπίσης του εθνούς", που ακριβώς χρησιμοποιούν για να φρεναρουν οποιοδήποτε αγώνα στο εσωτερικό.

2 Όπως είναι γνωστό οι σχέσεις της Ελλάδας με τις αναπτυσσόμενες χώρες του καπιταλισμού, είναι σχέσεις εξάρτησης και η κυρία πλευρά της συμμετοχής της Ελλάδας στο ιμπεριαλιστικό σύστημα είναι η "εμμεση" συμμετοχή, μέσω του εφοπλισμού, του εμπορίου, των "αδελών" δαπανών.

Αυτή η εξάρτηση που τόσο καταγγέλλουν σ' όλους οι "προοδευτικοί" εκφράζεται κι από την εμπορική εξάρτηση και τη φύση και το ελλείμμα

των ελληνικών εμπορικών ανταλλαγών, όπως και από τις ξένες επενδύσεις και τη φύση τους. Έτσι η Ελλάδα έχει ένα τεραστίο ελλείμμα ανταλλαγών με τη δύση και επιπλέον αγοράζει απ' αυτές μηχανήματα και εξαγεί προϊόντα μικρής κτηρύσας. Επιπλέον οι ξένες επενδύσεις γίνονται κυρία σε τομείς πρώτης κτηρύσας και σε συναρμοσμένη. Όλα αυτά είναι πασιγνώστα και διακηρύσσονται από τους "προοδευτικούς" μας σ' όλες τις κατευθύνσεις.

Όμως δεν βγαίνουν τσιμουδία για το ότι τον ίδιο κι ακόμα πιο εντονό χαρακτήρα ανισότητας έχουν οι ανταλλαγές και με τη Ρωσία.

Έτσι το πρώτο πενταμηνό του 1979 οι εισαγωγές από τη Ρωσία έφτασαν τα 160 εκ. δολ. ενώ οι εξαγωγές σ' αυτή μόλις 34 εκ. δολ. Προκειται δηλαδή για ένα επίπεδο ανισότητας καταπληκτικό, 1 προς 5, όταν με την κοινή αγορά είναι μόλις 1 προς 2. Πράγμα που επιτείνεται ακόμα περισσότερο όταν αναλογιστούμε ότι με τη δύση η διαφορά στις εμπορικές ανταλλαγές μειώνεται εξαιτίας του τουρισμού, του ναυτιλιακού εισοδήματος, των ελληνικών εμπορών και επιχειρηματιών που ζουν εκεί και στέλνουν κεφάλαια, των μεταναστών κλπ. Δηλαδή οι ανισές ανταλλαγές με τον ανατολικό ιμπεριαλισμό είναι κιόλας ασυγκρίτως πιο ανισές απ' ό,τι με τον δυτικό.

Όσο για τις επενδύσεις χαρακτηριστική είναι η περίπτωση του εργοστασίου ΑΛΟΥΜΙΝΑΣ που θα κάνουν οι ρώσοι. Έτσι η Ελλάδα θα παράγει αλουμινία που θα κατεργάζονται σε αλουμίνιο οι ρώσοι. Αντίθετα είναι γνωστό πως όταν η Πεσίνα έκανε το εργοστάσιο αλουμινίου η "αντιπολίτευση" είπε αποικιακή τη σύμβαση παρόλο που γίνεται κτηρύσας της αλουμινίας σε αλουμίνιο. Αντίθετα για τους ρώσους ιμπεριαλιστές δεν μπαίνει κανένα πρόβλημα.

Κι αφήνουμε όλους τους ζηλωτές της "εθνικής ανεξαρτησίας" τους λακέδες της Μόσχας που δεν εβγάλαν τσιμουδία, αντίθετα γεμισαν χαρά, γιατί οι ρώσοι αποχτήσαν, εστω ναυπηγικές, βάσεις στην Ελλάδα. Την ίδια στάση όμως είχαν κι οι διαφοροί "εθνικιστές" τυπού Αντρέα.

«Παλη εναντια στη Δεξια» η αντικαπιταλιστικος αγωνας

Τόν τελευταίο καιρό, ιδιαίτερα μέ πρωτο - βουλία του ΠΑΣΟΚ φουντώνει καί πάλι η λογι κή της "πάλης ενάντια στη δεξιά". Μπρός στην πολιτική της λιτότητας, την οικονομική κρίση τή αλληπαλά περιουσιακά μέτρα που παίρ - νει η κυβέρνηση, την τρομοκρατία έντείνεται η δυσανεμία απέναντι στην κυβέρνηση, άγκα λιάζει καί πλατύτερα τμήματα των μεσοστρωμά - των. Καί τό ΠΑΣΟΚ πιάνει τό ρεύμα στόν άέρα, καί ζητάει όλο καί περισσότερο "άλλαγή" καί έ κλογές.

Σέ αντίθεση μέ τό ΚΚεξ που φοβάται σάν ό δίσολος τό λιβάδι μία τέτοια "άλλαγή" βλέπει πώς δέν μπορεί νά κάνει αλλοίωσ, αλλά πρέπει νά πιέσει πρós μία τέτοια κατεύθυνση αν δέν θέλει νά αποξενωθεί από μεγάλες μάζες. Γιατί πρόκειται λοιπόν; Για την άλλαγή καί την ήτ - τα της δεξιάς που εύαγγελίζονται οι διάφοροι ή ακόμα καί για τό πέρασμα σε μία "προεπανασ - τατική κατάσταση"; "Ας τό δούμε πιο αναλυτι - κά.

1. Η «ΕΠΙΤΑΓΗ» ΤΗΣ ΜΕΤΑΠΟ - ΛΙΤΕΥΣΗΣ ΚΑΙ Η ΔΕΞΙΑ

Η "έπιταγή" της μεταπολίτευσης ήταν σα - φής. Ήταν ό "ούσιαστικός έκσυγχρονισμός" της ελληνικής κοινωνίας. Πάει νά πει η ελληνική κοινωνία που μέσα στή δεκαπέντε τελευταία χρόνια έφθασε στή πρόθυρα της "καταναλωτικής κοινωνίας" καί της οργανικής εισόδου στην ά - ναπτυγμένη αγορά της Ευρώπης βαρύνονταν από μία αναχρονιστική, θεσμική, πολιτική, κοινω νική καί οικονομική δομή. Ήταν μία κοινωνία που ακόμα χαρακτηριζόταν από τον παραδοσιακό χωροφύλακα, τή μοναρχία, ένα μεσαιωνικό έκ - παιδευτικό σύστημα, ένα καθυστερημένο φορο λογικό σύστημα, υπερβολική ανάπτυξη των παρα δοσιακών μεσάλων στρωμάτων, από μία βιομηχα - νία κατακερματισμένη καί άσυνδετη παραγωγικά μεταξό της καί από μία Πολιτιστική κρατική ά ντιλήψη του τύπου "οί δυνάμεις άσφαλείας καί οι άρχές του τόπου", αλλά ΥΕΝΕΑ. Παράλληλες έ ξελέξεις είχαμε στην Ισπανία την Πορτογαλλί α κλπ.

Ο καπιταλισμός της Νότιας Ευρώπης είχε ά νάγκη έκσυγχρονισμού.

Στην Ελλάδα που μέ βάση την κοινωνική της δομή καί την πραγματικότητα των πολιτικών δυ νάμεων υπήρχε η μικρότερη, σχεδόν μηδενική ά νάπτυξη του εργατικού κινήματος έγινε δυνατή η μετάβαση από την δικτατορία στην μεταπολί - τευση μέ τους λιγώτερους κλυδωνισμούς για τή άστική τάξη, καί χωρίς καν ούσιαστικές άλλα - γές στή διαχειριστικό προσωπικό της άστικής τάξης. Από την ίδια τή δεξιά αναλήφθηκε τό καθήκον του "έκσυγχρονισμού". Διδάξιο του βα σιλιά, ΒΟΚ, άναθεώρηση σχέσεων μέ τους άμερι κούς, έκπαιδευτική μεταρρύθμιση κλπ. Όμως η άνάληψη του "έκσυγχρονισμού" από τή δεξιά, σήμαινε ταυτόχρονα καί άδυναμία γρήγορης καί αποτελεσματικής προσαρμογής. Έτσι ό έκσυγχ - ρονισμός έπρεπε νά γίνει μέ τό ίδιο προσωπι - κό που αποτελούσε τς δυνάμεις του "δεξιού

κατεστημένου", μέ την ίδια κρατική μηχανή, μέ βάση τή ίδια παρασιτικά κοινωνικά στρώματα α ύτά που είχαν αποτελέσει τή βάση του προηγού μενου καθεστώτος για 25 χρόνια. Απέναντι μά λιστα στίς λαϊκές κινητοποιήσεις καί τό φό - βο νά χαθεί ή έξουσία, μέ τό πέρασμα των χρό νων ένισχύονται καί πάλι οι τάσεις "σκληρύν - σης" καί έπιστροφής στην παλιά δοκιμασμένη πο λιτική της δεξιάς.

Έπί πλέον η παγκόσμια οικονομική κρίση δε πρόσφέρει τό άπαραίτητο εύνοϊκό πλαίσιο για τόν ομαλό μετασχηματισμό της οικονομικής καί κοινωνικής δομής. Οι επενδύσεις σταμάτησαν, ο πληθωρισμός ανεβαίνει, η οίκοδομή εξακολουθεί νά κυριαρχεί. Έτσι από ένα σημείο καί μετά ό έκσυγχρονισμός πάει μέ βήμα σημειωτόν καί τό πάνω χέρι παίρνει η καταπιεστική πολιτική της διατήρησης των κεκτημένων: ΜΑΤ, νόμοι, άσ τυνόμευση.

Τό αποτέλεσμα είναι ότι οι έκσυγχρονιστές βρίσκονται όλο καί περισσότερο έξω από την κυ βέρνηση, οι σοσιαλδημοκράτες υποχρεώνονται νά παρουσιάζονται σάν "αδιάλλακτοι σοσιαλιστές", οι ευρωκομμουνιστές νά εξαφανίζονται μπρός στή "σκληρό" ρώσικο ΚΚεξ, τό Κέντρο νά εξαφα νίζεται καί τό αίτημα του "έκσυγχρονισμού" νά έμφανίζεται μέ όλο καί πιο φιλολαϊκή καί "σο σιαλιστική" χροιά.

Η δεξιά δέν άρκει πιά για νά καλύψει τό αίτημα της μεταπολίτευσης των "ούσιαστικό έκ συγχρονισμό" του ελληνικού καπιταλισμού. Χρει άζεται νά ρεύσει νέο αίμα στούς κόλπους του συστήματος, για νά γίνει πιο άποδοτικό, πιο εύ λύγιστο, περισσότερο άποδεκτό από τς λαϊκές μάζες ή τουλάχιστο τή μικροαστικά στρώματα.

Τό ρώτημα που μπαίνει όμως είναι αν τό κα θεστώ μπορεί νά πληρώσει τό κοινωνικό κόστος μιας τέτοιας άλλαγής, αν μπορεί δηλαδή νά ση - κώσει τό βάρος ενός έκσυγχρονισμού μέ πιο "δη μοκρατικό" καί λιγώτερο αυταρχικό τρόπο. Καί πιο λιανό, μέσα σε συνθήκες παγκόσμιας κρίσης πληθωρισμού, μπορεί νά σηκώσει μία "άλλαγή" που θα σημαίνει άνοδο των μεροκάματων, κάτω από την πίεση της εργατικής τάξης καί των λα ικών στρωμάτων, πτώση των κερδών-τουλάχιστο σε μία πρώτη φάση- ριζική άλλαγή της δομής της κατανάλωσης κλπ, κλπ. ;

Είναι σίγουρο πώς όχι. Η άστική τάξη δεν μπορεί να σηκώσει κάτι τέτοιο.

2. ΜΙΑ ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΛΥΣΗ

Τό άστικό καθεστώς χρειάζεται μια ένδιάμεση λύση. Είναι φανερό πώς η Ν.Δ. έχει φάει τὰ φώμιά της. Γίνεται όλο καλ λιγώτερο άποδεκτὴ από διευρυνόμενα στρώματα του πληθυσμού, ακόμα καλ τῆς άστικής τάξης. Με τὴν τρομοκρατία καλ μόνο είναι δυνατό νά διατηρηθεῖ ενα διάστημα ακόμα, αυτό όμως δέν άρκει, οὔτε ἔχει τὴ δυνατότητα νά καλύψει τὶς ανάγκες του ἐκσυγχρονισμού. Καλ ἔδω βρίσκεται ἡ δυσκολία ποῦ καλ πῶς θά βρεθεῖ μιὰ ένδιάμεση λύση, καλ τι σάν τὴν "κεντροαριστερά" στὴν Ἰταλία τὸ 1963, δηλαδή τὴ συνεργασία χριστιανοδημοκρατίας-σοσιαλιστῶν, όταν καλ οἱ συνολικὲς οικονομικὲς καλ κοινωνικὲς συνθήκες εἶναι διαφορετικὲς καλ ενα ὁποιοδήποτε άνοιγμα θά ἔκανε δυσκολώτερη τὴν πολιτικὴ τῆς λιτότητας, καλ όταν ἔξ ἄλλου δέν ὑπάρχουν καλ οἱ αντίστοιχοι πολιτικὲς δυνάμεις. Τό ΠΑΣΟΚ κρύβει βέβαια μέσα του μιὰ τέτοια σοσιαλδημοκρατικὴ "φυχή", ἀλλὰ αὐτὴ δέν ἔχει ακόμα βγεῖ στὴν ἐπιφάνεια. Όσο γιὰ τὸ Κέντρο, ἀποσυντέθηκε έντελῶς. Ποῦ καλ πῶς λοιπόν θά βρεθεῖ μιὰ ένδιάμεση λύση;

Καλ ἔδω μπαίνει μπροστά μιὰ ἰδιότυπη άλχη μέλα. Ἡ ένδιάμεση λύση δέν μπορεί γιὰ τὴν ὥρα νά βρεθεῖ σέ ενα πολιτικὸ σχῆμα, μπορεί ὅμως νά βρεθεῖ σέ μιὰ συνισταμένη άνάμεσα στοῦ ΠΑΣΟΚ καλ τῆ Ν.Δ. Τὶ σημαίνει αὐτό;

Σημαίνει πῶς εἶναι δυνατό νά ὑπάρξει μιὰ ένδιάμεση πολιτικὴ πραγματικότητα, όπου ἡ πῆση μιᾶς ἀνερχόμενης ἀντιπολίτευσης θά ὑποχρεώνει σέ "μεταρρυθμιστικὴ" πολιτικὴ τὴν κυβέρνηση, ένῶ ἀντίστροφα ἡ ἀντιπολίτευση θά βάζει ὅλο καλ περισσότερο νερό στοῦ κρασί της. Κι ὅλα αὐτά μέχρι νά βρεθεῖ ενα "σχῆμα" ποῦ νά ἐκφράζει πιὸ "ύλικά" αὐτὴ τὴν πραγματικότητα. Σχῆμα ποῦ μπορεί νά ναι μετὰ από καιρό, πρόεδρος Καραμανλῆς με πρωθυπουργό Παπαντρέου (πράγμα αρκετὰ ἀπίθανο, ἀλλὰ όχι ἀδύνατο) ἡ πιὸ κοντὰ δημιουργία μιᾶς κυβέρνησης συμμαχίας, στὴν καλύτερη περίπτωση Ν.Δ. με ΚΟΔΗΣΟ Μαῦρο, Κανελλόπουλο κλπ. καλ στὴν χειρότερη, ΠΑΣΟΚ με ΚΟΔΗΣΟ ἢ Ζῆγὸν (:) κλπ. καλ με πρόεδρο πάντα τὸν Καραμανλῆ. Σ' αὐτὴ τὴ φάση ποῦ ἔχουμε μετὶ μιὰ τέτοια πολιτικὴ, ποῦ θά καταλήγει σέ κυβέρνηση "συμμαχίας", καλ ἡ πιὸ πιθανή εἶναι ἡ "κεντροδεξιὰ" συμμαχία, εἶναι ἡ παραλίτη πιά.

Από μὲν τὴ δεξιὰ γιατί μόνο ἔτσι μπορεί νά κρατήσει γιὰ ενα διάστημα ακόμα ἡ φαρμμένη Ν.Δ., ένῶ από τὴν πλευρὰ του ΠΑΣΟΚ γιατί μόνο ἔτσι θά μπορέσει νά δικαιολογήσει τὴν ὁποιαδήποτε "μετριοπάθειά" του (συμμαχία με κεντρώες δυνάμεις καλ πρόεδρος Καραμανλῆς).

Πάντως ἄσχετα με τὸ σχῆμα, τὸ κύριο χαρακτηριστικό θά ναι ὅχι ἡ δημιουργία ένός μακρόχρονα βιώσιμου σχήματος, ἀλλὰ αὐτὴ ἡ συνισταμένη άνάμεσα σέ Ν.Δ. καλ ΠΑΣΟΚ, ποῦ εἶναι τὸ ζητούμενο από τὴν άστικὴ τάξη σήμερα. Μιὰ καλ δέν ὑπάρχει μιὰ μακρόχρονα βιώσιμη λύση ἡ διαλεκτικὴ σχέση Ν.Δ.- ΠΑΣΟΚ εἶναι ἡ μόνη λύση.

Φυσικά εἶναι καθαρό πῶς αὐτὴ ἡ λύση εἶναι δυνατὴ ὅσο ἡ ταξικὴ πάλι δέν ἀναπτύσσεται πέρα πέρα, ἀνάπτυξη ποῦ θά κάνει ὅλο καλ πιὸ δύσκολη τὴν "μέση" λύση καλ θά ὑποχρεώνει σέ λύσεις περισσότερο ριζικὲς.

3. ΤΟ ΝΟΗΜΑ ΤΗΣ «ΠΑΛΗΣ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΗ ΔΕΞΙΑ»

Μέσα σ' αὐτό τὸ πλαίσιο θά δοῦμε καλ τὴν σύγχρονη ἔξαρση τῆς "πάλης ἐνάντια στὴ δεξιὰ" ποῦ ἀρχίζει καλ γεμίζει τὴν πολιτικὴ κατάσταση σέ μιὰ ὀρισμένη ἀντιπολίτευση. Ἐδῶ τὸν τόνο τὸν ἔχει βέβαια τὸ ΠΑΣΟΚ. Καλ γύρω του συσπειρώνονται ενα σύνολο από δυνάμεις. Χαρακτηριστικὴ εἶναι ἡ περιπτώση του δημοσιογραφικοῦ συγκροτήματος τῆς "ἐλευθεροτυπίας" ποῦ ἀποφάσισε νά ὑποστηρίξει στὰ άνοιχτά τὸ ΠΑΣΟΚ, ὅπως τῆς θέσης του συγκροτήματος Λαμπράκη, ποῦ πλησιάζει σέ μιὰ ένδιάμεση λύση. Καλ οἱ δύο αὐτοὶ μηχανισμοὶ ἔχουν ἀναλάβει τὸ ἔργο νά ΠΕΙΣΟΥΝ (ποιὸν ἀραγε) γιὰ τὴν "μετριοπάθεια" του ΠΑΣΟΚ.

Ὁ Νικολίνάκος, σέ ενα ἄρθρο του στοῦ "Ἀντί", βάζει τὰ πράγματα πιὸ καθαρά, γιὰ πρώτη φορά πὸ τὴν πλευρὰ του ΠΑΣΟΚ. Στὴν πρώτη, αρκετὰ μακρόχρονη, ὅπως λέει ὁ ἴδιος, περίοδο τῆς "σοσιαλιστικῆς διακυβέρνησης" δέν θά πρέπει νά παρθεῖ κανένα μέτρο ἐνάντια στὴν "άστικὴ οικονομικὴ δομή", ἀλλὰ τὰ μέτρα θά πρέπει νά συγκεντρωθοῦν στὸν τομέα του "ἐκδημοκρατισμοῦ", γιατί ὅπως λέει, αὐτό ἦταν τὸ συμπέρασμα από τὴν Χίλη του Ἀλλέντε. Ἐπομένως ἡ άστικὴ τάξη μπορεί νά κοιμάται ἡσυχῇ.

Ὅμως δὲπλα στοῦ ΠΑΣΟΚ μπαίνουν καλ ἔνα σύνολο από δυνάμεις ποῦ παραδοσιακὰ ἐντάσσονταν σέ μιὰ κάποια ἄκρα Ἀριστερά. Τὸ σύνολο σχεδόν τῶν πολιτικῶν ὁργανώσεων τῆς παλιᾶς ἄκρας Ἀριστερᾶς βάζει τὸν τελευταῖο καιρό σάν κέντρο τῆς τὴν πάλι "ἐνάντια στὴ δεξιὰ". Ἀκόμα καλ τὸ "Καραμανλικό" ΕΚΚΕ, ποῦ γιὰ λόγους ἐξωτερικῆς πολιτικῆς καλ από τὸ φόβο τῶν "σοσιαλφασιστῶν" ἦταν παλιώτερα ἐνάντια σέ μιὰ ἀντι καραμανλικὴ πολιτικὴ, τώρα μπρός στὴν ἴδια τὴ συρρίκνωσή του γίνεται "ἀντιδεξιό". Ἀκόμα καλ μικρότερες ὁμάδες ἡ ὁργανώσεις συμπαρατάσσονται στοῦ "ἀντιδεξιό μέτωπο".

Μιὰ τέτοια πολιτικὴ ἀντίληψη, ποῦ ἐντάσει ὁ λόκληρη σχεδόν τὴν παραδοσιακὴ ἄκρα Ἀριστερά σ' ἐκεῖνο τὸ μέτωπο, ποῦ με τὴν ἡγεσία του ΠΑΣΟΚ προσπαθεῖ νά μετὶ στὴν ἔξουσία, δημιουργεῖ μιὰ μεγάλη τομὴ στοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς ἄκρας Ἀριστερᾶς. Ἀνάμεσα σέ "παλιὰ" καλ "νέα" ἄκρα Ἀριστερά. Ἡ παλιὰ ἄκρα Ἀριστερά ἔχει κλεῖσει τὸν ἱστορικὸ της κύκλο σάν τέτοια (αὐτὸ ἰδεολογικά εἶναι ἀπό καιρό γνωστό, ἀλλὰ πιά ἐμφανίζεται ξεκάθαρα καλ στοῦ πολιτικοῦ ἐπίπεδο, σάν πολιτικὴ ἐπιλογή). Κι αὐτό γιατί πιά ἐντάσσεται σέ μιὰ πολιτικὴ ποῦ δέν ἔχει στόχο τὴν μιὰ πραγματικὴ κρίση του καθεστώτος, ἀλλὰ τὸ πάλωμα τῆς κρίσης. Με τὴν έννοια ὅτι με τὸ σημερινὸ ἐπίπεδο ἀνάπτυξης τῶν κοινωνικῶν καλ πολιτικῶν λαϊκῶν γάγων δέν ὑπάρχει καμμιὰ δυνατότητα νά γκρεμιστεῖ ἄμεσα ἡ δεξιὰ, ΓΚΡΕΜΙΣΜΑ ποῦ πραγματικὰ θά άνοιγε δυνατότητες γιὰ πέρα πέρα ἀνάπτυξη του ἔργατικοῦ καλ ἐπεναστατικοῦ κινήματος.

Ἐντελῶς ἀντίστροφα μάλιστα, ἡ σημερινὴ "πάλη ἐνάντια στὴ δεξιὰ" σκοπεύει νά μὴν ὑπάρξει πραγματικὸ γκρέμισμα τῆς δεξιᾶς από τὸ λαό, ἀλλὰ ἐξωραϊσμός της, συμβιβασμός τῶν πολιτικῶν δυνάμεων, δημιουργία μιᾶς ἐκσυγχρονιστικῆς "μέσης λύσης". Γι' αὐτό ἔξ ἄλλου ὁ Ἀντρέας βιάζεται καλ θέλει ὅσο γίνεται νωρίτερα τὶς ἐκλογές. Γιατί ἔξέρει ὅτι με ἐκλογές σήμερα ὁ συμβιβασμός εἶναι ἀναπόφευκτος, μιὰ καλ εἶναι σίγουρο πῶς καλ νένα σχῆμα δέν θά μπορεί νά κάνει μόνο του κυβέρνηση. Ἀντίθετα ἀν αὐτὲς γίνουν πολὺ ἀργότερα ἡ ὀξύνση του λαϊκοῦ κινήματος καλ ἡ ἀνάπτυξη τῆς ἀντιπαράθεσης με τὸν κρατικὸ μηχανισμό

ΕΡΓΑΤΙΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ

ΙΟΥΝΗΣ - ΣΕΠΤΕΜΒΡΗΣ 79

Συνολικά στους 4 μήνες του καλοκαιριού και με τα στοιχεία που έχουμε, έγιναν 104 απεργιακές κινητοποιήσεις. Από αυτές οι 31 έγιναν σε εργοστάσια, 13 σε οικόδομους - τεχνικές εταιρίες, 3 τράπεζες, 6 σε γιατρούς, και νοσοκομεία, 20 στις μεταφορές κλπ. Δηλαδή είναι χαρακτηριστική η μείωση των απεργιών σε εργοστάσια και σημαντική η αύξηση στην οικοδομή, στις μεταφορές, σε νοσοκομεία κλπ.

ΟΙ ΑΠΕΡΓΙΕΣ Σ' ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ

Κρίση. Αυτό είναι το κυρίαρχο στοιχείο στους εργατικούς αγώνες αυτής της περιόδου που διανθώνονται γύρω από τρεις εργατικές κινητοποιήσεις σημαντικές, που αφορούν την ίδια την πραγματικότητα του έργου - στασιακού σωματείου. Δηλαδή την απεργία του Πίτσου στην Αθήνα, του Πετζετάνιστή Θήβα και την απεργία πείνας και την κινητοποίηση των έργων της ΣΟΦΤΕΣ στη Δράμα.

Πρόκειται για κινητοποιήσεις που έγιναν σε αποφασιστικά εργοστάσια. Στην Αθήνα κι ακόμη περισσότερο στη Θήβα σε "κεντρικά εργοστάσια" για δύο περιοχές που έπαιξαν αποφασιστικό ρόλο στο εργατικό κίνημα και στην έπαρξή σ' ένα σημαντικό κλινούργιο μεγάλο εργοστάσιο όπου έγινε η προσπάθεια δημιουργίας εργοστάσια - κού σωματείου. Και στις τρεις περιπτώσεις είχαμε τρεις σκληρούς και αποφασιστικούς αγώνες μεγάλης διάρκειας, που τράβηξαν μάλιστα και την προσοχή του κόσμου και υπήρξε και συμπάρασταση, αλλά και οι τρεις ηττήθηκαν.

Κρίση του εργοστασιακού σωματείου. Σ' αυτές τις απεργίες, εργάτες και αφεντικά δεν συγκρούστηκαν γύρω από οποιοδήποτε "αίτημα", αλλά πάνω σε κάτι βασιμώτερο. Πάνω στο ίδιο το πρόβλημα της ύπαρξης και της δράσης του εργοστασιακού σωματείου, πάνω στο ζήτημα της εξουσίας. Και σ' αυτή τη πάλη, ενώ από την μία φάνηκε η μεγάλη αντίθεση και αγωνιστικότητα, των εργατών, από την άλλη φάνηκε και τα όρια του εργοστασιακού συνδικαλισμού με τη μορφή που έχει σήμερα.

Φάνηκε τόσο το πρόβλημα της αναγκαιότητας μιας συνδυασμένης πάλης, κι όχι πια περιουσιακής σ' ένα εργοστάσιο, ο-

πως και το ζήτημα της έσωτερικής οργάνωσης και συμμετοχής των εργατών, που δεν μπορεί να αρκестεί, για να νικήσει στην παλιά οργάνωση του σωματείου. Υπάρχει ανάγκη για μια οργάνωση ανώτερης κλίμακας, δηλαδή ενίσχυση της συμμετοχής του κάθε εργάτη στον αγώνα, τις αποφάσεις, τη δράση, όπως και η νέβασμα των μορφών πάλης.

Και παρ' όλο που και στις 3 αυτές κινητοποιήσεις διαφάνηκαν νέα στοιχεία, όμως δε μπορούμε να πούμε πως κυριάρχησαν. Γι' αυτό και το άμεσο αποτέλεσμα ήταν η ήττα.

Γενική μείωση. Και αυτά τα συμπεράσματα έχουν γενικότερη ισχύ. Γιατί συνολικά οι εργοστασιακές κινητοποιήσεις παρουσιάζουν μείωση κι όχι μόνο σε απόλυτους αριθμούς, αλλά και σε σχετικούς, δηλαδή έπεσαν κάτω από το 1/3 των συνολικών απεργιακών κινητοποιήσεων (31 σε 104).

Σε μια περίοδο πτώσης του πραγματικού εργατικού εισοδήματος οι εργοστασιακές κινητοποιήσεις αποδυναμώνονται.

Κι' αν δούμε τους κλάδους, που έγιναν οι κινητοποιήσεις, παρατηρούμε μια αντίστοιχη πορεία, δηλαδή μια μείωση του ρόλου κλάδων που είχαν μια κεντρικότητα στο απεργιακό κίνημα στην τελευταία 5ετία, όπως τα ηλεκτρικά και τα ορυχεία, όπου έγιναν συνολικά μόνο δύο απεργιακές κινητοποιήσεις, και όπου ήταν και το κέντρο των εργοστασιακών σωματείων. Αντίστροφα είναι σχετικά φηλά ή ελαφρά βιομηχανία, όπου συμμετέχει και μια πλειοψηφία γυναικών (13 απεργίες) και η μεταλλουργία - μηχανές - 5 απεργίες.

Είναι φανερό λοιπόν πως το "παλιό" εργατικό κίνημα είναι σε κρίση, χωρίς ακόμα να είναι καθαρή η μελλοντική κατεύθυνση.

ΟΙ ΥΠΟΛΟΙΠΕΣ ΑΠΕΡΓΙΕΣ

Αντίστροφη είναι η πορεία έξω από το εργοστάσιο όπου οι κινητοποιήσεις αυξάνονται.

Στην ΟΙΚΟΔΟΜΗ υπάρχει μια σημαντική αύξηση των κινητοποιήσεων, που είναι μάλιστα δύο ειδών. Από την μία οι παραδοσιακές 24ωρες, που αυξάνονται μια και το φάσμα της κρίσης της οικοδομής πλησιάζει, όλο και περισσότερο, και από την άλλη οι απεργίες σε τεχνικές εταιρίες και σε μεγάλα γιαπιά πράγμα που σημαίνει πως όλο και περισσότερο η οικοδομή τελειώνει να οργανωθεί σε μεγάλες επιχειρήσεις και επομένως τελειώνει να αλλάξει και η μορφή των κινητοποιήσεων που όλο και περισσότερο γίνονται εργοστασιακού τύπου. Κι' αυτή η τάση της αύξησης των κινητοποιήσεων στην οικοδομή φαίνεται πως θα συνεχιστεί, τόσο στο γενικό επίπεδο, όσο και σε συγκεκριμένα μεγάλα γιαπιά.

Μεταφορές. Σημαντική ανάπτυξη των απεργιών υπάρχει στις μεταφορές, που ιδιαίτερα κυριάρχησαν από την μακρόχρονη απεργία των τραίνων που παράλυσε κυριολεκτικά τους σιδηροδρόμους για μεγάλο χρονικό διάστημα.

Τό ίδιο ισχύει για τα νοσοκομεία κλπ.

Στις τράπεζες έγιναν λίγες απεργίες σαν απόλυτος αριθμός - 3 απεργίες - αλλά κυριάρχησαν από τις συνολικές τραπεζικές κινητοποιήσεις, που οδήγησαν σε μια συνολική πολιτική αντιπαράθεση με την κυβέρνηση.

Γενικά αυτή η ανάπτυξη κινητοποιήσεων βέβαια από το εργοστάσιο αντανάκλασε μια σύνθετη διαδικασία.

α. Την σύγκρουση στρωμάτων που ήταν δεμένα με την παλιά δομή οργάνωσης του ελληνικού καπιταλισμού (οικοδομή, τράπεζες, ταξί, φορτηγά κλπ) με την πολιτική της κυβέρνησης που σκοπεύει να "έκσυγχρο-

νίσει" αυτούς τους τομείς, δηλαδή να ρίξει το βάρος της οι κοδομής, να χτυπήσει την δύναμη και την δομή των τραπεζών, να μειώσει τους "ελευθεροεπαγγελματίες" - ταξι- φορητά.

Απ' αυτή τη φύση της αντι-παράθεσης, που αφορά και ένα μεγάλο αριθμό από μεσαία στρώματα, που χτυπιούνται με τα μέτρα για τα αυτοκίνητα, τη φορολογία, την κατοικία, οι κι

νητοποιήσεις αυτές τείνουν να πάρουν γρήγορα "κεντρικό" και γενικό πολιτικό χαρακτήρα, μία και είναι δυνατό να ενταχθούν στην πολιτική της αντιπολίτευσης και ιδιαίτερα του ΠΑΣΟΚ, για έναλλαγή στην κεντρική πολιτική εξουσία.

β. Παράλληλα εκφράζουν την "προλεταριοποίηση" και τη μαζικοποίηση άλλων μισθωτών

στρωμάτων - υγειονομικοί - εκπαιδευτικοί - κατώτεροι τραπεζίτικοί - που θίγονται με την πολιτική της "λιτότητας", και την εντατικοποίηση. Πρόκειται για αγώνες που το βάρος τους θα μεγαλώνει διαρκώς όσο τείνει να αλλάξει η κοινωνική πραγματικότητα - "προλεταριοποίηση" - και να μεγαλώσει το βάρος - αριθμητική αύξηση αυτών των στρωμάτων.

απολύσεις

Συνολικά από τον Ιούνιο μέχρι το Σεπτέμβριο και με βάση τα πολύ ατελή στοιχεία που έχουμε, έγιναν πάνω από 2000 απολύσεις, που πέρασαν στον Τύπο.

Οι απολύσεις συγκεντρώνονται στους εξής κλάδους.

- 140 στά ρούχα και 500 περίπου συνολικά στην κλωστοϋφαντουργία.
- 500 περίπου στα Ναυπηγεία, και βασικά στο Σκαρामαγκά, (172) και στην Ήλευσίνα, (165), ενώ στην Ναυσι απόλυθηκε όλη η διοίκηση του σωματείου, που όμως την ξαγά πήραν μετά από νίκη της απεργίας.
- 250 στην ύαλουργία "ΓΙΟΥΛΑ" και "ΚΡΟΝΟΣ" σε σύνολο προσωπικού 500.
- 300 στους τσαγκαράδες
- 77 στην αυτοκινητοβιομηχανία. (Ρενώ, Λάζντα, Σαρακάκη, Φίλιατ).

Παράλληλα συνεχίστηκαν οι απολύσεις στο Σκαλιστήρι, που μετά το 1976 έφτασαν τις 3000 σε σύνολο απασχολούμενων 5000.

Πάντως αυτά τα στοιχεία δεν αποδίδουν την πραγματικότητα, παρά μόνο σε μικρό βαθμό, μία και οι αδήλωτες απολύσεις είναι πάρα πολλές και σε μερικούς τομείς όπως στους οικοδόμους δεν μπορούμε να μιλήσουμε εύκολα για "απολύσεις" εκτός από τις τεχνικές εταιρείες, αλλά πολύ περισσότερο για έλλειψη δουλειάς και μία μερική ανεργία που εμφανίστηκε ακόμα σε μικρό ποσοστό.

Παράλληλα αν δούμε και τα επίσημα στοιχεία για 100 έργα στάσια της περιοχής Αθήνας, για πρώτη φορά μετά από πολλά χρόνια μειώνεται το προσωπικό κατά 3%. Δηλαδή στις μεγάλες επιχειρήσεις μειώνεται η απα-

σχόληση, και αυξάνεται η δουλειά στο σπίτι, ή "μαύρη" δουλειά, ακόμα και οι περιπτώσεις "επιστροφή στην επαρχία" φυσικά ακόμα σε περιορισμένη κλίμακα, αλλά σε αισθητό ποσοστό.

ατυχήματα - δολοφονίες των αφεντικών

Συμφωνα με στοιχεία του ΔΙΚΑ στην περιοχή Αθήνας - Πειραιά - Θεσσαλονίκης, τον Ιούνιο, έγιναν 2.200 ατυχήματα, τον Ιούλιο 1856 και τον Αύγουστο 2.194.

Στην οικόδομή αυτή τη περίοδο και μόνο έγιναν 12 θανατηφόρα ατυχήματα.

Στη ΔΕΗ και τα δημόσια έργα 7 νεκροί και ακόμα σε έργα της ΟΑΠ δύο νεκροί. Συνολικά δηλαδή 21 θανατηφόρα ατυχήματα σε οικοδόμους, δηλαδή, μία τεράστια αύξηση των ατυχημάτων, αν συγκρίνει κανείς με το προηγούμενο εξάμηνο που έφτασαν μόνο (:) στους 8 νεκρούς. Η εντατικοποίηση στην οικόδομή, μέσα από την οποία εργολάβοι και εταιρείες προσπαθούν να αντιμετωπίσουν οι κατημένοι, τα κυβερνητικά μέτρα έφερε κι όλες τα αποτελέσματά της.

- Στα ναυπηγεία σκοτώθηκαν από έκρηξεις 5 άτομα και τραυματίστηκαν πολλοί άλλοι.
- Στα όρυχετα 3 νεκροί.
- Από έκρηξη στην Γκούντ Γήαρ I νεκρός και 2 τραυματίες.

- Στην ΕΣΟ ΠΑΠΑΣ 4 τραυματίες από έκρηξη.

Συνολικά στα χρόνια 1971 - 1978 έγιναν 320.000 ατυχήματα τέτοια που να προκαλέσουν τουλάχιστον απουσία από τη δουλειά.

2.200 εργάτες σκοτώθηκαν και 7.000 πήρανε αναπηρική σύνταξη. Όπολεμος και η αιματηρή τρομοκρατία του κεφάλαιου πάνε καλά.

Όμως σιγά - σιγά αρχίζει να μεγαλώνει η αντίδραση των εργατών απέναντι σε αυτές τις δολοφονίες.

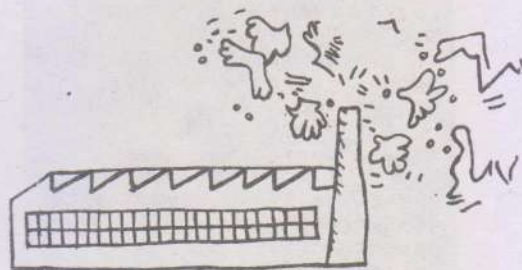
Τό τετράμηνο που πέρασε έγιναν απεργιακές κινητοποιήσεις για τα ατυχήματα ενάντια σε αυτές τις δολοφονίες.

- Στη Λάρκο όπου μετά το θάνατο ενός εργάτη σταμάτησαν αμέσως τη δουλειά και υποχρέωσαν την εταιρεία να προσλάβει 2 γιατρούς, να φέρει μία νοσοκόμα και να πάει ασθενοφόρο.

- Στα έργα της ΔΕΗ Πτολεμαΐδας, όπου απεργήσαν για 24 ώρες οι εργάτες, μετά το θάνατο ενός νέου εργάτη.

- Στη ΝΑΥΣΙ και την ΓΚΟΥΝΤ - ΓΗΑΡ, όπου οι απεργίες άρχισαν αμέσως μετά τις δολοφονίες.

Τέλος σε πολλές άλλες απεργίες κεντρικό ρόλο στα ατυχήματα είχε το θέμα των συνθηκών δουλειάς.

Η απεργία πείνας των απολυμένων της Σοφτεξ

Όταν το '72 συζητιόταν η εγκατάσταση της θυγατρικής της Σοφτεξ "Αθηναϊκής Χαρτοποιίας" στη Δράμα, οι κατοικοί εκάναν απεργία για να πιέσουν κυβέρνηση και εργοδότη να τους κάνουν τη χάρη να ιδρυσουν το εργοστάσιο στην πόλη τους, να αναπτυχτεί η περιοχή, να μην αναγκάζονται οι φτωχοί αγρότες να μεταναστεύουν στην Γερμανία. Αιτήμα φυσικό αλλαστε για μια περιοχή που μετράει 50000 μεταναστες (πληθυσμός ν.Δράμας 70-80 χιλ.)

Σήμερα, μετά 7 χρόνια, με αφορμή την απεργία πείνας 7 απολυμένων της Σοφτεξ επειδή εκάναν σωματείο και ενος συμπαράστατη τους, ο λαός της Δράμας αρχίζει να συνειδητοποιεί τι είναι το "φωμί που δίνει" η Σοφτεξ. Οι ίδιοι οι εργάτες, (1000, από τους οποίους 60 γυναίκες) τοχουν καλά καταλάβει ζώντας καθημερινά την φασιστική καταπίεση του Κεφαλα, του μεγάλου αφεντικού της Σοφτεξ.

Οι συνθηκες δουλειας

Οι συνθηκες δουλειας, όπως λενε οι εργάτες, είναι τρομαχτικές: τον τελευταίο μόνο χρόνο ειχαμε 2 θανατους εργατών (ο 2ος πριν ένα μήνα). Τα καψίματα και οι μικροτραυματισμοί είναι συχνοτατοί. Σύστημα ασφαλείας και προστασίας της υγείας είναι ανυπαρκτα. Χαρακτηριστικά:

- Οι εργάτες είναι αναγκασμένοι να καθαρίζουν την χαρτοπληκτική μηχανή χωρίς να την σταματήσουν με φανερό κίνδυνο να παρασυρθουν από τους τεραστίους κύλινδρους της. (πριν

2 μήνες ένας εργάτης έχασε έτσι το πόδι του).

- Στο τμήμα θειϊκού αργιλιού κατεργάζονται προϊόντα με πυκνό θειϊκό οξύ, ενώ οι σωληνώσεις μέσα από τις οποίες περνάει τρυπάνε πολύ ευκολα, με αποτέλεσμα συχνες αναθυμιάσεις, λιποθυμίες, καψίματα...

- Στο τμήμα χρωμο που κατεργάζονται καυστικές και δηλητηριώδεις χημικές ουσίες οχι μόνο δεν υπάρχουν προστατευτικά μετρα, αλλά ουτε δίνουν ανθυγιεινό επιδόμα.

Εννοείται πως τα "ατυχήματα" αποδίδονται στους εργάτες που είναι "ατζαμηδες, απροσεκτοί, τεμπεληδες".

Εντατικοποίηση, πίεση για παραγωγή, υποχρεωτικές υπερωρίες, 12ωρες μέχρι και 16ωρες. Ξερείς δεν ξερείς είσαι υποχρεωμένος να κάνεις οποιαδήποτε δουιλία σε προσταζουν.

Η εσωτερική τάξη κρατιεται από ένα συνολο χαφιεδών, αποστράτων αξιωματικών και χωροφυλακών. Βρίσεις, απειλές, τιμωρίες (οπως είναι η αργία, δηλαδή ποινή υποχρεωτικής απουσίας 1 μερας, απλήρωτης φυσικά, για κάθε μικροπαραπτώμα), τέλος απολυσεις για οσους δεν συμμορφωνονται.

Η οργανωση

Μετά τη μεταπολιτευση, οι εργάτες προσπάθησαν 9 φορές να οργανωθούν, με αποτέλεσμα τις 8 να απολυωνται οι πρωτεργάτες να αυξανεται η καταπίεση, να επιβαλλεται σιωπή και να αποκταει ο Κεφαλας τη φημη ανίκητου

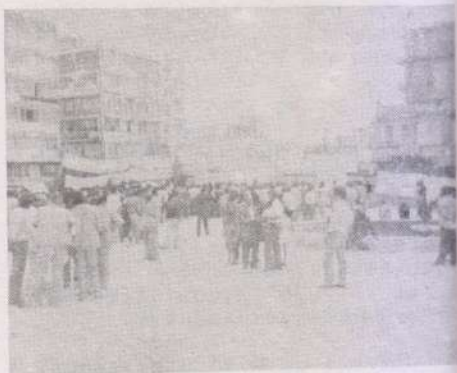
και πανίσχυρου σ' όλη την περιοχή. (αξιζει να αναφερθει οτι ο Μπουτος έχει δώσει στον Κεφαλα όλα τα δαση της Δράμας για εκμεταλλευση, με μοναδική υποχρεωση του 2ου να φυτεύει κάθε 3 χρονια 5-6 δέντρα στο στρέμα).

Την τελευταία όμως φορά, οι εργάτες προλαβαν το σύστημα ασφάλειας της Σοφτεξ: Το σωματείο εγκρίθηκε και κατοπιν, στις 13 Απριλη '79 απολυθηκαν 3 από τα ιδρυτικά μελη: όμως για τους η ιστορία δεν σταματούσε εκεί.

Το Μαη του '79 οι απολυμένοι που έχουν αυξηθει σε 15, αποφασίζουν να αρχίσουν απεργία πείνας, αλλά το Ε.Κ. τους πείθει να το αναβαλλουν. Στο μεταξύ, ύστερα από δικαστική απόφαση η Σοφτεξ είναι υποχρεωμένη να ξαναπροσλάβει τους 3 πρώτους, πράγμα που φυσικά δεν κάνει, αν και για να είναι υπατάξει με το νομο τους στέλνει το μισθο στο σπίτι.

Παράλληλα, το αφεντικό επέτρεψε και αντισωματείο, στο οποίο αναγκαζε τους εργάτες να γραφτούν με την απειλή της απολύσης.

Οι απολυσεις συνεχιζονταν, ο κόσμος μέσα δεν τόλμωσε να κουνηθει, στο αντισωματείο είχαν γραφτει ήδη 700 άτομα, στο

λαό της Δράμας δεν εφτανε παρά ο αποηχος του "φοβερου και τρομερου" εργοστασιάρχη που είναι ο Κεφαλας.

Αυτή ήταν η κατάσταση όταν στις 4 Σεπτεμβρη 7 από τους απολυμένους, στους οποίους προστεθηκε κι ένας οικοδόμος για συμπαρασσταση, αρχισαν απεργία πείνας στην κεντρική πλατεία της Δράμας, με αίτημα τα επαναπροσλήψη, σταματήμα των απολύσεων, καλύτερες συνθηκες δουλειας και γενικωτερο στοχο το σπασίμο της σιωπής που από τη Σοφτεξ και την εναισθητοποίηση των κατοίκων της Δράμας.

Η σημασία της απεργίας πείνας

Η απεργία πείνας των απολυμένων της Σοφτεξ δεν ήταν α ποτέλεσμα τόσο της εσωτερικής δυναμικής στο συγκεκριμένο εργοστάσιο, όσο ενός γενικωτέρου κλιματος στον εργατικό χώρο στον οποίο κυριαρχούσε ο μακροχρονος αγώνας των εργατών του Πίτσου.

Οι απολυμένοι μη έχοντας δυνατότητα εσωτερικής παρεμβάσης, έδρασαν από τα έξω και εκάναν την απεργία πείνας για δεκαοχτώ ολοκληρές μέρες συμβολο αντίστασης για όλη την περιοχή.

Για τη Δραμα, οι απεργιοί πείνας σπάνε την παραδοχή της κακομοιρίας, της υποταγής στην εξουσία του χωροφυλάκα και των "τοπικών αρχόντων", της αδιαφορίας και της εχθρικότητας για κάθε τι που παραβιάζει τα όρια του εθνικοφρονά καθωσπρεπισμού. Κι όχι μόνο αυτό. Ένας εργατικός αγώνας γίνεται κεντρική αναφορά όλου του λαού της Δραμας.

Στη συγκέντρωση συμπαραστάσης στους απεργούς πείνας την Κυριακή 16 Σεπτεμβρίου, που ήταν μαζικότερη, αναγκάστηκαν να δηλώσουν συμπαρασάση, θελώντας και μη, οι περισσότεροι "φορείς" της πόλης (από οικοδόμους, φορτοεκφορτωτές μεχρι γιατρούς, δικηγόρους, πολιτικούς μηχανικούς και άλλες "παργωγικές τάξεις" όπως αυτοο-

νομαζονταν;).

Το ΚΚΕξ πίστο στη γραμμή του ήταν αντίθετο από την αρχή στην απεργία, ενώ οι εκπρόσωποι του στο εργοστάσιο επιδίδονται σε μουλωχτο φηστήρι και προσπαθούν να αναβάλουν κάθε κινητοποίηση για καλύτερους καιρούς. Όσο για το Πασοκ, οι βουλευτές του βρήκαν πάλι ευκαιρία να προσειωνίσουν την "μεγάλη αλλαγή", όταν θα "παρούμε την εξουσία"...

Η κεντρική πλατεία της

ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟΥΣ ΑΠΕΡΓΟΥΣ ΠΕΙΝΑΣ της ΣΟΦΤΕΞ στη ΔΡΑΜΑ

= 3 φορές οι εργάτες της ΣΟΦΤΕΞ προσπάθησαν να οργανωθούν.

= 3 φορές τα αφεντικά μαζορώσαν με τις απολύσεις κ την τρομοκρατία να πνίσουν την φωνή των εργατών.

ΟΜΩΣ σήμερα οι εργάτες της Σοφτεξ διαλέγουν το δρόμο της ΑΝΤΙΣΤΑΣΗΣ: 7 απολυμένοι κ ένας οικοδόμος συμπαραστάτης τους,

έχουν κατέβει εδώ κ 16 μέρες σε ΑΠΕΡΓΙΑ ΠΕΙΝΑΣ στο κέντρο της Δραμας με αίτημα την επαναπρόσληψή τους, το σταμάτημα των απολύσεων κ τις συνθήκες δουλειάς. Στο πλευρό τους είναι όλος ο λαός της Δραμας.

= Όπως λέει ένας απεργός: "Πένε πώς ψάσαμε στο έσχατο μέσο. Αντίθετα. Όταν οξυηνώδουν οι στοχοί που βάλαμε με την απεργία πείνας, αρχίζει η κυρία φάση του αγώνα μας".

= Ο ΑΓΩΝΑΣ ΤΟΥΣ, όπως κ ο αγώνας των απεργών του ΠΙΤΣΟΥ, πρέπει να γίνει αγώνας όλων των εργατών που ΑΡΝΟΥΝΤΑΙ ΠΙΑ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΣΚΛΑΒΟΙ ΥΠΟΤΑΓΜΕΝΟΙ ΣΤΟ ΣΕΞΟΥΠΙΣΤΗ ΤΟΥΣ ΑΠ' ΤΑ ΦΕΤΙΝΙΑ, ΠΟΥ ΘΕΛΟΥΝ ΝΑ ΠΟΛΕΜΗΣΟΥΝ ΤΗ ΒΙΑ Κ ΤΟ ΦΑΣΙΣΜΟ ΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΣΤΟ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ.

**ΕΝΑΝΤΙΑ στην ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΚΗ
ΕΞΟΥΣΙΑ ΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ,
ΣΟΦΤΕΞ-ΠΙΤΣΟΣ ΔΕΙΧΝΟΥΝ ΤΟΝ ΔΡΟΜΟ
ΤΗΣ ΕΡΓΑΤΙΚΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗΣ**
Ομάδα για μια
ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΑΚΗ ΑΡΙΣΤΕΡΑ

Δραμας, που γίνεται η απεργία πείνας είναι γεμάτη από πανω συμπαραστάσης: εργάτες του Πίτσου, της Θεσσαλονίκης, Καβαλας, συλλογοί... Και το ταμπλώ του συμπαραστάτη οικοδόμου: "Με την συμμετοχή μου στην απεργία πείνας εκφράζω την συμπαρασάση και αλληλεγγύη μου, εργατής και εγώ, στους απολυμένους συνδικαλιστές της Σοφτεξ." Χ. Μουρατογλου.

Οι συζητήσεις των συμπαραστατών δίνουν και παίρνουν. Ο κόσμος αρχίζει να ενδιαφέρεται για το τι συμβαίνει και στα υπόλοιπα εργοστάσια, κυρία εξαγωγικά ενδύματων, που δουλεύουν γυναίκες κυρία και η εκμετάλλευση είναι αγρία. (ακόμα και τα μεροκαμάτα είναι καλύτερα από τη συλλογική συμβαση). Αρχίζει να μιλάει για τα προβλήματα του, να καταλαβαίνει τι σημαίνει "ανάπτυξη".

Οι μπατσοί προσπάθησαν να μαζεφουν τους απεργούς στις 9 Σεπτεμβρίου, εφυγαν όμως απρακτοί επειδή μαζευτήκε κόσμος.

"... Λένε πως η απεργία πείνας είναι το έσχατο μέσο. Αντίθετα. Όταν ολοκληρωθούν οι

στοχοί που βαζουμε με την απεργία, τότε αρχίζει η κυρία φάση του αγώνα μας.... Καιρός είναι να ξαναγίνει όπως παλιά επιτροπή συμπαραστάσης σ' όλο το νομό Δραμας, αυτή τη φορά όμως όχι για τον εργοδοτή, αλλά για τους εργάτες..." (λογία ενός απεργού).

Η ΕΣΣΟ και οι εμπρηστές

"Όλοι μας εχουμε εννομο συμφε-
ρον την προστασία της ζωής
και του περιβάλλοντος".
(Βλάχος, υπευθυνος της ΕΣ
ΣΟ για την "προστασία περι-
βάλλοντος").

"Χαρη σε μια τυχαία συμπτωση ανακαλυψα ο-
τι το εργοστασιο της Εσσο - Παπας εξακολου-
θει να υπαρχει ακομα για εναν απο τους εξης
δυο λογους: Ειτε γιατι στην Ελλάδα δεν υπαρ-
χουν βομβιστες, ειτε γιατι αν υπαρχουν μεχρι
τωρα τουλαχιστον δεν ειχαν φανταστεί ποσο εκ-
πληχτικά ευκολο είναι να μπεις μεσα στη βιο-
μηχανια αυτη, να φτασεις στα αυτα των αυτων
εχοντας αφηνονο χρονο στη διαθεση σου και να
τα τιναξεις ολα στον αερα."

Μ'αυτη τη γλωσσα και τη λογικη μιλαει ε-
να αρθρο για την Εσσο στην εφημεριδα Θεσσαλο-
νικη στις 4 Σεπτεμβρη, επισημαίνοντας ποσο
ευκολο είναι για καποιο σκοτεινο τρομοκρατη
να μπει απο τα συρματα και να ανατιναξει την
Εσσο, κατα συνεπεια και την Εθυλ, κατα συνε-
πεια ολη την Θεσσαλονικη.

Πολυ πριν περασουν δυο βδομαδες απ'την ε-
κρηξη στις 11 Αυγουστου που τραυματισε σοβα-
ρα 4 εργάτες απο τους οποιους ο ενας πεθανε
αργότερα, το γεγονός και η σημασια του ειχε
θαφτει.

Το χαρακτηριστικο στο παραπάνω ρεπορταζ
εκκληση για μεγαλύτερη αστυνομουση στην Εσσο
δεν είναι οτι αγνοουνται ολοκληρωτικά οι δο-
λοφονικες συνθηκες λειτουργιας της Εσσο, δεν
είναι ακομα οτι ανασταίνει το μυθο του σατα-
νικου τρομοκρατη -προσκληση για καταστολη -
που απειλει σ'ενα πραγματικο θριλλερ ολη τη
Θεσσαλονικη. Είναι το γεγονός οτι αυτος ο
μυθικος στοχος αποκρυβει την ουσια των πραγ-
ματων: οτι δηλαδη οι "τρομοκρατες" δεν ερχο-
νται "απ'εξω", είναι ήδη "μεσα" στο εργοστα-
σιο, ρυθμιζουν την λειτουργια και την παραγω-
γη του, είναι τα αφεντικά της Εσσο.

Τρεις μερες μονο πριν την εκρηξη το σω-
ματειο των εργατων της Εσσο προειδοποιει ο-
τι μπορεί να κατεβει σε απεργιακες κινητο-
ποιησεις ακριβως για τις συνθηκες που επικρα-
τουν στο εργοστασιο. Σε εγγραφο της ενωσης
ανακοινωνονται χοντρικά τα παρακατω:

" - Ο θορυβος ξεπερνει σε ορισμενα τη-
ματα τα διεθνωσ παραδεκτα ορια.

- Οι διαρροες επιβλαβων προΐοντων ξεπε-
ρνουν τα ανεκτα ορια.

- Το προσωπικο υποχρεωνεται να εργαζε-
ται υπερωριακα (Ιδωρο).

- Η εταιρεια απαντα οτι καταβαλλει αν-
θυγιεινο επιδομα και αρα μπορεί να κανει ο,
τι θελει... "

Ακομα οι κατοικοι του κορδελιου, της συ-
νοικιας που φτανει μεχρι διπλα τα συρματοπλε-
γματα της Εσσο και της Εθυλ, με ανακοινωνσεις
επιτροπων και συλλογων παλιότερα και προσφα-
τα διαμαρτυρηθηκαν συχνα οχι μονο για τον
τρομερο κινδυνο της Εθυλ αλλα και για την κα-
θημερινη μολυνση της Εσσο, της Σινγκ και της
Εθυλ και για τους κινδυνους που διατρεχουν α-
πο καποιο "ατυχημα". "Ατυχημα" που γινεται ο-
λο και λιγοτερο τυχαio.

Η εκρηξη λοιπον δεν ηταν καθολου εξω απο
καθε προβλεψη. Βρισκοταν (και βρισκεται) με-
σα στους ορους που λειτουργει η Εσσο. Στο να
κανε δηλαδη "ο,τι θελει".

Στις εξημισυ το πρωι, την Παρασκευη 11
Αυγουστου, εσπασαν τζαμια και στεγες ελλενι-
σε αποσταση 200 μετρων απο το εργοστασιο, απο
τη βιαιοτητα της εκρηξης, εξαφνιαζοντας τους
εργάτες των γυρω εργοστασιων και τους κατοι-
κους του Κορδελιου, που βγηκαν στις ταρασες
και στους δρομους εντρομοι.

Η εκρηξη εντοπιστηκε στο πιο επικινδυνο
και ευαισθητο σημειο της Εσσο (εννοειται οτι
το συνολο των προΐοντων της είναι ευφλεκτα
και επικινδυνα): το τημα αμμωνιας.

Στο νοσοκομειο είναι αδυνατο να εχει κα-
νεις επικοινωνια με τους χτυπημενους εργάτες
που κινδυνευουν αμεσα, μια και τα εγκαυματα
καλυπτουν το μεγαλυτερο μερος απο το δερμα
τους. Αλλοι εργάτες που βρισκονται εκει δεν
αφηνουν περιθωρια. Σιγουρα μπορεί να εγιναν
και λαθος χειρισμοι, που είναι ομως μοιραιο
και αναποφευκτο να γινονται οταν τα αφεντικά
βαζουν σε πολυπλοκες δουλιες εργάτες χωρις
την αναλογη πειρα και το σπουδαιοτερο μετα α-
πο Ιδωρα δουλιας, οταν εχουν ξεπερασει καθε
οριο φυσικης αντοχης.

Ο υπευθυνος της εταιρειας για "θεματα
προστασιας περιβαλλοντος" δεν μπορεί να μην
παρεμβει για να πει τη δικη του "εγκυρη" γνω-
μη ως "επιστημων":

" Η εκρηξη δεν ηταν αλλωστε τοσο σοβαρη
και επιπλεον είναι σπανιο γεγονος. Η αμμωνια
δεν εκρηγνυται παρα μονο παρουσια νερου".

Στην πραγματικοτητα νερακι υπαρχει παντα
μια και υπαρχουν παρα πολλοι σωληνες που μετα-
φερουν συνεχως ατμο και -οπως και νααι- το
τημα αμμωνιας δεν εχει χαρακτηριστεί τυχαia
σαν το πιο επικινδυνο.

Δεν προκειται λοιπον για κανενα σηριαλ
με υπογειους εμπρηστες που διεισδύουν για να
τιναξουν τα παντα. Είναι η τρομοκρατια των ε-
πιστημων εμπρηστων που μονο λιγες μερες μετα
θα επιβαλλει τη ληθη μεσα και εξω απο το ερ-
γοστασιο.

Μετα το θορυβο των πρωτων ημερων που φα-
νερωνει τον φοβο των ιδιων των υπευθυνων για
την εκρηξη, ("Ο Μαρτης επεσκεφθη αυτοπροσω-
πως τα θυματα", "Συνεσταθησαν τρεις επιτροπες

για την διερευνηση των αιτιων της εκρηξης:
μια υπο του υπουργειου, μια υπο της εταιρει-
ας και μια υπο της αστυνομιας"), η σιωπη κα-
ταπινει ξανα τα παντα χωρις να αλλαξει τιπο-
τα.

Οι εργάτες δυσκολα μιλουν πια για την εκ-
ρηξη, αν και εξακολουθουν να διαμαρτυρονται
για την βρωμα και τη μολυνση οπου δουλευουν
και για τις υπερωριες που επιπλεον συχνα δεν
πληρωνονται. Οσο για κινητοποιησεις απο τη
μερια του σωματειου περα απο λογια δεν εγινε
τιποτα.

Ο θανατος του Στ. Τανη απο "πνευμονικο
οιδημα" περασε και αυτος στα μουγγα.

Κι ομως ο κινδυνος εξακολουθει να κυ-
κλοφορει ανετα στην Εσσο ετοιμος για νεες α-
νατιναξεις, νεες δολοφονιες.

“ΜΑΥΡΗ” ΔΟΥΛΕΙΑ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΑ

Ἡ “μαύρη” δουλειά ἢ δουλειά μέ τό κομμάτι στό σπίτι, εἶναι ἕνα φαινόμενο πού ὑπάρχει σ’ ὅλες τίς λαϊκές γειτονίες τῆς Ἀθήνας, ὅπως καί στήν ἐπαρχία.

Ἡ ἰδιαιτερότητά του εἶναι ὅτι μ’ αὐτοῦ τοῦ εἵδους τί δουλειά, ἀσχολοῦνται κύρια (ἂν ὄχι μοναδικά) οἱ γυναῖκες, καί εἶναι πάντα γιά τήν οἰκογένεια ἕνα οἰκονομικό συμπλήρωμα βοήθητικό στό καθημερινό μεροκάματο τοῦ ἀνδρα.

Σάν γυναῖκες θέλοντας νά καταπιαστοῦμε μ’ ἕνα πρόβλημα πού ἀπασχολεῖ ἕνα μεγάλο κομμάτι γυναικῶν, ἀνακαλύψαμε ὅτι εἶναι ἕνα θέμα μεγάλης ἔκτασης, πολύ πιά πλατύτερο κι ἀναπτυγμένο ἀπ’ ὅτι νομίζαμε.

Ἡ σημασία του εἶναι τεράστια καί διπλή.

Ἀπό τή μιά ὡς πρός τό μέγεθος τῆς ἐκμετάλλευσης τῆς γυναίκας στή παραγωγή. Κι ἀπό τήν ἄλλη ὡς πρός τήν ἰδιαίτερη κι ἀπάνθρωπη καταπίεση ἐκμετάλλευση καί μεταχείριση τῆς ἐργαζομένης σάν γυναῖκα.

Ἡ πιά συνηθισμένη καί γνωστή δουλειά μέ τό κομμάτι στό σπίτι, εἶναι τά φασόν (εἶδη ρουχισμοῦ), ἀπ’ ὅπου καί ξεκίνησε σάν ἰδιαίτερα γυναικεῖα ἀπασχόληση (ράφισο), καί ἐκπλώθηκε μέ τή βιομηχανοποίηση τοῦ ρούχου καί τή βαθμιαία ἐξαφάνιση τοῦ ἐπαγγέλματος τῆς μοδίστρας. Σήμερα αὐτός ὁ τρόπος παραγωγῆς ἔχει ἀπλωθεῖ καί σ’ ἄλλα εἶδη, ὅπως παπούτσια (ράφισο, κόλλημα, τακούνια), μπαλαντέζες, διάφορα παιχνίδια κλπ. Σάν δουλειά εἶναι καθαρά μηχανική, βρώμικη, μονότονη, κουραστική καί ἀνθυγιεινή. Συνήθως οἱ γυναῖκες πού δουλεύουν μέ τό κομμάτι παίρνουν τή δουλειά ἀπό διάφορες βιοτεχνίες πού βρίσκονται στή περιοχή τῆς γειτονιάς τους, ἢ καί μεγάλες βιομηχανίες ἢ ἀπό κάποιον μεσάζοντα, ἀκόμα κι ἀπό ἄλλες γυναῖκες. Ὑπάρχουν ἀκόμα καί μικρές βιοτεχνίες μέ 1-2 ἐργάτες πού παίρνουν ἕνα κομμάτι ὁλόκληρο παραγωγῆς μιᾶς μεγάλης βιομηχανίας, καί μέ τή σειρά τό δίνουν ἔξω στό σπίτι.

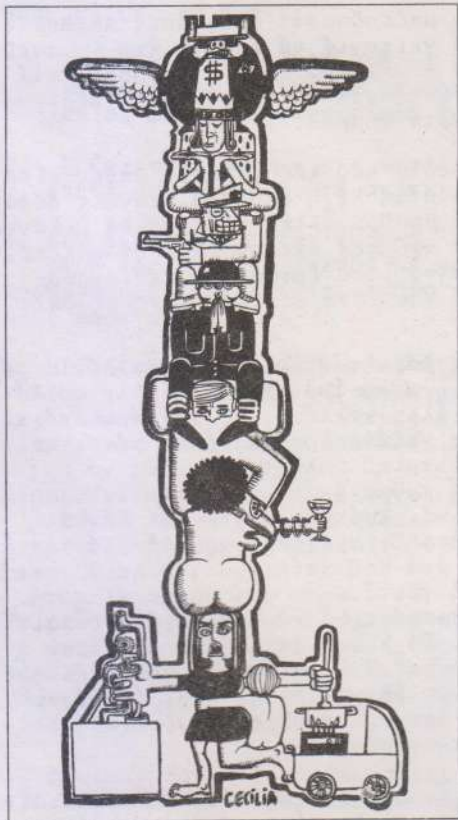
Τά κέρδη τῶν ἀφεντικῶν ἀπ’ ὅλη αὐτή τήν ἱστορία, εἶναι τεράστια. Πέρα ἀπ’ τό ἐξευτελιστικό μεροκάματο τῆς γυναίκας, (βγαίνει περίπου τό μισό ἀπ’ τό κατώτερο βασικό πού ἰσχύει), πέρα ἀπ’ ὅλα ὅσα γλυτώνει ἀπό τήν μὴ ἀσφάλιση, τίς ἀδείες, τίς ἀρρώστειες, τά ἐργατικά ἀτυχήματα, τήν ἀπεργία καί τήν παραμικρή στοιχειώδη διεκδίκηση κάθε ἐργαζόμενου, ἔχει ἐκεῖνη τή φτηνότερη παραγωγή μέ μιά ἐντατικοποίηση καί ἕνα τέτοιο ρυθμό, πού δέν μπορεῖ νά πετύχει ἀπό καμμιά ἐργάτρια πού δουλεύει τό ὀχτώωρο τῆς στό ἐργοστάσιο. Αὐτή ἡ διαδικασία παραγωγῆς ἔχει σά συνέπεια καί τά μεροκάματα στό ἐργοστάσιο νά μένουν χαμηλά, καί μέ τό μίνιμουμ προσωπικό στό βαθμό πού τό μεγαλύτερο κομμάτι τῆς παραγωγῆς μπορεῖ νά βγάλει φτηνότερα στό σπίτι.

Πέρα ἀπ’ ὅλα αὐτά τ’ ἀφεντικά κερδίζουν διπλά ἔχοντας τή γυναῖκα καί στή παραγωγή καί στό σπίτι, ἐξασφαλίζοντας ἔτσι μέ χαμηλό κόστος κι ὅλες ἐκεῖνες τίς δουλειές πού χρειάζονται γιά νά ἀναπαραχθεῖ ἡ ἐργατική δύναμη.

Ὅμως ἡ καταπίεση κι ἡ ἐκμετάλλευση τῆς γυναίκας πού δουλεύει στό σπίτι φτάνει μέχρι τόν πλήρη ἀφανισμό της.

Ἡ ἰδιαίτερη σχέση πούχει μέ τ’ ἀφεντικό καί μέ τή παραγωγή, σχέση ἀτομική πού καθορίζεται ἀπό τά ἐκάστοτε κέρφη του τῆς μεγάλης ζήτησης ἐργασίας, καί τήν ἀπελπιστική δική της ἀνάγκη γιά δουλειά, πού φτάνει στό σημεῖο νά δουλεύει χωρίς νά ξέρει καί πόσο δουλεύει καί πόσα παίρνει. Ἀποκομμένη ἀπό ἕνα σύνολο σχέσεων πούχει ἡ κάθε ἐργαζόμενη μέ τίς συναδέλφους της μέσα στή παραγωγή. Ἀποκλεισμένη ἀπό κάθε κοινωνικό τῆτα κι αὐτοῦ τοῦ χώρου της, τῆς γειτονιάς. Ἀπομονωμένη στό σπίτι της, γίνεται ἕνα μέ τό κομμάτι δουλειᾶς, σ’ ἕνα ξέφρενο ὑστερικό τρεχαλητό ρυθμοῦ κι ἐντατικοποίησης... γιά 2 κατ’ ὀκτώωρα.

Ὁ χρόνος της ἔπαψε νά ὑπάρχει σάν τέτοιος, ἡ ζωή της γίνεται δραχμή καί κομμάτι, ἔτσι πιά μαθαίνει πόσα χάνει καί πό

σα κερδίζει πίνοντας ένα καφέ με τη γειτόνισσα ή κάνοντας μια βόλτα στη πλατεία της γειτονιάς. Κάθε βράδυ πριν κοιμηθεί... "Έβγαλα τόσα... έχω να παίρνω τόσα..., αύριο πιά πολλά"..... νοιώθει να την πνίγει η ανάγκη να παράγει, να κερδίζει να μην χάσει χρόνο ούτε για φαΐ ούτε για κουβέντα, να παράγει να παράγει.....

Τί άλλο στ' αλήθεια θέλουν τ' αφεντικά για να νάναι εύτυχισμένα; Κι' οι ίδιες λένε "είμαι τυχερή, παράγω, κερδίζω, δεν χαζεύω δεν βαριέμαι, κερδίζω κι' είμαι στο σπίτι μου, δεν τρέχω στους δρόμους και στο εργοστάσιο, βγάζω λεφτά και δε λείπει τίποτα στον άνδρα μου τα παιδιά μου, το σπίτι μου.....".

Τό θέμα της δουλειάς με τό κομμάτι στο σπίτι ή της "μαύρης" δουλειάς όπως λέγεται, είναι πράγματι τεράστιο και με πολύμορφα προβλήματα.

Επειδή πιστεύουμε ότι πάνω σ' αυτό πρέπει να γίνει μια όσο τό δυνατόν ολοκληρωμένη δουλειά με στόχο τη συμμετοχή των ίδιων των γυναικών που δουλεύουν έτσι και τη γνωριμία με ταξύ τους, κάνουμε μια μικρή παρουσίαση με ένα κείμενο - συζήτηση γυναικών που θίγουν μερικά απ' τα προβλήματά τους.

τρεις γυναίκες κουβεντιαζουν

- Τί να σου πω βρέ παιδάκι μου, είναι ανάγκη να μιλήσω ; δε βλέπεις τα χέρια μου ; Σά μούμια έχω τυλιχτεί. Και δεν πληρώνεται με τίποτα αυτή η δουλειά. Πληγιάζω τα χέρια μου βρωμάει τό σπίτι μου κι' όλα αυτά για να πάρω ψίχουλα.

Αυτή είναι η απάντηση της κυρά - Ντίνας από τό Χαϊδάρι, πού αυτή την εποχή ράβει πέτσινα παπούτσια και πού πληρώνεται γι' αυτή τη δουλειά με 9 δρχ. τό ζευγάρι.

- Και πόσα ζευγάρια την ώρα βγάζεις ;
- Νά σου πω. "Αμα σφιχτώ και δεν μιλήσω δεν

καπνίσω δεν με απασχολήσει κανείς, μπορώ να ράψω και 8 παπούτσια. Δηλαδή 4 ζευγάρια. Για τα 4 ζευγάρια παίρνω 36 δρχ.

- Δουλεύεις δηλαδή για 36 δρχ. την ώρα ΙΚΑ έχεις ;

- Τί πράγματα είναι αυτά παιδάκι μου. "Ακου ΙΚΑ. Έδω παρακαλούμε για να δουλέψουμε και θα μιλήσουμε και για ΙΚΑ ;

- Γιατί κυρά - Ντίνα δε ζητάς περισσότερα στο ζευγάρι ;

- (Γελάει). Ναι, άμέσως θα μου τα δώσουνε. "Α

μα ζητήσω παραπάνω δεν πρόκειται να πάρω δουλειά. Θα την δώσει σε άλλη.

- Έσύ κυρά Ντίνα παίρνεις κατ'εύθειαν από τό εργοστάσιο ;

- "Οχι παιδάκι μου. Για να πάρω κατευθείαν πρέπει να πληρώνω ΤΕΒΕ και να έχω τιμολόγια. Η δουλειά δεν είναι ταχτική. "Οποτε θέλει τ' αφεντικό σου λέει : "Δε μου κανείς δεν έχω δουλειά" και τότε πού θα βρίσκω τις 1800 πού θέλει τό ΤΕΒΕ ; Κι' αυτές πού έχουνε τιμολόγιο, δεν περνάνε καλύτερα. Νά σε στείλω σ' αυτή πού μου δίνει δουλειά να δεῖς τί τραβάει ή φουκαριάρα.

- Γιατί δεν μαζεψάσατε όλες όσες παίρνετε φασόν έδω στη γειτονιά να κάνετε ένα σωματείο, να βοηθάει ή μια την άλλη στα προβλήματά σας και να απαιτήσετε να σας δίνουνε περισσότερα χρήματα στο κομμάτι ;

- Τί είναι αυτά πού λές ; Μόλις μαθευτείθα χάσουμε κι' αυτή τη λίγη δουλειά. Κανείς δε θα μάς δίνει. Θα βρουνε άλλες πού δεν θα μιλάνε. Και μετά αυτό πού λές έχει πολλές δυσκολίες. Γιατί ούτε απ' τό ίδιο εργοστάσιο παίρνουμε δουλειά, ούτε την ίδια δουλειά κάνουμε όλες.

Έγώ να πούμε ράβω φόντια, άλλη κολλάει με βενζινόκολλα - πολύ ανθυγειινό - άλλη κολλάει τακούνια, άλλη κολλάει σκουινί γύρω από τό τακούνι, άλλη γαζώνει ροῦχα, άλλη κάνει κολλησεις με ηλεκτρικό κολλητήρι... Πώς να βρε-θοῦμε ; Τί να πούμε ; τᾶχουνε κανονίσει μια χαρά τ' αφεντικά. Και να στῷ πω και την άλλη - θεια : Και μεταξύ μας, φοβόμαστε ή μια την άλλη. Δε λέμε από πού παίρνουμε δουλειά για να μην πάει ή γειτόνισσα και πάρει κι' αυτή. Για να μη λιγοστεψει. Έγώ βέβαια δεν είμαι τέτοια γυναίκα. Τό λέω, γιατί ξέρω ότι όταν τ' αφεντικά θέλουνε να τελειώσουνε μια παρτίδα, δεν περιμένουνε έμένα. Δίνουνε κι' άλλοῦ, μέχρι να βγει ή δουλειά τους στο χρόνο πού αυτοί έχουνε κανονίσει.

- Έγώ έχω τιμολόγιο. Πληρώνω και ΤΕΒΕ. Δεν μπορώ να πω ότι είμαι εύχαριστημένη. Θα προ-

τιμοῦσα νά πῆγαινα στό ἐργοστάσιο. "Ἐχω ὅμως παιδιά πού πᾶνε σχολεῖτο. Ποῦ νά τ'ἀφήσω νη - στικά ἔως τίς τέσσερεις ἡ ὥρα.

Στό ἐργοστάσιο θάτανε καλύτερα. Γιατί θά μποροῦσα νά ζητήσω αὔξηση, νά κάνω ἀπεργία γιά ἀνθυγειινό. "Ἐχω πάθει ἔλκος - ἀπό τήν εἰσπνοή τῆς βενζινόκολλας - αὐτή ἡ ἱστορία μέ ἔχει γεμίσει μίσος. Μᾶς ἐκμεταλλεύονται χοντρά.

Μιά φορά ζήτησα μιὰ δραχμή στό ζευγάρι παραπάνω καί αὐτός ὁ σιχαμένος μοῦ εἶπε ἂν θέλω νά κάνω τήν ὥρα, μπορεῖ νά μοῦ δώσει καίδέ κα δραχμές παραπάνω. Σέ ἐξευτελίζουνε μέ τό χειρότερο τρόπο. Δέν μπορεῖς νά ἀντιδράσεις.

- Ναί ἔχω τελειώσει γυμνάσιο. Τί νά τό κάνω τό χαρτί ; Στά τσαγκαράδια δουλεύω φασόν 2 χρόνια. "Ὀλη μου ἡ οἰκογένεια εἰσπνέει βενζινόκολλα. Δέν μπορῶ νά κάνω διαφορετικά.

Νά τό καταγγεῖλω ; Ποῦ ; Στόν Καραμανλῆ ; Νά βρῶ τ'ἀφεντικό ; "Ὅσες φορές τόκανα ἔχασα τή δουλειά. "Ὅσο περισσότερο ἐξευτελίζεσαι, τόσο εὐκολότερα βρίσκεις δουλειά. "Ἀμα ἀφήσεις νά σοῦ πιάσουνε καί τόν κῶλο τότε παίρνεις καί κᾶνα φράγκο παραπάνω στό ζευγάρι. Ἀλλά ἄμα δεχτῶ μιὰ τέτοια σχέση, γιατί νά μή στηθῶ καλύτερα στή Συγγοῦ καί νά ἀπαλλαγῶ ἀπ'τίς εἰσπνοές τῆς βενζινόκολλας ; Πιστεύω πῶς ὅσες παίρνουνε δουλειά φασόν σέ λίγα χρόνια γίνονται ὑστερικές ἀπ'τὴν ὑπερένταση, ἐκμεταλλευόμαστε αἰσχύρα τοῦς ἑαυτοῦς μας.

- Τά παπούτσια πού φτιάχνουμε διοχετεύονται στίς ἀγορές τῆς Ἀμερικῆς, Ἀγγλίας, Ἰταλίας, Γαλλίας καί στήν Ἑλλάδα. "Ἐγώ ἔχω δεῖ παπούτσια πού ἡ δυσκολώτερη δουλειά ἔχει περάσει ἀπ'τά χέρια μου μέ 5 δραχμές τό ζευγάρι, νά πουλιέται σάν χειριποίητο 1.200 δραχμές.

ἡ ἀναγκὴ δὲν σοῦ ἐπιτρέπει ἐπιλογές

Μιά γυναίκα πού δουλεύει στό σπίτι, μᾶς γράφει γιά τὰ ἰδιαίτερα προβλήματα πού ἀντιμετωπίζει.

Βασικά ἀκούγεται συχνά ὅτι "καλά ἔχεις τή δουλίτσα σου μέσα στό σπίτι σου". "Ἡ δουλίτσα ὅμως αὐτή ὄχι μόνο δέν παύει νά ἔχει τήν γνωστή καταπίεση πού ἔχει κάθε δουλειά στό ἐργοστάσιο, ἀλλά παρουσιάζει κι ἄλλες εἰδικότερες δυσκολίες.

1. Δέν σοῦ δίνει περιθώρια νά δουλεύεις "ὅτι ὥρα θέλεις" ὅπως λένε, γιατί ἂν γίνεи αὐτό δέν βγάζεις τό μεροκάματο πού ἔχεις προγραμματίσει νά βγάλεις.

2. "Ἡ δουλειά μέ ἀμοιβή "μέ τό κομμάτι", σέ ἀναγκάζει νά δουλεύεις μέ πολύ μεγαλύτερη ἔνταση ἀπ'ὅση θά δούλευες στό ἐργοστάσιο.

3. "Ἡ ἐργατική δύναμη πληρῶνεται πολύ πιό φτηνά στή δουλειά στό σπίτι.

4. Δέν ἔχεις ἀσφάλεια, ἔνσημα, δῶρα, ἐπιδόματα ἢ ἀδειες, ὅτι δηλαδή μέ τόσους ἀγῶνες κατακτήθηκε, καί δίνεται στοὺς κύριους χώρους παραγωγῆς.

5. Βρίσκεσαι ἀπομονωμένη ἀπὸ ἄλλους συναδέλφους, δέν μπορεῖς νά συνεργαστεῖς μέ ἄλλες γιά νά πετύχεις καλύτερες συνθήκες ἢ περισσότερες χρηματικές ἀπολαυές.

6. Δέν γίνεται κανένας ἔλεγχος στόν ἐργοδότη γιά τό "πόσο θά σέ πληρώσει στό κομμάτι", δηλαδή δέν ὑπάρχει ἡ κατοχύρωση τοῦ "βασικοῦ μισθοῦ".

7. Δέν ὑπάρχει καμμιά σύμβαση πού νά καλύπτει τή δουλειά στό σπίτι. "Ὅποτε ἔχει καί θέλει νά σοῦ δώσει δουλειά ὁ ἐργοδότης θά τό κάνει, διαφορετικά μένεις ἀνεργή, χωρίς ἀποζημίωση χωρίς τίποτα.

8. Γίνεσαι ἐσύ ἡ ἴδια ἐπιστάτης τοῦ ἑαυτοῦ σου. Αὐτό δέν ἔχει καμμιά καλή ἔννοια, ὅ-

πως ἀπό πρώτη ἀποψη θά πεῖ κανεῖς "κάνεις ὅτι θέλεις". Ἀντίθετα, ἐσύ ὁ ἴδιος πιέζεσαι νά δουλέψεις γρήγορα, (γιά νά βγάλεις ἓνα μεροκάματο), νά κάνεις καλή, σωστή δουλειά, γιατί διαφορετικά θά σοῦ ἐπιστραφεῖ γιά διόρθωση, ὁπότε χάνεις ἀπ'τό δικό σου χρόνο γιά νά ἐπανορθώσεις, χωρίς, φυσικά, ἄλλη ἀμοιβή.

9. "Ἐξ ἄλλου γιά νά δουλεύεις στό σπίτι ἀναγκάζεσαι ἀπό πλῆθος κοινωνικές δυσκολίες, π.χ. ἔχεις παιδί, καί μή ἔχοντας πού νά τό ἀφήσεις γιά νά δουλέψεις ἔξω, ἀναγκάζεσαι νά βγάλεις ἔστω καί λίγα, μέσα στό σπίτι, μέ πλῆθος ἐπὶ πλέον δυσκολίες, παιδί, σπίτι, δουλειά ὅλα μαζί ταυτόχρονα.

"Ἡ μπορεῖ νά ἔχεις μεγάλη ἡλικία, ὁπότε καί πάλι ἀναγκάζεσαι νά "βγάλεις ὅτι μπορεῖς" στό σπίτι, γιατί στά ἐργοστάσια δέν σέ δέχονται. Καί ὑπάρχουν κι ἄλλες εἰδικώτερες περιπτώσεις. Πάντως κανεῖς ἄμα δέν ἔχει ἰδιαίτερες δυσκολίες κι ἔχει νά διαλέξει ἀνάμεσα σέ μιὰ δουλειά στό σπίτι καί στό ἐργοστάσιο, δέν προτιμᾷ τήν πρώτη. Κι αὐτό γιατί δέν ἔχει καμμιά ἀλύψη ἂν τήν διαλέξει.

ΒΙΑ: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΓΙΑ ΤΗ ΓΥΝΑΙΚΑ

Καθημερινά διαβάζουμε στις εφημερίδες ότι ή τάδε γυναίκα βιάστηκε, ή δε να ξυλοκοπήθηκε από τον άνδρα της ή τον αδελφό της για "οικογενειακούς λόγους". Πρόκειται για ειδήσεις που τις περισσότερες φορές περνάνε απαρατήρητες, στα "φιλά" των εφημερίδων, ή αντίθετα καταλαμβάνουν τις πρώτες σελίδες των κιτρινοφυλλάδων όταν πρόκειται για καμιά "γαργαλιστική" είδηση που θέλει να ξυπνήσει τα σαδιστικά - φασιστικά ένστικτα των άρσενικών άνα γνωστών τους για να πουλήσουν φύλλα.

Και δεν είναι μόνο αυτά που κατορθώνουν να περάσουν στις εφημερίδες, έστω και διαστρεβλωμένα. Αρχίζοντας από το καθημερινό ξύλο στο σπίτι από τον "σκληρό" σύζυγο που δε "σηκώνει να του φέρνουν αντιρρήσεις", τον "ειγμένο" αδελφό που αναλαμβάνει να "σώσει την τιμή" της οικογένειας, ξυλοκοπώντας την αδελφή του, το "άνδρακι" που βιάζει μια γυναίκα γιατί "ταδελε" ή του "κουνισόταν", και φτάνοντας μέχρι το καθημερινό πείραγμα στους δρόμους, και τον τρόπο που νοιώθει μια γυναίκα όταν κυκλοφορεί μόνη άργα τη νύχτα, ή βία είναι μια καθημερινή πραγματικότητα για τις γυναίκες και, το χειρότερο, αποδεχτή, από την λεγόμενη "κοινή γνώμη".

"Έτσι εύκολα θα γίνουν γνωστά και θα συγκινήσουν πλατιά τον κόσμο τα βασανιστήρια στους πολιτικούς κρατούμενους, αλλά το ξύλο που τρώει σχεδόν κάθε βράδυ από τον άνδρα της ή έργατρια του Πίτσου για να γίνει άπεργοσπίστρια δε θα γραφτεί ποτέ, σε καμιά εφημερίδα.

Πιστεύουμε ότι είναι πιά καιρός να αντιδράσουμε όλες οι γυναίκες μαζί, να αντισταθούμε σ' αυτόν τον καθημερινό φασισμό και να σπάσουμε το τεῖχος της σιωπής που τον περιβάλλει.

Σ' αυτή την προοπτική, ξεκινάμε από αυτό το τεῖχος της "Ρήξης" μια μονιμη στήλη όπου θα συγκεντρώνουμε όλα τα στοιχεία τρομοκρατικής βίας που έξασκεύεται πάνω στις γυναίκες. Πιστεύουμε ότι ακόμα κι αυτή ή απλή συλλογή στοιχείων δίνει μια συνταραχτική εικόνα όταν μας δίνεται ή ευκαιρία να τα δούμε με διαφορετικό μάτι και δεν τ' αφήνουμε να χαθούν ανάμεσα στις διαφημίσεις για το τάδε πλυντήριο και τις διακοπές στο Σκορπιό της Χριστίνας Καούζωφ.

Έξ άλλου πιστεύουμε ότι μια τέτοια δουλειά μπορεί να βοηθήσει οποιαδήποτε ομάδα γυναικών που θα θελήσει ν' ασχοληθεί πιο συστηματικά μ' αυτό το θέμα.

Όσο, δε θέλουμε να μείνουμε στην απλή συλλογή στοιχείων, αλλά να προχωρήσουμε σε μια ιδεολογική και πρακτική δουλειά που θα συμβάλει στην ανάπτυξη ενός κινήματος αντίστασης από την πλευρά των γυναικών, να κάνουμε έτσι ένα ακόμα βήμα προς την άπελευθέρωσή μας, την κατάκτηση της χαμένης μας ανθρώπινης ύποστασης.

— 12 'Ιούνη : 'Ο 45 χρονος δ
δηγός ταξι, Α. Παπακανελλος
περιέλουσε τη γυναίκα του με
οινόπνευμα και της έβαλε φω-
τιά επειδή τον πόνεσε την ω-
ρα που του ... έρριχνε βεν-
τούζες ...

...

— 14 'Ιούνη : Δύο νεαροί, 18
και 15 χρονών παρέσυραν ,
στις 11 το βράδυ μια κοπέλλα
15 χρονών στο άλσος Καλλιθέ-
ας, τη μέθυσαν με ούζο και
τη βίασαν διαδοχικά.

...

— 14 'Ιούνη : Ταξιτζής 27
χρονών και ένας φίλος του
βίασαν μια άμερικανίδα.

— 20 'Ιούνη : Έπίθεση μέμα
χαίρι από άγνωστο έναντί
ον της Κ. Μαρικλή, 23 χρονών
που την τραυμάτισε στα χέρια
στα πόδια και στο λαιμό. Η έ
πίθεση έγινε σε καφενείο της
όδοϋ Ζήνωνος. 'Ο δράστης εξα-
φανίστηκε.

...

— 20 'Ιούνη : Σε μπάρ, στο
σταθμό Λαρίσης, ο Γ. Βλαχά-
βας, 22 χρονών, τραυμάτισε με
σπασμένο μπουκάλι τη Μ. Μαγδα-
ληνού 32 χρονών, που έργαζό-
ταν εκεί, και στη συνέχεια έ
ξαφανίστηκε.

...

— 20 'Ιούνη : Σε κέντρο στη
λεωφόρο Συγγρού, ο μαίτρ

του κέντρου μαζί μ' έναν άγνω-
στο τραυμάτισαν με γροθιές κι
κλωτσιές μια άγγλίδα τουρί-
στρια γιατί ήθελαν να την δι-
ώξουν από το κέντρο, ισχυρι-
ζόμενοι ότι "ένοχλούσε τάξει
γάρια" του κέντρου.

...

— 25 'Ιούνη : Κορεάτισα έπε-
σε νεκρή μετά από ξυλοκό-
πημα από τον άνδρα της, έναν
άμερικανό λοχία. Η δικαιολο-
γία ήταν ότι "άργουσε να γυ-
ρίσει σπίτι της τα βράδια".

...

— 4 'Ιούλη : Στο Βόλο, ένας
άνδρας εκδικήθηκε με 8 μα-
χαιριές τη γυναίκα του για
"οικογενειακούς λόγους".

Στραγγάλισε τή φίλη του

Τὴν σκότωσε γιὰ...
Σκότωσε τὴν
φίλη του καὶ
αὐτοκτόνησε
ΜΑΧΑΙΡΩΣΕ ΚΑΙ ΤΟΝ ΑΔΕΛΦΟ ΤΗΣ
Τὴν σκότωσε

Τὴν σκότωσε
γιατὶ δὲν
τοῦ ἔδινε
τὸ διαζύγιο

ΣΕ ΣΤΙΓΜΗ ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΗΛΙΔΑΣ

-

αφ. I

Ομάδα Γυναικων

Αθήνα, Οκτώβριος 79

Βυζήτηση
για την διαέναντια
στις γυναίκες
την Δευτέρα 8 Οκτω-
βρη, 6 π.μ.
στη Νομική,
αμφιδέατρο I

Η παρακάτω προκήρυξη κυκλοφόρησε
σάν κάλεσμα για συζήτηση για την
βία ενάντια στις γυναίκες, που έ-
γινε στη Νομική, στις 8 Οκτώβρη.

"Τήν ΐδερνε για τρεῖς μέρες", "ήταν νιόπαντροι καί τήν ΐδερνε", κι' άλλοι παρόμοιοι τίτλοι φιγουράριζαν στις ΐφημε-
ρίδες πρίν από μερικές μέρες. Χιλιάδες ΐδήςεις κακοποίησης
γυναικων γίνονται καθημερινά γνωστές καί ΐίναι πολύ περισσό-
τερες αυτές που πνίγονται μέσα στο άντρο του συζυγικού βίου
για να προστατευτεί καί να διασωθεί ή συνέχειά του.

Άλλά τό ΐξύλο, ή σωματική βία σέ βάρος των γυναικων ΐλ-
ναι ή μια πλευρά του νομίσματος. Ή προσπάθεια ΐπιβολής της
άντρικής βίας μέσω της μυϊκής ΐπεροχής ΐίναι κάτι αρκετά "χο-
ντροκομμένο", αρκετά φανερό, ΐστε όλοι μπορούμε να τήν κατα-
δικάσουμε. Καί ΐσως ΐμεῖς, οἱ φοιτήτριες, να κρατάμε μια ά-
πόσταση, θεωρώντας ότι ΐίναι κάτι που δέν συμβαίνει σέ μας.

Όμως ᾶς ΐπιχειρήσουμε να μιλήσουμε για τίς λεπτότερες μο-
ρφές βίας που καθημερινά αντιμετωπίζουμε, για όλα τά στοι-
χεία της καθημερινής μας ζωής που ΐς τώρα τά δεχόμαστε άδια-
μαρτύρητα (συνήθεια ή ΐξαναγκασμός σάν κάτι ΐντελώς φυσικό
κι' αναπότρεπτο. Ή ΐπέμβαση στην προσωπικότητά μας δέν γίνε-
ται μόνο με τό ΐξύλο : γίνεται με τό πείραγμα καί τό χέριστό
δρόμο, τό λεωφορείο, τη δουλειά, γίνεται με τήν μη δυνατότη-
τα να κινηθοῦμε μόνες μας - κάπου, σέ μια άργόσχολη βόλτα, ΐ
να πάρκο, ΐνα κινηματογράφο, ΐνα ζαχαροπλαστείο.

ΐίναι άποτέλεσμα βίας οἱ ΐρες που καθόμαστε στο καθρέπτη
προσπαθώντας να πετύχουμε τήν ΐμφάνιση που θα άρέσει περισ-
σότερο στους άνδρες, ΐίναι άποτέλεσμα βίας τά αΐσθήματα ντο-
ροπής καί κατωτερότητας για κάποιες "άτέλειες" του κορμιού
μας (σέ σχέση με τό κάθε ΐποχιακό ΐΐδωλο). ΐίναι άποτέλεσμα
βίας ή δειλία μας να διεκδικήσουμε στις σεξουαλικές μας ΐπα-
φές με τό άλλο φύλο, τήν ήδονή καί τον ΐργασμό μας, καί να ά-
ρκούμαστε στο ότι οΐ άλλος "τέλειωσε"... ΐίναι βία οΐ τρόποι
που μας παρουσιάζουν στα θεάματα, τίς διαφημήσεις, τίς γε-
λοιογραφίες. ΐίναι βία άκόμα, καί ή ΐπιβολή του ρόλου της
"νοικοκυράς", σάν τό κύρια άρμόζοντα στη "φύση" μας. (γι' αΐ-
τή τη φύση μιλάμε, που άρχισε να κατασκευάζεται με θαυμαστή
μαεστρία κι' όλας από τίς πρώτες στιγμές της ζωής μας.

ΐΐμαστε "όλοι" μαζί κι' όμως μόνο ΐνας άνδρας βρίσκεται ά-
νάμεσά μας, ΐνας άλλά αρκετός για να καθορίσει τό γένος του
ΐπίθετου - ΐξ άλλου ΐπάρχουν οἱ άνθρωποι καί οἱ γυναίκες
τους - ναί γι' αΐτή τη βία της γλώσσας μιλάμε.

Άπέναντι σ' όλες αυτές κι' άλλες παρόμοιες ΐκφράσεις βίας
θέλουμε να ΐΐαισητοποιηθοῦμε, να ΐντιδράσουμε, γιατί πι-
στεύουμε στην αναγκαιότητα κάποιου σοσιαλιστικού μετασχημα-
τισμού, πιστεύουμε όμως άκόμα ότι ή άπελευθέρωσή μας, ΐχεινά
κάνει με βαθειά ριζωμένες ΐντιλήψεις καί βιωμένες συμπεριφο-
ρές που δέν αλλάζουν παρά με μια συσπείρωση, σχετικά με καί
ΐναν άγώνα δικό μας, ΐμᾶς των γυναικων.

Σ' αΐτή τη βάση, ᾶς καλοῦμε σέ μια συζήτηση σχετικά με
τό πρόβλημα της βίας.

Καλοῦμε μόνο γυναίκες, γιατί πιστεύουμε πώς ή παρουσία ά-
νδρων, όσο καλοπροαΐρετη κι' ΐν ΐίναι, θα ΐπιδράσει άρνητικά
στην δυνατότητά μας να μιλήσουμε ΐλευθера, να ΐκφράσουμε τίς
άπόψεις μας. ΐίναι άπόρροια κι' αΐτό της άδιδρατης βίας, της
ΐπεροχής του λόγου που διαθέτει ή που πιστεύουμε πώς διαθέ-
τει τό άλλο φύλλο.

τρομοκρατία και αντίσταση

Ἡ κρατική τρομοκρατία εἶναι πιά μιά πραγματικότητα πού τή ζοῦμε καθημερινά. Εἶναι αὐτή πού ἀντιμετωπίζουμε σέ κάθε ἐκφραση τῶν ἀναγκῶν μας, καί πού τή νοιώθουμε ἅμεσα νά κυριαρχεῖ σ' ὅλα τά ἐπίπεδα τῆς ζωῆς μας.

Ἡ ἀντιμετώπισή της ἀφορᾷ τόν καθένα μας.

Τά πανταχοῦ παρόντα ὄργανα τοῦ κράτους μέ τήν ἀρειανή στολή τους ἢ χωρίς αὐτήν ἐμφανίζονται μπροστά σέ κάθε φωνή διαμαρτυρίας, σέ κάθε διεκδίκηση, σ' ὅτι "ζωντανό πού κινεῖται".

Μέσα σ' αὐτή τή μουντή καί θαρρεῖς ἀκίνητη στήν ἐπιφάνεια τῶν πραγμάτων κοινωνία μας, τό παραμικρό πτεροῦγισμα τοῦ κόσμου, βρῖσκει στό τεῖχος τῶν κρανοφόρων, στή βροχή τῶν δακρυγόνων, στό ρόπαλο καί τό πιστόλι.

Στήν ἀπεργία, τή συγκέντρωση, τή διαδήλωση, τά ὄργανα τοῦ κράτους πάντα δραστήρια, χρησιμοποιοῦνται ἀκόμα καί σ' ἄλλα δημόσια ἔργα, ὅπως στό ἔργο φρεατίων γιά χαβοῦζες. Συμβάλλουν ἀκόμη στόν ἀθλητισμό καί τά θεάματα μέ τήν ἀπαράτητη παρουσία τους στά γήπεδα.

Ἰδιαίτερα μάλιστα γιά "τῇ διαφύλαξη τῆς τάξης στά γήπεδα", ἀποφασίστηκε, νά πλουτιστεῖ τό εἶδος τῶν ὀργάνων τοῦ κράτους. Ἔτσι πολύ σύντομα θά ἔχουμε ἐξασφαλισμένη τή "προστασία, τάξη καί ἀσφάλειά μας", ἀφοῦ στό ὅπλοσά - σιο τοῦ κάθε μπάτσου πού μᾶς ἀναλογεῖ, θά προστεθεῖ κι' ἕνας σκύλος, καί μάλιστα μ' ὅλα τά καθήκοντα καί δικαιώματα ἑνός ὄργανου τῆς τάξης.

Μά δέ φτάνουν μονάχα αὐτά. Ἀρκοῦν μερικὰ πολύ ἀπλά χαρακτηριστικά" ἐπι κίνδυνα" (πρέπει νά τό συνειδητοποιήσεις), ὅπως τό γεγονός ὅσως τοῦ νά εἶσαι νέος, νάχεις μηχανάκι, νά φορᾷς καρρὼ πουνάμισα καί τζήν. Καί αὐτά καί μόνο ἀρκοῦν γιά νά ἀνησυχῇ σοβαρά τό ὄργανο τῆς τάξης, τόσο, ὥστε νά σέ τραβολογᾷ στό τιμῆμα (ὅπου κανεῖς δέν ξέρει τίποτα πέρα ἀπ' τό ὅτι τό ξύλο εἶναι ἡ γλώσσα πού μιλοῦν καί ὅτι σίγουρα δέν ἔχει βγεῖ ἀπ' τόν παράδεισο), ἢ νά σοῦ παῖξει τόν πιστολέρο, ρίχνοντας καί καμμιὰ σφαῖρα γιά "ἐκφοβισμό".

Βλέπεις ὑπάρχουν "τόσοι κλέφτες", τόσοι "ἀλήτες", πῶς θά τοὺς πιάσει ἡ τσιμπιῖδα τοῦ κράτους ἂν δέν ἐλέγχει τόν κάθε "ὑποπτο"; Βλέπεις ἡ οἰκονομία μας, τό κυκλοφοριακό, οἱ συγκοινωνίες μας, "ὅλα μας", δουλεύουν ρολοῖ καί τό κράτος πρέπει νά φροντίζει, νά σωφρονίζει μέ λίγα χρονάκια φυλακή μερικούς πού "παρακωλύουν τή συγκοινωνία" μας, μερικούς πού "παρακωλύουν, τήν ἐλευθερία τῆς ἐργασίας", ἢ μερικούς πού θρασυτάτα τολμοῦν νά ζοῦν μέ δυνεῖρα καί νά πραγματώνουν τή φαντασία τους.

Ὅμως ἡ τρομοκρατία τοῦ κράτους τῶν ἀφεντικῶν πού ἀπλώνεται, ἀναπτύσσεται καί μᾶς διαπερνᾷ ὅπουλα, δέν ἀφορᾷ κάποιο πρόγραμμα τηλεδρασης πού ἀποδεχόμαστε ἢ ὄχι. Πρόκειται γιά τό "πρόγραμμα" πού φτιάχνουν τ' ἀφεντικά γιά τήν ἴδια μας τή ζωή. Κι' ἐδῶ δέν εἶναι μόνο τά ὄργανα τοῦ κράτους πού πρωταγωνιστοῦν. Τόν κύριο ρόλο τόν ἔχει ὁ καθένας μας. Κι' αὐτό τῷ δαμαστίῳ Ἀγία Βαρβάρα, στούς ἀγρότες, στούς Μεγαρεῖς, ἀκόμα, σ' ὅποιονδήποτε μηχανάκια πού τή κοπανᾷ ἀπ' τοὺς μπάτσους, στόν καθένα πού μετατρέπει τήν ἀγανάκτησή του σέ πράξη, σέ ἀπαίτηση νά καθορίσει ὁ ἴδιος τή ζωή του.

ΤΑ ὈΡΓΑΝΑ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΣΕ ΔΡΑΣΗ

— 30 Μάη : "Ἀγρία ἐπίθεση τῆς ἀστυνομίας ἐνάντια στοὺς κάτοικους τοῦ Κερατσινίου πού συγκεντρώθηκαν γιά νά διαμαρτυρηθοῦν ἐνάντια στή προσπάθεια συνεργεῖου νά ἐπισκευάσει τή χαβοῦζα καί νά τήν βάλει σέ λειτουργία. Στά ἐπεισόδια τραυματίστηκαν πολλοὶ κάτοικοι καί ἀνὰ μεσάτους καί ὁ δήμαρχος καί δημοτικοὶ σύμβουλοι.

— Ἡ ἐπίθεση τῆς ἀστυνομίας ἐπαναλήφθηκε στίς 2 Ἰούνη, ὅταν οἱ κάτοικοι προσπάθησαν, καί πάλι νά ἐμποδίσουν τὰ συνεργεῖα ν' ἀνοίξουν φρεάτια. Τελικά τὰ συνεργεῖα ὑποχρεώθηκαν νά φύγουν.

— 4 Ἰούνη : Ἀστυνομικοῖα κοποῖσαν στή Κόρινθο ἕνα νέο 17 χρονῶν καί τόν πατέρα του πού ζήτησε νά μάθει γιάτί πιάνουν τό γιό του. Στὴ συνέχεια, ὁ πατέρας παραπέμφθηκε στό αὐτόφωρο γιά ἐξέβριση ἀντίστασης κλπ.

— 8 Ἰούνη : Ἐπίθεση τῶν ΜΑΤ μέ καπνογόνα, ρόπαλα, καί δακρυγόνα ἐνάντια στοὺς ἀπεργοὺς οἰκοδόμους καί σέ κατοίκους τῆς Σύρου πού ἔκαναν πορεία.

— 15 Ἰούνη : "Ἀγρίος ξυλοδαρμός διαδηλωτῶν ἀπὸ ΜΑΤ καί ἀστυνομία ἐξω ἀπὸ τήν Ἰρανική πρεσβεῖα. Πολλοὶ τραυματίες καί συλλήψεις. Τά ἐπεισόδια ἐγίναν ὅταν διαδηλωτές θέλησαν νά δώσουν ψήφισμα διαμαρτυρίας γιά τίς συλλήψεις ἀγωνιστῶν τῆς ἀριστε-

ρās στο 'Ιράν, και την καταδίκη τους σε θάνατο.

— 2 'Ιούλη : 25χρονος εργάτης κατέθεσε μήνυση και καταγγέλει "μ'έδερναν.6 μέσα στο τμήμα". Αστυνομικοί του ΔΒ' παραρτήματος ασφαλείας Δάφνης, συνέλαβαν τον εργάτη Πέτρο Τσαπατσάρη στη δουλειά του κι'αφού τον μετέφεραν σηκωτό στο τμήμα τον ξυλοκόπησαν άγρια μαζί με τον διοικητή τους, με γροθιές κλωτσιές και κλόμπς για μισή ώρα, με αποτέλεσμα να τόντραυματίσουν άσχημα. 'Ο λόγος ήταν ότι δεν δέχτηκε να πάει στο τμήμα μετά από πρόσκληση που του έστειλαν "διά ύποθεσίν σας".

— 4 'Ιούλη : Αστυνομικοί ένωσαν περιπολικού σταμάτησαν νέο με μοτοσυκλέτα και τον έδειραν. Σε διαμαρτυρίες περαστικών, έβγαλαν πιστόλι, και απείλησαν τον κόσμο, ενώ συνέλαβαν έναν πολύτιμο απειλώντας τον πως θα τον σπάσουν στο ξύλο αν δεν τους ακολουθήσει.

— 4 'Ιούλη : Χωροφύλακας πυροβόλησε έναντίον ΙΧ για να συλλάβει τον οδηγό του που είχε λίγο πριν ένα μικροκαυγά με κάποιο άτομο.

— 5 'Ιούλη : Στο εργοστάσιο του Πίτσου, μετά τις πρώτες απολύσεις, αστυνομία μπαίνει μέσα στο εργοστάσιο. Ένας εργάτης που μπήκε μέσα διαμαρτυρόμενος για την παράνομη απόλυσή του, συλλαμβάνεται από τους αστυνομικούς που από τότε εγκαθίστανται μόνιμα στο εργοστάσιο.

— 5 'Ιούλη : 'Η χωροφυλακή, επιτίθεται στους άπεργους καπνεργάτες του 'Αγρινίου που προσπάθησαν να εμποδίσουν την είσοδο στους άπεργοσπάστες από την "Άρτα που κουβάλησαν οι καπνέμποροι για να σπάσουν την άπεργία που διαρκούσε 20

μέρες. Στη σύγκρουση με τη χωροφυλακή τραυματίστηκαν 2 εργάτες και πιάστηκαν 5 που παραπέμφθηκαν σε δίκη, με τις κατηγορίες της "παρακώλησης συγκοινωνιών" και "παρακώληση της έλευθερίας της εργασίας". Τελικά οι 80 άπεργοσπάστες που έφτασαν στο 'Αγρίνιο με 2 πουλμαν δεν κατάφεραν να πιάσουν δουλειά.

— 9 'Ιούλη : Στα Κρέσταινα, της 'Ηλείας, 2 χωροφύλακες (ο ένας διοικητής του σταθμού χωροφυλακής) κακοποίησαν χωρίς αίτια 2 νέους με γροθιές και κλωτσιές.

— 14 'Ιούλη : Αστυνομικοί, συνέλαβαν τον αντιπρόεδρο του σωματείου κι'έναν εργάτη της ΔΕΑΤΑ, έπειδή μοίραζαν προκηρύξεις του σωματείου τους, καθώς και ένα δημοσιογράφο του 'Οδηγητή.

— 23 'Ιούλη : Επίθεση αστυνομικών ενάντια στους απολυμένους εργάτες του Πίτσου, για να τους απομακρύνουν από το εργοστάσιο. Οι εργάτες αντιστάθηκαν και η αστυνομία υποχρεώθηκε να υποχωρήσει.

— 26 'Ιούλη : ΜΑΤ επιτέθηκαν σε συγκέντρωση κατοίκων στα Νέα Λιόσια και τη διάλυσαν συλλαμβάνοντας 2 άτομα.

— 30 'Ιούλη : Αστυνομικό μπλόκο στο 'Αγρίνιο από 20 χωροφύλακες για να συλλάβουν 2 κνίτες που πουλούσαν οδηγητή. Πιάστηκαν 2 και παραπέμφθηκαν σε δίκη αφού πρώτα ο ένας ξυλοδάρθηκε στην κλούβα.

— 2 Αυγούστου : Αστυνομοκρατία στη Θεσσαλονίκη με ΜΑΤ, κλούβες στο λιμάνι για να εμποδίσουν τυχόν διαμαρτυρίες του λαού ενάντια στον βο στόλο που παρουσιάστηκε.

— 3 Αυγούστου : ΜΑΤ έμπόδισαν συγκέντρωση των κατοίκων στο Νέο 'Ηράκλειο για προβλήματα της περιοχής.

— 9 Αυγούστου : Έξαρση σύγκρουση αστυνομίας και διαδηλωτών στο κέντρο της 'Αθήνας, στη διάρκεια της άπαγορευμένης συγκέντρωσης που οργανώθηκε με πρωτοβουλία των τραπεζοϋπαλλήλων κι'από πολλά σωματεία.

Τραυματίστηκαν 100 περίπου διαδηλωτές και πιάστηκαν πάνω από 100. 'Απ'αυτούς 15 παραπέμφθηκαν σε δίκη με τις γνωστές κατηγορίες της εξέβρισης, αντίστασης, 4.000, σωματική βλάβη σε αστυνομικούς.

Αδωώθηκαν 5 και 9 καταδικάστηκαν. 'Απ'αυτούς οι 8 άσκησαν έφεση και αφέθηκαν ελεύθεροι ενώ ένας, ο Χ. Τενές, φυλακίστηκε. Ν. Νικολιδάκης 20 μήνες, Χ. Τενές 18 μήνες, Σ. 'Αθανασίου 16 μήνες, Δ. Χωριάτης, Γ. Πιτροπάκης, Ι. Γκότσης 14 μήνες, Γ. Βακαλίδης, Κ. Ζάχος 9 μήνες, Ζ. Κουφογιαννάκης 4 μήνες.

— 10 Αυγούστου : Χωροφύλακες στην Κοκκινιά συνέλαβαν 2 άφισσοκολλητές για το μπλόκο της Κοκκινιάς, μέσα στο σπίτι του ενός αφού 6 περιπολικά κύκλωσαν το σπίτι, και τους δόγησαν στο τμήμα μετά από ξυλοδαρμό.

— 24 Αυγούστου : 'Η αστυνομία προσπάθησε να εμποδίσει βίαια τους απολυμένους εργάτες του Πίτσου να στήσουν την εξέδρα για να επικοινωνήσουν με τους εργάτες που έκαναν στάσεις μέσα στο εργοστάσιο. Οι εργάτες αντιστάθηκαν και τελικά η εξέδρα στήθηκε. Το ίδιο επαναλήφθηκε και στις 28 Αυγούστου.

Η αστυνομία χτυπάει τους καπνεργάτες στο 'Αγρίνιο.

— 5 Σεπτέμβρη : ΜΑΤ και ά -
στυνομία αποκλείουν τό έρ
γοστάσιο τοῦ Πίτσου και έμπο
ρίζουν τούς απολύμένους νά
πλησιάζουν, σπρώχνοντάς τους
σέ απόσταση 500 μέτρων απότό
έργοστάσιο. Δυό έργάτες κακο
ποιήθηκαν από τούς άστυνομι-
κούς.

.. ..

— 8 Σεπτέμβρη : 'Ο Νομάρχης
άσκησε δίωξη στό δήμαρχο,
τοῦ Αιγάλεω Σηληδιόπουλο, έπει
δή έδωσε τό γήπεδο στους άπε
ργούς τοῦ Πίτσου γιά νά κά-
νουν συγκέντρωση συμπάραστα-
σης.

.. ..

— 8 Σεπτέμβρη : 'Αστυνομι -
κοί κάνουν σωματική έρευ-
να 2 νεολαίων τής ΚΝΕ στόν
Πειραιά, μέ τήν άπειλή περι-
στρόφου, στίς 1 ή ώρα τή νύχ
τα και μέ τή δικαιολογία ότι
έγιναν 8 ληστείες στήν περιο
χή.

.. ..

— 8 Σεπτέμβρη : Μέ άφορμή
τροχαία παράβαση στήν Κυ-
φέλη, συνεπλάκησαν πολίτηςκι
ό άστυφύλακας Κ.Καλαντζής, ό
όποτος πυροβόλησε στόν άέρα
τραυματίζοντας στά πόδια τόν
ΙΟχρονο Δ.Δουκάκη πού περνοῦ
σε από κεῖ. 'Ο άστυφύλακας πυ
ροβόλησε 5 φορές γιά έκφοβι-
σμό. Στή συνέχεια οί άστυνο-
μικοί έπιτέθηκαν βίαια και
ξύλοκόπησαν τούς περαστικούς
πού είχαν μαζευτεῖ, γιά νά
τούς διαλύσουν.

.. ..

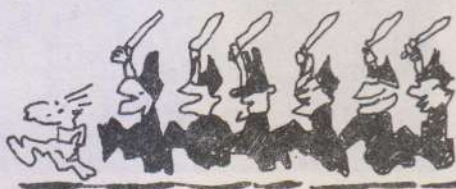
— 12 Σεπτέμβρη : Τά ΜΑΤ άπω
θοῦν τούς άπεργούς τοῦ Πί
τσου στήν πλατεία τοῦ Γ'νε -
κροταφείου, 500 μέτρα μακριά
από τό έργοστάσιο.

.. ..

— 19 Σεπτέμβρη : Δυό μαθη -
τές συλλαμβάνονται και ό-
δηγοῦνται στό ΚΔ'άστυνομικό
τμήμα γιά "έξακρίβωση" παρ'ό
λο πού έχουν ταυτότητα μαζί
τους.

.. ..

— 26 Σεπτέμβρη : 'Επίθεση
κρανοφόρων (70) και χωρο-
φυλακῆς ένάντια σέ 250 άτομα
στήν Κόρινθο πού προσπάθησαν
νά έμποδίσουν τίς εργασίες,
γιά τήν κατασκευή τής χαβού-
ζας σέ κατοικημένη περιοχή.

ΔΗΜΟΣ ΣΚΟΜΠΛΑΚΗΣ

εργα και μερες του νεου καρθαναση

— Γνωστός σάν ένας από τούς βασικούς μάρτυρες κατηγορίας
στή δίκη τοῦ Γιάννη Σερλφη, ό Σκομπλάκης (σημερινός διοικη-
τής τοῦ άστυνομικοῦ τμήματος στό Ρέντη), λύνει και δένειστη
περιοχή του, στά χνάρια τοῦ μοντέλλου Καραθανάση.

Πιστός στό καθήκον φρόντιζε νά έπιτηρεῖ ό ίδιος επί τό-
που τούς άνδρες του στή καθημερινή τους ένασχόληση μέ τούς
άπεργούς τοῦ Πίτσου. Μιά τέτοια άπεργία και νά βρίσκεταιιστή
περιοχή του. Σκέτος πονοκέφαλος... κι'όχι τίποτα άλλο,άλλά
υπάρχει κι'ένα γόητρο, πώς διαόλο θά τό διαφυλάξουμε....

Τόν τρόπο τόν έχει στή τσέπη του ό κάθε Σκομπλάκης και
Καραθανάσης και ... επί τῷ έργῳ :

— Στίς 4 Σεπτέμβρη, στά φανάρια τής οδοῦ θηβών (κοντά στό
έργοστάσιο τοῦ Πίτσου), τό θράσος ενός άπεργοσπάστη οδήγεῖ
σέ ξύλο. Οί άστυνομικές δυνάμεις πάντα σέ έπιφυλακή γιά τήν
ταξική ήρεμία τῶν άφεντικῶν, συλλαμβάνουν δυό έργάτες τοῦ
Πίτσου, και τούς οδηγοῦν στό τμήμα. 'Εκεῖ ό ένας έργάτης βα
σανίζεται και μία έργάτρια πού πηγαίνει στό τμήμα γιά ν'άφή
σει κουβέρτες στους κρατούμενους, χτυπιέται, βάνουσα άπ' τόν
ίδιο τό Σκομπλάκη, ό όποτος έξοργισμένος άπ'τό θάρρος τῶν ά
περγῶν, φωνάζει "ρέ σεῖς ξέρεται ποιός είμαι έγώ ;".

— Μά δέν είναι μονάχα ή άπεργία πού θέλει νά χτυπήσει, έδῶ
όπως φαίνεται και παρακάτω ό Σκομπλάκης έχει κηρύξει πόλεμο
κατάσταση έκτάκτου άνάγκης.. και τό έννοεῖ....

— Βραδύκι, 12,30 στή πλατεία τοῦ δήμου Ρέντη, στίς 15 Σεπ-
τέμβρη, καμιά 30ρια άτομα (στή πλειοψηφία τους νεαροί) άπο
λάμβαναν τή γλυκειά φθινοπωρινή βραδυά, κουβεντιάζοντας και
πίνοντας τό καφέ τους στά ζαχαροπλαστεία τής πλατείας.

Ξαφνικά, μπλόκο, ή πλατεία γεμίζει μπάτσους μ'έπικεφαλῆς
τόν Σκομπλάκη ό όποτος ώρύεται "όσο ό Σκομπλάκης είναι στό
Ρέντη, δέν θά κοινηέται φύλλο...", "σηκωθεῖτε όλοι πάνω, 'Α-
κολουθεῖστε μας στό τμήμα, γιά νά μή γίνει τής κακομοίρας."
"κάνουμε έξακρίβωση στοιχείων".
'Αποτέλεσμα, 30 άτομα ξενούχτησαν στό ΙΒ'τμήμα τής περιοχῆς,
στό Ρέντη, γιά όηθεν "έξακρίβωση στοιχείων".

ΕΡΕΥΝΕΣ ΣΥΛΛΗΨΕΙΣ

— 26 'Ιούνη : Δεκάδες έρευ-
νες στή Θεσσαλονίκη, μετά
από βόμβα σέ προαύλιο δημοτι-
κοῦ σχολείου πού έσκασε στίς
24/6, δίχως νά προκαλέσει ζη
μιές.

.. ..

— 27 'Ιούνη : Σύλληψη 4 άτο-
μων γιά διακίνηση τοῦ Ρι-
ζοσπάστη.

.. ..

— 4 'Ιούλη : "Ερευνεςσέ σπί-
τια φοιτητῶν τής Βιομηχα-
νικῆς γιά "όπλα και έκρηκτι-
κά".

.. ..

— 13 'Ιούλη : Σύλληψη 4 άτο-
μων στή περιοχή τοῦ ΦΙΕ
γιά άφισσοκόληση. 'Ο άστυνομι
κός πού τούς έπιασε τούς ά-

πείλησε προηγούμενα μέ περί-
στροφο.

.. ..

— 17 Αύγούστου : Σύλληψη 2
έργατῶν τοῦ Πίτσου γιά πα-
ράνομο έρανο. Κρατήθηκαν όλη
τή νύχτα στό τμήμα τοῦ Ρέντη
και παραπέμφθηκαν σέ δίκη.

.. ..

— 18 Αύγούστου : Δυό φοιτη-
τές πιάστηκαν στό Σιδηρό-
καστρο, έπειδή κολλοῦσαν άφί-
σες γιά τό φεστιβάλ τοῦ ΠΑ -
ΣΟΚ, παρ'όλο πού είχαν άδεια.
Μέσα στό άστυνομικό τμήμα ξυ-
λοκοπήθηκαν και κρατήθηκαν ό
λη τή νύχτα.

.. ..

— 27 Αύγούστου : Σύλληψη 2
άφισσοκολλητῶν στό Ρέντη.

.. ..

— 4 Σεπτέμβρη : "Ερευνα στή
δημοσιογραφία τής "Ελευθε-
ροτυπίας", Α. Παγώνη, γιά "ό
πλα και έκρηκτικά".

ΦΑΣΙΣΤΕΣ ΚΑΙ ΤΡΑΜΠΟΥΚΟΙ ΣΕ ΔΡΑΣΗ

■ 6 'Ιούνη : 'Εργοστασιάρχης επιτέθηκε καί χτύπησε μέ γροθιές συνδικαλιστή έργατη (γραμματέα του Σωματείου) στή διάρκεια δώρων στάσεων μέ αλτήματα αύξηση άνθυγιεινό έπίδομα, καί καλύτερη συμπεριφορά έργοδότη.

■ 6 Αύγουστου : 'Η ιδιωτική άστυνομία των ναυπηγείων Σκαρμαγκά επιτέθηκε μέ γκλόπς καί πυροβόλησε μέλη της ΚΝΕ πού προπαγάνδιζαν τό φεστιβάλ.

■ 19 Αύγουστου : Φασίστες έπιτέθηκαν μέ μαχαίρια σέ ομάδα νέων μετά από πολιτική συζήτηση πού είχαν στά Κρέ - σταινα 'Ηλείας.

■ 4 Σεπτέμβρη : Τραμπούκοι, καί η ιδιωτική άστυνομία του Νιάρχου έπιτέθηκαν σέ έργατες ναυπηγείων πού μοίραζαν προκήρυξη στά ναυπηγεία Σκαρμαγκά.

ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΟΥΣ ΑΓΡΟΤΕΣ

• 9 'Ιούνη : Δικάζονται 73 άγρότες στό Μεσολόγγι για τί συμμετείχαν στή κινητοποίηση των έλαιοπαραγωγών Κάτω 'Αχελώου στίς 21 Δεκέμβρη '78 10 άπ'αυτούς καταδικάστηκαν, σέ 4 μήνες φυλακή, για "παρακώλυση συγκοινωνιών".

• 12 'Ιούνη : Δικάζονται 32 άγρότες στή Λάρισα για τί συμμετοχή τους στό Πανθεσσαλικό συλλαλητήριο στίς 11 Φλεβάρη. 'Αθώωθηκαν. Στή συνέ - χεια, όλο τό καλοκαίρι θα διαστούν δεκάδες θεσσαλοί άγρότες για τόν ίδιο λόγο. 'Ο - λοι σχεδόν άθωώθηκαν.

• 25 'Ιούλη : "Έφεση του έί σαγγελία κατά της άθωωτικής απόφασης του δικαστηρίου για τους 18 άγρότες των Γιαν νιτσών πού δικάστηκαν μετά τί σύγκρουση μέ τά ΜΑΤ στίς 26/4/79. 'Η έφεση στρέφεται ενάντια στίς καταδικαστικές αποφάσεις πού τίς βρίσκει πολύ έπιεικείς. Παράλληλα γίνεται προανάκριση για ήθική άβουργία.

ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ — κατω η τρομοκρατία

Κάθε βραδι στη Φωκίωνος, στή πλατεία Αμερικής, στα εξαρχεία, στον Κολωνό, σ'όλη την Αθήνα, η Αστυνομία μαζεύει κόσμο που η εμφάνιση του δεν αρμοζει στην "καθώς πρέπει ταξη", δηλαδή έχει μακρύα μαλλιά, φορά μπλου τζην, κοντομάνικα, σκουλαρική κλπ.

Τους μαζεύει για "εξακριβωση στοιχείων" (λες και δεν μας ξερεει απο τους χαφιέδες της). Ομως μετα στο τμήμα η τρομοκρατία αρχίζει: "πως εισαι ετσι ρε αλητη", "θα διαλυσουμε την αλητοπαρεα σας", για να τελειώσει με βίαιη απαίρεση σκουλαρικιών, σκισίμο ρουχών και βρισίδι για αθείσμο και "ελλειψη ιδανικών".

Κι αυτο κάθε βραδι, με "βαρδιες μαζεματος" στίς 9, στίς 11, στίς 1, στίς 3...

Στίς 15 Ιουλη γυρω στίς 2 σε μπλοκο της αστυνομίας καποιοι τσokασε μη αντεχοντας αλλο τις καθημερινες συλληψεις που μας εχουν σπασει τα νευρα και θυμιζουν φασισμο και οταν πιο κατω πιαστηκε με τη βοηθεια ενος χαφιε και κακοποι ηθηκε, ξεσηκωθηκαμε. Η τρομοκρατία πλέον έγινε ανοιχτη στο δρομο, όπως αλλωστε στην Αγ. Βαρβαρα, στίς απεργίες - συγκεντρωσεις, στίς 25 Μαη του '76 με τους οικοδομους, όπως και στην περιοδο της χουντας. Πιαστηκαν όσοι γιουχαίζαν, οι αστυνομικοι χτυπησαν ανοιχτα και μετα την "ληξη των επεισοδίων", περιπολικά σαρωσαν την Κυβελη για να μαζεφουν τους "εναπομειναντας". Μετα στ'ασφαλιτικά αντρα, όπου η τρομοκρατία ήταν σκληροτερη, δεν μπορούσες ουτε να κουνηθεις.

Όλα αυτά δεν είναι τυχαία. Γίνονται απο χρονία και θα γίνονται όσο υπάρχει αστυνομία και κοινωνική αμφισβήτηση. Δεν είναι τυχαίο οτι πιανονται τα συγκεκριμένα άτομα που με την εμφάνιση τους και τη ζωή τους αμφισβήτουν τα προτυπα της καπιταλιστικής κοινωνίας: του καλού οικογενειαρχη, καλού μαθητη - φοιτητη, της νοικοκυρας κλπ.

Αυτή η τρομοκρατία είναι το συγκεκριμένο χτυπημα του κρατους εναντια σε κάθε αμφισβήτηση της "κοινωνικής ταξης" πραγματων.

Για να μη βρεθουμε και μεις στίς φυλακες (γιατι δεν πρέπει ο κάθε μπαμπουλας "φυλακας της ταξης" να συλλαμβανει αυθαιρετα ανθρωπους που το εγκλημα τους είναι οτι αμφισβήτουν την "ταξη" του) ο μονος δρομος είναι ν'αντισταθουμε στη τρομοκρατία.

15 Ιουλη 1979

ομάδα νέων

• 20 Αύγουστου : 'Επίθεση στο παλοπόρυν ενάντια σέ πορεία άγροτων μέ τρακτέρ στή Δράμα. Πολλοί τραυματίες.

• 21 Σεπτέμβρη : Δικάζονται 12 άγρότες στά Φάρσαλα για συμμετοχή σέ απαγορευμένο συλλαλητήριο τόν περασμένο Μάρτη, μέ κατηγορίες για θρασυτητα κατά της αρχής. 'Αθώωθηκαν.

• 21 Σεπτέμβρη : Δικάζονται στά Χανιά 2 άγρότες, κατηγορούμενοι για τί συμμετοχή τους στήν άγροτική απεργία, του περασμένου Φλεβάρη, στά Χανιά (κατηγορίες : αντίσταση, άπειθεια, έξύβριση, 4000). για συμμετοχή στό απαγορευμένο συλλαλητήριο των βαμβακοπαραγωγών τόν περασμένο Νοέμ

βρη στήν Καρόλτσα. Πρωτόδικα είχαν καταδικαστεί σέ 13 καί 14 μήνες.

• 27 Σεπτέμβρη : 'Αθώωθηκαν από τό έφετείο Λαρίσης οί άγρότες Χ. Δημακόπουλος καί Δ. Τρούκης πού κατηγορούνταν

ΔΙΚΕΣ ΚΑΤΑΔΙΚΕΣ

■ 29 'Ιούνη : Έφεση τών Γ. Γιόκαρη, Δ.Βεργιανάκη, Α. Μανέλη, πού πρωτόδικα είχαν καταδικαστεί σέ 2,5 χρόνια φυλάκη, γιά τά έπεισόδια μετά τή συναυλία στό Σπόρτιγκστίς 21/3/79. Στην Έφεση ή ποινή μειώθηκε σέ 6 μήνες γιά έξύβριση αστυνομικών σέ συνδυασμό μέ τόν ν. 4000 καί κλείστηκαν στή φυλάκη γιά 3 μήνες ακόμα. Σ' όλη τή διάρκεια τής δίκης μεγάλες αστυνομικές δυνάμεις είχαν αποκλείσει όλη τή γύρω περιοχή.

■ 10 'Ιούλη : 5 καταδίκες γιά άφισσοκόληση.

■ 11 'Ιούλη : Δίκη 8 συνδικαλιστών, οικότροφων τής φοιτητικής έστίας πανεπιστημίου 'Αθηνών, γιά γεγονότα πού είχαν συμβεί τόν περασμένο χειμώνα στό έστιατόριο τής έστίας. 'Αθώωθηκαν.

■ 12 'Ιούλη : Δικάζονται άπό τό πενταμελές έφετείο (πού γιά "λόγους άσφαλείας" συνεδριάζει στήν αίθουσα τοῦ διαρκούς στρατοδικείου, στό Ρούφ), 4 νέοι γιά παράβαση, τοῦ ν. 774/78 "περί καταστολής τής τρομοκρατίας", οί Κυρ. Μοίρας 18 χρονών, Γεωρ. Ταπούτης, 18 χρ., Δευτ. Σαρτζετάκης 21 χρ., καί Κυρ. Βασιλείδης 27 χρ. Καί οί 4 πιό στυγνοί καί φυλακίστηκαν σάν υπεύθυνοι γιά βόμβες πού έπεσαν τήν 1 καί 6 Μάη στό πεδίο τοῦ 'Αρεως, στή πλατεία Εάνιγγος καί στήν 'Αγία Βαρβάρα. Ο Μοίρας κατάγγειλε ότι βασανίστηκε άγρια στή προανάκριση (ξύλοδαρμοί, όρθοστασία, στέρηση τροφής, ύπνου καί νεροῦ καί άπειρές δολοφονίας). Ο Ταπούτης άπό τή μέρα τής σύλληψής του "νοσηλεύεται" στό ψυχιατρείο Κορυδαλλοῦ. Στή διάρκεια τής δίκης είχαν παρθεῖ ιδιαίτερα άστυνομικά μέτρα καί όποιος ήθελε νά παρακολουθήσει τή δίκη έπρεπε νά περάσει άπό ελδινό μηχανήμα έρευνας. Η δίκη άναβλήθηκε γιά τή 27 Σεπτέμβρη. Οί βασικοί μάρτυρες κατηγορίας μοίραρχος Ι. Κανελλόπουλος καί ύπομοίραρχος 'Αθανασ. Χριστοφιλάκος, είπαν ότι "οί κατηγορούμενοι σέ "φιλικές συζητήσεις" πού είχαν μαζί τους, όμολόγησαν ότι κα

Προκήρυξη πού κυκλοφόρησε άπό αυτόνομες ομάδες άλλη λεγγύης, γιά τή δίκη τών Γιόκαρη, Μανέλη, Βεργιανάκη.

ΘΑ ΞΕΣΚΕΠΑΣΟΥΜΕ ΤΗΝ ΑΣΧΗΜΙΑ αὐτήν πού πᾶνε νά κρύβουν τό ραδιόφωνο, ή τηλεόραση καί ό τύπος πού πᾶνε νά μᾶς καθηλώ - σουν στά δίχτυα τής πλύσης έγκεφάλου καί τών αίσχρῶν συμφερόντων κάθε γραφειοκρατίας.

Άπό τίς 24 Μάρτη ή δικαιοσύνη έκλεισε στίς φυλάκες τόν Γιώργο Γιόκαρη, τόν Δημήτρη Βεργιανάκη καί τόν 'Αλέκο Μανέλη, μέ ποινές 2,5 χρόνια στόν καθένα γιάτί θεωρήθηκαν υπεύθυνοι άπό τούς άστυνομικούς τών ΜΑΤ γιά έπεισόδια πού διαπίστωσαν αὐτοί μετά τή συναυλία τοῦ Σαββόπουλου στό Σπόρτιγκ, πού δείχτηκε συμπάρασταση στόν Φίλιππο καί τή Σοφία Κυρίτση θύματα σκευωρίας τής άρχουσας τάξης πού ψάχνει "πάση θυσία" γιά τρομοκράτες έν όφει τών μεγαλεπίβολων σχεδίων της.

Καί αὐτή τή φορά, όπως μάθαμε πιά, τά ΜΑΤ, υπαίτιοι τών ταραχῶν, ρίχτηκαν στό κόσμο πού έφευγε, μέ τό γνωστό χυδαῖο βίαιο τρόπο πού εκπαιδεύτηκαν νά εφαρμόζουν.

Άλλά νά τί έκανε καί ή δικαιοσύνη ή υπεράνω (;) πολιτικής καί άστυνομίας. Νά ποιά ήταν ή ένδίκηση : 'Ο μόνος μάρτυρας κατηγορίας Φωτάκης άστυνομικός τών ΜΑΤ όχι μόνο δέν κατόρθωσε νά άποδείξει άλλα ούτε καί νά κάνει άληθοφανείς τίς κατηγορίες πού τούς απέδωσε. Η κατηγορία γιά άπλή σωματική βλάβη δέν άποδείχτηκε μέ καμμιά λατροδικαστική έξέταση καί ό ίδιος ό Φωτάκης δήλωσε ότι καμμιά σωματική βλάβη υπέστη. Ο ίδιος μάρτυρας βεβαίωσε ότι ή συγκοινωνία δέν είχε διακοπεί πράγμα πού βεβαίωσαν καί άλλοι δύο μάρτυρες. Ο διμοιρίτης τοῦ Φωτάκη Μανουφάς, δήλωσε ότι ούτε άκουσε ούτε είδε κανέναν νά φωνάζει ή νά πετάει πέτρες.

Μετά άπό αὐτά ό εισαγγελέας ζήτησε τήν άπαλλαγή τών κατηγορουμένων άπό τρεῖς στίς τέσσερις κατηγορίες πούχαν, όποτε έμεινε τό θέμα τής περιύβρισης άρχης.

Δήλωσε ό Φωτάκης ότι ό Βεργιανάκης φοροῦσε κόκκινο μπουφάν, ένῷ στό δικαστήριο όλοι τόν έβλεπαν μέ μπλέ καί μπλέ φορούσε τήν Τετάρτη πού τόν συνέλαβαν γιάτί δέν τοῦ επέτρεφαν νά άλλαξει ρούχα στό ΙΣΤ' πού κρατήθηκε 3 μέρες μέχρι τό Σάββατο τής δίκης. Τό άποκορύφωμα ήταν όταν ρωτήθηκε νά δείξει τόν Βεργιανάκη καί επανειλημμένα έδειξε τόν Μανέλη όποτε φάνηκε τελείως ότι δέν έπρόκειτο γιά άπλή σύγχυση άλλα ότι ποτέ δέν τούς είχε ξαναδεί. Παρ' όλα αὐτά ό πρόεδρος τούς έπibάλλει τίς μεγαλύτερες ποινές γιά όλες τίς κατηγορίες. Τελί κα 2,5 χρόνια στόν καθένα.

Η έφεσή τους γίνεται στίς 29 'Ιούνη.

ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΤΑΣΗ ΣΤΑ ΘΥΜΑΤΑ ΤΗΣ ΤΑΧΤΙΚΗΣ "ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΕΝΟΧΩΝ".

ΝΑ ΑΘΩΩΘΟΥΝ ΟΙ ΒΕΡΓΙΑΝΑΚΗΣ - ΜΑΝΕΛΗΣ - ΓΙΟΚΑΡΗΣ.

Αὐτόνομες ομάδες άλληλεγγύης

άπό τή δίκη τοῦ Βασιλείαδου, Μοίρα, Ταπούτη καί Σαρτζετάκη.

τασκεύασαν 21 βόμβες μολότωφ που χρησιμοποιήθηκαν στα έπεισοδια της 'Αγίας Βαρβάρας κι άλλες που χρησιμοποιήθηκαν στα γεγονότα της Πρωτομαγιάς. Οι δέ "φιλικές συζητήσεις" γίνονταν όταν τους πήγαιναν φαγητό στο κρατητήριο κι όταν τους συνόδευαν στις τουαλέτες. Στο δέ έγγραφο έγκληματολογικής υπηρεσίας που προαναφέρθηκε, αναφέρεται ότι σ' ένα απ' τα μπουκάλια που βρέθηκαν ανιχνεύτηκε βενζίνη και στα υπόλοιπα βυσσινάδα, κονιάκ και ούζο. Στις 29 /9, βγήκε η απόφαση. Τό δικαστήριο δέν δέχτηκε τή κατηγορία της "σύστασης τρομοκρατικής ομάδας", καταδικάστηκαν για άπλή κατασκευή και μεταφορά έκρηκτικών ύλδων, "παράκώλυση συγκοινωνιών", και παράνομη πλοφορία, σέ, Μοίρας 5 χρόνια και 40.000δρχ., Ταπούτης 3 χρόνια και 11 μήνες και 35.000, και Βασιλειάδης 2 χρόνια και 3 μήνες για συνέργεια στή κατασκευή και μεταφορά των μολότωφ, ό Σαρτζετάκης άθώώθηκε και οι τρείς κλείστηκαν στή φυλακή.

■ 16 'Ιούλη : Στο διαρκές στρατοδικείο καταδικάστηκε σέ φυλάκιση 10 μηνών ό φαντάρος Γερ. Διδόντος μέ τήν κατηγορία της "άνυπακοής" για τί άρνήθηκε νά συμπληρώσει τό έρωτηματολόγιο - δήλωση νομιμοφροσύνης τοϋ στρατοϋ.

■ 20 'Ιούλη : Έκδικάζεται ή έφεση 13 ατόμων που είχαν συλληφθεϊ στα γεγονότα της 'Αγίας Βαρβάρας. Από τους 13 οι πέντε είχαν φυλακιστεϊ μετά τή πρώτη δίκη. Τελικά τό έφετεϊο καταδίκασε 8 άτομα σέ 4 μήνες φυλάκιση μέ έξαγορά, κι 1, ό Λ. Τσαντός σέ 5 μήνες χωρίς μετατροπή, ό όποϊος καίφυλακίστηκε ξανά.

■ 28 'Ιούλη : Έφεση των 4 που είχαν συλληφθεϊ τήν Πρωτομαγιά και είχαν καταδικαστεϊ σέ βαριές ποινές φυλάκισης (άπό 18 έως 42 μήνες, για σωματικές βλάβες σέ αστυνομικούς, όπλοφορία, όπλοχρησία, κατοχή βομβών μολότωφ,

ΛΕΥΤΕΡΙΑ
ΣΤΟΥΣ Φ. ΚΑΙ Σ. ΚΥΡΙΤΣΗ
ΟΧΙ ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ
ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΩΝ
ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΤΡΟΜΟ
ΚΡΑΤΙΑ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Συγκεντρωση Συμπαράστασης
ΜΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ
ΘΕΑΤΡΙΚΗΣ ΟΜΑΔΑΣ
Νομική Σχολή αμφ.ΦΜΣ
ΤΡΙΤΗ 23 Οκτωβρη 7 μ.μ.

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

-στις 20 οκτωβρη
στον αρειο παγο
εκδικάζεται η αίτηση
αναίρεσης
των φ. κ' σ. κυριτση

-λευτερια στους
πολιτικούς
κρατουμενους

-ΟΧΙ ΣΤΗΝ ΕΞΟΝΤΩΣΗ
του γ. σκανδαλη

κλπ.). Στο έφετεϊο καταδικάστηκαν τρείς :

'Ο Π. Σπυρόπουλος σέ 19 μήνες και 25.000 χρηματική ποινή και φυλακίστηκε. 'Ο Ι. Μπουγέλης σέ 7 μήνες μέ έξαγορά, ό Π. Τσολάκος σέ 2 μήνες μέ άναστολή και ό Γ. Δεδούσης άθώώθηκε.

■ 12 Δύγουστον : 'Ο Σπυρόπουλος φταλει πού σκοτώθηκε γιατί... σκόνηταφε πάνω στίς σφαϊρες των αστυνομικών. Σύμφωνα μέ τό βούλευμα τοϋ Συμβούλου Πλημμελειοδικών, παραπεπονται 2 άστυνομικοί για άνθρωποκτονία έξ άμελείας για τί ό Σπυρόπουλος "τυχαίως εύρέθη εις τήν πορείαν των ρι-

πομένων βλημάτων". Θυμίζου με ότι ό Σπυρόπουλος καταζητούνταν από τήν άστυνομία σάν υπεύθυνος για τήν έπίθεση της 29/5/78 ενάντια σέ 2 άστυνομικούς, οι όποϊοι πυροβόλησαν έναντιόν του πολλές φορές, ενώ αυτός ήταν άοπλος, και τελικά τραυματίστηκε θανάσιμα από 4 σφαϊρες.

■ 5 Σεπτέμβρη : Κατάδικη ένός για άφισσοκόλληση.

■ 17 Σεπτέμβρη : Έφεση 6 ατόμων που είχαν συλληφθεϊ στα γεγονότα της 'Αγίας Βαρβάρας, οι 5 από τους όποιους, είχαν φυλακιστεϊ. Από τους 6 οι τρείς άθώώθηκαν και οι άλλ

λοι τρεῖς καταδικάστηκαν σε, 5 ἔως 8 μῆνες καὶ ἐξαγόρασαν τὶς ποινὲς τους. Οἱ κατηγορή- ες ἦταν : περιῦβριση ἀρχῆς, ἀπειθεία.

εε εε

■ 27 Σεπτέμβρη : Δικάζονται στὸ αὐτόφωρο τὰ μέλη τῆς ΕΔΕ, θ. καὶ Α. Κουτσουμποῦ, γιὰ ἐξύβριση καὶ θρασυτητα. Καὶ οἱ δύο πιάστηκαν ἀπὸ τὴν ἀστυνομία στὸ Χαϊδάρι πού τοὺς ἐπιτέθηκε γιὰ νὰ τοὺς ἐμποδίσει νὰ στήσουν στὴν κεντρικὴ πλατεῖα ἓνα ταμπλό μέ φωτογραφίες ἀπὸ τὸν ἐμφύλιο πόλεμο, παρ' ὅλο πού εἶχαν προφορικὴ ἄδεια τοῦ δήμαρχου. Στὴ δίκη καταδικάστηκαν σέ II μῆνες φυλακὴ, ἄσκησαν ἔφεση, καὶ ἀποφυλακίστηκαν.

ΔΙΚΕΣ-ΚΑΤΑΔΙΚΕΣ ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΩΝ

■ 12 'Ιούνη : Δίκη συνδικαλιστῆ (πρόεδρος τοῦ σωματείου ἐπαγγελματιῶν ὁδηγῶν, τουριστικῶν λεωφορεῶν αὐτοκινήτων 'Αθήνας - Πειραιά), γιὰ παράβαση τοῦ ν. 330, στὴ διάρκεια τῆς ἀπεργίας τοῦ κλάδου στὶς 10-II 'Απρίλη '78 'Αδωώθηκε.

οοο

■ 28 'Ιούνη : Παραπομπὴ σέ δίκη 5 συνδικαλιστῶν στὸ ἐργοστάσιο Φωσφορικῶν λιπαρμάτων Νέας Καρβάλης, στὴν Καβάλα, γιὰ παράβαση τοῦ ν. 330 καὶ τοῦ ὑγειονομικοῦ κανονισμοῦ.

οοο

■ 6 'Ιούλη : Δίκη τῶν μελῶν τοῦ Δ.Σ. τῶν ἐργατοτεχνικῶν τῆς ΔΕΗ στὴν Ἀρτα γιὰ παράβαση τοῦ ν. 330. 'Αδωώθηκαν ἄλλοι 15 δικάστηκαν στὶς 7 'Ιούλη καὶ ἀδωώθηκαν ἐπίσης.

οοο

■ 12 'Ιούλη : Δικάζεται στὸ Αἴγιο τὸ προεδρεῖο τῆς ΓΕΝΟΠ / ΔΕΗ γιὰ παράβαση τοῦ ν. 330.

οοο

■ 21 'Ιούλη : Σύλληψη καὶ παραπομπὴ σέ δίκη γιὰ παράβαση τοῦ ν. 330 τοῦ προέδρου τοῦ σωματείου τῶν ἐργατῶν τῆς ΚΑΡΤΟΝ-ΠΑΚ πού ἀπεργοῦν. Ἡ σύλληψη ἐγινε μετὰ ἀπὸ εἰδοποίηση τοῦ προσώπου γιὰτὶ δὴθεν τὸν ἀπειλήσει.

οοο

■ 30 Αὐγούστου : Δίκη 2 συνδικαλιστῶν τοῦ ΟΕΒ γιὰ παράβαση τοῦ ν. 330, στὴ διάρκεια τῆς ἀπεργίας τους. Οἱ ἐρ

ΛΕΥΤΕΡΙΑ ΣΤΟΥΣ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥΣ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΟΥΣ

Αὐτοὶ τῇ στιγμῇ πολιτικοὶ κρατούμενοι εἶναι οἱ ἐξῆς:

- 1) Γεωργίου Σκανδαλῆς (5 χρ. με τὸν τρομοκρατικὸ 774/78)
- 2) Φίλιππος Κυριτῆς (9 χρ. με τὸν 495/76 ἀρθρο 13 περιε- κρητικῶν).
- 3) Σοφία Κυριτῆς (5 χρ. με τὶς ἰδίες κατηγορίες).
- 4) Κυριακὸς Βασιλειάδης (2 χρ. γιὰ κατασκευὴ εκρηκτικῶν, κλπ)
- 5) Γεωργίος Ταπουτῆς (3 χρ. καὶ II μῆνες με τὶς ἰδίες κατηγορίες).
- 6) Κυριακὸς Μοίρας (5 χρ. με τὶς ἰδίες κατηγορίες).
- 7) Γεωργίου Σπυροπούλου (19 μῆνες γιὰ σωματικές βλάβες σε ἀστυνομικούς, οπλοφορία, οπλο- χρησία κλπ).
- 8) Χ. Τενές (18 μῆνες γιὰ ἀντι- στάση, ἐξύβριση, κλπ.).
- 9) Γεωργίος Διοντοῦ (10 μῆνες ἀπ' τὸ στρατοδικεῖο γιὰ ἀνυ- πακοή).

ΚΑΤΩ ΟΙ ΦΥΛΑΚΕΣ ΤΩΝ ΑΦΕΝΤΙΚΩΝ

Βγάζοντας μιά φωνὴ ἀντίστασης, καὶ ἀγανάκτησης ἐνάντια στὴν καθημερινή ἰσπεδωσὴ μας, καταγγέλλουμε τὶς ἀπάνθρωπες καὶ ἐξοντωτικές συνθήκες κρά- τησῆς μας στὴν προσπάθειά μας νὰ σπάσουμε τὸ μῦθο τοῦ ἀσφραγισμοῦ ποὺ ἔ- χει δημιουργήσει ἡ ἐξουσία, τὸ κράτος καὶ τ' ἀφεντικά γιὰ τὶς φυλακὲς καὶ νὰ ξεφύγουμε ἀπὸ τὴν ἀπομόνωση ποὺ σκόπιμα καὶ ὑποὺλα μᾶς ἔχουν ρθεῖ.

Τὸ παραμῦθι τοῦ ἀσφραγισμοῦ μᾶς σὰν ἀνθρώπων "ἐπικλόνων γιὰ τὴν κοι- νωνία" ἔχει πιά ξεφτίσει. Γιατὶ δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο ἀπὸ τὸ πρόσχημα ποὺ χρησιμοποιοῦν γιὰ νὰ μᾶς ἐπιβληθοῦν καὶ νὰ μᾶς μετατρέψουν σὲ ρομπότ ποὺ θὰ ἐκτελοῦμε χωρὶς τὴν παραμικρὴ ἀντίρρηση τὶς διαταγὲς τους.

Λέγεσθαι τὰ ἀφεντικά καὶ ἡ κοινωνία τοὺς κἀλυπταν τὰ ἐγκλήματα τῶν μέσων ἀπὸ φέτικα καὶ ζαχαρωμένα λόγια. "Ὁμως τὸ φέμα καὶ ἡ υποκρισία ἀρ- χίζουν νὰ καταρρέουν. Οἱ φωνὲς ἀπελπισίας ἐνδὲς συγκαταρούμενός μας ποὺ τὰ ἐξημερώματα τῆς 26/7/79 ἐξολοκλήθη μετὰ στὸ φάλακρ τοῦ ἀπ' ὅλους τοὺς φύ- λακες -γιατὶ κατὰ τὴν ὑπηρεσίαν διατάραξε τὴν ἡσυχία μετὰ τὶς "ὕστεριες" φωνὲς του- εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ πολλὰ περιστατικά ποὺ γίνονται πλῶ ἀπὸ τὴν βιτρίνα τῆς φευτελευθέρης καὶ ὑποκριτικῆς κοινωνίας μετὰ τὴν ἡλελημένη ἀγνοία καὶ κἀλυψή της. Ἐνα περιστατικὸ ὅμως ποὺ μᾶς θυμίζει πολλὰ προη- ρισμένο καὶ σχεδὸν καθημερινὸ κλεισμο συγκαταρούμενός μας στὰ πειθαρχεῖα, τὸ βλαίο καὶ ἐξαναγκαστικὸ πρῶτο ἔθνημα συνοδευμένο μετὰ ὑποχρεωτικὴν προσερχή, τὸ φαγητὸ ποὺ δὲν κάνει οὔτε γιὰ σκύλους, τὴν ταπεινωτικὴν συμ- περιφορὰ καὶ τὴν ἐξευτελιστικὴν μεταχείριση ἀπὸ τοὺς φύλακες, τὸν ὑποχρε- ωτικὸ ὕπνο ἀπὸ τὶς 12.00 τὸ βράδυ, τὸν ὑποχρεωτικὸ ἐκκλησιασμὸ κατὰ Κυ- ριακή, τὸ ὑποχρεωτικὸ κοῦρεμα καὶ ἀκόμα τὴν ἐλλείπει μὲς στοιχειώδους ἱ- ατρικῆς φροντίδας, τὴν ολοκληρωτικὴ ἀπομόνωση ποὺ μᾶς ἔχουν ἐπιβάλλει ἀπὸ τὴν κοινωνία, λογοκρίνοντας τὴν ἀλληλογραφία μας, ἀπαγορεύοντας τὶς τη- λεφωνικὲς συνδιαλέξεις καὶ ἐπιτρέποντας ἐπισκεπτήριό μόνο στοὺς συγγε- γεῖς α' βαθμοῦ, ποὺ γίνεται καὶ αὐτὸ πλῶ ἀπὸ διαχωριστικὰ σύρματα. Καὶ γιὰ ὅσους δὲν τὰ ἀνέχονται ὅλα αὐτὰ, ὑπάρχουν οἱ δικαστικὲς διώξεις, τὸ ἔδ- λο, καὶ ἡ ἀπειλὴ κλεισμοῦ στὸ ψυχιατρεῖο ἢ στὶς φυλακὲς τῆς Κέρκυρας, ποὺ ἐγινε πραγματικότητα στὸ πρόσφατο παρελθόν γιὰ ἀρκετοὺς συγκαταρούμε- νούς μας.

"Ὁμως ἡ καταπίεση καὶ ἡ τρομοκρατία εἶναι ἀγκυρῶν νὰ μᾶς λυγρίσει. Ἡ ἀντίστασή μας δὲ θὰ πάει ὅσο τὸ κράτος καὶ ἡ ἐξουσία μᾶς στεροῦν τὸ δι- καίωμα νὰ ζῶμε, ὅσο ἡ ζωὴ μᾶς ἔχει χάσει κατὰ ἀνθρώπινη ἀξία καὶ διὰ- σταση. Ἡ ὑπόθεσή μας εἶναι ὑπόθεση κατὰ ἐλευθέρου ἀνθρώπου. Εἶναι ὑπό- θεση τῆς γενικότερης πάλης ἐνάντια στὴν κρατικὴ τρομοκρατία καὶ τοὺς κα- ταπιεστικούς θεσμούς τῆς καπιταλιστικῆς κοινωνίας.

Ὁμάδα Κρατούμενων ΣΚΑ (Σωφρονιστικοῦ Καταστήματος Ἀνηλ- κων) Κορυδαλλοῦ

Αὐτὸ τὸ κείμενο στάλθηκε στὴν Ἐπιτροπὴ Ἀγωνιστικῆς Ἀλληλεγγύης ἀπὸ ὁμάδα κρατούμενων γιὰ νὰ κυκλοφορήσει.

28/8/79

γαζόμενοι άθώωθηκαν αλλά υ
είσαγγελέας άσκησε έφεση κα-
τά της άθωωτικής απόφασης.

■ 4 Σεπτέμβρη : Δίκη 9 συν-
δικαλιστών της παλιάς δι-
οίκησης του σωματείου της ΚΗΜ
στή Θεσσαλονίκη για άσκηση ,
"ψυχολογικής βίας" στους άπε-
ργοσπάστες. Αθώωθηκαν.

■ 19 Σεπτέμβρη : Δίκη 40 έρ-
γαζομένων τεχνικών της ΔΕΗ
για παράβαση καθήκοντος κατά
τή διάρκεια της άπεργίας. Α-
θώωθηκαν.

■ 25 Σεπτέμβρη : Δίκη 7 με-
λών της διοίκησης του σω-
ματείου εργατών του Πίτσου ,
για "παράνομες στάσεις" μετά
από μήνυση της έταιρείας. Πα-
ρά τήν άθωωτική πρόταση του
είσαγγελέα, οι άπεργοί συνδι-
καλιστές καταδικάστηκαν σε 2
μήνες φυλάκιση ό καθένας.

ΑΥΤΟΚΤΟΝΙΕΣ - 'ΑΝΕΞΗΓΗΤΟΙ ΘΑΝΑΤΟΙ' ΣΤΟ ΣΤΡΑΤΟ

□ 28 'Ιούνη : Φαντάρος αυτό-
κτόνησε στη Μυτιλήνη πέ-
φτοντας από τό 2ο όροφο του
αναρρωτηρίου της φρουράς ό-
που νοσηλεύονταν από 3 μέρες.
είχε παρουσιάσει νευρο-ψυχι-
κές διαταραχές. 'Ο πατέρας του
υπέβαλε μήνυση.

□ 13 Αύγουστου : 'Ο στρατιώ-
της Ι. Ράπτης, 23 χρονών,
βρέθηκε νεκρός με τραύμα στο
κεφάλι από πυροβόλο όπλο, έξω
από τό Διοικητήριο μονάδας ,
στη Δέρο όπου φύλαγε σκοπός.

□ 23 Αύγουστου : Στρατιώτης
20 χρονών, αυτόκτόνησε ά-
πό μελαγχολία, πέφτοντας από
τόν 4ο όροφο οίκοδομής στην
'Ορεστιάδα.

□ 10 Σεπτέμβρη : Δεκανέας ,
βρέθηκε νεκρός στη Μυτιλή-
νη όπου υπηρετούσε. Ήταν ά-
πόφοιτος Νομικής και έκεϊνον
τό καιρό μελετούσε για τίς έ-
ξετάσεις.

Ο ΠΕΝΤΑΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΜΠΑΛΚΟΥ ΚΑΙ ΟΙ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΕΙΣ

'Εκτός από τον "δωδεκάλογο του Γύφτου", του Παλαμά, κυκλοφορεί κι' ό πε-
ριβόητος "πεντάλογος του Μπαλκού", ένα "ποίημα" πολιτικής συνεργασίας άστυ-
νομίας και πολιτικών ή μαζικών φορέων, με θέμα τίς συγκεντρώσεις σ' άνοιχ-
τούς χώρους.

'Επειδή έχει παρατηρηθεί τά τελευταία χρόνια νά γίνονται παρεξηγήσεις,
μέ τό άν άπαγορεύονται ή όχι οι συγκεντρώσεις, κι' έπειδή όλο και κάτι "έ-
πεισόδια" γίνονται, άν τελικά γίνει καμμιά συγέντρωση, ό κύριος Μπαλκός,
άποφάσισε νά ξεκαθαρίσει τά πράγματα μια για πάντα. "Ε λοιπόν οι συγκεν-
τρώσεις δέν άπαγορεύονται, αλλά.....

" Για κάθε συγέντρωση θα πρέπει οι όργανωτές νά υποβάλλουν αίτηση. Οι
κατά τόπους άστυνομικές άρχές θα λαμβάνουν πρωτοβουλία προσκήσεως των όρ-
γανωτών (άσχετα άν έχει υποβληθεί αίτηση ή όχι για τή συγέντρωση), πρόσ-
ζήτηση των συναφών προβλημάτων. Κατά τίς συζητήσεις νά διευκρινίζεται ότι
οι συγκεντρώσεις πρέπει νά γίνονται σε κλειστούς χώρους (γήπεδα ποδοσφαί-
ρου κλπ.), εκτός άν δέν υπάρχουν τέτοιοι χώροι, όποτε νά εξετάζεται ή πε-
ρίπτωση πραγματοποίησεως των συγκεντρώσεων σε πλατείες, πάρκα, παιδικές χα-
ρές κλπ. μόνον έφ' όσον :

1. Οι χώροι αυτοί δέν είναι κεντρικοί και αποκλείεται νά συγκεντρωθούν
και άντιφρονούντες πολίτες.
2. 'Η άστυνομική δύναμη νά είναι έπαρκής για τήν προστασία της συγκεν-
τώσεως.
3. 'Από τήν συγέντρωση δέν θα παρακλυθεί ή κυκλοφορία ή ή κοινωνική
οικονομική ζωή του τόπου.
4. Δέν υπάρχουν πληροφορίες και δέν θα προκύψουν θέματα ασφαλείας από
ένέργειες έστρεμιστών και
5. Δέν θα προκληθούν έκτροπα από αντίπαλες παρατάξεις. "

Πέρα δε από τίς 5 αυτές προϋποθέσεις που πρέπει νά πληρούνται για νά έ-
πιτραπεί άνοικτή συγέντρωση, θα πρέπει νά τό έγκρίνει ή κατά τόπον άστυ-
νομική άρχή, και αφήνεται νά κριθεί τό όλο θέμα αποκλειστικά άπ' αυτήν ...

η πλατεία της "αναρχίας" και ο ριζοσπάστης

Η αστυνομία, για δαούς έτυχε να θρεθούν στα Εξάρχεια την ώρα που γίνονται φασαρίες, παρ' όλη την εικόνα ιδανικής αστυνομίας σε ιδανική χώρα. Τουλάχιστο σε ό,τι αφορά τους αναρχικούς. Παρ' ό,τι σύμφωνα με τις διηγήσεις, πολλές φορές πέφτει και η ίδια θύμα της μανίας τους.

ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ 15-9-79

Σημείωση: "Αν γράφαμε αυτό το ρεπορτάζ δεν είναι μόνο γιατί είδαμε πως τα πράγματα στην πλατεία Εξαρχείων έφταναν στο άπροχώρητο. Εκείνο που μας άνησε περισσότερο είναι το μέλλον. Γιατί κανένας δεν μας εγγυάται ότι του χρόνου, σε δυο χρόνια... δεν θα θρηνησουμε και θύματα! Αντίθετα, τα πάντα δείχνουν, πως η πλατεία Εξαρχείων, εξέλισσεται σιγά - σιγά - και με την άνοχη πάντα της αστυνομίας - σε μία περιοχή εγκληματίας. Σε μία περιοχή που σε κάμποσα χρόνια θ' αποφύγει ο κόσμος να περνάει από κεί. Σε μία περιοχή που θα μείνει στα χέρια μιας καινούργιας μορφής υποκόσμου. Ένας υποκόσμος που η προπαγάνδα θέλει να τον παρουσιάσει πολιτικοποιημένο! Ένας υποκόσμος που μπορεί, σήμερα, να μη δείχνει ότι έχει μέσα του Ειμμανουήλδηδες και Γκοτσιανίδες, αλλά σίγουρα θα γεννηθεί τους καινούργιους δολοφόνους κάποιου Λαμπράκη ή τα μέλη κάποιας καινούργιας «εκαφίτας». Η, αφού εκμοντερνίζεται η Δεξιά, οι όποις μας έπτε ο φασισμοκρατικός, σίγουρα από κεί θα ξεκινήσουν οι έλληνικές Εξουδένες Ταξισορίες.

Σ' αυτό το χώρο - που πριν σήναζαν νοικοκυραίοι και παίζανε τα παιδιά κρυφτούλι - δοκάν οι «αναρχικοί», οι «περιθωριακοί», οι «αριστεριστές» κλπ. να κάνουν τα «αστυνομία» τους κάτω από την άνοχη της αστυνομίας. Έδώ τώρα βλέπεις σκηνές που θυμίζουν Σικάγο, Ν. Υόρκη, Λονδίνο... Βλέπεις ανθρώπους χασισωμένους να σέρνονται από γρασίδι τη νύχτα, μοτοσυκλετιστές του «διαβόλου» να μαρσάρουν τις ακριβές μηχανές τους, κοριτσόπουλα να εκδίδονται, παρτές να συμπλέκονται και γκαρσόνια να ξυλοκοπούνται για το ψάλλου πήδημα. Βλέπεις ακόμα μαχαίρωματα, διτρίνες, καρέκλες και τραπέζια σπασμένα από τη μανία αυτής της «αφρόκρεμας», που είναι να άνακταίς και μαζί να τη λυπάσαι από την κατάντια της.

Αλλά ως ακούσουμε τους καταστηματαρχές και τους νοικοκυραίους της περιοχής, τα θύματα αυτής της ενοφρετικής εισβολής που δεν έχει καμιά σχέση με την ελληνική νεολαία, να μας μιλήσουν και να μας πουν το πρόβλημά τους.

Οι σοσιαλφασίστες "άνησυχούν". Άνησυχούν γιατί στην χώρα μας εμφανίζεται ένα είδος νέο "εγκληματικότητας", ο "αριστερισμός".

Ετσι αποφάσισαν πια πως είναι καιρός να κάνουν μία μεγάλη λύτερη καμπάνια.

Μέχρι σήμερα άρκοιούνταν στους τραμπουκισμούς και τα άρρατα του οδηγητή. Τώρα πια βλέπουν πως είναι ανάγκη να κάνουν μία καμπάνια πλατύτερης έκτασης.

Στο "ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗ" στις 15 Σεπτεμβρίου σε εξάσθηλο δημοσιεύουν "έρευνα" του μπατοσοδημοσιογράφου, πιστού έκφραστή της γραμμής της Γκλ Γκέ Μπέ Νέκου Αντωνάκου.

Το θέμα είναι η "πλατεία της αναρχίας" δηλαδή η πλατεία Εξαρχείων.

Το κεντρικό μοτίβο είναι: "τί κάνει η αστυνομία"; Είναι γνωστό πως οι σοσιαλφασίστες έχουν σε βασικό τους όπλο τις αποιεσθήποτε αστυνομίες.

Η τήν Γκλ Γκέ Μπέ στην Ρωσία, η τήν αστυνομία της "περιφρούρησης" εκεί που ακόμα δεν έχουν γίνει κράτος. Όμως αμα χρειαστεί δεν άπαξιούν και τήν "μαλακή" αστυνομία των άστικων καθεστώτων.

Σύμφωνα μ' αυτό τό Γκεσταπίτη ή αστυνομία αφήνει άγενόκλητους να κάνουν "δημόσια έρωτα", να καπνίζουν χαλσι, να "εαπλώνουν στις πελούδες" και να χρησιμοποιούν τις νύχτες τα μαζιλάρια των καλών καταστηματαρχών για να κοιμούνται. Καί η αστυνομία έκτός από τό να κάθεται εκεί με τις κλούβες δεν κάνει τίποτε άλλο. Τα δεκάδεσμπόνα, οι συλλήψεις, οι αδιάνοχοι ξυλοδαρμοί, δεν άρκοιούν δεν άρκοιούν στους γνά-γνέ-μπίτες. Αύτοί έέρουν άλλα μέσα πια δραστηνικά!

Ψυχιατρείο και στρατόπεδο συγκεντρώσης άρμόζουν σ' αυτούς τους νεαρούς "εγκληματίες" που δεν προσαρμόζονται στην "τάξη" του Καραμανλή, αλλά και στην "τάξη" του σοσιαλφασισμού.

Και για να περάσουν τήν άποψη τους μεταχειρίζονται όλα τα μέσα.

Τους έμπορους ναρκωτικών που πραγματι κυκλοφορούν, ακριβώς για να χαφιεδώνουν και να άποσυνθέτουν μία έξεγερμένη νεολαία, τους ταυτίζουν μ' αυτή τη ίδια τη νεολαία. Έκείνους τους νέους μαθητές ή άλλους νέους που έχουν φύγει από τα σπύτια τους δραπετεβόντας από τό

φασισμό της οίκογένειας ή του σχολείου τους λένε "χασικλήδες" και άλητες.

Και η έρευνα του "ύπερασπιστή της τάξης" σπληρίζεται στους "καταστηματαρχές της περιοχής" εκείνους τους ύπερασπιστές της τάξης και του έμποριου που άφου παίρνουν από τους νέους όσα μπορούν τα βάζουν μαζί τους γιατί δεν έχουν φυσικά πολλά λεφτά να χαλάσουν, και πολύ συχνά προτιμούν να κάθονται στην πελούδα και τα παγκάκια παρά να άκριβοπληρώνουν τις καρέκλες.

Ο μικρός γκαιμπελσκος ένοχλεΐται που διαταράσσεται ή "ήθική", ή ήθική του φασιστικού κόσμου του. Έτσι τις νέες κοπέλλες που βρίσκονται στην πλατεία τις μεταφράζει σε πόρνες γιατί μόνο έτσι έχουν μάθει οι φασίστες μικροαστοί να προτιμάνε τήν έκσπερμάτωση τους, με κουδουνιστό χρήμα, έέση, προίκα, ή "έπλοκεψη" σε κάποια πόρνη.

Και φυσικά δεν λείπει ή κάθε είδους σάλτα, "μαχαιρώματα", "έκβιασμοί" κλπ, κλπ... Όμως ή έπωδός είναι μόνιμη, όλοι αυτοί είναι άριστεριστές, αναρχικοί, άπ' αυτούς θα βγούν οι "έρυθρες ταξιαρχίες", συμπληρώνουν. Η λογική του σοσιαλφασίστα είναι τό κάρφωμα. Κάπου και κάποιον θα πρέπει να κάρφώνει. Έτσι μέσα στο κλίμα της ποινικοποίησης που τό κράτος προσπαθεί να βάλει τό νέο κίνημα, με δεκάδες καταδίκες, με αδιάνοχο κυνηγητό έρχονται να προστεθούν και οι χαφιεδισμοί του ριζοσπάστη.

Όλος ο καλός άστικός πολιτικός κόσμος ένωμένος.

Αλλά πια μόγα τους τσίμπησε Γιατί έαφνικά οι σοσιαλφασίστες περνάνε στην άνοιχτό χαφιεδισμό; Μήπως πραγματι τους ένόχλησε τόσο πολύ μία πλατεία, που στο κάτω- κάτω είναι μία πλατεία σαν τις άλλες; Όχι φυσικά, ούτε είναι τόσο άφελείς.

Αυτό που τους ένοχλεΐ είναι ένα νέο είδος "εγκληματικότητας" που εξαπλώνεται με μεγάλη ταχύτητα και τους άπειλει κύβρια στο έπλεδο της νεολαίας άκόμα.

Ένα είδος "εγκληματικότητας" που όδηγει τους μαθητές να φεύγουν κατά στρατιές από τήΚΝΕ που τους άπαγορεύει να κάνουν

ἀποτελεσματική τὸ μπάτσο στὰ Πανεπιστήμια ἓνα εἶδος ἐγκληματικότητας πού ὁδηγεῖ, στήν Ἀγία Βαρβάρα, εἶχε ὁδηγήσει στήν καταληψία τῆς Πάτρας.

Ἐνα εἶδος ἐγκληματικότητας πού ὑποχρέωσε τοὺς Πραιτωριανούς κνίτες νά φύγουν κατὰ ἐκατοντάδες μέ τις κλωτσιές πέρου ἀπ' τή Νομική, καί πού φέτος προβλέπεται νά αὐξηθεῖ σέ τέτοια κλίμακα ὥστε νά διακινδυνέψει ὀριστικά ἡ ἡγεμονία τους στή νεολαία.

Πρόκειται γιά τή δημιουργία ἑνὸς καινούργιου ἀντικαπιταλιστικοῦ καί ἀντιρεβιζιονιστικοῦ μαζικοῦ κινήματος, ἑνός μαζικοῦ κινήματος πού ἀρχίζει νά φτάνει μέχρι καί τίς πιά μικρές ἐπαρχιακές πόλεις καί χωριά. Αὐτό τὸ ἴδιο κίνημα πού ἀποτελεῖ τὸ πρόβλημα τοῦ ἑξαμανλή καί τοῦ Μπαλκου εἶναι καί τὸ πρόβλημα τοῦ Φλωράκη.

Καί μιά καί ἡ Βραδυνή καί ἡ Ἀπογευματινὴ δὲν ἀρκοῦν ἐπιστρατεύεται καί ὁ Ριζοσπάστης. Καί φυσικά μέ τήν μοναδική μέθοδο "πάλης" πού ξέρουν οἱ

σοσιαλιστές, μέ τή συγκοπή-ντία καί τὸ ἀμαλαμα. Ἀντί νά μιλήσουν στὰ ἴσια γι' αὐτό τὸ κίνημα μιλάνε μέ τὸν "τρόπο" τοῦ. Τὸ μεταφέρουν ὅλο σέ μιά πλατεία φορτώνουν σ' αὐτό τὸ κίνημα ὀτιδήποτε καί μετὰ καλοῦν τὸ Μπάλλο νά ἐπέμβει.

Ὅμως δυστυχῶς γι' αὐτούς, δυστυχῶς καί γιά τὸ Μπάλλο, καί γιά τὸ κεφάλαιο πού πηρετοῦν ὁ καθένας ἀπὸ τὸ πόστο του τὰ πράγματα θά συνεχίσουν νά πηγαίνουν ἀσχηματῶς αὐτὴ ἡ "ἐγκληματικότητα" θά συνεχίσει νά ἐκπλώνεται. Κι ὅπως δὲν τὴν σταμάτησε οὔτε ὁ ἀντιτρομοκρατικός, οὔτε τὰ ΜΑΤ, οὔτε οἱ ἀσφάλειες καί οἱ περιφρονησεις" τῆς ΚΝΕ δὲν θά τὴν σταματήσουν φυσικά οἱ συγκοπαντίες τοῦ ὁποιοῦδήποτε γκαϊμπελίσκου, πού ἔχουν σά στόχο νά κρατήσουν σὲ μαντρί γιὰτὶ διαφεύγουν ἐπικύνδυνα, θά νά ἀφιονίζουν περισσότερο, πού τραμπούκους τοὺς δινοντας τοὺς καί "ἰδεολογική" βάση.

Εὐτυχῶς οἱ καιροὶ ἀλλάζουν.

ΤΑ «ΧΑΠΑΚΙΑ»

Απο τὸ χειμῶνα στο σχολεῖο, στήν πλατεία, στο παρκο μπηκαν τὰ χαπακία στή ζωῆ μας καί τελικά μας προβληματίσαν. Ἐτσι αποφασίσαμε νά συζητήσουμε καί ν' ἀντιμετωπίσουμε τὴν κατάσταση.

Παλιὸι "χαπακηδές" ἡ παιδια πού δὲν ἐπαίρναν συστηματικά λένε:

"Ἀρχίσαμε ἀπο περιεργεία γιὰτὶ πολλοὶ γύρω μας ἐπαίρναν καί ὅλο ἀκουγάμε γιὰ τὰ χαπακία καί δὲν ξέραμε πὼς νιωθείς ὅταν τὰ παίρνεις. Σιγά-σιγά ὀρισμένους μας βοηθῶσαν νά ηρεμούμε, νά ξεφεύγουμε ἀπο τὸ ἀγχος, τὴ μονοτονία, τὴ μοναξιά, νά μὴ σκεφτομάστε τὰ προβλήματα μας, ἀλλὰ αὐτὸ ἦταν μιά ψευτική ηρεμία, δηλαδή δὲν ηρεμούσαμε ἐπειδὴ λυναμε καποῖο πρόβλημα μας, ἀλλὰ ἐπειδὴ τὸ σκεπαζαμε δὲν τὸ σκεφτομασταν. Ἀρχίσαμε νά ξεφεύγουμε ἀπ' τὰ χαπακία βλέποντας διαφορὲς καταστάσεις παιδιῶν πού ἐπαίρναν - ὅπως ἐνός φίλου πού πεθάνε ἀπο σαπίο στομαχικό - εἶτε γιὰτὶ μας κἀναν περὶ οἱ φίλοι, εἶτε γιὰτὶ ὑπῆρχε ὁ φόβος τῆς αστυνομίας.

Πολλὲς φορές τὰ παίρναμε ἐστὶ πεισματικά, γιὰ νά δείξουμε ὅτι καποιοὶ εἴμαστε, ἀν καί δὲν αἰσθανόμαστε τίποτα παρα μόνον ἓνα ἡλίθιο μπάφιασμα καί μιά ἀνικανότητα

νά σκεφτοῦμε. Ἡ ἐπαναφορά στήν πραγματικότητα, τὸ "προσγεῖωμα" μετὰ ἀπο μιά δόση με χαπακία ἢ μετὰ ἀπο ὁποιοδήποτε μαστοῦρα ἦταν ἀνωμαλο..."

Μετὰ ἀπ' τίς ἐμπειρίες τοῦ καθενὰ βγάλαμε μερικές θεσεις:

I Ἡ φυγή ἀπο τὴν πραγματικότητα δὲν λύνει τὰ προβλήματα μας ἀλλὰ τὰ σκεπαζει, ἐστὶ ὅταν ἐπιστρέφουμε στήν πραγματικότητα εἶναι ἀκόμα πιο σκληρὴ, χρειάζεσαι καινούργια δόση καί οὕτω καθεξῆς. Δὲν παύει ὁμως μιά φυγή νάναι ἀναγκαία - μιά φυγή ὁμως πού ἔχουμε συνειδησὴ τοῦ τι κάνουμε καί ὅτι ἐστὶ ἀορίστα. Γενικά ἡ φυγή ἀπο τὴν πραγματικότητα εἶναι ἐλεγχόμενη ἀπο τὴν ἀρχοῦσα τάξη καί γίνεται σ' ὀρισμένους χωροὺς: κέντρα διασκέδασης, ντισκοτεκ κλπ. οὕτως ὥστε νά μὴ ἐνοχλεῖται ἡ ἀρχοῦσα τάξη καί ὁσες φορές ἡ φυγή, τὸ ξεσπᾶσμα ἐξωτερικεύεται καί κοινωνικοποιεῖται τὴν χτυπᾶνε οἱ "φυλάκες τῆς τάξης": συλλήψεις γιὰ διαταραξὴ τῆς κοινῆς ησυχίας.

II Τὰ χαπακία βιολογικά σκοτώνουν καί ἀποβλακώνουν τὴ σκέψη, ὅπως καί καθε φυγή πού γίνεται ἀυθόρμητα γιὰτὶ κατὶ μας καταπιέζει χωρὶς νά ἔχουμε σκεφτεῖ ὅτι μπορούμε νά τ' ἀντιμετωπίσουμε.

III Τὸ συγκεκριμένο κυκλῶμα τῶν νάρκωτικῶν (χαπακία, μαυ

ρη, μαρία νάρκωτικά κλπ.) ἐλεγχεται ἀπ' τὴν αστυνομία, μίας καί ὅλοι οἱ πρεζακηδὲς προμηθευτὲς ἐμποροὶ εἶτε συνεργάζονται μαζί τῆς εἶτε εἶναι καρφωμένοι (πολλοὶ γίνονται χαφιεδές γιὰ νά γλυτώσουν τὴ φυλακή).

Ἐστὶ παρουσιάζεται καί ὁ ἀντιψατικός ρολὸς τῆς αστυνομίας καί γενικώτερα τῆς κοινωνίας πού ἀπ' τὴ μιά χτυπᾶνε τὰ νάρκωτικά-ηρεμιστικά καί ἀπο τὴν ἀλλή τὰ προστατεύουν καί τὰ προωθοῦν εἶτε ἐλεγχόντας τὸ κυκλῶμα (αστυνομία) εἶτε με τὴν ευκολία νομικά πού μπορείς νά τὰ προμηθεύσεις μόνον με μιά ἱατρικὴ συνταγή. Κατάσταση πού ἀποδεικνύεται ἀπο τὸ ποσοὶ νάρκομανεῖς νομιμοὶ πλεον ὑπάρχουν ἀνάμεσα μας, πού γιὰ νά ζήσουν χρειάζονται τὴ δόση τοὺς καί πού τελικά δείχνει ὅτι τὸ σύστημα τῶν ἀφεντικῶν τὸ συμφέρει ἡ ἀποβλακώση τῶν νάρκωτικῶν καί ὀχι ἡ ἀντίστασῃ.

IV Τελὸς ὡς τρόπους ἀντιμετώπισης εἶδαμε: τὴ συζήτηση καί τὸ πλησίασμα τῶν παιδιῶν πού ἔχουν προβλήματα γιὰ νά τὰ βοηθήσουμε νά τὰ ἀντιμετωπίσουν καί ὀχι νά τὰ σκεπασοῦν με τὴν ὁποιοδήποτε φυγή. Γιὰτὶ ἂς μὴ ἐξῆλθαμε ὅτι τὰ νάρκωτικά εἶναι μιά ἀτομικὴ λύση πού ὡς ἀτομικὴ καί ὀχι κοινωνικὴ-γενικὴ δὲν δίνει τὴν προοπτικὴ γιὰ τὴν ἀντροπὴ τῶν αἰτιῶν πού γεννῶν τὰ προβλήματα.

ΔΙΑΚΟΠΕΣ.....ΑΔΙΑΚΟΠΕΣ

"Αν είσαι βέβαια χρισμέ - νος κι' αξιωμένος επιβάτης κρουαζιερόπλοιου ή έχεις τη "τύχη" να συχνάζεις σε LUXURY HOTELS OF GREECE και να κάνεις μπάνιο σε PLAGE SPECIAL, αν δηλαδή έχεις λεφτά τότε οι διακοπές σου θα "ξεράσουν" ειδικά για σένα εύτυχία. "Αν όμως δεν είσαι τίποτα από όλα αυτά ωστόσο έχεις την ανάγκη να "διακόψεις" κάπως από τη "προσφιλή σου εργασία" - γιατί πώς να το κάνουμε, είναι άδικο να δουλεύεις και όλο το καλοκαίρι... - τότε σίγουρα θα κάνεις όποιε σδήποτε διακοπές εκτός απ'αυτές που θές έσύ.

"Αν τό θέμα των διακοπών είναι τεράστιο και παίρνει πολλύ νερό, υπάρχουν όμως διάφορα "μικρογεγονότα" - πού από μόνά τους έχουν να πουν άρκετά πράγματα γι'αυτές.

Τέτοιο "μικρογεγονός" συνέβηκε τη Κυριακή 16 Σεπτεμβρη σε διάφορους καλοθελητές εκδρομείς της "Υδρας και των Σπετσών, πού ή-θέλησή τους βέβαια είχε περισσή καλωσύνη απ'ότι επέτρεπε ή θέληση του ιδιοκτήτη και του καπετάνιου του πλοίου της επιστροφής καθώς και εκείνων πού έλέγχουν τίς θαλάσσιες συγκοινωνίες, των τοπικών λιμεναρχείων.

Ξεκίνησε λοιπόν τό "κότερο" "Μάνια EXPRESS" από τίς Σπέτσες σχεδόν γεμάτο θά μπορούσε να πάρει βέβαια κι' από την "Υδρα άλλα 20 άτομα αλλά από "λάθος" του πράκτορα της "Υδρας κοπήκανε 120 εισιτήρια και από δεύτερο "λάθος" του λιμεναρχείου πού εκείνη τη στιγμή υποδεχότανε τόν κ. 'Αβέρωφ και τούς μπράβους του καθώς και του "έμπειρου" καπετάνιου του πλοίου - έτσι τόν χαρακτήρισαν άργότερα στό Πόρο - πού δέν έπεσε στην άν τίληψη του ό υπερβολικός άριθμός των επιβατών - μάς πήρε όλους και μείς βέβαια δέν του άφήσαμε ούτε μία γωνιά άδειά.

Κι' άν ακόμα είμασταν 400, ένα είναι σίγουρο, πώς δέν θα έρχόταν κανένα άλλο πλοίο, να μάς πάει στην 'Αθήνα. Κι' έτσι ή θα μέναμε άναγκαστικά στην Υδρα ή θα πληρώναμε τριπλά

επιστρέφοντας μέ FLYING DELPHIN.

Τελικά ξεκινήσαμε. Κι' ένώ ήταν αδύνατη κάθε κίνηση ή μετακίνηση εκεί μέσα, ύστερα από λίγη ώρα κάπου στά "τσιβιλίνια" κάποια κινητήρια δύναμη μάς έκανε να κατρακυλάμε συνεχώς πέφτοντας ό ένας στον άλλο, πολλές φορές μούσκεμα από τό κύμα πού έμπαινε απ'τά παράθυρα ή τό κατάστρωμα. Πολλά ήταν πού φόβιζαν : ή νύχτα, ή μεγάλη θαλασσοταραχή, ή υπεραριθμία των επιβατών και ή άντοχή αυτής της "βάρκας" (δέν ήταν τελικά μεγάλο "κρουαζιερόπλοιο").

Η κατάσταση μέσα στό πλεούμενο ήταν θεαματική μαζί ό μως κι' επικίνδυνη. Μάς χτύπαγε τό κύμα από τη μια πλευρά κι' όλοι κατρακυλάγαμε πρós την άλλη, οι γέροντες, τά παιδάκια και οι ταλαιπωρημένοι έπιβάτες δέν άντεχαν πιά. Έμείς οι ύπόλοιποι οι "άταλαιπώρητοι" άντέχαμε να μάς άνεβαίνει τό αίμα στό κεφάλι. Δέν ξέρουμε άν οι διαμαρτυρίες μας ή ή "τόλμη" του καπετάνιου τόν άνάγκασαν να γυρίσει στό Πόρο. Ένώ τόν είχαμε κατά πολύ προσπεράσει. Λένε πώς τό κύμα ήταν αδύνατο να επιτρέψει στό πλοίο να στρίψει πρós τό Πόρο. Τελικά όμως φτάσαμε. "Ο κόσμος άγαναχτισμένος αποβιβαζόταν απ'τό πλοίο, μέ άποψη να μη ταξιδέψει εκείνο τό βράδυ.

Από τίς 9 μέχρι τίς 12 τό βράδυ στό λιμάνι του Πόρου τά πηγαδάκια επιβατών και ντόπιων έδειχναν όλοκάθαρα την άγανάκτηση του κόσμου ένώ παράλληλα γινόταν μία προσπάθεια να ξεκαθαριστεί και να λυθεί αυτή ή υπόθεση. Ένείμαθαμε σημαντικά πράγματα. Τό

λιμεναρχείο του Πόρου άναγνώρισε την υπεραριθμία των επιβατών κατηγορώντας άτσι έμεσα τά λιμεναρχεία Σπετσών κι' "Υδρας, και επέτρεψε τό απόπλου του "Μάνια" χωρίς τούς 100 παραπάνω έπιβάτες. Παράλληλα δέχτηκε τη μεγάλη θαλασσοταραχή λέγοντας πώς ένα κότερο πού βρισκόταν στά "τσιβιλίνια" ζητούσε βοήθεια για να σωθούν οι έπιβάτες του από πιθανό πνιγμό.

Αντίθετα ό πλοιοκτήτης πού ήταν έπιβάτης στό "Μάνια" (ό λιμεναρχής του Πόρου μάς είπε πώς τόν άνάγκασε να αποβιβαστεί για να ύποχρεωθείτό καπετάνιο του δεύτερου στην ιδιοκτησία του πλοίου "Δελφίνι" να φύγει για την 'Αθήνα παίρνοντας τούς 100 έπιβάτες πού άφησε τό "Μάνια" στό Πόρο) - και ό πράκτοράς του στό Πόρο υποβάθμιζαν και κορόι - δευαν την ύπόθεση μιλώντας για πολυτελείς φόβους. Σε κείνο τό σημείο ξέφυγε ό ιδιοκτήτης, αλλά ό πράκτοράς του διαμαρτυρόταν έντόνως για κάτι καρπαζιές και μπουνιές πού του ήρθαν ούρανοκατέβατες.

Σέ κάποια συγκέντρωση πού κάναμε οι "έναπομένοντες" έπιβάτες αποφασίσαμε να μη φύγουμε μέ τό "Δελφίνι" πού ήταν πολύ μικρότερο από τό "Μάνια" και δέν θα άντεχε στη θαλασσοταραχή, αλλά να φροντίσουμε για πούλμαν από τόν άπέναντι Γαλατά ύποχρεώοντες τόν πλοιοκτήτη να πληρώσει αυτά τά έξοδα. Οι φόβοι μας για τό "Δελφίνι" έπιβεβαιώθηκαν από την άνακοίνωση του λιμεναρχείου πού ήρθε ύστερα από 10 λεπτά και πού άπαγόρευσε τόν απόπλου του "Δελφινιού" λόγω 6 μποφόρ.

Σκεφτήκαμε τότε τό "Μά - νια" καί τούς ἐπιβάτες του πού ἐν τῷ μεταξύ εἶχαν φύγει ἀπό τόν Πόρο. Σίγουρο εἶναι πῶς ἔφτασε στό Πειραιᾶ. Τό πό τε ὅμως καί τό πῶς εἶναι ἄγνωστο, εὐκολο ὥστόσο νά τό φανταστεῖ κανεῖς. Ἦταν 12 τό βράδυ ὅταν τηλεφωνήματα ἀπό τήν Ἀθήνα πρὸς τό λιμεναρχεῖο τοῦ Πόρου ζητοῦσαν πληροφορίες γι' αὐτό.

Ἡ ἐπιτροπή γιά τό πούλμαν γύρισε ἄπραγη. Δέν ὑπῆρχε τέτοια δυνατότητα ἀπό τό Γαλατῖ γιατί ἦταν ἄργά πιά. Ἐπρεπε νά μείνουμε στό Πόρο. Ποῖός ὅμως θά πλήρωνε αὐτή τή ταλαιπωρία καί τὰ ἔξοδα τῆς παραμονῆς; Δέν ἔπρεπε νά ἀφήσουμε βέβαια τόν πλοιοκτῆτη ἀτιμώρητο. Περικυκλώσαμε ἕνα μπάτσο πού ἐτοιμαζόταν νά φύγει μέ τό μηχανάκι του γιά τό βραδυνοῦ ὕπνο, ζητώντας του νά μᾶς πεῖ πού θά βροῦμε τόν πλοιοκτῆτη καί τί θά γίνουμε τῇ διαμονῇ μας. Ἡ τουριστική ἀστυνομία - ὅπως εἶπε ὁ μπάτσος θά φρόντιζε νά μᾶς βρεῖ δωμάτια χωρίς νά ἀναμιχτεῖ βέβαια μέ τήν ὑπόθεση πλοιοκτῆτου ἰδίῃ ἀγνοοῦσε πού ἦταν. Σέ ἐρώτησή μας γιά τί οἱ ἀσφαλίτες ὅταν θέλουν νά βροῦν κάποιον πού δέν εἶναι πλοιοκτῆτης τόν βρίσκουν εὐκολά, ἐνῶ γιά τόν συγκεκριμένο οὔτε τό ὄνομα του δέν ξέρουν, ὁ μπάτσος ἐκλείσει τό στόμα του. Ἐνῶ μεταβίβαζε τίς εὐχύνες γιά τή τύχη μας στό λιμεναρχεῖο, λέγοντας διάφορες ἱστορίες. Στήν ἀρνησή του νά ἔρθει μαζί μας στό λιμεναρχεῖο ἀπαντήσαμε πῶς δέν θά

ἀφήσουμε τόν Πόρο νά κοιμηθεῖ ὁλόκληρο τό βράδυ ἀδιαφορώντας γιά τίς ἀστυνομικές διατάξεις "περὶ κοινῆς ἡσυχίας". Ἡ παθητικότητα τοῦ μπάτσου μᾶς ἔδινε στά νεῦρα. Τσα ντιστήκαμε καί τόν διώξαμε.

Διάφορες ἐπιτροπές πού προσπαθοῦσαν νά βροῦνε κάποια ἄκρη στό λιμεναρχεῖο καί τῇ τουριστικῇ ἀστυνομίᾳ, δέν ἔκαναν τίποτα παραπάνω ἀπό τό νά μεταφέρουν μιὰ ἐνδιαφέρουσα ἀδιαφορία καί γενικόλογες ὑποσχέσεις. Ὁ περισσότερος κόσμος ἄρχισε νά δυσφορεῖ καί κατέφευγε στήν ἀτομική λύση.

Μείναμε κάπου 30 πού ἀποφασίσαμε κυριολεκτικῶς νά μπουκάρουμε στό λιμεναρχεῖο ἀπαιτώντας νά ἔρθει ὁ πλοιοκτῆτης γιά νά κανονίσει τῇ διαμονῇ μας καί νά μᾶς ἀλλάξει τὰ εἰσιτήρια μέ εἰσιτήρια τοῦ "Καμέλια" πλοίου ἄλλης ἐταιρείας πού ἦταν ἀρκετά μεγάλο καί ἀνεπηρέαστο ἀπό αὐτή τή θαλασσοταραχή πού πιθανά νά συνεχιζόταν τήν ἐπομένη μέρα.

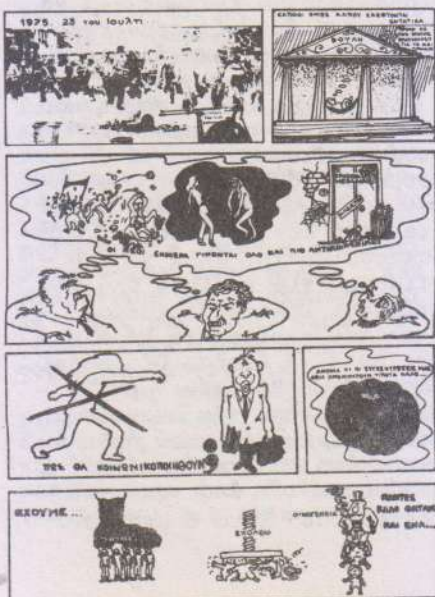
Σέ τηλεφώνημα τοῦ λιμεναρχῆ ὁ πλοιοκτῆτης ἔκφρασε τό φόβο του μήπως τόν διώρουμε. Ἐνῶ ὁ λιμεναρχῆς σήκωσε τὰ χέρια του, ἔστειλε κάποιον ὑπάλληλό του νά τόν φέρει ἀπό τήν πιτσαρία πού βρισκόταν ἀπολαμβάνοντας τό βραδυνοῦ του φαγητό. Ὁ ὑπεροπτικός πλοιοκτῆτης καί ὁ μπράβος του πράκτορας μᾶς ἦρθαν παθητικοί καί δέν ἀρνήθηκαν αὐτά πού τούς ζητήσαμε μέ βαριὰ καρδιά πλέον καί ἔχοντας πάθει πλά

κα ἀπό τίς φωνές μας καί τίς ἀπειλές μας. Δέν τολμοῦσαν βέβαια καί νά ἀρνηθοῦν. Ἦταν σίγουρο πῶς θά τίς ἔτρωγαν γιά τὰ καλά.

Ἐκκρεμεῖ μιὰ μήνυση γιά τό πλοιοκτῆτη καί τούς συνεργάτες του γιά ὑπερεκμετάλλευση μιᾶς καί ὑπῆρχαν εἰσιτήρια περισσότερα ἀπό τόν ἐπιτρεπόμενο ἀριθμό ἐπιβατῶν καί μάλιστα χωρίς ἡμερομηνία, γιά ἀνευθυνότητα καί ἀδιαφορία.

Ἐκεῖνο πού βγαίνει ἀπό ὅλη αὐτή τήν ὑπόθεση εἶναι ἡ χιλιοσαναγνωρισμένη συνεργασία ἀρχῶν καί ἰδιοκτητῶν πού παρά τίς ἐσωτερικές τῆς ἀντιφάσεις στρέφεται ἐνάντια στό κόσμο πού ταξιδεύει ἀπό ἡγία τίς διακοπές του. Ἡ κάλυψη τῆς ὑπερεκμετάλλευσης τοῦ ἰδιοκτητῆ εἶναι τό πρῶτο χάρη κτηριστικό στοιχεῖο αὐτῆς τῆς συνεργασίας ἐνῶ ἡ ἀνασφάλεια ἡ ἀνευθυνότητα, ἡ ἀδιαφορία, καί ἡ ἀθλιότητα τῶν συνθηκῶν πού ἀντιμετωπίζει ὁ κόσμος, δικαιολογοῦνται μέ τή θεωρία τῆς "ἀδυναμίας τῆς ἐλληνικῆς συγκοινωνίας". Κι' ἐμεῖς τί ρόλο παίζουμε;

Ἐκεῖνο πού κατ' ἀρχήν πρέπει νά κάνουμε εἶναι νά σπάσουμε τό τσαμπουκά, τήν ὑπεροφία καί τήν ἐπισημότητα ὁλων αὐτῶν τῶν κυρίων ἐπιβαλλόντας τους τὰ δικαιώματά μας. Κι' ὅσο γιά τό ἐπόμενο βῆμα δέ μᾶς μένει τίποτε ἄλλο παρά νά καταστρέψουμε καί ν' ἀλλάξουμε ριζικά ὅλη αὐτή τή κατάσταση.

Βασισμένα πάνω στην αντίθεση του πολύ κόσμου με την βία, η και μαζική προλεταριοποίηση που προωθείται ιδιαίτερα στους χώρους της νεολαίας και λειτουργώντας τόσο χρόνια σε μηχανισμοί που δούλευαν με βάση το ανταγωνισμό έξι. Όμως απ' το σχολείο (προετοιμάζοντας τους υποψήφιους μαθητές για τις εισαγωγικές στα ΑΕΙ) σήμερα δεν χρεοκοπούν αντίθετα βλάπτουν

* ὁ ὑπερβαίνει καὶ ἀλλοτερὴν αὐτῇ εἶναι. (Μέχρι τότε πιστεύω νὰ ἔχει βάλῃ μισὰς ὡρὴν πρὸς τὴν ἰδίαν συμπαράστασιν αὐτῶν. τὸ μὲν νου δὲν προεῖπε νὰ γίνει εἶναι καὶ ὡς ἔστι ἔστι καὶ ἔστιν. ἄλλοτε δὲν ἔλεγε νὰ συνεχίσωμεν μὴν καὶ μισοὺς ἀρετῶν καὶ ἐυβλασφῶν. .... Μετὰ ἀλλοτε ὑποθέτω ΤΙΝΔΑΛΕΙΤΟΣ. (ἡ ὥρα εἶναι 3.16 π.μ.)

X10YMoP;

Καλημέρα σας κύριοι-κυρίες
που αρχίζω.
Ποιοι κυρίες, ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΕΣ, λέω
να τιν έθελουμε... οχι αυτή
που νομίζεσαι, αλλά την ΕΦΗΜΕΡ-
ΩΝ μας - ΔΕΣΤΥΧΙΑ σας. Αποφασί-
με λοιπόν να έθελουμε την εφημε-
ρίδα για να σας εκ-εκ-εσπάρει
(εμείς να εκ-εκ-εκ)

ΜΡΑΒΟ ΗΗΣ
Αποφασίσαμε (ντέν νικταζαμε)
να γράφω και εγώ από τον-από
μεριά πόρματα ιδιερμένα από
μετα για σας με αχαρη ΜΟΥΤΣ

Υποτίθετε ότι, εμείς θα πα-
ράνομιχα το χειλάσεται, να
κλιφεται, να προβληματοποιείται, να
κουράζεται, να αταξεται την
* φρενολογία, να πατινάζει
να μας βρίσκει

Εμείς νίεν μαζ κοιμείται υδαν
- από τὸ υδὸς (καρφί) - ὅμοι
ὅπως λένε ἀπὸ μιὰ καὶ ἀπὸ
τεσσάρων παθαίνει τὴν ἀλθιεύαν

Εἶπεν βεβαιὰ καὶ μικροὶ ἤμα-
στε καὶ πολλοὶ Τύφρα, οὕτω γὰρ
τὴν ἀλήθειαν... γὰρ ἐν ὑπερούμνῳ.

100. με κατηγορείται γὰρ
καὶ ἡμεῖς ὅτι, ἔχοντα ὄρωσιν
μὲν ἐνταφίρει γὰρ σὺν ἑλλὰδα
(-μεγάλο ρε
-Ποιό

- Τό επιδεύ
- Α, να,) γιατί στην Ελλάδα
λοπόν είναι νόμος κηδεύει
το υέφαντο (εξέρει και γραμ-
ματισμ!!!)

Ἰσὺν ὅμως γὰρ πρώτη δόσις
 τὰ ὑπολείποντα παλαίσια γὰρ ἐν
 αὐτῇ φορῇ που εἰς γὰρ
 «Μικροῖς Τρελλοῖς»

-Καθυστή: Τά κατὰ βῆτε
-Μαθηταί: Μαρί!!

αναπαν λαβησαν

το πωμάτι να γίνει δεκτός αναθεώρηση. Έργο δύσμορο
 και όσοι το επιχείρησαν ήσαν (και ήσαν) για ήλιεπ-
 ρόου. Έπειδή έχω είναι αλερεπνός στα 220 Volt
 θα πάρω την πρώτη λέξη και θα αντιδίσω ότι το
 LEAM είναι ομοειδές ταύρος. Δεν είναι βριστά ώστε
 ναυτορία... κανείς δεν γράφει και ότι είναι... γράφει
 • όταν θαφει τις αντιστάσεις του και να μην συυ-
 ριστούν. Για να μην γράψουμε σε αυτό το σημείο
 ηλνιγ. νομννιγ. και διορθωτική αλθεροισνη
 ατ βοηθίσουμε ο ένας τον άλλο. Πρώτα όμως
 ας βρούμε την άρρωστια..... ΨΥΧΑΘΕΝΕΙΑ... αν αυή
 πάσχω και πάσχεις. Ριζι οταν μέσα σε ένα
 σύστημα φραγσίας (βλ. ουνονένεια, αραξίω) αλδδι.
 δονται στο αζαφο ορισμένα ιδιώματα με τα όποια
 δεν συλλωνει η εγνοια που έχει το αζαφο διά των
 έαυτου του τότε δημιουργούνται τα λείματα

ΛΙΤΑΟΣ ΤΗΣ ΟΛΙΓΩΦΡΕΝΕΙΑΣ. ΚΑΙ ΕΓΩ ΜΟΥ ΜΙΑ ΧΑΡΗ
 ΠΕΛΕΤΗΣΕ ΤΗΝ ΨΥΧΗΝ ΣΑΣ... ΣΑΣ ΠΥΣΩ ΕΙΣΤΕ ΤΡΕΛΟΙΣ
 ΜΗΝ ΝΕΙΣΕ ΟΧΙ ΔΕΝ ΕΙΣΤΕ ΨΕΥΤΕΣ. ΚΑΙ ΔΙΝΕΤΕ ΟΔΟΥΣ
 ΜΑΙ ΠΟΙΟ ΖΩΟΔΟΤΗ... ΟΣΟΙ Η ΟΛΙΓΩΦΡΕΝΕΙΑ ΣΑΣ ΑΝΘ ΤΗΝ
 ΑΝΘ ΤΗΝ ΟΥΝΕΧΗ ΔΕΣΦΕΥΣΗΝ ΤΗΣ ΔΙΝΟΥΤΑ ΔΥΝΑΜΙΝ.
 ΚΑΙ Η ΔΕΣΦΕΥΣΗ ΜΕ ΒΑΛΩΝΕΙ... ΟΣΟ ΤΟ ΑΣΤΡΟΦΟ ΔΕΝ ΕΜΒΑ
 ΛΕΤΑΙ... ΟΣΗΘΟΥ ΣΥΝΟΥ... ΚΑΙ ΚΑΤΑΔΕΙΞΕΙ ΣΕ ΕΝΑ
 ΔΕΥΟ ΜΕΛΙ... ΟΠΩΣ ΑΣΙΣΕΙ ΝΑ ΣΥΝΟΥΝΕΙ... (SYNEXIZETAI)

ΤΙΝΟΥ ΚΕΙΤΟΣ

[illegible]

τά συμφέροντα τῶν ἀφεντικῶν.
 Ἡ βλάβη προελαττωμένη τῆς
 νεολαλαίας εἶναι ἀναγκαῖα παρ-
 ὄντως γιὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς
 χώρας- ἐνῶ αὐτὰ μὲ τὴν παρούσα
 τοὺς διαιωνίζουσιν τὸ κινῆ-
 ριν τῆς θέσεως στὸ ναυπηγικὸν
 συντηροῦν τὸ ὄραμα τῆς "ἐπισ-
 τημονικῆς καρέκλας"-
 "Ἄλλωστε δὲν χρησιμεύουν σέ
 τίποτα μᾶλλον καὶ ὁ ἀνταγωνισμὸς
 πᾶν γίνεται μέσῳ στὸ ἴδιον τὸ
 σχολεῖν-οἱ ἀλλεπαλληλες ἐξετά-
 σεις, τὸ βαθμολογικὸ βάσανον, οἱ
 πανελλαδικεῖς κλπ.- καὶ ὁποῖοι
 ἀβοήθητοι σ' αὐτὸν τὸν ἀγῶνα

Είναι οι νέοι υποψήφιοι προλετάριοι τόσο πιο εύκολα θα περάσουν τις εξετάσεις για το έργο-στάσιο.

Γι αυτό και σήμερα τό ύπουργείο παίρνει μέτρα για τό τελικό κλεισίμό τους.

Φυσικά μέ τό λαού - λαού.
Γιατί ένας οργανισμός απ'τούς
πίο παραγωγικούς (6δισ. δρχ.εί
σδόημα έχουν τά Ι500φροντιστή-
ρια) δέν εξαφανίζεται απ'τή
μία μέρα στην άλλη.

ΜΕ ΜΙΚΡΑ ΚΑΙ ΣΤΑΘΕΡΑ ΒΗ
ΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ....

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗ

Η εμπειρία μιας καταληψης

Την Τρίτη 24/9 εσπασε η καταληψή της έδρας της ζωοτεχνίας στην Κτηνιατρική, που διήρκεσε 9 μέρες.

Ήταν η πρώτη καταληψή στη Θεσσαλονίκη μετά το '74. Ήταν ακόμα μαζί με την αποχή στο Πολυτεχνείο, η πρώτη φορά που κινητοποιήσεις γίνονταν σε μια εποχή που οι έλεες παραδωσείς του Φ.Κ. την ήθελαν εκποχή τάξης και διαβασματος.

Η Κτηνιατρική ήταν μεταβατική μορφή προς νεο τυπου αγώνες. Μεταβατική γιατί εβλεπε κανείς να συνυπάρχουν μέσα της το παλιό και το καινούργιο, νέα ποιοτικά στοιχεία δίπλα στην πατροπαράδοτη αθλιότητα.

Το ζήτημα που έβαλε η καταληψή ήταν η αμφισβήτηση του δικαιώματος του καθηγητή να επιβάλει ένα γυμνασιακό κλίμα απουσιολογίου (υποχρεωτικές παρουσίες Γ' έτους) και να καθορίζει με το έτσι θέλω τι και πως θα εξεταστεί. Το ότι οι φοιτητές αρχίζουν πια να κινητοποιούνται γύρω από τέτοιου είδους αιτήματα άρχισε

να γίνεται φανερό από περσού, με την αποχή του Β' έτους Νομικής στις εξετάσεις του Παπανικολαΐδη. Το κλίμα της εντατικοποίησης και μεταβολής του Πανεπιστημίου σε εργοστάσιο παραγωγής ηλιθιών δεν φέρνει μόνο μαζικό σπασίκλιασμα αλλά και την αντίσταση του κόσμου.

Η καταληψή της έδρας του Κατσαουνή ήταν ένας αγώνας που ξεκίνησε από τη βάση. Ήταν έδω και 8 μήνες έχει βαλθεί το ζήτημα των παρουσιών, ήταν αυτό που έκανε περσού αποχή απ' τις εξετάσεις, περιφρουρώντας την εναντίον στους φασίστες που έφτασαν να τραβήξουν μαχαιρί, ήταν αυτό που τέλος έφτασε στην καταληψή. Αυτό δεν σημαίνει πως δεν έδρασαν πολιτικές δυνάμεις (και θα δούμε πως)

Σημαίνει όμως ότι ο κόσμος καθόρισε το κλίμα και τον συσχετισμό δυνάμεων που υποχρέωσε όλους (εκτός απ' την ΚΝΕ) να συμμετέχουν στην καταληψή.

Οι συνελεύσεις της κτηνιατρικής πολύ λίγο εμοιάζαν με το διάλογο κουφών που μας έ-

χει συνηθίσει το Φ.Κ. Μίλουσε πολύς κόσμος, ακουγόταν ολοι ήταν φανερό εκεί πως δεν υπήρχε μια πλειοψηφία διαμορφωμένη στα γραφεία που κατέβαζε τα κουνία της να φηφισουν.

Αν μετά αυτή η κατάσταση άρχισε να αλλάζει αυτό δε σημαίνει μοναχά πως βρισκόνταν ο κόσμος σάδυναμια να κάνει τις διαθεσεις του πολιτική γραμμή, σημαίνει ακόμα και συγκεκριμένες ευθύνες απ' τη μεριά των "συνεπών" υπερασπιστών της καταληψής.

Ταυτόχρονα η καταληψή δε μπόρεσε ποτέ να ξεπεράσει τη λογική του "αγώνα για τα δικαιώματα": το επιπεδο της πολιτικοποίησης ήταν πολύ χαμηλό, το δεσίμο του συγκεκριμένου αγώνα με συνολικότερα ζητήματα (815, εξεταστικό, αντίσταση στην εντατικοποίηση) ήταν συνθηματικό, ολη η ιστορία αντιμετοπίστηκε σαν υποθέση που αφορά μοναχά την Κτηνιατρική και μαλίστα το Γ' κι Δ' έτος.

Εδώ βρισκόμαστε μπροστά σε

ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΗΣ ΚΑΤΑΛΗΨΗΣ

16/9. Ήγενική συνελεύση αποφασίζει την καταληψή της έδρας του Κατσαουνή (ζωοτεχνία), απόφαση που είχε ήδη πάρει το Γ' έτος. Καταληψή φηφίζουν ολοεικτός απ' την ΚΝΕ.

Τα αιτήματα είναι:

-καταργήση των υποχρεωτικών παρουσιών στα φροντιστήρια του Γ' έτους.

-καταργήση προσθέτων θεμάτων στις εξετάσεις του Δ' έτους.

-κατοχύρωση της α' εξεταστικής περιόδου που το Γ' έτος έκανε αποχή.

2η μέρα: Εκτός απ' τη "Θεσσαλονίκη" όλες οι εφημερίδες γράφουν καταληψή σε εισαγωγικά και προβαίνουν τις απόψεις των καθηγητών. Οι δεξιές φυλλάδες γράφουν τα δικά τους. Ο Ριζοσπάστης λυγίζει τη σιωπή του μοναχά την τέταρτη μέρα με μια ανακοίνωση για αναρχοφιλελεύθερα στοιχεία τυχοδιωκτικά, χαρακτηρίζει την καταληψή μορφή παλός που δεν ανταποκρίνεται στο μέγεθος του προβλήματος κλπ.

5η μέρα: Με πρόταση της ΠΑΣΠ αποφασίζεται 3ωρη διακοπή σε "ένδειξη καλής θέλησας" στους καθηγητές που δηλώνουν πως δεν συζητούν "υπό το κράτος βίας".

Τελικά η σχολή αποφασίζει τη σύσταση επιτροπής που θα "εξετάσει" το θέμα ενώ την ίδια μέρα ο Ριζοσπάστης ανακοινώνει περιχαρής πως πέρασε η γραμμή της ΚΝΕ κι η καταληψή σταμάτησε.

Η συνελεύση αποφασίζει να συνεχίσει, αλλά να συμμετέχει και στην επιτροπή.

7η μέρα: Οι καθηγητές αρνούνται να συνεδρίασει η επιτροπή αν δε σταματήσει η καταληψή. Οι Πασιπτες τρέχουν στα σπiti να μαζέψουν υπογραφές για συνελεύση, ζητούν άλλη μια τριώρη διακοπή.

8η μέρα: Συνελεύση γίνεται και αποφασίζει για 3ωρη διακοπή.

Η επιτροπή συνεδριάζει και προτείνει:

- για το Γ' έτος: 4 υποχρεωτικά φροντιστήρια όπου θα παρθούν παρουσίες εκτός αν είναι ολοι παρόντες.

-για το Δ' έτος: αντί να καταργηθεί η επιπλέον ύλη αυξάνεται (15 ποικιλίες ζώων αντί για τις αρχικά 5).

-"εκφράζει την ευχή" να λυθεί το ζήτημα της α' περιόδου.

Η ΠΑΣΠ βλέποντας την ευκαιρία να την κοπνήσει σκεπάζεται να παρουσιάσει την κοροδία για νίκη.

Το ίδιο βράδυ το πολιτιστικό του Πολυτεχνείου και καπου 150 φοιτητές ερχονται για μια συναυλία rock που είχε αποφασίσει η Γ.Σ. Το Δ.Σ. συνεδριάζει "εκτακτως" και αποφασίζει να αναβάλλει την συναυλία και να πετάξει έξω τα "φρικια". Κνίτες και ΠΠΣΠ δέξ πιαίνουν τις πορτες. Οι κνίτες προσπαθούν να οξύνουν την κατάσταση. Τελικά η συναυλία αρχίζει έξω απ' τη σχολή. Τότε αναλαμβάνει τις εκκαθαριστικές επιχειρήσεις η ΠΠΣΠ. Πέφτουν τηλέφωνα, καταφτάνουν καμία κατοστάρια "αγανακτισμένοι συμπαράστατες" φωνάζοντας "θέλουμε να κοιμηθούμε", "οι αρρώστοι στο νοσοκομείο θα διαμαρτυρηθούν", "σκεφτείτε τι θα γράφει ο Σκάμπος και ο Βορράς αύριο" κι άλλα τέτοια. Γίνονται μικροεπεισόδια, ανακαλύπτεται κι ένας χαφίης ανάμεσα σ' αυτούς που ήθελαν τη συναυλία, κι έτσι τελικά αυτή διαλύεται.

9η μέρα: Η "Θεσσαλονίκη" δημοσιεύει μια περίεργη ανακοίνωση του Δ.Σ. ότι τερματίζεται η καταληψή, μαζί με σχόλια καποιών "εγκυρών πανεπιστημιακών κύκλων" (που ολοι καταλαβαν πως προκειτάι για την ΠΑΣΠ), που λένε πως τα αιτήματα ικανοποιήθηκαν λιγότερο.

Το ίδιο απογεύμα η συνελεύση (η δ' σε 9 μέρες) αποφασίζει τη διακοπή της καταληψής.

28/9: Τηλεόραση και ραδιοφωνο ανακοινώνουν πως 7 φοιτητές της κτηνιατρικής παρακαμπτονται με κατηγορίες "παράνομη βία" και "παρεμποδισή λειτουργίας δημ. υπηρεσίας". Τελικά είναι 11 ολοι το Δ.Σ.

30/9: Συγκέντρωση της ΦΕΑΠΘ και πορεία (απ' το πεζοδρόμιο βεβαία) συμπαραστάσης απ' την Κτηνιατρική ως το Χημείο.

μία αντιφατική πραγματικότητα, αυτή που χαρακτηρίζει το ξεκίνημα κάθε καινούργιου: απ' τη μία μεριά τα ίδια αιτήματα είχαν ένα καινούργιο περιεχόμενο (αντίθεση με την εξουσία του καθηγητή, αντίσταση στο να επιβάλλει τη παρουσία στο καθένα, αντίθεση στη γνώση με το χωνί), απ' την άλλη αντιμετωπίστηκαν με την κλασική συνδικαλιστική αντίληψη "δία το καλόν του κλάδου". Ενώ δηλαδή απ' τη φύση τους εβάζαν προβλήματα εξουσίας εναντίον στις καταναγκαστικές σχέσεις, δηλ. τους ορους ευρυθμίας του αστικού πανεπιστημίου (βλεπε ΣΙ5, όχι σα νομοα-λα σα σύστημα λειτουργίας σε συγκεκριμένη σχολή), αυτό ακριβώς το περιεχόμενο δεν μπορεί να γίνει και περιεχόμενο της καταληψίας.

Έτσι εκείνο που τελικά καταλήφθηκε ήταν ο χώρος εξωπ-την κλειδωμένης πόρτας της ε-δρας, το αδυτοτου καθηγητή πα-ρεμεινε απαραβίαστο.

Όταν οι καθηγητές επικα-λουνταν "το κράτος βιάς" που επεβале η καταληψία, απ' τη με-ριά τους αναγνώριζαν αυτοπου ποτε δεν αναγνώριζαν οι φοι-τητές που την εκάναν. Γιατί μία ΚΑΤΑΛΗΨΗ είναι ΒΙΑ, είναι ηβιαία καταργήση της πανεπι-στημιακής ευρυθμίας και ευ-πρεπείας, είναι ή μπορεί να είναι η πράξη που μ' αυτήν οι φοιτητές επιβάλουν την παρού-σια τους όχι πια σα φοιτητές -καταναλωτές γνώσης και ειδι-κευσης αλλά σα συνολικά πολι-τικά άτομα. Αυτό το νοήμα εί-χε και το αίτημα για μια ορ-γάνωση ζωής στη καταλειμμένη εδρά, αίτημα που ηρθε σε συ-γκρουση με μια λογική που τα-υτίζε την οργάνωση ζωής με το ροκ ή το χαβαλε.

Καμία συζήτηση για το μά-θημα της ζωοτεχνίας σα περι-εχομενο, την κτηνιατρική σαν επιστήμη, τους καθηγητές και το ρολοτούς, ουτε καν γιατι οι υποχρεωτικές παρουσίες κι η ενταντικοποίηση.

Καμία συζήτηση για τη ση-μερινή κατάσταση του ΦΚ

Η ίδια η πορεία της κατα-ληψής που θα μπορούσε να γί-νει αντικείμενο συζήτησης στο χώρο που καθημερινά βρισκο-νταν δεκάδες φοιτητές, αφεθη-κε να συζητιέται μοναχα στις συνελεύσεις, όπου είχε κανείς να αντιμετωπίσει τη μονιμα απεργοσπαστική ταχτική της ΚΝΕ, όπου η μόνη συζήτηση γί-νονταν πανω στο διλλήμα ναι ή όχι καταληψία.

Οργάνωση ζωής θα σημαί-νε μ' αυτήν την εννοια να φτια-χτούν διαδικασίες συμμετο-χής και ενεργοποίησης του κο-

μου, ΕΞΩ απ' τις συνελεύσεις πράγμα που θα δημιουργούσε κι ένα αναλόγο κλίμα μέσα σ' αυτές και θα βοηθούσε την κα-ταληψία να παει παραπέρα. Με τον τρόπο που εξελισσόνταν τα πράγματα ακόμα κι όσοι εβλε-παν όλ' αυτά τα πράγματα απο-τυχάν να παρουν συγκεκριμε-νες πρωτοβουλίες, περιμενοντας τις αποφάσεις των συνελεύσε-ων μεσ' την αβεβαιότητα του αν η καταληψία σπάσει ή συνεχίσει.

Η καταληψία δεν αντιμετωπί-στηκε σαν ένα κομμάτι οργάνι-κο, σημερινό του αγώνα ενά-ντια στον ΣΙ5, αλλά σαν "επι-μερους κινητικοποίηση" που α-φορα "συγκεκριμένα" αιτήματα έξω από την ανάγκη αλλά και τη δυνατότητα του κινήματος να φτάσει σε μια συνειδήση-αντιπαράθεσης με το νομο.

Έτσι ο ΣΙ5 παρέμεινε αυτο-που ήταν και πριν: ένα νεφε-λώδες νομικό κατασκευασμα που το μόνο που ξέρουμε γι' αυτόν είναι ότι θα εφαρμοστεί, λες και το πανεπιστήμιο δεν μετα-

βαλεται καθημερινά με προτυ-πο την ΟΥΣΙΑ του νομού, λες και κάθε παλη για "σημερινά" ή "επι μερους" αιτήματα δεν εί-ναι παλη εναντία στον ΣΙ5.

Στο βαθμό λοιπόν που τα αιτήματα αντιμετωπίστηκαν "καθ' αυτά", η καταληψία εφτάσε σε ορισμένα ορία: την εξύπνα ανυποχώρητη στάση των καθηγη-τών απ' τη μία, την συστηματική κινδυνολογία των επαγγέλμα-τιών απεργοσπαστών απ' την αλ-λη (ΚΝΕ).

Έτσι όταν έγινε φανερό πως η συγκεκριμένη μορφή κινητο-ποίησης δεν εφτανε ν' αναγκα-σει τη Σχολή και τη Συγκλήτο να υποχωρήσουν, δεν υπήρχε δυ-νατότητα να κλιμακωθεί ο α-γώνας ακριβώς γιατί κλιμακώ-ση σημαίνει και πλατεμά, ση-μαίνει ότι βάζει κανείς τα προβλήματα με γενικότερους ο-ρους.

Αυτή η αδυναμία ταυτοχρο-να εβালে ένα όριο στο ποσό η καταληψία θα μπορούσε να γίνει κεντρικό γεγονός σ' επιπεδοπα

νεπιστημίου, πράγμα που θα τη στηριζε και θα αυξάνει την αποτελεσματικότητάς της. Έτσι όταν η ΠΑΣΠ ρωτούσε: "μα θέλετε να βάλετε φωτιά στο πανεπιστήμιο" δεν υπήρχε κανείς ν' απαντήσει. Η καταλήψη εμείνε απομονωμένη, καμία προσπάθεια συνδέσεως της ούτε καν με την αποχή στο Πολυτεχνείο που γίνονταν πεντακοσία μέτρα παρακάτω.

Το αποτέλεσμα ήταν το σπασίμο της καταλήψης

Ο κόσμος έμεινε σε μια κατάσταση γενικευμένης απραξίας. Κάποιες επιτροπές (τυπου κλπ) που φτιαχθηκαν, διαλυθηκαν απ' τη δεύτερη μερα καθώς αυτοί που συμμετείχαν δεν μπορούσαν να γίνουν οι γραφιαδές της υποθέσεως γραφοντας ανακοινώσεις και κόντρα ανακοινώσεις που τελικά τις διαβαζαν μόνοι τους.

Καθώς οι μέρες περνούσαν κι οι καθηγητές επεμείναν στη αρνήση τους εμπαινε το πρόβλημα του τι γίνεται παρακάτω, τι θα γίνει όταν αρχίσουν οι εξετάσεις κλπ., μ' άλλα λόγια της ίδιας της προοπτικής της καταλήψης. Κι εδώ άρχισε να φαίνεται η κενότητα αυτών που θα έπρεπε ή θα μπορούσαν να βλέπουν λίγο παραπέρα. Δεν

υπήρχε καμία πρόταση για το πως συνεχίζει ούτε το που θα πάει. Άπλα την κοπανούσαν εκφράζοντας την βεβαιότητα πως οι καθηγητές θα υποχωρήσουν πριν τις εξετάσεις. Κυριαρχήσε η λογική της συντήρησης, "να κρατήσουμε μέχρι την δευτέρα που είναι η συνεδρίαση, μέχρι την Τετάρτη που είναι η Επιτροπή" κλπ. Έτσι η κίνδυνολογία άρχισε να πιάνει και η μία υποχώρηση να φερνει την άλλη, άρχισαν ν' ακουγονται αποφεις όπως "σε μια κινήση - ποίηση δεν μπορούμε να τα κερδίζουμε όλα, ας μας δώσουν τουλάχιστο την περίοδο" κλπ.

Όλοι αυτοί που φηφισαν το σπασίμο της καταλήψης δε το κάναν γιατί θεωρούσαν θετικές τις προτάσεις των καθηγητών. Το έκαναν γιατί έβλεπαν πως η καταλήψη βρίσκονταν σε αδιέξοδο (δixως φυσικά να σημαίνει αυτο πως έκαναν καλά).

Το σπασίμο δεν έγινε μόνο από τους απεργόσπαστες

Ας το δούμε ποιο συγκεκριμένα:

Η γραμμή της ΚΝΕ ήταν αυτή που είναι πάντα, αυτή που θάναί πάντα: αναρχοφιλελευθέρων στοιχείων, μορφή αγώνα που δεν ανταποκρίνεται στα προβλήματα, αυτά λυνονται μ' έργο

κοδομητικό διάλογο, συσπειρώση των φορέων κλπ, κλπ... Αυτά λέγαν στην αρχή αυτά και στο τέλος. Η κινδυνολογία για το που βαδίζουμε ήταν πάλι η ίδια.

Τότε πως αυτή η γραμμή που στην αρχή απομόνωνε την ΚΝΕ έφτασε στο τέλος να πειθεί;

Τα ίδια ισχύουν και για την ΠΑΣΠ. Πάντα στο τέλος τα στρίβει. Τώρα αν κάποιος (ΠΠΕΠ) διακατέχονταν απ' το άγχος "τωρα το στρίβει, αμριο το στρίβει", αυτό σημαίνει ότι δεν κατάρβαν ούτε στιγμή τι ήταν εκείνο που έσπρωξε την ΠΑΣΠ στη καταλήψη, τι ήταν αυτού που όταν άρχισε να λειπει της έδωσέ της δυνατότητα να την κοπανήσει.

Και αυτό δεν ήταν ούτε η γραμμή του κομματος ούτε κι η πίεση των μελών της.

Ήταν η ίδια η διαθεση κι η αγωνιστικότητα του κοσμου που τους υποχρέωσε να συμμετέχουν. Το να λέμε ότι οι φηφοί της Πασπ εκρίναν την καταλήψη σημαίνει πως υποτιμάμε και την καταλήψη αλλά και τον κοσμο που συμμετείχε. Από τους ΙΙΟ που φηφισαν την καταλήψη ως τους 37 που απομείναν στο τέλος όλοι Πασπιτες έγιναν;

Θα πρέπει καποτε να τελειώνουμε μ' αυτή τη λογική του πολιτικαντη που βλέπει τα γεγονότα να εκτυλίσσονται σ' ένα επιπεδο αριθμων-φηφων, που φαχνει αθροιστικά να φτιαξει το δικό της μπλοκ, που όταν χάνει φαχνει πάντα στο στερμα των ρεφορμιστών να βρει το φταιχτή, τον προδοτή, να τον "ξεσκεπάσει". (Πρόλ. Σημεία... 29/9)

Αυτή η λογική που σ' όλη τη διάρκεια της καταλήψης δεν είχε ματία παρα για το τι θα κάνει η ΠΑΣΠ, δεν είχε στομα παρα για να καταγγελλει την ΚΝΕ, δεν είχε μυαλο παρα για να σκεφτεί πως θα ρίξει τα πιο "αγωνιστικά" συνθήματα.

Το «μπλοκ της καταλήψης» έχασε τον κοσμο

Τον έχασε γιατί η γραμμή του ήταν μια γραμμή συντήρησης, μια γραμμή που το μόνο που την ενόιαζε ήταν "πως θα κρατήσουμε", που δεν ήξερε ή δεν ήθελε να ξέρει πως οτιδε πάει μπροστά πάει πίσω.

Η πολιτική κενότητα της ΗΠ ΣΠ (αλλά και του Σηγα στο μέτρο που έτρεχε απο πίσω της) δεν είναι παρα η εκφραση του ΑΝΤΙΠΟΛΙΤΕΥΤΙΚΟΥ της χαρακτήρα. Μπορούν μια χαρα να υπάρχουν σε συνθήκες κυριαρχίας της ΚΝΕ κλοντας την αντιπολίτευση στ' αμφιθεατρα, όταν

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ-ΣΥΖΗΤΗΣΗ την Τετάρτη 6 η ώρα στην Κτηνιατρική

Θαίς λίγο πολυ έχουμε περάσει ή περνάμε απο την καταλήψη της Κτηνιατρικής, παρακολουθούμε τις συνέπειες, κάνουμε και κανένα ηγησάκι, "αγανακτούμε" με τους άνιτες που τη τριμπούσαν, κι αυτο είναι ολό. Τι γίνεται όμως πέρασε;

Είναι γνωστό πως τα αιτία της καταλήψης της Κτηνιατρικής καθώς και της αποχής του Πολυτεχνείου είναι η εφαρμογή του νόμου 815 συγκεκριμένα. Ξέρεις είναι γνωστό πως αυτές τις σχολές εμφανίζεται πιο οξυμένο ένα πρόβλημα που είναι κοινό σ' όλο το Πανεπιστήμιο.

Οι υποχρεωτικές παρουσίες στα φροντιστήρια, η τυρμικνότη της δεύτερης περιόδου, το κόψιμο της τρίτης περιόδου στους πρώτους, καθώς και η μείωση της σε 12 μέρες για τα υπολοιπα ετη όπως λέει το υπουργείο, είναι μια κατάσταση υπαρχή σ' όλες τις σχολές.

Είναι φανερό πως αυτοί οι δυο αγώνες στις ημερινές συνθήκες αποχτούν ένα πολιτικό περιεχόμενο που ξεπερνάει το πλαίσιο των σχολών αυτών και γίνονται ριχμή της πάλης των φοιτητών εναντία στον 815, εκεί όπου περνάει την ουσία του στα εξεταστικά.

Είναι ανάγκη λοιπόν αυτοί οι δυο αγώνες να πάρουν τις πραγματικές τους διαστάσεις, δηλαδή να γίνουν πρόβλημα όλου του Πανεπιστημίου. Ο αγώνας των φοιτητών στη Κτηνιατρική και στο Πολυτεχνείο, τα οξυμένα προβλήματα σε άλλες σχολές όπως η Ιατρική και Νομική καθορίζουν σήμερα το πολιτικό κλίμα που επικρατεί στο Πανεπιστήμιο. Για πρώτη φορά ο μαρμπουλός των εξετάσεων δεν φανερει τη διάθεση γι' άγωνα, το ιερό ταμπού του φοιτητικού κινήματος που ήθελεν τις κινητοποιήσεις με τις εξετάσεις, δηλ. μετά τις εκλογές, δηλ. μετά το Χριστούγεννα πηγαινουν στο διαβολό. Ένω η ΚΝΕ στο τώρα κάνει εκκλήσεις στη νικητική πλειοψηφία.

Πρωθυμίας σήμερα και προβολλόντας την Κτηνιατρική και το Πολυτεχνείο, δεν το κάνουν απλά και μόνο για να συμπαρατιθούμε, αλλά για να δράσουν κατάλυτικά αυτοί οι αγώνες σε κάθε σχολή και να γίνουν αφορμή και ιδεολογική ανσφύση για γενικότερες κινητοποιήσεις.

Για να γίνει όμως πραγματικότητα μια τέτοια προοπτική πρέπει να υπάρξουν και οι υποκειμενικοί όροι. Και πρώτο βήμα είναι η δημιουργία μιας δυνατότητας αμετής συμμετοχής, συζήτησης, αποφάσης και δράσης του καθένα μας συνολικά.

Είναι ανάγκη λοιπόν ουσος ο χώρος που περνάει εκφράστηκε τον "ρευμα σφαιρίστη" ή "ρευμα των ομών", να πάρει την στομικοποιήση και να προωθηθεί συλλογικά τη δική του αντίληψη, την προοπτική της ρήξης με τον εκτυγχρονισμό της κυβερνήσεως και με το στικτικό Πανεπιστήμιο.

Είναι ανάγκη το όραμα που ανοίχθηκε περνάει με την πρωταρεία, τη συγκέντρωση του Πολυτεχνείου, τη Δεξιά, την πορεία στις 17 Μην να τον πομε πέρασε.

Να πάρουμε την πρωτοβουλία να οικοδομήσουμε μια κοινή παρεμβολή και δράση, να οικοδομήσουμε τε τελική συνολική μια συνολική απαντήση απέναντι στα ημε, ένα πρόβλημα.

Σ' αυτά τα πλαίσια βλέπουμε απαραίτητο να γίνει η συγκέντρωση της Τετάρτης ένα πρώτο βήμα προς αυτή την κατεύθυνση.

ομως φτάνουν να έχουν τον κο-
σμο μαζί τους δεν έχουν να
δωσουν τιποτε αλλα παρα αγω-
νιστικη συνθηματολογία. Μια
γραμμη "μαζικη" που ομως τις
μαζες τις αντιλαμβάνεται με
την παραδοσιακη εικονα του ΦΚ
οι ψηφοφοροι που στ' αμφιθεα-
τρα θα δικαιωσουν τη γραμμη
τη δικιαμας η των αλλων. Ετσι
μεσ' τα θετικα, κατα την Προλ.
Σημαια 29/9, της
φιγουραρει το εξης: "δυναμω-
σε το πολιτικο κυρος της ΠΠΣΠ
προβληθηκε η αγωνιστικη της
γραμμη σ' ολα τα επιπεδα σαν
εναλλακτικη λυση για το ΦΚ.,
διευρυνθηκαν και στερεωθηκαν
περισσοτερο οι δεσμοι της, πο-
λιτικοι και ιδεολογικοι, με
τους δημοκρατες φοιτητες".

Ο παπας βλογει τα γενεια
του πρωτα:..

ΚΑΤΙ ΣΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Η καταληψη της Κτηνιατρι-
κης εσπασε και αυτο ηταν μια
μαχη που χαθηκε. Σαν τετοια
πρεπει να την αντιμετωπισου-
με, κι οχι να φαχνομε να φορ-
τωσουμε σε καποιον ολες τις
ευθυνες, εμποδιζοντας οπως το
σοι αλλοι το κινημα να βαγαλει
τα πολιτικα συμπερασματα του
περα απ' την εξισωση " αυτοι
αποδειχτηκαν κακοι, αρα εμεις
καλοι ", να φτασει σεμια πραγ-
ματικη κριτικη κι αυτοκριτι-
κη.

Ουτε πρεπει να σβησουμε
οτι γινε με μια λογικη " οι
παραταξεις το ελεγξαν, αρα
ολα ηταν σκατα ", λογικη που
οδηγησε το συνολο σχεδον " του
χωρου " να μην πατησει το πο-
δι του στην Κτηνιατρικη.

Κι αυτο πολυ περισσοτερο
απ' τη στιγμη που στη καταλη-
ψη υπηρξε και κατι περα απ'
την ΠΑΣΠ και την ΠΠΣΠ. Υπηρξε
πρωτα απ' ολα αυτος ο κοσμος
" απολιτικος ", ο " ασυνειδητο-
ποιητος " που ομως εφτασε σε
μια τετοια μορφη αγωνα τη
στιγμη που οι " συνηδητοι " ετρε-
χαν να διαβασουν.

Ακομα τα ιδια α προβλημα
τα της καταληψης στη διαρκει-
α και το τελος της εγιναν α-
ντικειμενα συζητησης και σχη-
ματισμου μιας αποψης περα απ'
τις παραταξεις, εγιναν αρχη
της διαμορφωσης μιας αριστε-
ρας στη σχολη, που κι αν αυ-
το δεν μπορεσε να εκφραστεί
πολιτικα σα γραμμη, δε σημαι-
νει πως δεν θα το κανει.

Αν σημερα το ΦΚ. στη θεσσα-
λονικη βρισκει ξανα μπροστα
του τη προοπτικη της ΚΑΤΑΛΗ-
ΨΗΣ, αν η λεξη καταληψη κυκλο

φοραει σ' ολα τα στοματα κδλα
τα κεφαλια, αυτο εχει να κα-
νει με το δρομο που ανοιξε η
Κτηνιατρικη.

Κι αυτο το νοημα εχει ση-
μερα ν' αντισταθει κανεις στη
προσπαθεια του να γινει ο α-
γωνας της Κτηνιατρικης αντι-
κειμενο της κρατικης καταστο-
λης. Οχι για καποιο Δ.Σ. η κα-

ποιους συνδικαλιστες, αλλα γι-
ατι δεν πρεπει ν' αφησουμε το
μπατσο η τον δικαστη να πατη-
σει το ποδι του στο πανελι
στημιο, γιατι ΟΙ ΚΑΤΑΛΗΨΕΙΣ
ΔΕΝ ΔΙΚΑΖΟΝΤΑΙ.

5.10.79 Ομαδα για μια
θεσσαλονικη ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΑΚΗ
ΑΡΙΣΤΕΡΑ

ΔΗΛΩΣΗ

Χτες βραδυ η ταξη στη σχολη αποκατασταθηκε δια "ροπα-
λου". Οι "χαφιεδες", "προβοκατορες", "υποπτα στοιχεια", "μαλια-
δες", "φρικια" διωχτηκαν απ. τους εκατο γενναιους που κατα-
φτασαν, πιστοι υπερασπιστες της καταληψης και θεματοφυλακες
του υπογειου, νοικοκυρεμενου και αγωνιστικου Φ.Κ.

Ετσι οι αρωστοι βρηκαν την ησυχια τους στο ΑΧΕΠΑ, τα ευ-
αισθητα στη μουσικη αυτια ανακουφιστηκαν, το κυρος κι η υπο-
ληψη της καταληψης διατηρηθηκε, τα "υποπτα ατομα ατινα θε-
λουσιν παρεισφρυσει" για να διαταραξουν την "κοινωνικοοικο-
μικη γαληνην" και να δωσουν λαβη στον Ελ.Κοσμο και τον Ελ-
λην. Βορρα να κατασυκοφαντυσουν την καταληψη, απομακρυνθη-
καν.

Πιστευοντας οτι η κατα τα αλλα γελοια ποιότητα αυτης της
επιχειρηματολογιας απαντηθηκε χτες στα πηγαδκια, θελουμενα
σταδουμε στο ζουμι : τη σταση ολων αυτων απεναντι σ' ενα κοι-
νωνικο φαινομενο που λεγεται ΑΜΦΙΣΒΗΤΗΣΗ ΣΤΗ ΝΕΟΛΑΙΑ, κι α-
κομα τη σταση τους απεναντι σε καθε αποψη η πρακτικη (σω-
στη η λαθεμενη, αδιαφορο) που βρισκεται σ' αντιθεση με τη δι-
κη τους, τη σταση που τους κανει να μην εχουν προβλημα μ' ε-
κεινους τους απεργασπαστες που δηλωμενα εχθροι της καταλη-
ψης κυκλοφορουν ανενοχλητοι, ενω αλλοι που δηλωνουν πως ει-
ναι με την καταληψη πετιουνται εξω γιατι διαφωνουμε με τον
τροπο εκφρασης τους.

Και κατι ακομα : μια καταληψη ουσιαστικη κι αγωνιστικη
δεν εχει τιποτα να φοβηθει απ' την υπαρξη η οχι αυτων των
παιδιων, το αντιθετο, αυτη ηλογικη που λεει οχι σε καθε τρο-
πο προσωπικης εκφρασης ειναι αυτη που βοηθαει για να μην
υπαρξουν αλλες συνθηκες εδω μεσα.

Κατα τα αλλα η χαρα της ζωης κατι εχει να κανει με την
επαναστατικη στρατευση, κι αυτο ας φαξουν να το βρουν.

(Δηλωση που υπογραφουν 8 φοιτητες της κτηνιατρικης. Δια-
βαστηκε σε συνελευσημετα το πεταγμα εξω του πολιτιστικου
του πολυτεχνειου και αλλων που ηρθαν να οργανωσουν μια συ-
ναυλια ροκ στη σχολη.).

ΑΠΟΦΑΣΗ της συγκεντρωσης Α' Βιολογικου

Εμετες οι Πρωτοετες Βιολογοι στη συγκέντρωσή μας στις 10.11
μέ θέμα ΕΒΕΤΑΓΓΙΚΟ - ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ 815, πήραμε τις παρακάτω απο-
φάσεις:

- 1) ΑΠΑΙΤΟΥΜΕ 3η Περίοδο (30 μέρες) - 3 Μεταφορές.
- 2) ΑΠΟΡΡΙΠΤΟΥΜΕ τή λογική των άτυπων περιόδων καί ΔΕΝ ΣΥΜΜΕΤΕ-
ΧΟΥΜΕ στις Επιτροπές του 815.
- 3) ΚΑΛΟΥΜΕ ΠΑΝΘΕΣΙΑΚΗ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ Α' ΕΤΟΥΣ τήν επόμενη βδομάδα.
- 4) ΠΑΝΘΕΣΙΑΚΗ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ όλων τών τμημάτων τής Σχολής παράλλη-
λα με τήν απόφαση τής ΘΕΑΠΘ.
- 5) ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ καί ΠΟΡΕΙΑ στό Υπουργ. Β. Ελλάδας.
- 6) ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ ΕΞΩ απ' τή ΠΡΥΤΑΝΕΙΑ τήν Τετάρτη 17 ΟΚΤΩΒΡΗ.
- 7) ΑΠΑΙΤΟΥΜΕ στά χρονικά περιθώρια μέχρι τής 5 ΝΟΕΜΒΡΗ μιά ΘΕΤΙ-
ΚΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ καί πρός ατή τήν κατεύθυνση ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥΜΕ ΕΠΙΤΡΟ-
ΠΕΣ ΑΓΩΝΑ που προχωρούν στήν υλοποίηση τών παραπάνω καί προω-
θούν τήν ταχτική τής Κ Α Τ Α Λ Η Ψ Η Σ, σά μέσο πάλης στό βα-
θμό που δεν ικανοποιηθούν τά παραπάνω μέχρι τήν καθορισμένη
ημερομηνία.

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ:

Η κατάσταση σήμερα και ο «χώρος»

Με την καταληψη της Κτηνιατρικής, την αποχή απ' τις εξετάσεις στο Πολυτεχνείο και την εξέλιξη τους, μια νέα κατάσταση, φάνηκε να διαμορφώνεται φέτος στο πανεπιστήμιο.

Βλέπουμε δηλαδή δυο σχολές να κινητοποιούνται με τρόπους "ανορθόδοξους" για τα μέχρι σήμερα δεδομένα. Σε εποχή εξετάσεων συνήθως όλα εμπαιγνών στη ακμή και κυριαρχούσε το διαβάσμα. Παρ' όλα αυτά η Κτηνιατρική εφτάσε στην καταληψη και το Πολυτεχνείο στην αποχή απ' τις εξετάσεις για αιτήματα που σ' άλλους καιρούς δεν απασχολούσαν κανένα.

Ολ' αυτά με την ΚΝΕ στην απέναντι πάντα, ακόμα και την ΠΑΣΠ να σερνεται απο πίσω καθώς οι φηφοί της δεν μπορούσαν ν' ανατρεφούν τίποτε.

Αυτό είναι ένα πρωτο στοιχείο διαφορετικό απο περσιν: Ηαντιθεση με τον ΣΙ5 ξεπερνάει ένα επιπεδο συννελευσιακών αφορισμών και γίνεται πραγματικότητα στις σχολές. Και δε μπορούσε να είναι διαφορετικά καθώς φέτος είναι η χρονιά της επίσημης εφαρμογής του νόμου στη βασική του πλευρά, τα εξεταστικά (γ' περιόδος και μεταφορές των πρωτοετών, συρρίκνωση της β' εξεταστικής για τους υπολοίπους).

Ένα δεύτερο στοιχείο είναι πως η βάση αντίστασης στο νόμο γίνονται οι σχολές και μάλιστα μέσα απο "επί μερους αιτήματα". Δηλαδή η παλιά για τον ΣΙ5 λειτουργεί σαν ιδεολογική αναφορά, η αντίθεση βγαίνει πάνω σε ειδικότερα ζητήματα, δε φτάνει ακόμα σε μια συνειδητή συνολικότερη αντιπαράθεση μαζί του.

Ακόμα γίνεται φανερό πως οι κινητοποιήσεις αυτές τείνουν να ξεπεράσουν τις κατεστημένες παραδόσεις του Φ.Κ είτε σε μορφές αγώνα (καταληψη, αποχή απ' τις εξετάσεις - ταμπου απαράβιαστο για το Φ.Κ), είτε σαν αιτήματα (αντίθεση με τις υποχρεωτικές παρουσίες, την αύξηση της υλής στις εξετάσεις κλπ), που πια αποχτούν ένα περιεχόμενο αντίστασης στην ενταντικοποίηση.

Έτσι φέτος η ατμόσφαιρα μυρίζει μπαρουτι και λέξη καταληψη ακουγεται ολο και πιο συχνά το τέλος της β' εξεταστικής θα βάλει τον καθένα μπροστά στο ζήτημα των πρωτοετών και της γ' εξεταστικής

Καθώς ο συσχετισμός των δυνάμεων αρχίζει να μεταβάλεται (ηδη στο Πολυτεχνείο και την Κτηνιατρική η ΚΝΕ βρέθηκε στη μειοψηφία), ο "χώρος της αμφισβήτησης" αλαζει κι αυτός. Από τα 150 άτομα που ξεκίνησαν περσιν την πορεία της Ιατρικής σήμερα βρίσκομαστε μπροστά σ' ένα χώρο πολυ πλατύτερο και ουσιαστικά μαζί κο.

Η δράση των ομάδων περσιν υπηρξε καθοριστική γι' αυτήν τη πορεία, κι αυτό είναι σήμερα πιο φανερό απο ποτε καθώς ολο και περισσότερος κόσμος αναφέρεται σ' αυτά που έγιναν περσιν ή φτάνει να είναι με τις ομάδες, διχως αυτό να σημαίνει πως είχε καποια οργανική σχέση ή συμφωνούσε σ' όλα.

Αυτός ο χώρος δημιουργήθηκε απο δυο βασικά διαφορετικά ρεύματα: Από τη μια μεριά εκείνοι οι φοιτητές που σε μια προηγουμένη φάση εφτάσαν στην αποριφή του παραδοσιακού Φ.Κ και της ιδεολογίας του ξεκινώντας αποπροβλήματα όπως κρίση των οργανώσεων, κρίση του Μαρξισμού, κρίση ενός μοντελου ζωής και ακόμα (για μια μικρή μειοψηφία) την αναφορά στο κίνημα έξω απ' το πανεπιστήμιο, το εργατικό κίνημα κλπ.

Ακριβώς επειδή η προσπάθεια να ξεφύγει κανείς απο την ασφυξία του Φ.Κ που εκείνο τον καιρο έχτιζε τα οργανακια του και μαζίκοποιούσε την ΚΝΕ σήμαινε πεταγμα στο περιθωριο, ολοι αυτοι ξεκίνησαν τις ομάδες οντας περιθωριακοι σε σχέση με το Πανεπιστήμιο τοσο σ' ένα επιπεδο πολιτικής υπαρξης όσο και σαν τρόπος ζωής. Ομως ταυτοχρονα το περασμα του Ν.Π., οι αλλαγές που σήμανε ή θα σήμανει αυτός για το πανεπιστήμιο και η αδυναμία του Φ.Κ γεννάει σήμερα ένα ρεύμα κόσμου που τώρα μπαίνει στο "χώρο", που τώρα φτάνει σε τετοιου ειδους αποφεις ενω ταυτοχρονα είναι οργανικά δεμενες με τις σχολές και την Πανεπιστημιακή διαδικασία.

Οι ομάδες φοιτητών εκφράσαν κυρία το πρωτο ρεύμα, εκφράσαν τη θέληση αυτού του κόσμου να παρεμβεί, εκφράσαν τη θέληση να φέρει τον προβληματισμο του, να συγκρουσται με το παραδοσιακο Φ.Κ.

Οι επιλογές των ομάδων ήταν καθαρά σ' αυτήτην κατευθυνση: κριτική στο Φ.Κ και στην αδυναμία του να επιβάλει οτιδήποτε, αναφορά στα σημερινά προβλήματα μεσ' απ' τον ΣΙ5, "παράδειγματικός" χαρακτήρας στη δράση, ζητήματα δηλαδή που είχαν να κάνουν με πλατύτερο κόσμο, που απευθυνονταν σε πλατύτερο κόσμο.

Αν όμως η δράση των ομάδων ήταν εκείνη που εκανε να συγκλινουν τα δυο ρεύματα, αν οι ομάδες δημιουργήσαν το "χώρο", ταυτοχρονα απέτυχαν να τον εκφράσουν. Αυτό θα σήμαινε ένα άλλο επιπεδο συλλογικής δουλειας, μια μονιμη παρεμβαση στις σχολές, μια συστηματικοποίηση του τι λέει και του τι κάνει κανείς, μια πιο βαθεία και πιο ουσιαστική δέσμευση του καθένα. Θα σήμαινε πως τελειώνει κανείς με την περιθωριακοτητα και τη λογική του αλεξικπτωτου, κι αυτό πολυ απλα δεν μπορούσε να γίνει, καθώς ερχονταν σε συγκρουση με τον ιδιο τον αρχικο χαρακτήρα των ομάδων.

Σήμερα βρίσκομαστε μπροστά σε μιαν αντίφαση: απ' τη μια μεριά ο "χώρος" εμφανίζεται

πολυ πλατυτερος και απ'την αλλη η περσυνη εμπειρια εδειξε πως με μιαναντιληψη "ολοι μαζί" δεν προκειται να προχωρησουμε και πολυ. Ο χωρος στο συνολο του δε μπορεί να ξεφυγει απ'την αδρανεια αν μεσα σ'αυτον δεν υπαρξουν συγκεκριμενες πολιτικες πρωτοβουλιες.

Ετσι μπαίνει η αναγκη για δυο αλληλενδετα διαφορετικα επιπεδα οργανωτικοτητας: η αναγκη να εκφραστεί ο "χωρος" πολιτικα που σημαίνει δημιουργια σε καθε σχολη (η και σ'ολο το Πανεπιστημιο οποτε υπαρχουν κεντρικα προβληματα) πλατιων οργανων τυπου "συνελευσεων". Ομως για να λειτουργησει πραγματικα κατι τετοιου πρεπει οι αποψεις και οι τασεις που υπαρχουν να εκφραστουν σαν τετοιες πολιτικα και οργανωτικα.

Κι αυτο σημαίνει οτι είναι αναγκαιο να υπαρξουν ομαδοποιησεις σε μια πιο στενη βαση, που να ξεπερναι την εννοτητα γυρω απ'το συγκεκριμενο που επικρατουσε περσυ και να τεινει να γινει μια πολιτικη εννοτητα (οχι βεβαια με βαση την ιδεολογικη αναφορά στο Μαρξ ή τον Μπακουνιν αλλα με βαση μια αποψη για το Πανεπιστημιο, το ΦΚ και πως επεμβαίνει κανεις στις σημερινες συνθηκες, μια "γραμμη" τελικα για το φοιτητικο χωρο). Μοναχα μεσα απο μια τετοιου τυπου εννοτητα μπορεί να υπαρξει μια θεωρητικη επεξεργασια ωστε να ξεφυγει κανεις απ'τη συνθηματολογια "κατω το αστικο πανεπιστημιο" - "κατω τα οργανα", αλλα και μια πολιτικη πρωτοβουλια παρεμβασης σ'αυτη την κατευθυνση.

Θα πρεπει να παφουμε να λειτουργουμε με μια λογικη "αμυντικη", μιὰ λογικη που αφηνει την πρωτοβουλια στον αντιπαλο, περιμενοντας "το γεγονος" για να επεμβει και τελικα φτανει να τρεχει πισω απο τις συγκεντρωσεις της ΦΕΑΠΘ. Και η "επιθετικη" αντιληψη δε σημαίνει βεβαια πως "μολις θα γινου με χιλιοι θα καταλαβουμε μια σχολη" αλλα οτι θα επεμβουμε στις σημερινες καταστασεις σε μια προσπαθεια να οξυνουμε τις αντιθεσεις, να ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΣΟΥΜΕ γεγονοτα ωστε αυριο να υπαρξουν και καταληψεις.

ΗΣ ΑΝΟΜΗ ΤΗ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ ΕΠΟΥΣ ΤΗ ΔΕΥΤΕΡΑ 8/10 ΡΑ 5 Μ.Μ.

ΚΑΤΑΛΗΨΗ Συμβάδελφοι πρωτοετείς του Μαθηματικού και όσοι άλλοι ενδιαφερόμενοι

Στη χρονια που μας περασε γινανε μαρτυρες του πιο ξεδιαντροπου ξεπουληματος των φοιτητων απ'τη φοιτητικη ηγεσια τους και τις παραταξεις που την ελεγχουν. Αλλα εκτελους το σπριαλ της αδρανειας και του συμβιβασμου με τις παρεμβολες δηθεν "κίνητοποιησεων" και τους φραστικους αφορισμους, που για μια ολοκληρη χρονια παρακολουθησαμε, φτανει στο τελος του. Σε λιγες μερες η εφομοση των εξεταστικων διαταξεων του Νομου - Πλαισιου θα είναι μια γεγονος. Μετο τελος της 5 περιόδου η σχολη θα καταρτισει τους πινακες αυτων που συμμενα με το Νομο θα εχουν ήδη απορριχτεί. Ετσι οσοι απο μας θα εχουν αψησει πανω απο δυο (2) μαθηματα, και σιγουρα θα υπαρξουν αρκετοι τετοιοι, θα αποχαιρετησουν οριστικα το ουειρο της Γ' εξεταστικης και των μεταφορων και θ'αποτελεσουν τα πρωτα πρωικα θυματα του 815. Τους υπολοιπους θα τους περασουν απο επιτροπες καθηγητων, οπου σε περιπτωση που κοπουν εστω και σε ενα (1) μαθημα ακολουθουν την τυχη των προηγουμενων.

Παιρνοντας λοιπον υποψη και τις λιγο-πολυ γνωστες διαθεσεις των καθηγητων μας, οπως ιδιως εκφραστηκαν καθαρα μεσα απ'τα μαζικα σφαγια του Δακκ και του Στεφανιδου, μπορουμε να διατυπωσουμε με βεβαιότητα την αποψη οτι χωρις αιφνιδιαστικη μεταβολη της παρουσας πορειας των πραγματων ενα φοβερα μεγαλο ποσοστο χανει χρονια.

Μπροστα σ'αυτη την κατασταση οι ηγετικες παραταξεις και τα οργανα που ελεγχουν δεν εχουν ν'αντιταξουν απολυτως τιποτα. Μερικοι πιθανως περιμεναν καποια στοιχειωδη αντιδραση, εστω για τα ματια του κομμου, απο τη μερια του φοιτητικου κινήματος. Ομως εγινε μια φανερο πως κανενος ειδους αντισταση δε θα υπαρξει.

Συμβάδελφοι, η μακρια περιόδος της αναμονης περασε οριστικα. Και μαζι με τα παρημυθια γι αντισταση τελειωσαν και οι ψευδοισθησεις του φοιτητοκομμου. Ο Νομος-Πλαισιο εχει περασει κι εφαρμοζεται και μαλιστα αθευ αντιστασεις... εκτος κι αν αντισταθουμε εμεις οι ιδιοι. Και ηδη δε μας μενει πολυς χρονος για να διαλεξουμε αναμεσα σε δυο οδρους: Στο οδρομο της υποταγης και το οδρομο της ρηξης. Ηιας ρηξης που θα πρεπει να'ναι αμεση και δραστηκη, που θα σταματησει τη λειτουργια των σχολων του Πανεπιστημιου και της γραμματειας του για να μην εφαρμοστεί ο Νομος σε κανενα σημειο του. Και η αποκλειστικότερη μορφη αγωνα που εχουμε στα χερια μας είναι η ΚΑΤΑΛΗΨΗ. Για να υπει το οδρομο της πραγματωσης, αυτη η ιδεα της καταληψης νομιζουμε οτι πρεπει να ξεκινησει μεσα απ'τη συγκεντρωση ετους του Α' Μαθηματικου, φυσικα οχι ξεκομμενα απο τον υπολοιπο φοιτητοκομο.

Πρεπει να συνελθωτοποιησουμε συμβαδελφοι, οτι τη σωτηρια μας θα την περιμενουμε μια μονο μεσα απο το δικο μας αγωνα. Και η τελευταια μας ευκαιρια είναι οση συγκεντρωση της δευτερας να χαραξουμε μια ξεκαθαρη πορεια δρασης. Συμβάδελφοι, με κανενα τροπο δεν πρεπει ν'αποτυχει αυτη η συγκεντρωση γιατι πραγματικα δε μας παρνει αλλο πια για λογια.

Η παρορσια του κανενα μας αποχαιρει αυτη τη φορα ξεχωριστη βαρυτητα μιας που για πρωτη φορα θα συνεδριασουμε:

- Για να σπασουμε την αδρανεια που μας επιβληθηκε και να μην αφησουμε στους φοιτητοκατερες να μας παραδωσουν στα σφαγια.
- Για να παρουμε εμεις οι ιδιοι την υποθεση μας στα χερια μας.
- Για την πραγματοποιηση συγκεντρωσης τουλαχιστον ολων των πρωτοετων της ΦΜΕ, απαραίτητη προϋποθεση για την επιτυχια της καταληψης.
- Για να υλοποιηθει η προσοτικη της καταληψης, η μονη που δε θ'αφησει κανενα πρωτοετη να χασει χρονια.

ΟΛΟΙ ΣΤΗ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ ΕΠΟΥΣ ΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ - ΣΥΣΤΗΤΗΝ

Το Σαββατο στις 5 το απογευμα για ολους τους πρωτοετείς. Θα συζητηθεί και το θεμα της ΚΑΤΑΛΗΨΗΣ.

ΦΟΙΤΗΤΗΣ Α' ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΟΥ

αρχιτεκτονικη αθηνas

Οι φοιτητές της αρχιτεκτονικης σχολης του Πολυτεχνελου εχουν περάσει μετά το ξεκίνημα της ακαδημαϊκης χρονιας σε αγωνιστικες κινητοποιησεις για την λυση του προβληματος του χουντικου Σλνου που επιμένει να παριστάνει τον καθηγητη έλέω κυβερνητικοῦ δοντιου και με την υποστήριξη μιὰς μόνο καθηγήτριας μέσα απ'τή σχολή.

Οι πεμπτοετείς παραμένουν στην πρυτανεια του ΕΜΗ ζητώντας διπλώματα ενώ ολη η σχολη μετά από συνέλευση με μεγάλη συμμετοχη, για τα δεδομένα του συλλόγου, αποφάσισε να καλύψει τις ενέργειες των πεμπτοετών, να συνεχίσει για τρίτο χρόνο την αποχή από το μάθημα και τριήμερη αποχή μέχρι την συνεδρίαση της συγκλήτου που έγινε την Παρασκευη 14/10. Καί να μην δεχτεί καμια προσωρινή ή οριστική λυση του προβλήματος που νά περιέχει τόν Σλνο. Όπως θα περιμένε κανείς άλλωστε, οι καθηγητάδες πήραν αντίθετες αποφάσεις παραμένοντας τό ζήτημα στις καλένδες. Μετά την

συνεδρίαση όσοι φοιτητές της σχολης, βρισκόντουσαν στο Πολυτεχνελο διακόμπευσαν μέσα σ αυτό τόν Σλνο και την υποστηρίκτρια του Μουρίκη με συνθήματα, σκουνητήματα και γιούχα. Αυτή τη στιγμη απειλούνται πειθαρχικά "πρός πάσαν κατεύθυνση".

Η περίπτωση Σλνου, μ'ολη την συναισθηματικη φόρτιση που έχει, αποτελεί μιὰ ένδειξη διαθέσεων για άμφισβήτητη και του καθηγητικού κατεστημένου που πάει να ξανασηθεί με τόν 815, αλλά και τών αγωνιστικών ξεφουσκωμάτων που προτελνουν διάφοροι κατά καιρούς μόνιμοι καλοπροαίρετοι.

Οι διαφοροποιήσεις μέσα στην ίδια την ΠΣΚ της σχολης λένε πολλά. Ξεκινώντας από ένα αίτημα κάθε άλλο παρά ριζοσπαστικό: διπλώματα στους πεμπτοετείς, η κατάσταση δελχνει τάσεις μετεξέλιξης που αν δεν πνιγούν από τόν μικροαστικό ριζοσπαστικό τών "μεγάλων παρατάξεων" θα προσδιορίσουν θετικά τη πορεία της φετινής χρονιας.

ΑΥΤΟΝΟΜΗ ΟΜΑΔΑ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΑΣΟΕΕ

1. Η γεννηση της ομάδας

Κάποια άπριλιάτικη μέρα του '78, κολλήθηκαν μερικά σημειώματα στη σχολή που καλούσαν σε συζήτηση τούς αυτόνομους, ανεξάρτητους κλπ. του χώρου. Μιά διαθήκη για μία διαφορετική πραχτική απ' αυτή που υπήρχε ως τότε στη σχολή, που πήγαζε από μία λογική διαμετρική αντίθεση απ' αυτή των κυρίαρχων παρατάξεων. Φαινόταν τώρα να μπαίνει στο μονοπάτι υλοποίησης της.

Όμως στην πρώτη αυτή συγκέντρωση (καμιά 20 άτομα) φάνηκε ότι τίποτε συγκεκριμένο δεν υπήρχε στο κεφάλι κανενός, παρά μόνο γενικές και συγκεχυμένες ιδέες. Όμως η αναγκαιότητα της μάζωσης φαινόταν στη διαθήκη όλων μας να σπάσουμε το κλίμα της μιζέριας που έπικρατούσε και γι' αυτό δρμώντες από μία τέτοια έσωτερική ανάγκη, που επέβαλλαν οι αντικειμενικές συνθήκες, τ' άτομα που μαζευτήκαμε είχαμε πολλές ιδεολογικές διαφορές. Παλιοί οργανωμένοι και απογοητευμένοι, ανεξάρτητοι, αναρχικοί, αυτόνομοι κλπ. όλους μας έγωνε μιά καινή διαθήκη, που από μόνη της δεν ήταν ικανή να ένοποιήσει προς μία εξωτερική δράση κι' έκφραση την ομάδα, ούτε να βοηθήσει στην απόκτηση καλύτερων εξωσχολικών σχέσεων μεταξύ μας, μιά κι' αυτό προσπαθήσαμε να το επιτύχουμε με τεχνικά. Μέσα από τις συζητήσεις που ακολούθησαν διαμορφώθηκαν βασικά δυό απόψεις: Μιά που αντιμετώπιζε την κατάσταση μ' ένα καθαρά πραχτικίστικο τρόπο (συναυλίες ROCK, διακώμωση των συνελεύσεων κλπ.) κάτι για μία γελοιοποίηση απλή και μόνο της τραγικής κατάστασης της σχολής, και μία άλλη που βλεπε την ανάγκη μιάς μίνιμουμ πλατφόρμας "θεωρητικών" συζητήσεων.

Όμως όσο αναλωνόμασταν μέσα στις συζητήσεις, ξεκομμένοι από τον κόσμο, που άραιωνε ά τη σχολή μιά και τίποτα ουσιαστικό δεν γινόταν, κι' η άνοιξη δημιουργούσε διαθέσεις απομάκρυνσης από το περιβάλλον της σχολής, τα προσωπικά μας προβλήματα, οι χαλαρές προσωπικές μας σχέσεις, αίσθημα ανασφάλειας κι' αβεβαιότητας που πλανιόντουσαν μεταξύ μας, έκαναν τα άτομα της ΑΟΦΑ (όνομα αδιαίρετο για μερικούς) ν' απογοητεύονται, ν' αφήνουν μιά διαθήκη κλεισίματος στον έαυτό τους κι' ο καθένας τελικά με το δικό του τρόπο απομακρυνόταν από τη συλλογική προσπάθεια που επιχειρήσαμε να πραγματοποιήσουμε, χαμένος στον δικό του υπαρξιακό παράδεισο ή κόλαση.

Τό ταμπλώ που στήθηκε, με μερικές σκέψεις επάνω του, η παρουσία μας σε μερικές συνελεύσεις, "η αυτόνομη ομάδα φοιτητών της ΑΣΟΕΕ (αναρχικοί)", (Στά προηγούμενα "NEA" αναφερόμενοι στην ΑΟΦ ΑΣΟΕΕ τούς είχαμε χαρακτηρίσει αναρχικούς. Είναι γεγονός ότι ο χαρακτηρισμός δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα (NEA No 7).), ήταν μαζεμένη και πέταγε

συνθήματα. Κρίνετέ τα μόνοι σας: "Όρμα φοιτητάριατο μ' άρχηγό τό Μιχαλάτο", "ΔΑΠ - ΚΝΕ κοινός άγώνας", "Ζήτω οι άλητες φοιτητές της Πάτρας" κλπ. Πώς δέν τούς έδειραν οι Κνίτες ήταν θαύμα (θά τούς άφηναν όμως;) Τά "NEA" της σχολής Νο 6, (σημ. I), όπως η παραπάνω για τήν Πάτρα, έκαναν τήν ομάδα να μήν περάσει άπαρατήρητη, πριν να "παραιτηθεΐ" από τά μέλη της.

Νº 26
ΤΑ ΝΕΑ ΤΗΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ - νέα περίοδος
βγαίνουν κάθε βδομάδα από άνοιχτή συντακτική

ΠΕΡΙΟΔΗ 6μη: "ΕΛ. Θύμα"

"ΘΑ ΧΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΗ ΖΩΗ ΣΟΥ"

"Από αυτή τη στιγμή έχεις χάσει τό έτος σου... θα χάσεις και τη ζωή σου".

Όχι δέν είναι από άτυχημικό έργο είναι λόγια του Σταθούλου άπειλώντας συνάδελφο που τό ζήτησε να τοποθετηθεΐ μέσα στο άμφιθέατρο για τόν 815. Άλλθθθα τί θα τό κάνει; θα βάλει πράκτορες να τόν σκοτώσουν ή θα τόν καταγγείλει στις υπηρεσίες άσφαλείας ώστε (μέσω της επαγοκνησίας τους) οι πράξεις του "θα τόν κυνήγανε σ' όλη του τη ζωή" όπως λένε οι φοβισμένες μανδές στα παιδάκια τους; Όταν το πράζεται ο Σταθούλος κάνει τήν αυτοσυγκράτηση του κι έσφραγίζεται πιο άληθινα. Όμορφα, άληθινα, σταρέα, άσφαλά (τι...)

για τόν τραμπουκισμό όρισμένων ΚΝιτών

δταν τά πάντα τά άποφασί-

Διάλυση της Γ.Σ. των καθηγητών από τούς φοιτητές

Από μέρες γενικής συνέλευσης χρειάσθηκαν για να άποφασίσουν με τήν κατάλυση τού 815 και για τό τί σ' όσον θα κρατήσουμε άπεναντί στην προσπάθεια έπαυσης του στή σχολή μας μιάς και οι καθηγητές μας άρχισαν να "εργάζονται στο πνεύμα του". Μετά λοιπόν από τις δευτερομηνίες κι άφού πέρασε ένα βαρυστικό όριο όκου προτείνονταν

Απογοητευμένοι, αλλά έχοντας αναπτύξει μιά φιλική σχέση μεταξύ μας 3-4 άτομα μένουμε περιμένοντας τήν έπόμενη χρονιά.

2. ν. 815 και ρηξη με τις δομες

Μιά χρονιά πούρθε φέρνοντας τόν ν. 815, που θάταν η άρχή για μιά άφύπνιση όλων των δυνάμεων μέσα στα πανεπιστημιακά γκέττο, που άρνιδντουσαν να δεχτούν τή μετατροπή τους έερω μπότ που μόνο θα διαβάσουν μ' άντάλλαγμα ξαν άμφίβολο ρόλο μέσα σε μιά άλλοτριωτική κοινω νία.

Κάτω απ' αυτές τις συνθήκες, νέα άτομα με όρεξη για δράση ένάντια στο κατεστημένο τού πανεπιστημίου, μ' όπλο τούς τήν άμφισβήτηση στην ξεφτισμένη θεαματική πραγματικότητα που πρόσφερε η κάθε μορφής έξουσία, ήρθαν να ένώσουν τις ύποκειμενικές τούς προσπάθειες για

ΣΗΜ (I):

Τά "NEA" της σχολής: Βδομαδιατική έκδοση ένημερωτική της ΕΡΕ - ΑΣΟΕΕ. Μετά τις έκλογές και τή διάλυση της ΕΡΕ (σάν όργάνωσης στήσχο λή) τά "NEA" κυκλοφόρησαν ως έξής: "Από τώ ρα τά "NEA" βγαίνουν από έπώνυμη συντακτική ομάδα κι' όσους κάθε φορά θέλουν και βοηθάνε. Βγαίνουν σέ 2.000 φύλλα και στοιχίζουσ γύρω στίς 900 δρχ. Φιλοδοξούμε από τό έπόμενο φύλλο να έχουμε (όχτασέλιδα) στήλες: άνταποκρίσεις από τά έτη και τις ύπάρχουσες ομάδες δουλειάς (πολιτιστικό κλπ.), πληροφορίες από τό ΦΚ άλλων σχολών πόλεων, έρευνες μέσα στή σχολή, πολιτιστικά και κοινωνικά σχόλια καθώς κι' ένα ιδεολογικό άρθρο....." ("NEA" No 23).

μιά συλλογική πάλη ενάντια σέ κάθε τι που κα-
ταπίεζε τόν αυθορμητισμό καί τή δημιουργικό-
τητά μας, ενάντια σέ κάθε εμπόδιο πού θάμπαι-
νε στήν προσπάθεια νά σπάσουμε τήν αντία καί
μονοτονία τής καθημερινότητας, κι' έδωσαν έτσι
μέ τήν προσωπικότητά τους μιά νέα μορφή στήν
ομάδα.

Καθώς κυρίαρχο πρόβλημα στό φοιτητόκοσμο
έμπαινε ή αντιμετώπιση τοῦ ν. 815, αναγκαστή
καμε νά δουλέψουμε σ' ένα πλατύτερο σχήμα πού
ονομάστηκε "ομάδα φοιτητῶν" καί πού περιελάμ-
βανε όσους ήθελαν νά δουλέψουν γι' ανατροπή
τοῦ ν. 815. Από τίς 25 Σεπτέμβρη μετά από έ-
να κάλεσμα στή σχολή όλων τῶν ομάδων κάθεσχο-
λῆς πούχαν μιά τέτοια προοπτική, άρχισε μιά
δράση στή σχολή αρκετά σημαντική. "Ας δοῦμε
τί έγραφαν γιά τή δουλειά μας αὐτή (σημ. 2)
("Μᾶς πέταξε ένας φίλος Κνίτης "ή συγκέντρω-
ση φοιτητῶν ;" "Μιά ομάδα αναρχικοί άριστερι-
στές, σᾶς είδαμε καθόσασταν στά σκαλιά κι' εί-
στε ενάντια στό Σύλλογο (στίς 3/10/78.....
έκανε μιά πρώτη συγκέντρωση 60 ατόμων." Έκανε
μιά δεύτερη συνάντηση κι' ανέλαβε δράση." Έβγα-
λε προκήρυξη - κάλεσμα, έστησε μιά μίνι έκθε-
ση ντοκουμέντων γιά τό νομοσχέδιο, καί κάνει
πληροφόρηση στά άμφιθέατρα πρίν τίς έξετά-
σεις... Έμεῖς ἐκεῖ προτείναμε τήν άποχή από
τά μαθήματα μέ οργανική κατάληψη τής σχολῆς.
Αποφασίστηκε νά υπάρχει καθημερινή παρουσία
μας στή σχολή καί νά πλουτιστεῖ ὁ ἤδη ύπάρ-
ιέλει τίς μάζες ανίκανες νά λύσουν μόνες τους τά προβλή-
ι εύχεται νά υπάρχουν ... ηγέτες καί καθοδηγ

θάρχεται σέ συνδιαλλαγή μαζί τους καί θά τοῦς εντάσσει
καί τή δομή του.
ιάς πείτε, τί θά κάνουμε δίχως όργανα, δίχως ηγεσία;
χων πίνακας τής συγκέντρωσης...."), (Τά "NEA"
τῆς σχολῆς Νο 15).

"Όμως παρόλη τή δράση μας, οἱ διαφωνίες ὅ
πῆρχαν γιατί γιά τόν καθένα μας ὁ νόμος ση-
μαίνει κάτι διαφορετικό. Γιά μᾶς (ΑΟΦΑ). δέν έ-
μπαινε μόνο σάν κυρίαρχο πρόβλημα τῆς "ομά-
δας φοιτητῶν", ή αντιμετώπιση τοῦ νομοσχεδί-
ου, αλλά μιά γενικότερη ρήξη μέ τίς δομές
τοῦ άστικοῦ πανεπιστήμιου.

Μετά από συζητήσεις, ἐνῶ ὅμως συνεχιζόταν
ή δράση μας παντοῦ, συνελεύσεις, παρέμβαση

ΣΗΜ (2):

Τά άποσπάσματα νομίζω ὅτι θά βοηθήσουν καλύ-
τερα τήν περιγραφή καί θά τήν κάνουν πιό άντ-
ικειμενική, χωρίς ὥστόσο νά τήν καθιστοῦν κου-
ραστική κι' ἴσως άνεαρή.

στά μαθήματα κλπ. μέίναμε στήν "ομάδα φοιτη-
τῶν" έμεῖς, μερικοί ανεξάρτητοι καί ή ΕΡΕ μέ
τήν ἐξῆς θέση : "Όποιος διαφωνεῖ μπορεῖ ανά-
πᾶσα στιγμή νά διαχωρίσει τή θέση του από πᾶ-
ξεις τῆς ομάδας πού δέν τόν αντιπροσωπεύουν,
καί νά μήν τίς βοηθήσει. "Η ΕΡΕ στήν ομάδα
δουλεύει ἐπειδή ένας κι' από τοῦς δικούς της
στόχους εἶναι αὐτή ή πάλη καί δουλεύουμε έ-
κεῖ σάν άτομα ...." ("NEA" τῆς σχολῆς Νο 18)

Καί πραγματικά ἔτσι δούλευε ή ομάδα, χω-
ρίς κεντρική εκπροσώπηση, (μόνο σέ μιά συνέ-
λευση μίλησε ένας γιά τήν ομάδα σάν εκπρῶσω-
πος), ὁ καθένας στίς συνελεύσεις καί στίς πα-
ρεμβάσεις ἔλεγε τή δική του γνώμη κι' ὅταν σέ
ζητήματα πραχτικῆς ὑπῆρχαν δύο άπόψεις ή πε-
ρισσότερες, ὁλοποιούνταν ὅλες. "Άλλωστε ὑπῆρ-
χε καί τελείως ξεχωριστή δράση, ὅπως γιά πα-
ράδειγμα ή προκήρυξη πού κυκλοφόρησε γιά τό
πολυτεχνεῖο μέ πρωτοβουλία τῆς ΑΟΦΑ καί τῆς
ομάδας Νομικῆς, ή κοινή δουλειά πούγινε τότε
μ' ὅλες τίς αυτόνομες ομάδες γιά προκηρύξεις
κι' αφίσσες.

Ὁ διαφορετικός ὅμως τρόπος αντιμετώπισης
τῆς καθημερινῆς ζωῆς, άρχισε νά βάζει τά σπέ-
ρματα διάλυσης τῆς "ομάδας φοιτητῶν", μιά κι'
έμεῖς δέν μπορούσαμε νά δεχτοῦμε τόν συνδικα-
λιστικό ρόλο ή τό ρόλο τοῦ καθοδηγητή τῶν μα-
ζῶν. Ένα μέλος τῆς ομάδας ή Ν.Ι. στέλνει τό
ἐξῆς γράμμα στά "NEA" μιά κι' ή ζωῆ τῆς scho-
λῆς ἐκφραζόταν κατά ένα μεγάλο μέρος ἐκεῖ :
"....Γι' αὐτό γράφω μερικά λόγια γι' αὐτή τή
περιβόητη ομάδα φοιτητῶν ΑΣΟΕΕ καί γιά τοῦς
"άλλους" της πού "δέν δέχονται παρέμβαση στά
προβλήματα τῆς σχολῆς ή τήν βλέπουν ἐντελῶς συ-
γκυριακή" καί πού "δέν παραμένουν στή σχολή
ἀλλάζουν τήν καθημερινή τους ζωή"... καί ἐ-
πειδή ἔχω πάψει πιά νά σκεπτομαι χριστιανικά
καί βλέπω ὅτι τό κάθε πρόβλημα τραβᾶει πρὸς
τή λύση του ὅταν παλεύεται από τά ἴδια τ' άτο-
μα πού τ' άφορᾶ ΓΙ ΑΥΤΟ ἀρνιέμαι νά κάνω τό
δάσκαλο σ' αὐτούς πού μόνοι τους θά τά λύσουν
ΓΙ ΑΥΤΟ ἀρνιέμαι νά κάνω πηγαδάκια ή ψηστή-
ρια ή συζητήσεις μ' άτομα (πού σέ τελική ἀνά-
λυση μοῦ σπᾶνε τά νεῦρα) γιά νά τοῦς ἐπιβάλ-
λω (βλέπε νά τοῦς "πέσω" μέ) τίς άπόψεις
μου....."Όσο γιά τή "καθημερινή ζωή"... Πρα-
γματικά ἔχουν ἀναρωτηθεῖ οἱ συνάδελφοι "ἄλ-
λης μάντας" ἄν ἔχουν ποτέ αἰσθανθεῖ ΟΜΟΡΦΑ
στή προσωπική τους ζωή ; Μήπως οἱ μακροχρόνι-
ες συζητήσεις στήν ὁργάνωση, τό ξημεροβράδυα
σμα στή σχολή γίνεται γιά νά καλύψουν τά "προ-
σωπικά" τους προβλήματα ;...." ("NEA" Νο 21).
Αὐτό τ' άπόσπασμα δείχνει ξεκάθαρα τόν διαφο-
ρετικό τρόπο πού αντιμετωπίζαμε τά προβλήμα-
τα, κι' έβαζε πλέον τίς βάσεις τῆς διάσπασης.

3. Το ξαπλωμα τής αυτονομίας

Παράλληλα μέ τήν "ομάδα φοιτητῶν" εἶχαν άρ-
χίσει νά ἐμφανίζονται ανεξάρτητες ομάδες στό
α' καί β' έτος μέ σημαντική δράση μιά κι' ἔκα-
ναν παρεμβάσεις στά μαθήματα κινητοποιοῦσαν
τόν κόσμο, ἀνέτρεπαν στίς συνελεύσεις ἑτῶν
τίς άποφάσεις τοῦ ΔΣ, ξεκίνησαν άποχές, διο-
ργάνωσαν ROCK-PARTY στή σχολή καί γενικά ἔδω-
σαν ζωή καί κίνηση στή σχολή.

Οἱ ομάδες αὐτές δούλεψαν αρκετό καιρό, μέχ

ρι σχεδόν τον 'Απρίλη, διάφορα ταμπλώ, όπως "Μιά ζωή σε θυμάμαι να φεύγεις", έκαναν την εμφάνισή τους και παρόλο που διαλυθήκαν προς το τέλος της χρονιάς, (άνοιξη, μπάνια, άγχος διαβάσματος ιδιαίτερα στους πρωτοετείς), έχουν τουλάχιστον δώσει μι' άλλη προοπτική για το κίνημα της σχολής.

"Όλο λοιπόν αυτό το κλίμα της "ανεξαρτητοποίησης" και της "αυτονομίας", έσπρωξε οργανώσεις και σχήματα που ή σημαία της ιδεολογικής τους καθαρότητας δεν άρκοισε πλέον στον κόσμο, να διαλυθούν (π.χ. ΕΡΕ, ΡΦ., Β' Πανελλαδική) και να προσπαθήσουν να καναλιζάρουν αυτό τη διάθεση μέσα από νεο-δημιουργημένα: "Ανεξάρτητα" σχήματα όπως το ΑΠΕΣ που δημιουργήθηκε στη σχολή μας. Χωρίς να παραγνωρίσουμε την προσφορά αυτού του σχήματος στη σχολή οι πράξεις του απέιχαν αρκετά απ' αυτά που διακήρυττε με μιá δανεισμένη φρασεολογία, γιατί η συνδικαλιστική νοοτροπία, η ιεραρχημένη δομή των οργανώσεων τους (που διατηρούσαν ένωμα στα διάφορα σχήματα δούλευαν σαν άτομα), ή λογική ν' αλλάξουμε τα ήδη ξεφτισμένα φοιτητικά έκτελεστικά όργανα, από τα μέσα κλπ δεν μπορούν να ξεπεραστούν από τη μιá στιγμή στην άλλη με ξόρκια κι' εύχολόγια, με ψεύτικες ένότητες σε μιá βάση αντικνίτικη με τον κάθε λογής ανεξάρτητο.

4. Η ΑΟΦΑ

Αυτή ή τάση λοιπόν, διαιώνισης της ύπαρξης ορισμένων οργανώσεων, καθώς κι' ή διαφορετική αντίληψη που επικρατούσε όπως παραπάνω αναφέραμε στην "ομάδα φοιτητών", οδήγησε στη διάλυσή της, αν και τον τελευταίο καιρό πριν τις εκλογές είχε αρχίσει μιá σειρά θεωρητικών συζητήσεων, για να διαπιστώσουμε αν είναι δυνατόν να προχωρήσουμε μαζί "... Έτσι έγινε - παρά τις επιμέρους διαφωνίες βέβαια - ή πρώτη κουβέντα με θέμα : "Τό πανεπιστήμιο κι' ο ρόλος του"..... Ήταν μιá από τις μεστές κουβέντες της σχολής μας τα τελευταία χρόνια. Πάντως όσοι από σās χάσατε τη συζήτηση αυτή μη νομίζετε πως χάσατε τα πάντα στη ζωή σας, αλλά κινδυνεύεται να τη χάσατε αν δεν έρθετε την Τετάρτη 5.30 μ.μ. στην επόμενη συζήτηση: "Κατήργηση του πανεπιστημίου - αλλά πώς ;...!" ("NEA" No 17). Όμως οι συζητήσεις δεν άρκεσαν, ή διακωμώδηση των εκλογών για τις επιτροπές (σχετ. προκήρ. και παρουσία στίς συνελεύσεις έτών), δεν ήταν δυνατόν να καθυστερήσουν την επερχόμενη διάσπαση, πούρθε πάνω στο θέμα "των εκλογών".

Έτσι ή ΑΟΦΑ μόνη της πλέον, άρχισε μιá καμπάνια ενάντια στίς εκλογές (αφίσσα, συνελεύσεις, προκήρυξη). Και πραγματικά μέσα από αυτή τη δουλειά μας καθιερωθήκαμε πιá οριστικά στη σχολή, είτε τ'όθελαν μερικοί είτε όχι. Η καμπάνια αυτή είχε κι' αρκετά αποτελέσματα "...κουβέντα δεν είπώθηκε για τα λευκά που φέτος στη σχολή μας παρουσίασαν μεγάλη άνοδο (ιδίως τ' άκυρα...)...δείχναν είτε μιá απογοήτευση για την κατάσταση του "κινήματος" είτε μιá ανοιχτή άρνηση συμμετοχής στο εκλογικό παιχνίδι. Περισσότερος λοιπόν κόσμος φέτος άρνήθηκε να εκφραστεί μέσω των παραδοσιακών καναλιών του ΦΚ και να αυτονομηθεί από όσα γίνονται στους κόλπους του. Θα καταφέρει αυτή

του τη διάθεση να την κάνει πράξη και δράση στη σχολή ; Ιδοϋ ή Ρόδος, Ιδοϋ και τό πήδημα ...Μ" ("NEA" No 24)

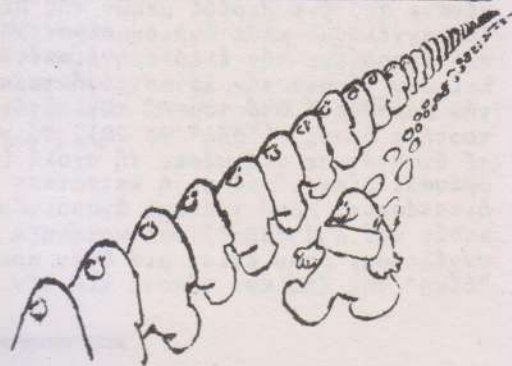
Μετά τις εκλογές πλέον, έχοντας αποκτήσει πολύτιμη πείρα από τη συμμετοχή μας στην "ομάδα φοιτητών", έχοντας δεϊ τις δυνατότητές μας και αποκτώντας μιá συνοχή μεταξύ μας όχι μόνο πολιτική αλλά και προσωπική, προσπαθούμε να δράσουμε τόσο στη σχολή, όσο και ν' ασχοληθούμε με γενικότερα θέματα π.χ. πολιτικοκρατούμενοι, έστιατόρια κλπ. Έτσι συμμετέχουμε σαν άτομα στην ομάδα γυναικών που δημιουργήθηκε στη σχολή, στο έλεύθερο βήμα, στο πολιτιστικό που πλέον είχε γίνει αυτόνομο (με δυο κύριους τομείς δουλειάς, κινηματογραφικό και έκδοτικό (έβγαίνει τό "δελτίο") όπως επίσης και φωτογραφικό), στα "NEA" πούβγαιναν τώρα από ανοιχτή συντακτική επιτροπή, κυκλοφορούσαμε προκηρύξεις (π.χ. αντιπληροφόρηση για τα γεγονότα στη Νομική τις μέρες των εκλογών) καθώς επίσης και στίς μαζώξεις όλων

ή με παρέα
εις ν' αρχίσει.
πεταχτούν εξα-
ώ τά κεφάλια
και της ΠΑΣΕ
αράταξης.υά
και εκλογή
για να λύσουν
σου. Η ολη
ψηφοφορίας
σει πολύ,εί-
lene "δώσε 4
ιδνία". Αφού
ιαζική τη πα-
ου βγούν πρώτο κόμμα στη Βουλή και στο λαό,αφού βγά-
ήμαρχο,αφού κάνουν φεστιβάλ,τότε κάτι θα πεϊ τό κόμ-
προβλήματά σου.Ιού τό μόνο που έχεις να κάνεις είναι
συνελεύσεις,να παλουκώνεσαι,να τό βουλώνεις και να ψη-
ικαλιστές φροντίζουν για σένα.

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΤΟΥΣ:
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ Δ.Ε.:

Τέως Δημοκράτες,
Νύν προβοκατόρική ομάδα
φοιτητών.

των αυτόνομων ομάδων στη Νομική, κάτι άλλωστε που κάναμε (αναφέρθηκε προηγούμενα) από την αρχή της χρονιάς. Η ανάληψη όλης αυτής της δουλειάς, θα καταντούσε μάλλον κουραστική, μιáς κι' αρκετά γεγονότα έχουν ήδη γραφτεί κι' αναλυθεί (π.χ. έστιατόρια όπου τότε είμαστε της άποψης για μιá γενικότερη δουλειά στο θέμα αυτό, με κυκλοφορία προκηρύξεων, κάτι πούγινε, μ' ένημέρωση του κόσμου κλπ. πολιτικοκρατούμενοι κ.ά.). Στίς συνελεύσεις των αυτόνομων ομάδων τα περισσότερα παιδιά της ομάδας κουράστηκαν μιá κι' ή κατάσταση που επικρατούσε, ιδίως μετά τις εκλογές, ήταν σχεδόν απελπιστική και μπορεί να περιγραφτεί με την εξής εικόνα : Γύρω στα ένατό άτομα καθισμένα μπερδεμένα, με κάποιον πούγραφε συνθήματα στους τοίχους με δυο τρεϊς που μιλούσαν σχεδόν ταυτόχρονα, μ' άλλους πούκλειναν για τη βραδυή τους ψυχαγωγία διάφορα ραντεβού, άτομα που μαινόβγαιναν, γενικά ένα κομπούζιο που σούρχονταν να ούρλιαζε, που δεν κατέληγε πουθενά, και που μετά κάθε τέτοια συνάντη

ση ξαναμαζευόμασταν μερικοί που γενικά συμφωνούσαμε για να κάνουμε κάτι.

Αλλά αυτές οι συναντήσεις σηκώνουν πολλή κουβέντα μια κι είχαν θετικά κι αρνητικά σημεία, περισσότερα τα δεύτερα, που μάλλον θα γίνει ένδηση της νέας χρονιάς.

Τελειώνοντας (σέ κουράσαμε αρκετά αναγνώστη που διαβάζεις αυτό το άρθρο;) θα αναφέρω ένα χαρακτηριστικό γεγονός που έγινε πρόσφορο τέλος της χρονιάς στη σχολή για να δείξω, την κατάσταση που επικρατούσε, όσο και τό πόσο η ΑΟΦΑ ήταν ένας παράγοντας (σημαντικός ή όχι κρίνεται το) πια μέσα στη σχολή. Είχε τον Μάρτη και τον Απρίλη δημιουργηθεί ένα έντονο κλίμα στη σχολή κι επικρατούσε μεγάλη όξυνση έτσι "Τήν Παρασκευή τό βράδυ όταν ο πολύ κόσμος είχε φύγει από τη Σχολή ξεσχίστηκαν οι περισσότερες ανακοινώσεις της ΑΟΦΑ και όρι-σμένα ποιήματα κι ανακοινώσεις από τα ταμπλώ "μια ζωή σε θυμάμαι να φεύγεις". Όλα αυτά γίνανε από μια μερίδα μελών της ΠΕΚ-ΚΝΕ..." Καταγγέλλουμε κάθε αντιδημοκρατική ενέργεια, που εμποδίζει την ελεύθερη διακίνηση ιδεών, και σαν τέτοια την καταστροφή ταμπλώ που έγινε τήν Παρασκευή στο ταμπλώ των αυτόνομων επί-τροπή α' έτους" ("ΝΕΑ" Νο 28). Τό γεγονός αυτό αναστάτωσε για μέρες τη σχολή (δέν άντι-δράσαμε βίαια, μια κι η κατάσταση είχε πάρει διαστάσεις. Μόνο γράψαμε ανακοινώσεις τοίχου καθώς και στα "ΝΕΑ") και κατέληξε σε γενική συνέλευση, όπου έγινε μια άνευ προηγουμένου, "όγκνη" της ΚΝΕ και τίποτε πια δέν ξαναπειρά-

χτηκε, μια κι οι Κνίτες λούφαξαν, και στήσχο-λή ο έλεγχος είχε περάσει σχεδόν μπορούμε να πούμε στους άνεξάρτητους, αυτόνομους, ΑΠΕΣ κλπ.

Όμως η χρονιά πλησίαζε στο τέλος της, κι έτσι σιγά-σιγά η σχολή άρχισε να έρημώνει.

Καθώς η περιγραφή της δράσης της ΑΟΦΑ (όσο πιο αντικειμενική μπορούσε), καθώς και της κατάστασης στην ΑΣΟΕΕ, έγινε σαν μια ακολου-θία γεγονότων, σαν σειρά έκδηλώσεων μέσα στο χρόνο, αρκετά ζωντανά θέλω να πιστεύω (μέκομ μάτια από τα "ΝΕΑ", με φωτογραφίες προκηρύ-ξεων), τό κύριο βάρος αυτής της περιγραφής ή-ταν στην εξελικτική πορεία της ομάδας σαν σύ-νολο, όπως και στην επίδραση των γεγονότων πά-νω στα άτομα της ομάδας. Βέβαια λείπει μια πιο λεπτομερής πολιτική ανάλυση της κατάστα-σης, καθώς και τα πολιτικά συμπεράσματα αυ-τής της δράσης, όμως νομίζω ότι ο καθένας που θα διαβάσει τα παραπάνω μπορεί να βγάλει τα συμπεράσματά του και δέν χρειάζεται να δο-θούν αυτά έτοιμα, από τη δική μας ύποκειμενι-κή σκοπιά.

Εύχαριστούμε τη "ΡΗΞΗ" για τήν πρό-σκλησή της να γράψουμε μια μίνι "ί-στορία" της ΑΟΦΑ. ("Αν και πολλές κακές γλώσσες λένε, ότι και μετς φοβάγαμε για δημοσιότητα...").

γεωπονική: η δράση του φασίστα πρυτάνη

Τους τελευταίους μήνες έντάθηκαν οι αυ-θαιρεσίες των καθηγητών στη Γεωπονική, της Αθήνας. Κόψιμο έξαταστικών περιόδων (περί-πτωση Ζαμπέλα, έδρα Γεωργικών Βιομηχανιών), προσπάθεια τρομοκράτησης των φοιτητών, συστη-ματικά άγριο κόψιμο στις εξετάσεις (μετά από δύο περιόδους τό 70% του Α' έτους χάνει τήν χρονιά), και ουσιαστική άποδοχή του γ. 815 από τη συνέλευση των καθηγητών. Τήν επίθετη-κότητα των καθηγητών τη βοήθησε ουσιαστική πλήρης αδράνεια του Δ.Σ. και η καιροσκοπική και ρεφορμιστική ταχτική των ΠΑΣΠ - ΚΝΕ που τό έλέγχουν. Οι παρατάξεις αυτές έκαναν ότι μπορούσαν για να μη γίνει καμμία κινητοποί-ηση στη σχολή τούς μήνες που πέρασαν.

Αποκορύφωμα όλης αυτής της κατάστασης ή-ναι η δράση του ΧΟΥΝΤΙΚΟΥ ΠΡΥΤΑΝΗ Αθανασά-του. Ο Αθανασάτος, συνεργάτης της χοόντας (είχε διοριστεί υποδιοικητής της Αγροτικής Τράπεζας) διώχτηκε με προεδρικό διάταγμα για δύο χρόνια, (για τη συνεργασία του αυτή), και επανήλθε κατόπιν τήν έποχή της κρατικής εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης. Η φασιστική νο-οτροπία του έχει ξεπεράσει κάθε προηγούμενο Μερικά γεγονότα :

Ι. Προσέλαβε για προσωπικό (θυρωρούς, κλη-τήρες) άτομα μάλλον... ύποπτα, δουλειά τους να παρακολουθούν τούς φοιτητές, και να σκί-ζουν απ' τα ταμπλώ κάθε κείμενο "ένοχλητικό" για τόν πρύτανη τη Ν.Δ. και τό γ. 815.

2. Στη σύνοδο πρυτάνεων δήλωσε ότι τα πα-γεπιστήμια είναι "κομμουνιστικά έστλαι" και ύποστήριξε τήν επέμβαση των ΜΑΤ στους φοιτη-τικούς χώρους.

3. Τη Δευτέρα Ι/ΙΟ έσκισαν από τα ταμπλώ κείμενα με αίχμες "κατάργηση του γ. 815" "ό-χι στο χουντικό πρύτανη". Τήν Τρίτη 2/ΙΟ έσ-κισαν άνηρτημένα πανώ με τα ίδια συνθήματα. Σε συμπλοκή που ακολούθησε οι "κλητήρες" ά-πέλτησαν προκλητικά συναδέλφους ότι "θα φά-νε ξόλο", και χρησιμοποίησαν φράσεις όπως "αυτά που ξέρατε από παλιά να τα ξεχάσετε", κλπ. Παρόμοια γεγονότα έγιναν και τήν Τετάρτη 3/ΙΟ. Τήν Τρίτη 9/ΙΟ έσκισαν όλα τα κολλημένα πανώ που είχαν κολληθεί στην είσοδο με συν-θήματα "όχι στις αυθαιρεσίες της πρυτανείας" "να καταργηθεί ο γ. 815".

Τό όλο φασιστικό κλίμα που θέλει να περά-σει ο Αθανασάτος στη Γεωπονική, και οι ένε-ργειές που κάνει, δείχνουν ότι είναι ένας ά-κόμα μοχλός του κρατικού μηχανισμού καταστο-λής, που προωθεί η κυβέρνηση της ΝΔ, εύθυ-γραμισμένος με τό γ. 815. Καλούμε όλους τούς φοιτητές να κινητοποι-ηθούν για να δώσουμε ένα γερό χτύπημα στόφα-σίτσα πρύτανη, και να προωθήσουμε ΑΠΟΧΗ ΔΙΑ-ΡΚΕΙΑΣ

ΑΠΕΣ, ΠΠΕΠ, ΑΑΣΠΕ, ΠΒΑΣ και άνεξά-ρτητοι φοιτητές.

ΟΜΑΔΑ Α' ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ

Μέ τη συγκρότηση της ΠΑΡΕΑΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ φέτος το πρώτο πρόβλημα που έμπαινε για να αντιμετωπιστεί ήταν οι έξοδα σεις. Μέσα στη κατάσταση άβεβαιότητας που υπάρχει η κατάσταση στο Α' οικονομικό είναι πολύ δευμένη αφού το 80 ο/ο των φοιτητών χρωστάει πάνω από 2 μαθήματα, ενώ το 5 ο/ο, έχει εξασφαλίσει το έτος. Οι φοιτητές διαβάζανε, και περίπωση δυναμικής αντίδρασης τους μέσα στις εξετάσεις από κλειδωτά (π.χ. άποχή από τη Β' περίοδο).

Μέ βάση αυτά τα δεδομένα έμεις καταλήξαμε στο ότι η κύρια μάχη για την κατοχύρωση της Γ' περιόδου και των μεταφορών θα δινότανε μετά την Β' περίοδο. 'Η επιτυχία αυτής της μάχης θα κρινότανε στο κατά πόσο θα μπορούσαμε να έμποδίσουμε τη λειτουργία του Πανεπιστημίου κάτω από τις συγκεκριμένες συνθήκες. Στάπλασια αυτά και μέχρι το τέλος των εξετάσεων θα έπρεπε να δημιουργηθεί η διάθεση στους

Καλέ μας Πρωτοετή,

Και νά που πάλι ξαναγίναμε οι μεγάλοι, εμείς, που θα σου δείξουμε την ύπουλη συμπεριφορά της φρυγανιάς, των καθηγητών, των κλητήρων, τα μαύρα σκοτάδια της σχολής, το σκουληκροκρατούμενο φαγητό του εστιαδρίου, τη λούμπα της 'αίδεας... εείς, που τόχουμε δει όλα, και σύ, ρομαντικές, δεν έχεις δει ακόμα εμείς, που τόσες φορές έχουμε συμμετάσχει σε συνελεύσεις Γ.Χ.Υ. Ε. ΨΗΦΙΣΕΙ. και γενικά έχουμε εκπληρώσει τα δημοκρατικά μας καθήκοντα απέναντι στα προβλήματα: Γ.Χ.Υ. Ε. ΚΑΤΕΣΤΙΜΟΤΗΤΕΣ και ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ. λοιπόν, σας πληροφορούμε ότι αυτά και κείνα είναι τα προβλήματα ΣΑΣ. Ίδιαστε οι παντογνώστες. Ίπανα-πανυείτε σε μας εμείς, οι παρατάξεις, έέρουμε τα πάντα. Ασε δέ τον σούπερ συνδικαλιστή μας, τον Ιραματέα μας, ε. Αυτόν δέν τον πιάνει κανένας. Αυτός τά ξέρει ΟΛΑ. κοίτα λοιπόν, παλιοπροβοκάτορα, μήν αμφισβητήσεις αυτά που λέει, μή κινηθείς μόνος, μή κριτικάρεις μόνος σου, μή βρείς τά προβλήματά σου. εά πέσει το κύρος του και μετά τί θά κάνουμε χωρίς σούπερμαν; Τί θά κάνουμε χωρίς εξέρ και χωρίς ακροατήριο;]

ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΜΑΣ ΨΗΦΙΣΕΙΣ!

Τέως Δημοκράτες,
Νύν προβοκατόρική ομάδα
φοιτητών ΛΣΟΕΕ

φοιτητές να διορθωθούν απέναντι στη πολιτική του Δ.Σ. και των παρατάξεων και να προχωρήσουν σε μία δυναμική αντιμετώπιση του ν. 815.

Αυτό έμελλε βλέπαμε ότι μπορούσε να γίνει μόνο μέσα από φασαρίες και αναταραχή μέσα στη σχολή που να θυμίζει, στους φοιτητές που γράφανε έξετάσεις ότι υπάρχει αυτός ο 815, που να τους θυμίζει επίσης ότι υπάρχουν ακόμη οι φασίστες καθηγητές και τα τσιράκια τους μέσα στη σχολή (Παυλόπουλος κλπ.) και πούνά δίνει έλσης ένα γενικότερο προβληματισμό για το θέμα των εξετάσεων, (λεράρηση, έπιλογή, πέραςμα της ιδεολογίας της άρχουσας τάξης) και παραέρα μέσα από την αντίσταση, των φοιτητών σε οποιαδήποτε αθαιρεσία καθηγητών και βοηθών μέσα στη διάρκεια των έξετάσεων.

Όλα αυτά έχουν αρχίσει ήδη να πραγματοποιούνται παρ' όλα τα προβλήματα που δημιουργούνται, τόσο από την αντικειμενική κατάσταση της σχολής (παντοδυναμία ΠΕΚ-ΠΑΣΠ, διάβασμα φοιτητών κλπ.), όσο και από την έλλειψη φαντασίας που χαρακτηρίζει τον χώρο των ανεξάρτητων ομάδων της Νομικής (και της δικής μας). Από τα γεγονότα που έχουν γίνει μέχρι σήμερα αξίζει λίγο να σταθούμε στη συγκέντρωση έτους Α' οικονομικού. Τα δύο χαρακτηριστικά της συγκέντρωσης ήταν :

1. Ότι για πρώτη φορά οι ομάδες ανεξάρτητων στη Νομική είχαν μία ενεργητική παρέμβαση σ' όλα τα επίπεδα της συγκέντρωσης και κατάφεραν συπειρώνοντας πολλούς φοιτητές να δώσουν ένα άλλο κλίμα.

2. Για πρώτη φορά στο έτος μία σημαντική μερίδα φοιτη-

τών άμφισβήτησε την παντοδυναμία του Δ.Σ. αντιδρώντας δυναμικά στη προσπάθεια διάλυσης της συγκέντρωσης έτους Α' από το Δ.Σ.

Παρά την αποχώρηση των ΠΕΚ ΠΑΣΠ-ΔΑΠ δεν κατάφεραν να διαλύσουν τη συγκέντρωση αφού η πλειοψηφία των φοιτη-

τών έμεινε και η συγκέντρωση συνεχίστηκε βγάζοντας το ακόλουθο ψήφισμα. Το γεγονός αυτό άποκτάει ιδιαίτερη σημασία αν σκεφτούμε την κατάσταση που επικρατεί στα πρώτα έτη (εύπειθεια στα Δ.Σ. και τα όργανα), και το γεγονός ό-τι ήταν η πρώτη συγκέντρωση έτους που γινότανε.

"ΠΑΡΕΑ ΦΟΙΤΗΤΩΝ"

Γραπτες εξετάσεις β' περιόδου Α' έτους
Μαθημα: ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ
Ονοματεπώνυμο: "Παρεα Φοιτητών"
Αθήνα 17/10/79

Ζήτημα 1ον: ....

Ζήτημα 2ον: ....

Ζήτημα 3ον: ....

Η ανάπτυξη των θεμάτων να γίνει σε δημοτική ή καθαρευουσα.

ΖΗΤΗΜΑ 1ον:

- Για μια ακόμα φορά γραφουμε χωρίς να ξερουμε αν θαχουμε γ' περίοδο, τρεις μεταφορες και με τον 815 τοιχοκολλημενο στη γραμματεια.

- Για μια ακόμα φορά γραφουμε εκτεθειμενοι στις αυθαιρεσεις του καθε καθηγητη ή βοηθου που μπορεί να μας περνει τις κολλες, να μας αλλαζει θεσεις, να μας σημειωνει.

- Για μια ακόμα φορά ησυχια, διαβασμα και μακαριοτητα επικρατει στο φοιτητικο χωρο. Οι φοιτητες εχουν εντατικοποιηθει. Μεσα σ' αυτο το κλιμα, οι μονοι που αντιδρουν ειναι οι καημενες οι παραταξεις που, αφού το μενου των περσινων αγωνιστικων κινητοποιησεων (που περιλαμβανε απο καταγγελιες και θετικες λυσεις μεχρι και συγκεντρωσεις αυτοκαταναλωσης στις συνεδριασεις των καθηγητων), πετυχε μεν (SIC) αλλα οχι τοσο ωστε να καταργηθει ο 815, φετος προχωρουν ακομα πιο πολυ. Την Πεμπτη 25 Οκτωβρη θα μας σερβιρουν ΣΟΥΠΑ ΣΤΑ ΠΡΟΠΥΛΑΙΑ.

- Για ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ καπου 90 εως 95% απο μας ΔΕΝ ΕΧΟΥΜΕ ΕΞΕΛΦΑΛΙΣΕΙ ΧΡΟΝΙΑ, αφού χρωσταμε τουλαχιστον ενα μαθημα.

ΖΗΤΗΜΑ 2ον:

- "Αν δεν καταλαβουμε μια και καλη οτι ακομα και αυτοι (οι οχι πολλοι) που θα περασουν φετος τη χρονια, του χρονου θ' αντιμετωπισουν την ιδια κατασταση. Αν δηλαδη δεν καταλαβουμε οτι ο νομος ΜΑΣ ΧΡΥΠΑΒΙ ΟΛΟΥΣ και οτι πρεπει να τον αντιμετωπισουμε ΟΛΟΙ ΕΔΩ ΚΑΙ ΤΩΡΑ ΤΟΤΕ..."

- Αν αμεσως μετα τη β' περιοδο δεν αντιδρασουμε, δηλαδη αν χασουμε κι αλλο χρονο, κι αν δεν ξεκοφουμε οριστικα απο την πολιτικη Δ.Σ., ΕΦΕΕ κλπ., ΕΜΠΟΔΙΖΟΝΤΑΣ ΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΝΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΗΣΕΙ ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΤΙΣ ΤΩΡΙΝΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ, τοτε...

ΖΗΤΗΜΑ 3ον:

- Ειναι καιρος ν' αρχισουμε να αναρωτιομαστε τι ειναι οι εξετασεις, γιατι απο το δημοτικο μεχρι σημερα μας συνοδεουν και τι πετυχανε.

- Ειναι καιρος σημερα να σκεφουμε πως οι εξετασεις καταφερνουν και μας ριχνουν για βδομαδες στο διαβασμα με μια σκεψη: να περασουμε το μαθημα.

- Ε'αλλα λογια πως μας κανουν και ξεχναμε:

Οτι σημερα δινουμε ησυχια-ησυχια Παυλοπουλο, που σημαινει οτι ανεχομαστε να μας εξεταζει, να μας αξιολογει και να μας κοβει καποιος που στην εποχη της χουντας καταρτιζε τα οικονομικα της προγραμματα, εβριζε και καταδινε τους φοιτητες, εκοβε οσους εκαναν αποχη τις μερες του Πολυτεχνειου.

Οτι μεχρι σημερα δεχομαστε σιωπηλα ΝΑ ΜΑΣ ΕΞΕΤΑΖΟΥΝ, ΝΑ ΜΑΣ ΚΡΙΝΟΥΝ, ΝΑ ΜΑΣ ΕΠΙΛΕΓΟΥΝ, δηλαδη ΝΑ ΜΑΣ ΟΡΓΑΝΩΝΟΥΝ ΤΗ ΖΩΗ ΚΑΠΟΙΟΙ ΑΛΛΟΙ, καποιοι που μας ετοιμαζουν γινεαριανα "χρησιμα" και παραγωγινα μελη στο θαυμαστο κοσμο ΤΗΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ, ΤΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ, ΤΗΣ ΙΕΡΑΡΧΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΡΟΤΥΠΩΝ. Και μεις ακολουθουμε σαν τα προβατα πνιγοντας τις διαθεσεις μας, τις επιθυμιες μας, απαλλοτριωνοντας οριστικα τα ονειρα μας.

Η «ομάδα πρωτοβουλίας φοιτητών» στην Αθήνα

φκ και κρατική τρομοκρατία

Ο φοιτητικός χώρος δε φημιζονταν τα τελευταία 5 χρόνια για την εναισθησία του απέναντι σε προβλήματα εκτός απ'τον εκσυγχρονισμό των σπουδών του και την με όσο καλύτερα ανταλλάγματα μεταπήδηση του στο χώρο της παραγωγής. Απομακρυσμένος απ'τους εργατικούς αγώνες του '74-'76 και στη συνέχεια απολαμβάνοντας την σε χρόνο πτώσης του κινήματος δημοκρατική λειτουργία του Πανεπιστημίου εμείνε εχθρικός και ανεπαφός απέναντι στην προληπτική τρομοκρατία και το κυμα δίωξεων που είχε εξαπολύσει το κράτος στη προσπάθεια εκσυγχρονισμού του.

Είναι χαρακτηριστικό πως μόνο όταν η υποθεση Σερίφη μεταβλήθηκε σε κεντρικό πολιτικό γεγονός επαφίε η λυσασμένη αντίσταση των παραταξέων σε προσπαθειές ψηφισμάτων συμπαράστασης, χωρίς να σημαίνει αυτό πως καταλαβαν το πολιτικό νοήμα της υποθέσεως. Αυτό ουτε μπορούσαν ουτε ήθελαν να το κανουν. Ο αστικισμός τις λυτρώσε παρουσιαζόμενες την σαν υποθεση δημοκρατικών δικαιωμάτων του πολίτη και ανθρωπιστικής αλληλεγγύης απεναντί στην αυθαιρεσία της εξουσίας.

Αυτός ήταν ο λόγος που το θέμα τρομοκρατία ήταν πολύς αντιπαράθεση του νεου κινήματος (που εκφραζόνταν απ' τις ομάδες φοιτητών) και των παρατάξεων και κυρία τ' ε ΚΝΕ. Γι' ατι ανάμεσα στις πολιτικές ιδεολογικές αποψεις του χωρου που χτυπιόνταν με θυματο Σερiff και σ' αυτές του νεου κινήματος, υπήρχε μια σύγγενεια: η παλη εναντία στην εξουσία των αφεντικών, η βιαία αντιπαράθεση με τους μηχανισμούς αφομοίωσης και καταστολης του κρατους, που στηθηκαν κατω απ' τις ευλογίες της αντιπολίτευσης.

Όπως συσώπη το αστικό και
ρεφορμιστικό σκυλολοῦ ταχτη-
κε εναντία στο Σερίφη απ' την
αρχή, φαχνοντας ένα θυμα που
θα του επέτρεπε να διάλυσ-
τις δυνάμεις που αρνιούνται
το κοινοβουλευτικό παιχνίδι
και την εθνική ενότητα (προθ-
ποθεση για τον αστικό εκσυγ-
χρονισμό), έτσι και οι "ομάδες
φοιτητών" χτυπήθηκαν λυσασμα-
να, κατασυσκοφαντήθηκαν και γα

φιεδωθηκαν ακομα, απ' τους φο-
ρεις της "αριστερας" στο Πα-
νεπιστημιο. Η παλη για υπαρξη
ηταν δεμενη σε κεντρικο πολι-
τικο επιπεδο με την υποθεση
Σεριφη. Μεσα απ' αυτη εκφραστη
κε η αντιθεση στο πανυγηρι-
ο του Πολυτεχνειου το 78, ηνικη
ηταν ταυτοχρονα και νικη των
νεων αντιληψεων στο Πανεπι-
στημιο απεναντι στους ρεφορ-
μιστες που προβαλοντας το δι-
κο τους Σεριφη, στους μαζι-
κους χωρους χτυπαγαν τους
προβοκατορες αναρχοαριστερι-
στες.

Απ' τη γέννηση του λοιπόν το νεο κίνημα και η αντιστάση στην κρατική τρομοκρατία ήταν αλληλενδεδειγμένα. Αυτό ξεκαθαρίζει ακόμα περισσότερο με τις δίκες του Σπορτίγκ και

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

**ΝΑ ΑΝΤΙΣΤΑΘΟΥΜΕ
ΣΤΗΝ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑ**

**Όλοι στα Προπυλαία Τρίτη
10 Ιουλίου 7.30 το απόγευμα**

5 ἔχον· μετὰ τῆς μεταβολῆς αὐτῆς
 "Βάλλει τὴν 'ἐπισκοπήν' καὶ τὴν 'ἐκ-
 κλησίαν' ὁλοσχερῶς καὶ ἀποκαταστήσῃ", ὡς-
 τὸν σὺν τῆς πάλαις κατὰ τὴν ἀποστολήν,
 ὁμοίως· ὁλοσχερῶς καὶ ἀποκαταστήσῃ τὰς ἐκ-
 κλησίας τῆς καὶ τοῦ ἐκείνου. τῆς. ἡ ἀποστο-
 λὴν εἶναι τὴν ἀρχὴν τοῦ νέου τελευτῶντος
 καὶ εἶναι τὴν τῶν προπορευόντων ἐκεί-
 νων ἐκκλησίαν σὺν αὐτῇ καὶ τῇ νεολοίᾳ. ἡ
 ἀρχὴ τοῦ "ἐκκλησίας τῆς νεοκαινῆς
 ἐκκλησίας", ἔκκει ἀποκτείνῃ ἀποκαταστήσῃ
 ἐκκλησίαν (ἀποκτείνῃς ἀποκαταστήσῃς, ἀποκτείνῃς,
 ἀπ. ἀποκτείνῃς καὶ ἀποκαταστήσῃς καὶ ἀπὸ τῶν
 προπορευόντων νεοκαινῶν ("ἀπὸ τῶν προπορευόντων",
 (ὁλοσχερῶς), ὡς τὸν ἐκκλῆστον ἀπὸ πάλαι καὶ

αδελφότητα συλλήψεως.
«Μετὸς προσηλυτῶν ἤλω καὶ πρὸ καθ' ὅ
ποινητικῶν ἐκείνων καὶ πολιτι-
κῶς ἄλλως. Ὅτι περὶς ἀρετῆς ἡ ἀμο-
φορικὴ τῆς πολιτικῆς, ἀντιφραζέ-
σθαι βόλυνται ἀπὸς τὴς φυλῆς
καὶ γὰρ στυφνότης ἢ τραυματικὴ βί-
ασις γὰρ οὐ χυτῆται ἡδὲ ἀνθρωπινὴ φ-
νὴ τοῦ λαοῦ καὶ τῆς νεολαίας, γὰρ οὐ
πυκνὰ εἰς φωνὴν καὶ ἀντιπαρατάται καὶ
ἀμοφορικὴ τὴν ἑλπίαν ἀντίστασιν τοῦ ὅ-
λου»

Η ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ ΕΣΤΙΝ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ
ΚΑΤΑΛΙΚΗΝ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΤΗΣ, ΜΗΝΑΙ ΤΡΟΜΟΝ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΑ ΛΑΟΥ.
ΑΙΤΟ ΚΑΘ' ΕΞΕΛ. ΟΥΚΕΙ ΠΑΡΕΙ. ΤΑΡΑ ΕΙΛΗ.
ΚΑΘ' ΕΣΤΑΙ ΟΙ ΕΙΛΗΟΙ ΣΥΝΤΗΡΕΤΕ ΔΙΑΚΕΤΟΜΕΝΑ

Γ'αυτά τά κλίσιμα παλιότερα καί τώρα
έχουν γίνει, μιά σειρά επισημάνες καί προ-
νομηματικές δίκες.

Στις 2 Ιουνίου τὸ «Ναυτείο μεταβιβάσθηκαν μετὰ τὴν λειτουργίαν» «ἐκτελεστικὴ καὶ εὐχαρὶς (ἐκτελεστικὴς)» ὁ Μανδύλι, Βερνάνδου, Γεωργίου, καὶ συλλεγόμενοι μετὰ ἀπὸ ἐκδόσεων συμπληρώσαντες ὁ ἄλλος κρητομένους, καὶ εἶχε γίνει στὸ ἐκτελεστικό. Ὁ κρητομένης μετὰ ἀπὸ ἐκδόσεων συμπληρώσαντες ὁ ἄλλος κρητομένους, καὶ εἶχε γίνει στὸ ἐκτελεστικό. Ὁ κρητομένης μετὰ ἀπὸ ἐκδόσεων συμπληρώσαντες ὁ ἄλλος κρητομένους, καὶ εἶχε γίνει στὸ ἐκτελεστικό.

Στις 11 το βήμα διαδίδονται στην αίθουσα 5 θρυνηστές φοιτητές από την απέναντη, με την κατηγορία του "αποφασιστικού ραδιοφωνικού σταθμού", στην οδία γιατί διατίσθηκαν στην κυβερνητική κυριαρχία διαμαρτυρίες από Γερμανία, στις 10 "Υπόδειξη στις 7.30 το απόγευμα

Χαίνομε κάθε άνθρωπο και κάθε μαζιά
 πορεία που θέλει να περ' φεγγαρός σ' αυτή
 την κατάσταση να συμμετέχει στην ευδη-
 λωση διαμαρτυρίας και να δικαιτονοεί

-ΝΑ ΑΠΕΥΘΕΩΣΤΗ ΟΙ ΣΥΛΛΟΓΙΣΜΟΙ ΑΓΩΝΙ
 ΕΥΡΕ ΗΘΑΙΡΙΚΗ ΕΡΓΑΤΟΚΟΙΝΩΝΙΑ.

-ΝΑ ΣΤΑΜΑΤΗΣΟΥΝ ΟΙ ΕΡΓΟΚΑΤΙΕΚΕ

АТХХ.
6 'Іодан 1979
ОМАН ИПОПОСТАЛІАІ БОИТІСІН

Όλοι στα Προκλήματα
Τρίτη 10 Ιουλίου Ξεθ το απογευμα

της πρωτομαγιάς, με το μακε-
λειο της Αγίας Βαρβάρας. Γι-
αυτο και το συνθήμα "Λευτε-
ρια στους πολιτικούς κρατου-
μενους" κυριαρχούσε σε μια πο-
ρεία φοιτητών για τον 815, μα-
ζί με τα "η Αγία Βαρβάρα μας
δείχνει το δρόμο του αγώνα"

και " κατω η παιδεια των α-
φεντικων ". (17 Μαη)

Η ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΟΠΦ

Στο τέλος της χρονιάς και στο διμήνο Ιούνη-Ιουλή πε-
φτουν συνολικά 6 δίκες. Μερω-
τοβουλία από μερους των ομα-
δων γίνεται συγκέντρωση στην
Νομική όπου μετεχουν απ' τους
Μ-Α έως τους αναρχικούς. Μετα-
την αποτυχία του να βρουν ο-
λοι αυτοι κοινό σχημα δράσης
μαζευονται οι φοιτητες για να
δουν τι μπορούν να κανουν στο
Πανεπιστήμιο.

Συγκροτείται η ΟΠΦ.Σ'αυτο
το διαστήμα κυκλοφλρουν 40.
000 περιπου προκυρηξεις 6000
αφισες,εφημεριδες τοιχου,μα-
ξιενονται υπογραφες συμπαρα-
στασης.Γινονται μια συγκεν-
τρωση συζητηση στη Νομικηκαι
δυο στα προπαια ,τη μερα
της δικης του Σπορτιγκ και
τη 10 Ιουλη.

Η εσωτερική ζωή της ομάδας είναι αντίθετη με την εξωτερική παρουσία του έργου της. Απ' την αρχή έγινε μάχη ανάμεσα σε δύο αντιλήψεις. Αύτη των ομάδων που χαρακτηριζε την τρομοκρατία κρατική και των παρατάξεων που την ήθελαν καραμανλική, κυβερνητική, νέα, κλπ. Ο συμβιβασμός στην "ορφανή" τρομοκρατία ήταν η αρχή για μια συμφωνία αρχών πάνω σε δοσμένες θέσεις, η απαλειψη μηχανικής των διαφωνιών, την πολύ πρακτική δουλειά και τον μηδαμινό εσωτερικό διάλογο. Αποτέλεσμα ήταν η κυριαρχία των παρατάξεων, η σταδιακή αποχώρηση ατόμων από τις ομάδες, η μεταβολή της ομάδας σε "διανοηλαϊκό" της ακρας αριστερας του Πανεπιστημίου. Πλέον τα κείμενα συζητιόνταν απ' τους ειδικούς ενώ η αψιλοκόλληση, το μοίρασμα, τα τραπέζακια απ' τη μαζα των μελών.

Η ιδεολογική παλη φαίνεται καθαρά στις δυο προκηρξεις. Στη δευτερη επιστρατευεται η γνωστη φορμουλα, η κυβερνηση εναντια στο λαο-νεο-λαιο που αντιστεκεται, και γινεται πληροφορηση για τις δικες.

Αντιθέτα στη πρώτη προκυ-
ρξη γίνεται προσπάθεια για
μια ανάλυση. Αυτή η προσπάθεια
α να βρεθούν τα νέα χαρακτη-
ριστικά του κινήματος που ήδη
διαγράφεται κοπήκε γιατί πο-
μάδα θα διαλυονταν αυτομάτα.
Στο βαθμό που τα γεγονότα πι-
εζαν και δεν υπήρχε δυνατό-
τητα άμεσης επέμβασης και α-
ντιπαραθέσης, το κύριο ήταν η

πληροφόρηση για την υπαρκτή πολιτικών κρατουμένων καιμια πίεση για μείωση των ποινών. Σ' αυτό συμφωνούσαν όλοι.

η ουσιαστική διάλυση της οπφ

Οι αντιθέσεις που όμως καλυπτόνταν απ' το γενικό κλίμα οξυνήθηκαν μετά την καταπατηση του πανεπιστημιακού ασυλίου στα γεγονότα της 9ης Αυγούστου. Το ν' αντισταθούμεστη τρομοκρατία φάνηκε πως το ενοεί ο καθενάς σε σχέση με συγκεκριμένα και άμεσα γεγονότα που χρειάζεται άμεση παρέμβαση.

Η στάση που κρατήσαν διάφορες δυνάμεις και άτομα σε μία σειρά από γεγονότα έδειξε τα όρια αυτού του σχηματός.

Το βράδυ των γεγονότωνστη Νομική ΠΠΣΠ και ΑΑΣΠΕ καλύπτομενοι πίσω απ' την ΕΦΕΕκαι και βαζοντας το ΠαΣοΚ μπροστά όταν οι ερωτήσεις απευθύνονταν κατ' ευθεία σ' αυτούς επεμεναν να εκενωθεί η σχολή μη βλέποντας δυνατότητα απάντησης στη κρατική τρομοκρατία απ' τον κόσμο που είχε καταφύγει στη σχολή. Αντιθέτα ομάδες και ΡΦ(Β' Παν.) έπεμναν να περιμενουμε το πρώτο και να ξανασυζητήσουμε. Παραλήλα οργανωνόνταν και ένα σύστημα μικροφωνικής εγκατάστασης για να ερθουμε σ' επαφή με τον έξω κόσμο. Αυτή η δυναμική εσωτερική πορεία ήταν που ταραξε τη νομιμότητα των παραταξέων.

Ακολουθήσαν λοιπόν τη ΚΝΕ στη διαδικασία εφησυχασμού των πνευμάτων, των διαβημάτων και πρεσ-κοφερανς που καμία ουσιαστική βοήθεια δεν έδωσε σ' αυτούς που δικάζονταν και που κανει το θέμα του ασυλίου μακρυνό για τους άμεσα θιγόμενους. Και ενώ συναποφασίζαν με την ΚΝΕ και ΠΑΣΠ για συγκέντρωση στα Προπυλαία, έβλεπαν και την ομάδα σαν το χώρο για να ασχοληθούν με τους πολιτικούς κρατουμένους και να έχουν μαζικότητα του αντιπολιτευόμενου μπλοκ στη συγκέντρωση. Η ταμπέλα είχε τη δυνατότητα να συσπειρώσει όπως φάνηκε στη συγκέντρωση συζήτηση της νομικής πολλούς φοιτητές. Μ' ένα σπαρτό δυο τρυγονία δηλαδή. Απ' τη μία η νομιμότητα και ο διαχωρισμός από τους εξτρεμιστές, από την άλλη η ανάγκη για μια μαζική αντιπολιτευση και έλεγχο του πραγματικά αντιπολιτευόμενου ρευματος.

Σ' αυτή τη περίπτωση εστω κι αν είχε περάσει καιρός, οι ομάδες φοιτητών εβάζαν το θέμα να προπαγανδιστεί μια πορεία που αν επέτρεπαν οι συνθήκες να γίνει. Οι άλλοι το απεκλείαν επικαλούμενοι κάποιες αντικειμενικές δυνατότητες, μεταθετοντας το πρόβλημα έξω απ' αυτούς, ενώ οι ομάδες κι ένα κομμάτι του Ρήγα, εβάζαν το πρόβλημα της ενεργοποίησης του συλλογικού υποκειμένου, που θα αναλαμβάνετο ρόλο να δημιουργήσει τις συνθήκες, ξεκινώντας από μια προπαγανδιστική θεσέων, που θα βαζε το πρόβλημα στη προσπάθεια "να προετοιμάσουμε τα πνεύματα" και "να αλλάξουμε τις ιδέες" όπως ακουστήκε.

Μετά απ' αυτή τη τελευταία συγκέντρωση φαίνεται πως κανείς προς το παρόν δεν θέλει την επαναλειτουργία της επιτροπής προτού ξεκαθαρίσει το πως τη βλέπει, και επειδή οι αντιθέσεις δύσκολα θα λυθούν.

μερικά συμπεράσματα

Η Ομάδα Πρωτοβουλίας Φοιτητών είναι δυο πράγματα: α) η συνείδηση μιας μειοψηφίας των φοιτητών πως η τρομοκρατία πλέον στρέφεται στη νεολαία και απειλεί άμεσα αυτούς που στο πανεπιστήμιο αμφισβητούν τα σχεδιασμένα.

β) η απάρχη της ενεργής συνδεδης του φοιτητικού χώρου με το αναπτυσσόμενο λαϊκό και νεολαϊστικό κίνημα. Είναι το αποτέλεσμα της συμμε-

τοχής ατόμων σε εξωπανεπιστημιακές συγκρούσεις και της οξυνόμενης κρίσης του Πανεπιστημίου σε θέσμου. Η ανταποκρίση του κόσμου στις εκδηλώσεις της πρωτοβουλίας δείχνουν πως η τάση αυτή διογκώνεται στο πανεπιστήμιο και σίγουρα θα είναι το κυρίο ρεύμα στο μέλλον. Η διαδικασία πλέον δεν θα περιορίζεται σε ψηφίσματα συμπαράστασης από καποιό Δ.Σ., αλλά από την ενεργό παρουσία των φοιτητών εκεί που θα δίνεται συγκρούση και αντιστροφή.

Η πρόσφατη συνδεδση (ιδεολογική και πολιτική) ανάμεσα στις ομάδες και στα γεγονότα της Αγίας Βαρβάρας, Σπορτίγκ Πρωτομαγίας αλλά και της Πατρας έμεσα, επέτρεψαν να μεταφερθεί στις αρχές ένα κλίμα συμμετοχής σε πρώτο προσώπο, μια αντίληψη αντίστασης στο κράτος. Η χαμηλή όμως στάση του φοιτητικού χώρου και η στάση των ομάδων "όλα ή τίποτα" επέτρεψαν στις Μ-Α οργανώσεις να υπερισχύσουν.

Η Ομάδα πρωτοβουλίας φοιτητών οντας ένα δημιουργημα που καθοριζόταν αντικειμενικά από τις συνθήκες που υπάρχουν στο Πανεπιστήμιο (διαβασμα, ατομικοποίηση, ελλείψη διαθεσης συλλογικής αντίθεσης, απογοήτευσης και αποδοχής των κινήτρων που του παρέχει η αστική εκπαίδευση) όσο και απ' τις υποκειμενικές (ιδεολογικό-πολιτική στενότητα των παραταξέων και αδιαμόρφωτης φυσιογνωμίας του χώρου των ομάδων). Η παρέμβαση της σε κεντρικό επίπεδο δεν μπορούσε να συνεχιστεί για τι η φύση των αντιθέσεων που υπήρχαν, δεν επέτρεπε την ανατροπή των παραπάνω συνθηκών.

Η μέχρι τώρα εμπειρία δείχνει πως ο συντονισμός σε κεντρικό επίπεδο είναι εφικτός σε συγκεκριμένα γεγονότα. Όσο αυτά θαχουν να κανουν με την ανάπτυξη αγώνων στο πανεπιστήμιο, τόσο πιο ξεκαθαρός και άμεσα δημοκρατικός θαναι αυτός. Δεν είναι τυχαίο που ήδη πολιτικές δυνάμεις αυτοδιαλύονται σε πλατύτερα σχήματα, σε ομάδες στο πανεπιστήμιο. Η ενότητα του χώρου μπορεί και πρέπει να επιτευχτεί σ' ένα τετοίο μικροεπίπεδο, αν θέλουμε να ξεκοφουμε με τα παλιά σχήματα και να δημιουργήσουμε ένα επαναστατικό κίνημα μέσα απ' τις αντιθέσεις του χώρου του και όχι δια-νεολαϊστικό ακροαριστέρων που θα βγαίνει η γραμμή του σε καποία γραφεία.

5 χρόνια από την μεταπολίτευση

Νά λευτερωθούν οι φυλακισμένοι αγωνιστές.

Όχι στις τρομοκρατικές δίκες.

Ν' αντισταθούμε στη τρομοκρατία.

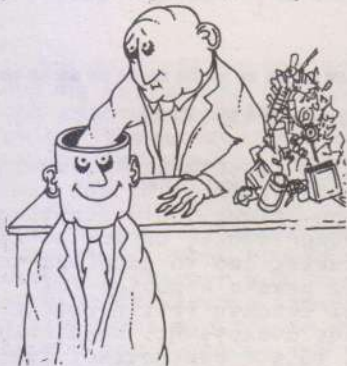

**ΟΛΟΙ ΣΤΑ ΠΡΟΠΥΛΑΙΑ
ΤΡΙΤΗ 10 ΙΟΥΛΗ ώρα 7:30 μμ
ΣΤΗ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ
ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑΣ ΠΟΥ
ΔΙΟΡΓΑΝΩΝΕΙ Η "ΟΜΑΔΑ
ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ
ΦΟΙΤΗΤΩΝ"**

Ο διπλος ρολος του φοιτητικού κινήματος

Πώς τό φοιτητικό κίνημα ά πό τήν ψήφιση τοῦ 815 καί με τά ἔχει μπεῖ σέ μιά μεταβατική περίοδο, τό παραδέχονται σχεδόν ὅλοι. Στήν περσινή περίοδο συνέβηκαν γιά πρώτη φορά μετά ἀπό χρόνια, γεγονότα πού τάραξαν τήν ὁμαλή ροή τῆς καθημερινῆς ζωῆς τῶν Ἑλληνικῶν ΑΒΕ χωρὶς ὅμως καμιά οὐσιαστική ἀλλαγῇ. Ἡ ροή δέν μεταστράφηκε, μόνο ταραχτήκε. Ἡ κρίση τῆς μετάβασης ἐκφράστηκε περισσότερο μέ ἀρρυθμία καί ἀποσύνθεση καί πολύ λιγώτερο μέ ἐκρήξεις καί ἀλλαγές. Ὁπωσδήποτε ἔλειπε καί ὁ καταλύτης πού θά προξενόυσε τήν χημική ἀντίδραση τῆς ἐπαναστατικοποίησης τοῦ πανεπιστήμιου : ἡ πρωτοπορεία. Φυσικά δέν ἐννοοῦμε πρωτοπορεῖ

α αὐτοὺς πού ἔχουν διάθεση νά κάνουν κάτι γιατί εἶναι νέοι καί βράζει τό αἷμα τους. Ἐκτός ἀπό αὐτά τὰ προσόντα, πρέπει νάχουν καί μερικά ἄλλα, γιά νά εἶναι ἀκριβῶς πρωτοπορεία : σχετικά ἐνισχυμένη τήληψη γιά τό τί περίπου ἐπιδιώκουν καί πῶς μποροῦν νά τό πετύχουν, καθώς καί κάποιο στοιχειῶδες ὀργανωτικό δέσιμο μεταξύ τους. Ἄν αὐτά ὑπάρχουν σέ ἕνα ἀριθμὸ φοιτητῶν, τότε μποροῦν νά ἐπέμβουν στό φοιτητικό κίνημα βοηθώντας το νά ἀποδεσμεύσει τίς δυνάμεις πού αὐτό τό κίνημα ἔχει σήμερα κλεισμένες μέσα του, καί νά πάρουν ἐπάξια τό τίτλο τῆς πρωτοπορείας.

Φυσικά, τό ἀναγνωστικὸ κοινό ὅλων τῶν ἀριστερῶν καί προοδευτικῶν ἐντύπων θά ἔχει μπουχτίσει, ἀπό τὸν βομβαρδισμό ἐκτιμήσεων, ἀπολογισμῶν, καί προγραμμάτων ἐν ὄψει τῆς νέας ἀγωνιστικῆς σαιζὸν τοῦ

φοιτητικοῦ κινήματος. Ὅμως ἡ πειρὴ ἡ κατάσταση εἶναι ἀκόμη πολύ χαλαρή καί χρειάζεται προσοχή, τό νά πρωτοτυπῶς ἀποφεύγοντας νά κάνουν καί σύ τήν δικιά σου ἐκτίμηση, σημαίνει πῶς ἀφήνεις τήν πρωτοβουλία στοὺς πολυλογάδες. Ὅμως ἡ περσινή πείρα ἀπέδειξε πῶς τό πρόβλημα δέν εἶναι ἀκριβῶς τὰ πολλὰ λόγια ἀλλὰ κυρίως ἡ λιγιστὴ σκέψη. Γι' αὐτό θά προσπαθήσουμε νά ποῦμε μέ λίγα λόγια στήν βάση ποιῶν στόχων μπορεῖ νά συγκροτηθεῖ ἕνα πραγματικὸ πρωτόκορο κομμάτι καί νά συμβάλει στήν γέννηση τοῦ "νέου" φοιτητικοῦ κινήματος. Ἐτσι τουλάχιστον καί ὅποιον δέν πείσουμε τελικά δέν θά τὸν κουράσει τό πολύ διάβασμα.

1ος στόχος :

Στήν μακρὰ προεκλογικὴ περίοδο πού ἐπὶσημα ἡ ἀνεπίσημα ὅπως φαίνεται θά κρατήσῃ ὁλοκληρὸ τὸν χειμῶνα καί ἴσως καί περισσότερο, τό φοιτητικό κίνημα μπορεῖ καί πρέπει νά ἀποτελέσει τήν εὐχάριστη γιά μᾶς, δυσάρεστη ὅμως γιά τοὺς ἀστούς παραφωνία.

Βγαίνοντας ἔξω ἀπὸ τό πανεπιστήμιο καί διεκδικώντας, τὰ αἰτήματά του σὲ δρόμο μέ δυναμικὸ τρόπο, ἔχει τήν δυνατότητα νά ἀλλοιώσει τό πολιτικὸ κλίμα μέ ἅμεσα πρακτικὰ ἀποτελέσματα γιά τοὺς κοινωνικοὺς ἀγῶνες. Ἐκεῖ πού τὴν διάθεση τῶν μαζῶν θά προσπαθεῖ νά τήν ἐκφράσει τό ΠΑΣΟΚ λέγοντας "κακοὶ ὁ Καραμανλῆς καί ἡ δεξιά ἀλλὰ θά τοὺς σχίσουμε στίς ἐκλογές, μὴ βιάζεστε" ἢ "ναί μὲν ἡ ἐθνικὴ μειοδοσία πρὸς τήν Δύση ὑπάρχει ἀλλὰ τώρα μειοδοτώντας καί πρὸς ἀνατολὰς θά ρεφάρουμε", τό φοιτητικὸ κίνημα ἔχει τήν δυνατότητα νά δείξει μιά διαφορετικὴ προοπτική. Ἐτσι ἀφ' ἑνὸς μὲν μὴ ἀφήνοντας τοὺς ἀστούς μέ τήν πολιτικὴ κρίση νά πέσουν στὰ μαλακά, καί ἀφ' ἑτέρου πολλαπλασιάζοντας τίς ἐστῆες ἀναταραχῆς καί μεταφέροντας τήν μιά ἀπ' αὐτὲς σὲ κεντρικὸ προσκήνιο τῆς ἐπικαιρότητας, ὑποβοηθεῖ καί τὰ ἄλλα κοινωνικὰ κινήματα ἐκδηλωθῶν μέ τήν μεγαλύτερη δυνατὴ ἔνταση, ὅπου καί τό ἐπιδιωκόμενον. Αὐτὸς λοιπὸν εἶ

ναι ὁ ἕνας στόχος, πού γιά νά ἐπιτευχθεῖ φυσικά χρειάζεται καί κάποια μέσα. Ὅμως τὰ μέσα βρίσκονται μέσα στό δεύτερο στόχο καί αὐτό γιατί ξεκινήσαμε ἀνάποδα. Τό φοιτητικὸ κίνημα γιά νά περάσει τίς πύλες τοῦ πανεπιστημίου καί νά βγεῖ στό πεζοδρόμιο, πρέπει πρῶτα νά πατήσῃ στὰ πόδια του μέσα σὲ ἴδιο τό πανεπιστήμιο.

2ος στόχος :

Ἡ ἀνατροπὴ τῆς κυρίαρχης ἰδεολογίας μέ ὅποιο τρόπο καί ἀπὸ ὅποιον φορέα κι' ἂν ἐκφράζεται, στό ἐσωτερικὸ τοῦ πανεπιστημίου, πράγμα πού ἔδειξε καί ἡ περσινὴ πείρα πῶς εἶναι δυνατό καί ἐπιτεύξιμο. Μιά ἀνατροπὴ πού μπορεῖ νά γίνῃ ὄχι μέ τήν ἀπλή ἄρνηση παθητικὰ, τῆς παλιᾶς ἰδεολογίας - γιατί ἔτσι ἀναπαράγεται μέ ἄλλη μορφή - ἀλλὰ μέ τήν ἀνάπτυξη νέων πρακτικῶν καί ἀντιλήψεων πού τὰ σπέρματά τους ἤδη ὑπάρχουν. Ἐτσι ἡ κριτικὴ τῆς ἀστικῆς ἐκπαίδευσης, ἡ συνειδητοποίηση τοῦ ρόλου πού παίζει τό πανεπιστήμιο στήν κοινωνία, τό χτύπημα τῆς καθηγητικῆς αὐθεντίας, καί ἡ ἀπόρριψη τοῦ φοιτητικοῦ "κοινοβουλευτισμοῦ", εἶναι πιά πράγματα πού δέν ἀποτελοῦν δράματα ξενοφερτῶν ἀριστεριστῶν, ἀλλὰ κεντρικὲς τάσεις τοῦ φοιτητικοῦ κινήματος (βλ. εἴσοδος στήν πρυτανεῖα πέρυσι, κατάληψη τῆς ἔδρας ζωοτεχνίας φέτος στήν Θεσσαλονίκη κλπ.). Τό σημερινὸ ἐδῶ, ἐκτός ἀπὸ τήν καθὰν τό σημασία πού μπορεῖ νάχει γιά τό κίνημα αὐτὴ ἡ ἰδεολογικὴ ἀνατροπὴ, εἶναι πῶς θά ἀποτελέσει κέντρο καί πηγὴ γιά παρόμοιες ἰδεολογικὲς ἀνατροπὲς καί σέ ἄλλα κοινωνικὰ κινήματα. Ὅχι πῶς θά φύγουν οἱ φοιτητὲς ἀπὸ τὰ πανεπιστήμια καί θά πάνε στὰ ἐργοστάσια νά ξεσηκώσουν τοὺς

εργάτες για την επανάσταση, (άλλωστε μόνο και να τό σκεφτούν αρχίζει και πονάει η μέση τους). Αλλά θα δημιουργηθεί ένα ιδεολογικό έγκολαπτήριο; Ένα έφαλτήριο αντικαπιταλιστικών αγώνων που οι εμπειρίες του και οι ιδέες του θα παίξουν σημαντικό ρόλο για την δημιουργία παρόμοιων κέντρων. Αυτός είναι ο δεύτερος στόχος. Και σ' αυτόν χρειάζονται τα μέσα που είναι και τα βάση: η έπαφή με την αντικειμενική πραγματικότητα και το πέρασμα της φαντασίας στην εξουσία μέσω αυτής και όχι μέσω του έαυτού της. Πράγμα που σημαίνει πως δεν πρέπει να ξεχνάμε πως ο φοιτητής, εκτός από άνθρωπος, είναι και φοιτητής. Πως η πράξη από μόνη της έχει σημαντικά αποτελέσματα, κυρίως σε βάρος αυτών που την κάνουν, και για αυτό είναι προτιμότερο να συνδυάζεται και με λίγη σκέψη. Πως, ναί μόνον η επανάστασή τους και τα Γράμματα, τουλάχιστον για την Ελλάδα περ

νάει και μέσα από το γιαού - ρτι, αλλά πρέπει να ξέρουμε, που, πότε και σε ποιόν το πετάμε. Οδηγίες που αν τις τηρήσουμε θα μας οδηγήσουν σε λαμποές νίκες.

Αυτοί είναι λοιπόν οι δυο ρόλοι για το φοιτητικό κίνημα την χρονιά ή στις χρονιές που μας έπονται :

Ιον : Πολιτική αίχμη, όχι ενάντια στο κράτος της Δεξιάς, αλλά ενάντια στο άστικό κράτος.

2ον : 'Ιδεολογικό κέντρο για την πρώτη φάση του έπαναστατικού, αντικαπιταλιστικού αγώνα.

Δυο ρόλοι που επιδιώκουν, τρία αποτελέσματα μεγάλης σημασίας. Να βαθύνουν την πολιτική κρίση του ελληνικού καπιταλισμού, έμποδίζοντας την πολιτική εξαπάτηση των μαζών μέσω του κοινοβουλευτικού παιχνιδιού. Να βαθύνουν την κοι

νωνική κρίση του ελληνικού καπιταλισμού, μπλουάροντας την διαδικασία αναδιάρθρωσης των ταξικών του σχέσεων μέσω της της ανατροπής του "έκσυγχρονισμού" της εκπαίδευσης και επιβάλλοντας ένα έπαναστατικό έκσυγχρονισμό. Να βαθύνουν την ιδεολογική κρίση του ελληνικού καπιταλισμού, καταστρέφοντας την εικόνα της κοινωνικής ιεραρχίας που ανταμείβει δίκαια κάθε προσπάθεια ένταξης σ' αυτήν.

"Ολα αυτά τα ώραα πράγματα θα τα δούμε άργά ή γρήγορα στο πανεπιστήμιο. Αν δεν γίνουν του χρόνου θα γίνουν του παραχρόνου. Αλλά έμεις θα προσπαθήσουμε να τα έπιταχύνουμε όσο γίνεται. Γιατί ν' αφήνουμε τα χρόνια μας να περνούν χαμένα ;

"Ενας αίσιόδοξος φοιτητής

ΧΑΪΔΑΡΙ: για μαζικό όργανο νέου τύπου

Η αντίληψη των ρεβιζιονιστών για την όργωνση είδικά της νεολαίας, που τελικά δεν είχε άλλο νόημα από το να αναπαράγει την άστική ιδεολογία.

Η αντίληψη αυτή των ρεβιζιονιστών συνολικά περνάει με το καπέλο το όποιο προσπαθούν να περάσουν σε κάθε μαζικό χώρο. Παρ' όλες όμως τις προσπάθειες αυτές και παρ' όλες τις φαινομενικές έπιτυχίες των ρεβιζιονιστών, το κίνημα της νεολαίας τραβάει το δρόμο όλο και σωστότερης μορφής πάλης. Οι μορφές αυτές που έχουν σήμερα το χαρακτήρα αυτοοργάνωσης παρουν σιάζονται σαν συσπειρώσεις πρωτοβουλίες ή έπιτροπές, πλάθουν και πλάθονται μέσα από τα ίδια τα προβλήματα τους και τα προβλήματα του κινήματος, εξηγώντας όλο και περισσότερο την έννοια της αυτόνομίας.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα, το Χαΐδαρι, όπου η δημιουργία του μοναδικού μαζικού χώρου με ενδιαφέρον, ξεκίνησε βασικά από δημοκράτες ανεξάρτητους που κατάφεραν να τον δραστηριοποιήσουν.

Προσπαθώντας πέρα από έκδηλώσεις πολιτιστικές, να πλατύνουν την δραστηριότητά τους μέσα στα γενικότερα προβλήματα της συνοικίας όπως τα γεγονότα της λεωφόρου Καβάλλας. Όπου οι ρεβιζιονιστές με λύσσα σαμποτάρισαν την κινητοποίηση του κόσμου, την συμμετοχή της νεολαίας του Χαΐδαριού στην Αγία Βαρβάρα. Την αντίσταση πολλών νέων στους μπάτσους για τη σύλληψη ενός συναγωνιστή στη πλατεία Χαΐδαριού εξ αιτίας μιας έκθεσης φωτογραφίας για την έθνική αντίσταση κ.ά.

Αυτήν τη δραστηριότητα όμως οι ρεβιζιονιστές την κτύπησαν συγκεκριμένα κατελώνοντας αυτόν τον μαζικό φορέα. Η νίκη τους αυτή όμως στάθηκε πύρρεα, γιατί έδωσε τη δυνατότητα στην πρωτοπορεία της νεολαίας, για σωστή

κριτική και παραέρα ξεσκέπασμα της νοοτροπίας των ρεβιζιονιστών. Κριτικής που έκφραστηκε από παραίτηση μέλους του διοικητικού συμβουλίου, από δημοσιεύσεις σε τοπική έφημερίδα για τις συνέπειες από το μαράζωμα του συλλόγου, από τα δύο μεγάλα κόμματα. Και από τον εξαναγκασμό σε έκτακτη γενική συνέλευση, για καθιέρωση απλής αναλογικής. Παράλληλα όμως και είναι και το πιο ουσιαστικό, έπεισε τους νέους, πως πρέπει να προσπαθήσουν να εκφράστούν από μαζικές όπου οι διαδικασίες λειτουργίας τους να μην έχουν σχέση με τις δημοκρατίες του κώδικα ή του δημοκρατικού συγκεντρωτισμού, αλλά της γόνιμης διαλεκτικής, στη βάση συμφωνίας.

"Ετσι παλιότερα η νεολαία εκφράστηκε από την δημοκρατική συσπείρωση Χαΐδαριωτών, την αγωνιστική συσπείρωση που πήρε μέρος στα γεγονότα της Καβάλλας. Την έπιτροπή κατοίκων Χαΐδαριού που έβγαλε το δελτίο πολιτική πολιτιστική ενημέρωση - και τελευταία την ομάδα πρωτοβουλίας Αιγάλεω - Χαΐδαρι που κυκλοφόρησε έφημερίδα τοίχου σε Αιγάλεω - Χαΐδαρι ενάντια στην κρατική τρομοκρατία, λευτεριά στους πολιτικούς κρατούμενους και έπιχειρεί έκθεση φωτογραφίας για την στράτευση των γυναικών και γενικά τη στράτευση.

"Ετσι μια δουλειά που αρχικά ξεκίνησε μέσα στα πλαίσια ενός "παραδοσιακού" μαζικού όργανου - συλλόγου, σιγά - σιγά μέσα από μια διαδικασία οδηγεί στο ξεπέρασμά του και την ανάπτυξη μιας δουλειάς σε νέου τύπου μαζικά σχήματα, σχήματα άμεσης δημοκρατίας. Μετά από χρόνια δουλειάς μ' ένα άλλο περιεχόμενο μέσα στο σύλλογο, σήμερα προσπαθούμε να βρούμε το δρόμο όπου θα ταίριαζουν μορφή και περιεχόμενο

απο το περιοδικο "τρελλα" που κυκλοφορησε
αναδημοσιευουμε το παρακατω κειμενο.

ΨΥΧΙΑΤΡΕΙΟ: Η ΤΕΧΝΙΚΗ ΤΗΣ ΤΗΣ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗΣ ΕΞΟΝΤΩΣΗΣ

Ενω το πρόβλημα της τρελλας, της παρεκτρεπομένης κοινωνικής συμπεριφοράς απο το κάθε φορά επίσημο μοντέλλο ζωής, έχει τη καταγωγή του στα χρόνια της αρχαιότητας, η ιστορία του ψυχιατρείου έχει την αρχή της αρκετα πρόσφατα μόλις γύρω στα τέλη του Ιβου αιώνα.

Απο τη πρώτη κιόλας στιγμή, όπως και στη συνέχεια, το ψυχιατρείο ωρίστηκε σαν εκείνος ο γεωγραφικός χώρος, που θα πραγματοποιούσε την κοινωνική επιταγή που το δημιούργησε: τον δια της βίας αποκλεισμό οποιουδήποτε είχε τη τύχη να του δοθεί η ρετσινία του τρελλού, του ανισσοφώπου, του ανωμαλού, του επικινδύνου για τον εαυτό του και τους άλλους, πιστοποιώντας την βασική και πρωταρχική του λειτουργία, που δεν είναι παρα κατασταλτική.

Παράλληλα το ψυχιατρείο, αναπτυσσόμενης της επιστήμης του, της ψυχιατρικής, σε μια ξεχωριστή και αυτονομη επιστήμη, θα επιδεχθεί έναν ακόμη ορισμό, αυτόν της θεραπείας του αρρώστου. Η μη φυσιολογική συμπεριφορά καποιου ατόμου θα ερμηνευτεί απο την ιατρική διαγνώση σαν μια εκδήλωση καποιας βλάβης των ανωτερων λειτουργιών του νευρικού συστήματος, σαν μια εγκεφαλική και οργανική αρρώστεια που έχει αναγκή θεραπείας.

Σιγά-σιγά, μέσα και γύρω απο το ψυχιατρείο θα δημιουργηθεί ένα ολοκληρό σύστημα καταπίεσης, βίας και ελέγχου, που θα δεσποζει σε αυτο μια απολυτα αυτεπαγγέλτη ιατρικο-ψυχιατρική εξουσία. Μοναδικος της λογος υπαρχης-κι αυτος είναι περα ως περα πολιτικός-θα είναι ο κοινωνικός ελεγχος τόσο των τρελλων όσο και των κανονικων με την εξαπλώση σε ολη τη κοινωνία της ψυχιατρικής ιδεολογίας. Ένα σύστημα που θα αποκτα ολο και περισσότερο μια ΔΙΠΛΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ και θα ελίσσεται προς μια ΔΙΠΛΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ. Αυτην απο την κοινωνία προς το ψυχιατρείο και το αντιθετο. Σ' αυτο το ταξίδι ολοι, κανονικοι, τρελλοι, συγγενεις, γιατροι, φύλακες και δικαστες παιζουν ο καθενας τον ρολο του, άλλος του πρωταγωνιστη, άλλος του παθητικού και παθητικοποιημένου ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ.

Ολα ξεκινουν απο τις πρώτες ενδείξεις μιας συμπεριφοράς διαφορετικής απο αυτην του αποδεκτου μεσου ορου των ατομων, των ομάδων, και των τάξεων που συνιστουν μια δοσμενη κοινωνία.

Σχεδόν πάντα οι αιτίες βρισκονται στον πυρήνα της οικογενειας, στις κρίσεις της και στις κοινωνικές της ανακατατάξεις, στον άμεσο κοινωνικο περιγυρο του μελλοντικα ψυχικά αρρώστου, στον τροπο που βιώνει και ερμηνεύει ο ίδιος όλες αυτές τις αντιθεσεις, στις παιδικές του καταβολές και απωθησεις. Και γενικωτερα απο τις κατα καιρους κοινωνικο-οικονομικές κρίσεις. Για παραδειγμα ο αριθμος των εγκλειστων στα ελληνικά ψυχιατρεία αυξηθηκε σημαντικά μετα την Μικρασιατική καταστροφή. Κατι αναλογο παρατηρηθηκε και στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες μετα τον 2ο παγκοσμιο πόλεμο.

Γρήγορα-γρήγορα, ο μηχανισμος του μαρκασματος και της ετικετας μπαίνει σε λειτουργία. Οι ετικετες μοιραζονται απλωχερα και το υποκειμενο αυτης της διαφοροποιημένης συμπεριφοράς και οντοτητας βαπτίζεται στο ασφυκτικο ποταμι της τρελλας και ο ίδιος αποτλεί πλέον τον αρρώστο, τον τρελλο. Ο μηχανισμος αυτος που στο κεντρο του δεσποζει η ιδεολογία της διαφορας, δειχνει κιόλας τα πρώτα αποτελεσματα: την προσέλευση του βαπτισμένου αρρώστου-συχνά αυτη είναι και οικιοθελής- σε καποιον νευρολογο-ψυχιατρο, αν φυσικά είχε τη τύχη νά μην τσουβαλιαστεί σε καποια κλουβιά της αστυνομίας για να τον οδηγήσει στο ψυχιατρείο. Ανημπορος και αποξενωμενος, αποδεχομενος και οΐδιος αυτη την ιδεολογία, αναζητα τη προστασία του γιατρου μη μπορώντας ν' αντεξει άλλο τη βία του περιγυρου του.

Σχεδον παντα τον συνοδευει καποιο τρίτο πρόσωπο που γι' αυτον αποτελεί τον πιο εμπειστο του, την μοναδικη του καποια επικοινωνία. Αυτο βεβαια ισχυει μοναχα στις περιπτώσεις που το τρίτο πρόσωπο δεν τον σερνει με άμμεση βία στον ψυχιατρο.

Όμως γρήγορα το ειδωλο θα σπασει και θα

φάνει το αληθινό πρόσωπο. Η στάση του γιατρού και η σχέση του τρίτου προσώπου μ' αυτόν θα τον κάνει να χάσει και τα τελευταία του στηρίγματα και να κουμπωθεί σφιχτά στον εαυτό του. Έχοντας συνείδηση ότι η κοινωνία τον έχει εγκαταλείψει και ότι έχει προδοθεί από τους πιο δικούς του, χωρίς βούλη θα οδηγηθεί στο ψυχιατρείο, στον γυμνο καθρέπτη της κοινωνίας.

Ήδη η προ-ιδρυματική φάση κλείνει. Τόν περιμένει η επομένη, βασανιστική εσω-ιδρυματική φάση, για να βγει ίσως απ' αυτήν αγνωρίστος, φτιαγμένος, θεραπευμένος απ' τον κακό δαίμονα.

Η ζωή στο ψυχιατρείο είναι κατή παραπάνω από καθημερινό βασανιστήριο. Η εξαφάνισή κάθε ίχνους προσωπικότητας του αρρώστου αποτελεί τον θεραπευτικό σκοπό. Ο ίδιος μετατρέπεται σε ένα ζωντανό-μηχανικό αντικείμενο, σε ένα δωρεάν πειραματοζώο στις ορεξεις του επισημονα ψυχιάτρου. Αν ο γιατρός έχει γενικά μια ορισμένη εξουσία απέναντι στον αρρώστο, βλέποντας τον απλά σαν κομμάτια σάρκας και οστών, εκμεταλλευόμενος το μύθο της παντοδυναμίας που του δίνει ο αρρώστος, ο ψυχίατρος απέναντι στον ψυχικά αρρώστο διαθετεί μια υπεραγέλη εξουσία, ικανή να τον ελέγχει συνοδικά, μη δίνοντας καμία σημασία στην οποιαδήποτε γνώμη του, οντας κοίνα αποδεκτοί απ' όλους ότι η γνώμη ενός τρελλού δεν λογαριάζεται.

Η κατακορυφή αρτηριοσκληρωτική ιεραρχική δομή, ο τρόπος της εσωτερικής του λειτουργίας και η ψυχοπαθολογική και φαρμακευτική αγωγή και θεραπεία, είναι ικανά για τη πραγματοποίηση του ψυχιατρικού σκοπού.

Όλοι από το γιατρό και το νοσοκόμο μέχρι τους φυλάκες και το διοικητικό-βοηθητικό προσωπικό έχουν ενά κοινό αντικείμενο δουλειάς: τον αρρώστο, ένα κοινό στοχο: την ιδρυματοποίηση του.

Αν ο ψυχίατρος κατορθώνει και διατηρεί ένα προσωπείο ανθρωπίνου και καλό, ουδέτερο και απομακρο-κι αυτό εξηγείται με τη σχεδόν παντοτεινή απουσία του και τη πανταχού παρουσία του άλλου σύμφωνα με τις διαφορές επαγγελματικές του δραστηριοτήτες, ο νοσοκόμος είναι εκείνος που με την εξουσιοδότηση και τη συννενοχή του γιατρού, εξασκεί ένα αμμεσο και προσωπικό βίασμο και έλεγχο πάνω στον αρρώστο. "Οι νοσοκομοί που είναι στο ψυχιατρείο .... δεν είναι σαν τους νοσοκόμους που ξέρει ο καθένας, που ξέρουν να αλλάζουν πληγές, να κάνουν ενέσεις και γενικά να περιποιούνται ένα ασθενή. Αυτοί είναι γέροι άνδρες με σκληρή καρδιά που ξέρουν να δερνουν τους τρελλούς, όπως ο θηριοδαμάστης τα θηρία του, όταν τα πιάνουν εξαφείς. Καλά λοιπόν θα ταιριαζε αν τους λέγαμε τρελλοδαμάστες." (από το βιβλίο "Ζωντανά πτώματα" του αγωνιστή Γ. Ζαρκού, που στις αρχές της δεκαετίας του '30 μεταφέρθηκε από τις φυλάκες στο Δάφνι.).

Ο αρρώστος στη καθημερινή του ζωή μεσάστει βία του κλειστού περιπτέρου, στην αποχτηνωτική απραξία, στο αδιακόπο πηγαινε-ελα στο θαλάμο ή το προαύλιο, γρήγορα συνθλιβείται και υποτάσσεται, γρήγορα η παραμικρή του αντίσταση μετατρέπεται σε μια παθητική αποδοχή. Χάνει την αίσθηση του εαυτού του, των γυρω του, του χρόνου και του χώρου. Το ξύλο, το δέσιμο με αλυσίδες και λουριά, οι απειλές μαζί με τα χαπιά και τα ηλεκτροσόκ αποτελούν τη καθημερινή θεραπευτική βία.

"Στο θαλάμο είμαστε 30 κρεβάτια. Άλλοι 60 μας μεταχειρίζονται. Όλοι γενικώς μας μεταχειρίζονται. Μας δένουν με λουριά. Σου κάνουν μια ενέση και μετά ρεύμα, ηλεκτροσόκ.

Δεν καταλαβαίνεις τίποτα, μετά σου έχουν σπάσει τα δόντια. Οι γιατροί είναι μόνο να σε βλέπουν. Πηγαινουμε στο γραφείο. Δεν ερχονται στο θαλάμο. Μετα μπαίνουν οι νοσοκομοί. Μας χτυπάνε πολύ πρωί και όποιος δεν σηκώνεται, ένα κουβα νερό. Μετα"εσύ στο πλυντήριο, εσύ στα μαγειρεία, εσύ στους καμινέδες". Διατάζουν. Ερχονται το πρωί, κάνουνε αυτά, μετά πάνε για ύπνο. Τίποτα, κι αμα χτυπήσει κανείς σου λένε, αστονε τρελλός είναι. Γιατί ηρθες; μόνο για τα λεφτά; Και γιατί μας φοβερίζουνε και μας χτυπάνε, ζώα είμαστε; Τη βλέπεις αυτή τη προισταμένη πως ουρλιάζει γιατί δεν επλυνε καλά αυτή η αρρώστη; Τώρα ποιος είναι τρελλός, εγώ ή αυτή;".

"Είμαι 16 χρονία εδώ περα. Μουχουν κάνει 20 ηλεκτροσόκ. Καλουνε το συγγενή σου πουσ' εφερε εδώ για να υπογραφει, απο σένα δε χρεία ζονται αδεία. Τωρα μας κανουν ενέση αναίσθησίας και δεν καταλαβαίνεις, παλιότερα μας τo-καναν ξυπνιοί. Σε δένουν με λουριά στα πόδια και στα χέρια. Σου βαζούνε μια αλοιφή στο κεφάλι κι ένα λαστιχο στο στομα για να μη δαγκώσεις τη γλώσσα. Με το ρεύμα τρανταζέσαι ολοκληρός. Σου σπαζουν τα δόντια. Δες τα δικα μου είναι όλα σπασμένα."

"Παίρνω 30 χαπία τη μερα επι 4 χρονία."

"Εδώ μέσα παιδι μου έχει ένα προγραμμα: μετα το φαί έχει χαπι, σου χρειάζεται ή όχι θα το παρεις". (Μαρτυρίες εγκλειστών στο Δάφνι)

Παράλληλα με τη κλασική αυτή "θεραπευτική αγωγή" νέες μεθοδοε θεραπευτικής εξόντωσης έχουν εφευρεθεί. Ψυχοτροπα φάρμακα χρησιμποιούνται καθημερινά, οι λοβοτομές πολλαπλασιάζονται και η ψυχοχειρουργική αναπτύσσεται σταθερά για να δώσει ο παλιός ζουρλομανδύας τη θέση του στο σύγχρονο φαρμακολογικό μανδύα.

"Ήδη από του ετους 1953 ηρχισεν η χρησης εν αυτω των νεων φαρμακευτικων σκευασματων, διων όχι μονον επετευχθη η εξαλειψις των παλαιωτερων θεραπευτικων μεθωδων αλλά επηλθεν η γαληνη εις το θεραπευτηριον και η ηρεμία στους ασθενεις." (Πεπραγμενα Δαφνι 1975).

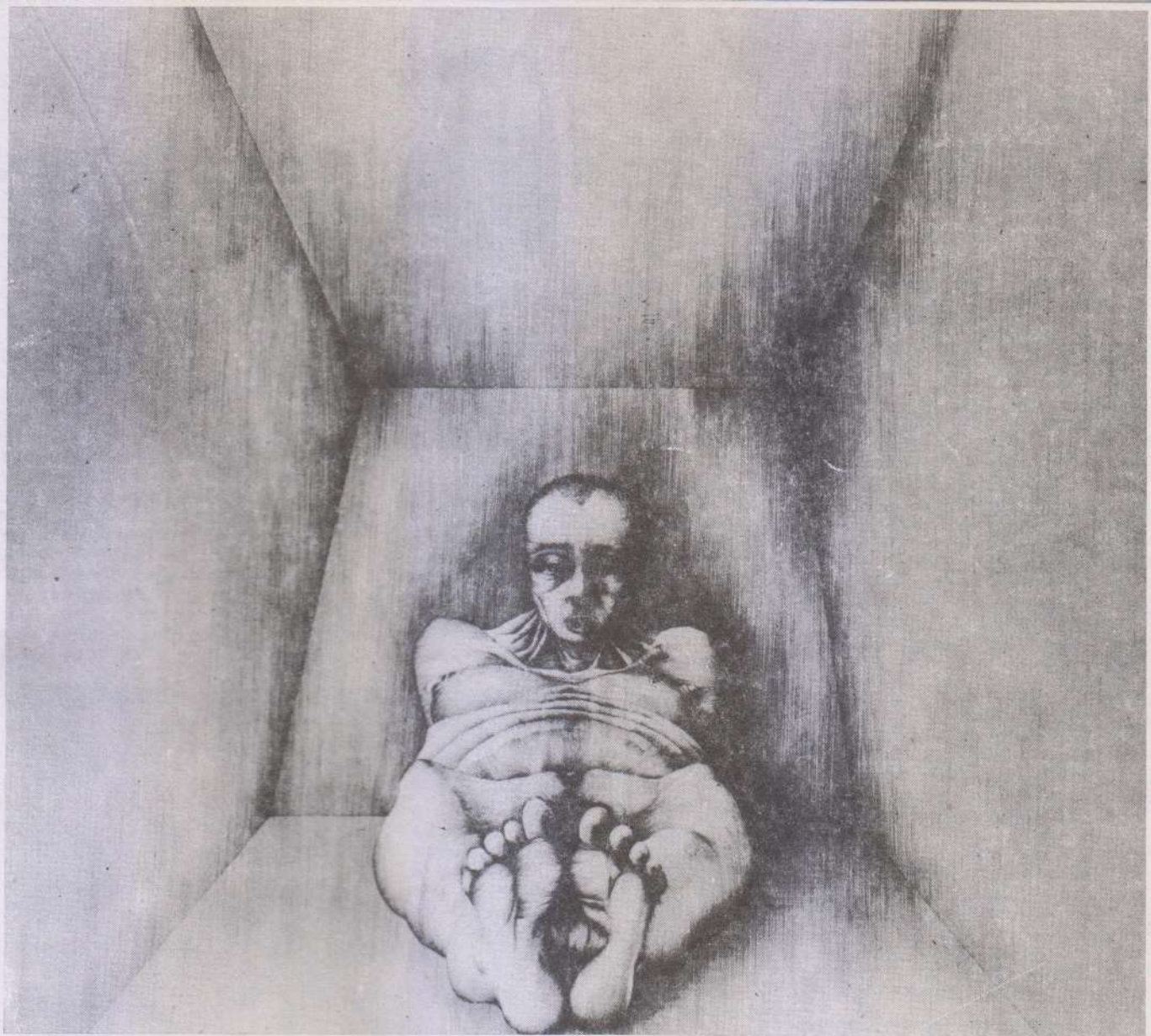
Πλεον ο ψυχο-διανοητικός και σωματικός κοσμος του ιδρυματοποιημένου αρρώστου έχει κατακερματιστεί, έχει νεκρωθεί, μην αφήνοντας το παραμικρό ελαχιστο περιθωριο καποιας ενεργητικής συνειδητής σκεψής και πράξης. Ο ίδιος παραμένει το αντικείμενο των αποφάσεων και εξουσιοδοτήσεων της ψυχιατρικής εξουσίας.

Η ιδρυματοποίηση του έχει πραγματοποιηθεί αποφευγεί να μιλάει, απομονώνεται όσο το δυνατό περισσότερο, παίρνει τις συνθησεις και τη συμπεριφορά ενός αρρώστου και ζει με την ένα γωνία ελπίδα στη παρουσία καποιου συγγενη να έρθει να τον πάρει, ελπίδα τις περισσότερες φορές ματαιη.

Αν στην υπολοιπή κοινωνία, οι αντιθεσεις της φαίνονται να καλυπτονται καμία φορά, στο ψυχιατρικό ιδρυμα οι αντιθεσεις βρίσκονται σε μια διαρκή οξύση, σε μια ασταματητή φανερή λειτουργία. Αν η εκμετάλλευση ανθρωπου από ανθρωπο αφήνει περιθωρία παλής του πρώτου εναντίον στο δεύτερο, η αποικιοποίηση ανθρωπου από ανθρωπο δεν αφήνει το παραμικρό περιθωριο παλής. Διαπερνόμενες οι αντιθεσεις της κοινωνίας μέσα στη μικρο-κοινωνία του ιδρυματος - στρατοπέδο συγκέντρωσης αιχμαλώτων ενός σιωπηλού, υπογείου εμφυλίου πολέμου - το κάνουν γ' αποτελεί το γυμνο καθρέπτη ολοκληρης της κοινωνίας.

Τελος ερχεται η στιγμή, κι αυτή μετα από ένα πολυχρονο διάστημα, "θεου θέλοντος" βεβαία

να ζήσει τα προβλήματα της μεταιδρυματικής φάσης." Περιμενούμε ναρθούν να μας παρουν οι δικοι μας. Τόσο καιρο εδώ περα μπουχτισαμε. Απο το πρωί μεχρι το βραδυ τα ιδια και τα ιδια. Παω στο γιατρο και του λεω:οι δικοι μου μπορει να μην ερθουν ποτε να με παρουν, εγω ειμαι υποχρεωμενη να μενω δω μεσα,δεν ειναι κριμα ;".

Θεραπευμενος,μ'ενα βασικο μειονεχτημαομws την ετικετα του τρελλου που θα τον βαραινει για ολη του τη ζωη. Ο ιδιος θα αποτελει ενα στιγμα γι'αυτον και την οικογενεια του. Εαν τυχον βρει δουλεια θα υπερεκμεταλλευεται και παντα θα αποτελει αντικειμενο διασκεδαστης γειτονιας. Η κοινωνικη και οικογενειακη βια θα τον αναγκασει να κανει πιο συχνη τη παρακολουθηση του στα εξωτερικα ψυχιατρικα ιατρεία,για να βρεθει παλι μετα απο λιγουςμηνες πισω στο ιδρυμα. Ο ιδιος,δημιουργημα καιθυμα της κοινωνιας,αποβλητος και αποδιοπομπιαιος τραγος,αχρηστος γι αυτην αμμεσα,θα ζει αποδω και περα ενα φαυλο αδιεξοδο κυκλο. Κοινωνια-οικογενεια-ψυχιατρειο στη συνειδηση του θα αποτελουν μια στυγνη φυλακη που θα μπαينوβ-γαινει απο τη μια στην αλλη.

Ο ψυχιατρικος θεραπευτικος σκοπος πραγμα- τοποιηθηκε. Ο αρρωστος εξοντωθηκε θεραπευομε νος :... Ο ιδιος και τοσοι αλλοι ομοιοι του προσαρμοστηκε και τωρα ελεγχεται ακινδυνως

για τη κοινωνια. Ομως ο κοινωνικος ελεγχος δεν σταματα εδω. Ισχυει και για τους "υγιειν- τω πνευματι".Ο υγιης,μεσα απο την αντικειμε- νικοποιηση της δικιας του ενδομυχης τρελλας πανω στο προσωπο του τρελλου,αρνείται να ανα- γνωρισει σ'αυτον το δικο του προσωπο. Με μια επιθετικοτητα που εξασκει πανω του,προσπαθει να εξαγορασει τη δικια του φυσιολογικοτητα, προσπαθει να ξεμπερδεφει μ'αυτον που συνει- δητα ή ασυνειδητα τον αναστατλωνει,του αμφισ- βητει τις καθεστηκυιες αξιες του.

" Μας θυμιζουν οτι πισω απο τη βιτρινα κρυβεται μια αλλη πραγματικοτητα:μας συνταρα- ζουν,μας ανακρινουν με το τροπο τους κι'απαι- τουν να τους ακουσουμε: σιωπηλα αμφισβητουν τη σιγουραδα μας και λενε πραγματα που δε θα θελαμε να τ'ακουσουμε ποτε: ανακαλυπτουν με συνταρακτικο τροπο τις αποκρυφες πτυχες της τρελλας που κρυβονται (αλλα και αγνοουνται) στον καθενα μας: μερικες φορες μας ταραζουν με τις αληθειες τους,ενοχλητικες,απλοικες, ή βαθειες: κυρια με τη παρουμενεια τους μας κατη- γορουν ακριβως σα καταπιεστες τους.Τελος μας καταδειχνουν μερικες φορες οτι οι πιο επικυ- νδυνοι,οι πιο παραλογοι ακομα και οι πιο τρε- λλοι ειναι τις πιο πολλες φορες οι αλλοι και οτι ακομα ειναι δικο μας το προβλημα και οχι δικο τους οι ετικετες που φορανε."

(Τζ. Τζερεβις, Ο μυθος της αντιψυχιατρικης)

Η ΜΑΓΕΙΡΙΣΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ

Ο Λένιν στο "Κράτος και Επανάσταση" μάς δίνει μια εικόνα του μελλοντικού κράτους του προλεταριάτου σαν του κράτους που θα μπορεί να διοικείται από την οποιαδήποτε μαγείρισσα. Αυτή η θέση του Λένιν σημαίνει συγκεκριμένα ότι μέσα από την πολιτική πάλη και το πολιτικό επίπεδο, παρόλη ακόμα την επιβίωση των κοινωνικών διαχωρισμών, είναι δυνατό να οδηγηθούμε σε μια κοινωνία αυτοδιοικούμενη από τις μάζες. Καί άρα μια κοινωνία όπου το κράτος θα έχει πάψει κιόλας να είναι κράτος με την μορφή ξεχωριστού μηχανισμού και θα μεταβληθεί σε κράτος των μαζών (;)

Ο Λένιν έγραφε το "Κράτος και επανάσταση" το Σεπτέμβριο του 17, έναμιση μήνα πριν από την οκτωβριανή επανάσταση, με στόχο να βάλει τις θεωρητικές βάσεις για ένα επαναστατικό προλεταριακό κράτος.

Η κύρια ιδέα που κυριαρχεί σ' αυτό του τό έργο είναι πως θα οικοδομηθεί ένα κράτος της διχτατορίας του προλεταριάτου, που δέ θα χαρακτηρίζεται από την ύπαρξη μιας μονιμής κρατικής ΜΗΧΑΝΗΣ, άρα ενός κράτους που δέ θα είναι κιόλας απόλυτα "κράτος".

Φυσικά, στην πράξη, η μαγείρισσα παράμεινε μαγείρισσα και το κράτος Κράτος.

Κι αυτό βέβαια δέν έγινε επειδή ο Λένιν δέ μπόρεσε να εφαρμόσει αυτά που περιέγραφε στο "Κράτος και επανάσταση", αλλά γιατί νομίζουμε ότι υπάρχει ένα βαθύτερο πρόβλημα που αφορά το κράτος και που ο Λένιν, αν και τό αναφέρει, δέν τό αναλύει αρκετά. Κι άς πιάσουμε τό ζήτημα τί είναι κράτος.

Ο Λένιν, πλάνοντας τή διατύπωση του Ένγκελς, τό χαρακτηρίζει σαν τήν "είδική εξουσία μιας τάξης", είδική στο βαθμό που χαρακτηρίζεται από έναν είδικό μηχανισμό καταπίεσης. Το προλεταριακό, παίρνοντας τήν εξουσία και καταστρέφοντας τήν αστική κρατική μηχανή, δημιουργεί ένα κράτος προλεταριακό που τό απαρτίζουν οι ίδιοι οι όπλισμένοι προλετάριοι και που, βάζοντας μπρός τή διαδικασία τής μεταλλαγής των οικονομικών και κοινωνικών συνθηκών, θα οδηγήσει

τόσο στην εξαφάνιση των τάξεων όσο και του κράτους. Δηλαδή, ήδη τό προλεταριακό κράτος είναι ένα κράτος που αρχίζει να σβήνει, να εξαλείφεται.

Όμως τό κράτος δέν είναι μόνο μια μηχανή καταπίεσης. Είναι ταυτόχρονα, όπως τό αναλύει ο Μάρξ στο "Εβραϊκό ζήτημα", ή έκφραση τής αποξένωσης των ανθρώπων από τους όρους τής ολοκλήρωσής τους και ή αντιπροσώπευση τής συνολική τητάς τους από τό κράτος. Έτσι, από τή μια είναι άνθρωποι, δηλαδή άστοι και προλετάριοι, άντρες και γυναίκες, προϊστάμενοι και ύφιστάμενοι, και από τήν άλλη "πολίτες", πεί νά

πει ότι τό κράτος, ή πολιτική ζωή, είναι αποχωρισμένη από τήν κοινωνία των ανθρώπων, και εμφανίζεται σά νά τους έξουσιάζει και νά τους αντιπροσωπεύει. Μ' αυτή τήν έννοια, τό πρόβλημα τής καταστροφής του κράτους δέν είναι μόνο ή κύρια ζήτημα καταστροφής τής αστικής κρατικής μηχανής αλλά εξαφάνισης εκείνων των συνθηκών, κοινωνικών, που κάνουν δυνατό τό χωρισμό πολιτικής και ιδιωτικής ζωής, ανθρώπου και πολίτη. Έτσι, τό επαναστατικό προλεταριατό, δρώντας στο πολιτικό επίπεδο, σαν πολίτες, καταστρέφει τήν αστική κρατική μηχανή. Αλλά, για να δημιουργήσει ένα κράτος που τραβάει στην εξαφάνισή του κι όχι στην παλινόρθωσή του, πρέπει νά κάνει άλλες, βαθύτερες, ριζικότερες αλλαγές, νά εξαφανίσει τους κοινωνικούς διαχωρισμούς που πάνω τους στηρίζεται τό κράτος.

"Όσο θά εξακολουθεῖ νά ὑπάρχει διευθυντής καί διευθυνόμενος, ἀλλοτριωμένη ἐργασία, ἐργάτης καί μαγείρῃσα, δέ θά εἶναι δυνατό νά σβῇσι τό κράτος, καί οἱ "εἰδικοί" του μηχανισμοί θά τείνουν νά ξαναγεννηθοῦν. Μ' αὐτή τήν ἐννοία, ἡ μαγείρῃσα δέ θά διοικήσει ποτέ. Γιατί ὅσο θά παραμένει μαγείρῃσα. θά εξακολουθοῦν νά υπάρχουν τέτοιοι κοινωνικοὶ διαχωρισμοί πού θά κάνουν ἀναγκαῖα τήν ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ, καί ἡ μαγείρῃσα δέ θά μπορεῖ νά κυβερνάει. Μόνο ἀπό τήν στιγμή καί πέρα πού θά ἀρχίσει νά ἐξαφανίζεται σά μαγείρῃσα, θά ἀρχίσει νά μπορεῖ νά διοικεῖ καί ἔτσι θά φτάσουμε σταδιακά στήν ἐξαφάνιση τῆς διακυβέρνησης τῶν ἀνθρώπων καί θά περάσουμε στό βασίλειο τῆς διοίκησης πραγμάτων.

Δηλαδή, ἡ ἀρκετά αἰσιδόξη ἀποψη πού ἔχει ὁ Λένιν στό "Κράτος καί ἐπανάσταση" γιά τή δυνατότητα περάσματος σ' ἐνα κράτος σέ ἐξαφάνιση, χωρίς εἰδικούς μηχανισμούς καταπίεσης, μιά καί εἶναι ἡ πλειοψηφία πού κυβερνάει, αὐτή τήν ἀποψη πού πολλοί τήν εἶπαν, καί πολύ περισσότερο (ἀπό μέσα τους) τή χαρακτηρίσαν, ἀριστοκρατική, στηρίζεται στό μεγάλο, κατά τή γνώμη μας, βάρος πού ρίχνει στό ἀστικό κράτος σά μηχανισμό καταπίεσης καί τό ἐλάχιστο στό κράτος σάν ἀναπαράσταση τοῦ συνόλου τῶν κοινωνικῶν διαχωρισμῶν. Ἐτσι ἡ καταστροφή τῶν εἰδικῶν ἀστικῶν μηχανισμῶν, ἂν πράγματι ἦταν ἔτσι, θά ἀνοίγε πολύ γρήγορα τή δυνατότητα γιά ἐνα περάσμα σέ ἐνα διαρκῶς ἐξαφανιζόμενο κράτος.

Συνολικά δηλαδή, τό πρόβλημα πού ὑπάρχει στήν ἀντίληψη τοῦ Λένιν εἶναι ἡ μή ἀνάλυση τῆς "πολιτικῆς" σά μιᾶς διπλῆς καί ἀντιφατικῆς διαδικασίας, πού εἶναι ταυτόχρονα ἀπελευθερωτική καί ΑΛΛΟΤΡΙΩΤΙΚΗ. Κι αὐτή τήν ἀντίληψη τήν ξαναβρίσκουμε στόν Ἐνγκελς σέ ἀντίθεση μέ τό Μάρξ.

Δηλαδή, τό σπάσιμο τῆς ἀστικῆς κρατικῆς μηχανῆς ἀπό τήν πλευρά τοῦ προλεταριάτου, εἶναι μιά, στήν οὐσία της, πολιτική πράξη. Τό προλεταριάτο εἶναι ὑποχρεωμένο νά κινήθῃ σ' ἐνα πολιτικό ἐπίπεδο γιά νά καταστρέφει τήν ἴδια τήν πολιτική, δηλαδή τό διαχωρισμό ἰδιωτικῆς καί συλλογικῆς ζωῆς πού χαρακτηρίζει τίς ταξικές κοινωνίες καί εἰδικά τήν ἀστική. Μ' ἄλλα λόγια, κινεῖται μέσα στό πλαίσιο τῆς παλιᾶς κοινωνίας γιά νά τήν καταστρέφει. Ἐπομένως, στό ἐσωτερικό του,

δέν εἶναι δυνατό νά ξεπεράσει ὅλους τούς διαχωρισμούς, τίς ἱεραρχίες, τήν ἀλλοτρίωση. Γι' αὐτό ἀλλωστε ἡ προλεταριακή ἐπανάσταση δέν εἶναι μιά "πολιτική ἐπανάσταση" ἀλλά μιά κοινωνική τέτοια, πού ἀνοίγει δηλαδή τό δρόμο γιά μιά βαθιά κοινωνική μετατροπή.

Αὐτές οἱ ἀντιφάσεις στήν ἴδια τήν πάλι τοῦ προλεταριάτου σημαίνουν τόσο μιά μικρόχρονη καί σκληρή πάλι, ἀκόμα καί μετά τό γκρέμισμα τῆς ἀστικῆς κρατικῆς μηχανῆς, ὅσο καί τήν ἀνάγκη τῶν "πολιτικῶν ἐπαναστάσεων", δηλαδή τῆς καταστροφῆς τῶν προηγούμενων πολιτικῶν δομῶν πού εἶχε τό ἴδιο τό ἐπαναστατικό κίνημα, κι αὐτό διαρκῶς, μέχρι τήν ἐξαφάνιση κάθε πολιτικῆς δομῆς πού θά γίνεῖ ὅταν θά ἔχουν πάψει νά υπάρχουν καί οἱ τελευταῖοι κοινωνικοὶ διαχωρισμοί. Μέχρι τότε, τό κράτος, ἀκόμα καί τό πῶς ἐπαναστατικό, καί θά συνεχίσει νά ὑπάρχει καί θά δημιουργεῖ εἰδικούς μηχανισμούς (ὅσο λίγο εἰδικοί καί ἂν εἶναι αὐτοί) καί θά συνεχίσει νά βρίσκεται πάνω ἀπό τήν κοινωνία (ὅσο καί σέ ἐλάχιστη ἀπόσταση κι ἂν βρίσκεται). Γι' αὐτό, κάθε προώθημα τῆς κοινωνίας πρὸς τήν ἐξαφάνιση τῶν διαχωρισμῶν θά ἔρχεται ἀναπόφευκτα, ἔστω καί μερικά, σέ σύγκρουση μέ τό κράτος. Ἐτσι, ἡ ἐξαφάνιση τοῦ κράτους δέν πρόκειται νά εἶναι καμιά εἰδυλλιακή διαδικασία, ἀλλά μιά ἐκφραση τῆς συνέχειας τῆς πάλης τῶν τάξεων, μιά ἐκφραση τῆς σύγκρουσης ἀνάμεσα στό προλεταριάτο καί τῇ μπουρζουαζία. Μέχρι τόν κομμουνισμό, ἡ ἀστική τάξη θά ἐπιβιώνει μέσα στό κράτος, γιατί συνεχίζει νά ἐπιβιώνει μέσα σ' ἐκεῖνους τούς κοινωνικοὺς διαχωρισμούς πού κάνουν ἀναγκαῖο τό κράτος.

Δηλαδή ἡ ἀποψη τοῦ Λένιν στήν οὐσία ὑποτιμᾷ τό ρόλο καί τή δύναμη τοῦ κράτους, δύναμη γιά τήν ὅποια ἔχουμε σήμερα γίνεῖ ἀρκετά σοφότεροι ἀπό τήν ἐμπειρία 60 χρόνων ἐπαναστατικοῦ κινήματος καί προπαθείας οἰκοδόμησης προλεταριακῶν κρατῶν.

Τό κράτος, καί μάλιστα τό "δημοκρατικό κράτος", δέν εἶναι ἀπλᾶ ἐνας ἐξωτερικός μηχανισμός καταπίεσης. Ὅπως διακήρυξε τό κίνημα τοῦ 68, στή Γαλλία καί τήν Ἰταλία, "ὁ μπάτσος βρίσκεται στό κεφάλι μας" πᾶει νά πεῖ βρίσκεται μέσα στίς ἴδιες τίς κοινωνικές σχέσεις, στίς ἴδιες τίς σχέσεις παραγωγῆς, τήν ἴδια τήν ὀργάνωση τῆς παραγωγῆς, τήν οἰκονομία, κλπ. Δηλαδή, δέν εἶ-

ναι ἀπλᾶ καί μόνο "ὄργανο τῆς ἐξουσίας τῆς ἀστικῆς τάξης", ἀλλά ἀποτελεῖ τόν ἴδιο τόν τρόπο ὑπαρξης τῆς ἀστικῆς τάξης καί κοινωνίας, δέν ὑπάρχει μόνο σάν τό ἐπιοικονομικό πάνω στή βάση, ἀλλά ἀποτελεῖ τό ἴδιο στοιχεῖο ὀργάνωσης τῆς βάσης. Πῶς λιανᾶ, ἡ ἀστική κοινωνία στηρίζεται σ' ἐνα διπλό διαχωρισμό, τό διαχωρισμό τοῦ παραγωγοῦ ἀπό τᾶ μέσα παραγωγῆς καθώς καί σ' ἐκεῖνον ἀπὸ τό προῖόν τῆς ἐργασίας του. Αὐτό στό ἐπίπεδο τῆς παραγωγῆς. Σέ ἐνα συνολικό κοινωνικό ἐπίπεδο, αὐτός ὁ διαχωρισμός ἐμφανίζεται σά διαχωρισμός ἀνάμεσα στόν παραγωγό καί τόν πωλῆτη, τόν ἐργάτη καί τό κράτος. Τό κράτος λοιπόν εἶναι τόσο γέννημα τοῦ ἀρχικοῦ διαφορισμοῦ στό ἐπίπεδο τῆς παραγωγῆς ὅσο καί ὁρος γιά τήν διατήρησή του. Καί ὅπως στόν ὁποιοδήποτε παραγωγό, ἡ ἀλλοτρίωση δέν εἶναι ἐνας ἀπλός καταναγκασμός (καταναγκαστική ἐργασία) ἀλλά, καί κύρια, ἀποδοχή τῆς πώλησης τῆς ἐργατικῆς του δύναμης σάν ἐμπορεύματος, ὅμοια καί ἡ ὑπαρξη τοῦ κράτους σημαίνει ἀποδοχή τοῦ διαφορισμοῦ πωλῆτη καί ἰδιώτη, συλλογικοῦ καί μερικοῦ.

Μονάχα ἡ ἐξαφάνιση τῶν κοινωνικῶν διαφορισμῶν μπορεῖ νά ἐξαλείφει τό κράτος, ἀλλά ἡ πάλι γιά τή σταδιακή ἐξαφάνιση τοῦ κράτους εἶναι ἀναγκαῖα γιά τήν ἐξαφάνιση τῶν κοινωνικῶν διαχωρισμῶν. Γι' αὐτό καί ἡ ἀνάγκη τῆς πολιτικῆς.

Ἐκεῖ βρίσκεται καί ἡ διπλή φύση τῆς προλεταριακῆς "πολιτικῆς". Ὅτι δηλαδή ἡ "μαγείρῃσα" εἶναι ὑποχρεωμένη νά πάρει τήν πολιτική ἐξουσία, τό ΚΡΑΤΟΣ, γιά νά ἐξαλείφει τήν "μαγείρῃσα", δηλαδή τούς κοινωνικοὺς διαχωρισμούς, καί ἄρα τό κράτος. Μόνο πού πολύ συχνά ἡ "μαγείρῃσα" γίνεται "κομισσάριος" καί προσλαμβάνει μιά νέα μαγείρῃσα, δηλαδή διααιωνίζει τούς ταξικούς διαφορισμούς. Γι' αὐτό καί ἡ πάλι ἐνάντια σ' αὐτούς τούς διαχωρισμούς ὅπως καί ἐνάντια στό κράτος εἶναι μιά "ἀδιάκοπη" πάλι πού θά βάζει πάντα σέ ἀμφισβήτηση καί τό ἴδιο τό "προλεταριακό" κράτος.

Αὐτή εἶναι ἡ πραγματικότητα, καί μόνο ἡ ὀριστική ἐξαφάνιση τῶν κοινωνικῶν διαχωρισμῶν θά ἐξαφανίσει τό κράτος.

Στό μεταξύ, θά παλεύουμε γιά νά γκρεμίσουμε τό ἀστικό κράτος καί νά δημιουργηθεῖ ἐνα ἄλλο στό ὅποιο ἡ "μαγείρῃσα" θά πάρει τήν "πολιτική ἐξουσία" μέ στόχο νά ἐξαφανίσει τίς "μαγείρῃσες". Διαφορετικά ΘΑ ΧΑΣΕΙ καί τήν πολιτική ἐξουσία.

Ενα μαζικό κίνημα στην «Ανατολη»

Η Πολωνία δεν παύει να άνησχει τό ρώσικο ιμπεριαλισμό, όπως και τις κρατικές άστικές τάξεις της Ανατολής. Κι αυτό ό χι για τά αντιρώσικα αισθήματα του πληθυσμού της, πράγμα κοι νό σε όλες τις ανατολικές χώρες, αλλά γιατί στην Πολωνία περισσότερο από όπουδήποτε άλλοι είναι υπαρκτό ενα πραγματικό άντιπολιτευτικό κίνημα ΜΑΖΙΚΟΥ χαρακτήρα, με βάσεις στην εργατική τάξη· ενα κίνημα που έχει μάλιστα κατακτήσει μέσα από ά λεπάλληλες εργατικές κινητοποιήσεις και εξέγέρσεις ενα επίπεδο ελευθερίας δράσης άνωτερο από όπουδήποτε άλλοι.

Τό Πολωνικό κίνημα έχει δελξει μέχρι σήμερα μιά τεράστια ζωτικότητα και έχει πετύχει σημαντικές κατακτήσεις. Τό 1956 ή εξέγερση των εργατών του Πόνσταμ (Πόζναν) όδήγησε στην επίσ τρωση στην έξουσία του "φιλελευθερου" Γκομούλκα. Τό 1963 έμφανίζεται ή πρώτη προσπάθεια άνάλυσης από τά άριστερά της Πολωνικής κοινωνίας, με τους Κοβρον και Μοντζελέφσκι, και δημι ουργείται ενα παράνομο "Μαρξιστικό-λενινιστικό" κόμμα, με ση μαντική δύναμη.

Τό 1968 παρουσιάζεται τό πρώτο μαζικό κίνημα των Πολωνών φοι τητών, με μεγάλες κινητοποιήσεις και διαδηλώσεις. Όμως ή κα ταπίεση χτύπησε άγρια αυτό τό κίνημα που δεν συνάντησε καμιά υποστήριξη από την εργατική τάξη. Η μεγάλη εργατική εξέγερση της Βαρσοβίας τό 1970 όδηγεϊ στην άνατροπή του Γκομούλκα. Όμως και πάλι εργατική τάξη και διανόηση μένουν χωρισμένοι. Η εργατική εξέγερση δεν βρήκε καμιά υποστήριξη και συμπαρα σταση από τη διανόηση.

Όμως από τό 1976 τά πράγματα αλλάζουν. Η νέα εργατική έ ξέγερση ενάντια στον Γκέρεκ δεν όδηγεϊ πιά σε άλλαγές μέσα σ' ενα κόμμα, που δεν έχει καμιά δυνατότητα άνανέωσης μπρός σε μιά εργατική δυσρέσκεια που όγκώγεται και ξεπερνάει όριστι κά τά πλαίσια του καθεστώτος. Τό εργατικό κίνημα βγαίνει πιά έξω από την έπιρροή του και δημιουργείται ενα αυτόνομο ΚΙΝΗ ΜΑ ΑΝΤΙΠΟΔΙΤΕΥΣΗΣ. Αυτή τη φορά άντιπολιτευτική διανόηση και φοιτητές ενώνονται στη συμπάρασταση με τό εργατικό κίνημα. Έτσι δημιουργήθηκε τό KOR (Έπιτροπή Συμπάραστασης στους εργα τες) που μεταβλήθηκε άργότερα σε Έπιτροπή Κοινωνικής Αυτοά μυνας.

Από κεϊ και πέρα τό κίνημα πλάτυνε όδηγώντας στη δημιου ργία της εργατικής έφημερίδας "Ρομπότνικ", του κινητού Πανε πιστήμιου, πολιτικών οργανώσεων κλπ. Έτσι σε άντίθεση με άλλες ανατολικές χώρες δεν έχουμε να κάνουμε απλά με ενα κίνη μα διαφωνούντων διαανοούμενων, αλλά με ενα μαζικό πολιτικό κί νημα, δεμένο με την εργατική τάξη. Ενα μέτρο αυτής της εξέλι ξης μας δίνει και τό έργο του Βάϊντα "άνθρωπος από μάρμαρο". Ο Βάϊντα παλινός διαανοούμενος του καθεστώτος ξεφυγε απ αυτό, και έδωσε μιά πραγματική ιστορία της εργατικής τάξης, τά τε λευταία 30 χρόνια και την πρόσφατη συνάντησή της με τη διανό ηση.

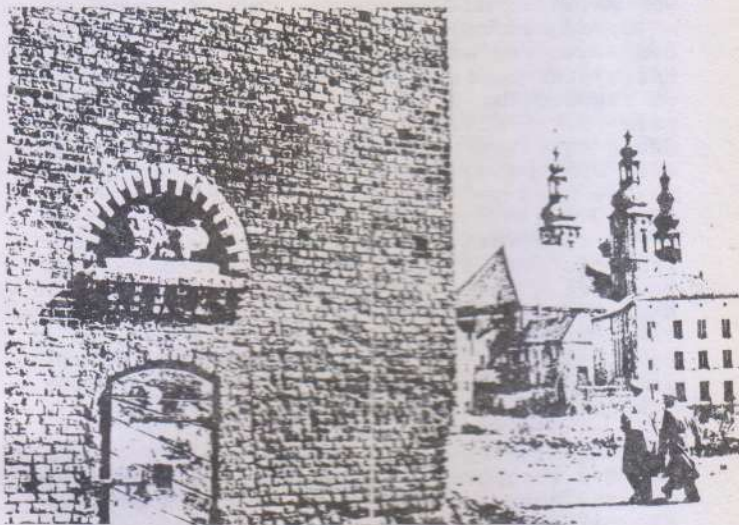
Τά κείμενα που ακολουθούν σκοπεύουν να δώσουν μιά εικόνα της σημερινής κατάστασης, δίνοντας τό λόγο στους ίδιους, σε πρωταγωνιστές του Πολωνικού κινήματος. Τά κείμενα είναι του KOR, του Μπάσα Γκίνζμπουργκ, που μαζί με τό Φράνκο Πιπέρνο έ καναν τό κείμενο για τις πολιτικές οργανώσεις, τό Γιάν Λιτίν σκι, διευθυντή του "Ρομπότνικ", του Άνταμ Μίνσκι για τό κι νητό Πανεπιστήμιο· τά περισσότερα οικονομικά στοιχεία τά πή ραμε από ενα άρθρο του Άλεξάντερ Σμόλαρ. Όσο για "τόν άνθρω πο από Μάρμαρο", οι περισσότεροι τό έχουν δεϊ.

Τά περισσότερα κείμενα πάρθηκαν από τό ιταλικό περιοδικό METROPOLI, και ή συλλογή είχε γίνει από τόν Μπ. Γκίνζμπουργκ και τόν Φράνκο Πιπέρνο.

Κάλεσμα στην κοινωνία της «Επιτροπής Κοινωνικής Αυτοαμυνας» KOR

Η εργατική διαμαρτυρία του Ιουνι 1976 απο καλυψε την βαθια οικονομικη και κοινωνικη κριση της χωρας. Η περιοδος των δυο χρονων που περασαν υπηρξε αρκετα μεγαλη ωστε να περιμενει κανεις πως το καθεστος θα εβαζε τουλαχιστον ωρισμενες προοπτικες για τη λυση της κρισης. Παρολα αυτα, στα δυο χρονια που περασαν, οχι μονο δεν εξαλειφθηκαν τα αιτια της εξεγερσης, αλλα αντιθετα εμφανιστηκαν νεα μετωπα αντιθεσεων. Η αποδιοργανωση και ο αυξανομενος μαρasmus εξαπλωθηκαν στην οικονομικη, κοινωνικη, και πολιτιστικη ζωη της χωρας. Γι αυτο θεωρουμε καθηκον μας ν' απευθυνθουμε στην πολωνικη κοινωνια με μια εκτιμηση της καταστασης και μια προσπαθεια να υποδειχτουν οι δυνατες διεξοδοι.

I. Η αυξηση των τιμων των τροφιμων που αποκρουστηκε απο τους εργατες τον Ιουνι του 1976 υποκατασταθηκε με μια καλυμενη αυξηση. Η πιο διαδεδομενη οικονομικη πραχτικη είναι να βγαινουν στην αγορα ακριβοτερα προιοντα με νεες ονομασιες και να αποσυρονται εκεινα που είναι πτηνοτερα. Αυτη η ταχτικη εφαρμοζεται σε αναριθμητα βιομηχανικα προιοντα και για το μεγαλυτερο μερος των τροφιμων, ακομα και για το φωμι. Η αυξηση των τιμων στον κρατικο τομεα του εμποριου αντανakλεται και στον ιδιωτικο τομεα, προκαλωντας τον πολλαπλασιασμο των τιμων στα λαχανικα και στα φρουτα. Είναι δυσκολο να εκτιμησουμε την ακριβη εκφραση αυτου του φαινομενου, αλλα δεν υπαρχει αμφιβολια πως ο πληθωρισμος, παιρνοντας υποψη και την τεχνητη αυξηση των τιμων είναι πολυ πιο μεγαλος απ' αυτον που αναγνωριζουν οι κυβερνητικες πηγες.

Οι δυσκολιες εφοδιασμου τοσο σε βιομηχανικα προιοντα, οσο και σε τροφιμα γινονται ολο και πιο μεγαλες. Στα μαγαζια πολλα προιοντα είναι αδυνατο να τα βρει κανεις χωρις να στηθει στις ουρες, χωρις να χασει τεραστιο χρονο, χωρις να χρησιμοποιησει διαφορα μεσα ή χωρις να καταφυγει στην διαθορα.

Το προβλημα του εφοδιασμου σε κρεας δεν έχει λυθει. Και είναι δυσκολο να θεωρηση κα-

νεις λυση την δημιουργια του δικτυου μαγαζιων, των λεγομενων "εμπορικων", οπου η τιμη ενός κιλου σαλαμι έχει φτασει το επιπεδο του μεσου εργατικου μεροκαματου (150-200 ζλοτυ το κιλο). Προσφατα, σε μερικες δεκαδες εργοστασια (αναμεσα σ'αλλα, στη χαλυβουργια "HUTA WARSZAWA" και στις εγκαταστασεις "ROSA LUXEMBOURG") αρχισε να χρησιμοποιειται δελτιο για το κρεας. Δεν ξερουμε αν αυτη τη στιγμη είναι αναγκαιο το συστημα του δελτιου για το κρεας. Οσο οι αρχες δεν δημοσιευουν εναν ολοκληρωμενο απολογισμο για το κρεας (παραγωγη, εξαγωγη, καταναλωση) θα είναι αδυνατο να εκφρασουμε μιαγνωμη πανω σ'αυτο το θεμα. Ωστοσο είναι σιγουρο οτι μια ενδεχομενη εφαρμογη του δελτιου θα πρεπει να αφορα το συνολο του πληθυσμου και να γινει αποδεκτο απ'αυτον. Η καλυμενη αυξηση των τιμων και οι δυσκολιες ανεφοδιασμου, προκαλουν μια σημαντικη ανοδο του κοστους ζωης που χτυπαι κυρια τα οικονομικα ασθενεστερα στρωματα.

2. Οι υγειονομικες υπηρεσιες βρισκονται σε πολυ ανησυχητικη κατασταση. Η χρονια ελλειψη επενδυσων, που παρατεινεται εδω και χρονια έχει προκαλεσει τον τελευταιο καιρο μια παραπερα μειωση του ήδη χαμηλου αριθμου κρεβατιων στα νοσοκομεια (ψυχιατρικη, παιεντικη: Στατιστικη Επετηριδα '77). Η ελλειψη χωρου και η κατασταση απο τεχνικη αποψη ενός τεραστιου αριθμου νοσοκομειων, που ειχαν αναγκη επισκευης και ανανewσης αμεσως μετα τον πολεμο, έχουν ριξει σε τετοιο βαθμο το επιπεδο των συνθηκων υγειονομικης περιβαλφης, που είναι πια επικυνδυνο για τη ζωη των ασθενων να νοσηλευονται στους διαδρομους των νοσοκομειων. Η ανεπαρκεια τροφης και η ελλειψη φαρμακων στα νοσοκομεια και στο εμποριο, βαζουν ακομα μεγαλυτερα εμποδια στις θεραπειες.

Μεσα σ'αυτη την κατασταση, η ανεγερση ενός υπερσυγχρονου κυβερνητικου νοσοκομειου στην Μιεντζιλεσια που προοριζεται αποκλειστικα για τους αξιωματους της του κομματος και είναι εφοδιασμενο με ολα τα φαρμακα, δειχνει οτι ενω οι αρχες έχουν πληρη γνωση της καταστασης που επικρατει στις υγειονομικες υπηρεσιες, ταυτοχρονα μεταβαλλει την επιβολη στο πληθυσμο εισφορας για το Κοινωνικο Υγειονομικο Ταμειο σε κυνικη εξαπατηση.

3. Ακομα η κατασταση των κατοικιων δεν υπεστη καμια βελτιωση τα τελευταια χρονια. Ο αριθμος αυτων που περιμενουν ν' αποκτησουν σπιτι αυξανει καθε χρονο και η περιοδος αναμονης παρατεινεται. Αυτο συνοδευεται απο τη συστηματικη αυξηση του κοστους κατασκευης στην οικοδομη που βαραινει ολο και πιο πολυ στον οικογενειακο πρϋπολογισμο (το μηνιατικο νοικι μαζι με την πληρωμη των δανειων φτανουν το ποσο των 3.000 ζλοτυ το μηνια στους συνεταιρισμους σπιτιων).

4. Οι αρχες προσπαθουν να αντισταθμισουν την αποδιοργανωση της οικονομιας με την εντατικοποιηση της εκμεταλλευσης των εργατων. Ο μεσος εργασιμος χρονος αυξηθηκε για πολλες κατηγοριες εργαζομενων. Οδηγοι, ανθρακωρυχοι, οικοδομοι, και πολλοι αλλοι κλαδοι εργαζομενων,

δουλεύουν 10 - 12 ώρες τη μέρα. Η καταργήση για τους ανθρακωρυχείς της αργίας του Σαββάτου (ή άλλων αντιστοιχών ημερών), η υποχρεωτική δουλειά την Κυριακή και το σύστημα των μισθών σύμφωνα με το οποίο μια απουσία, ακόμα κι αν οφείλεται σε σοβαρότατο λόγο (αρρώστεια, θάνατος ενός συγγενούς) συνεπάγεται τη απώλεια ενός ποσοστού 20% περίπου της μηνιαίας αποδοχής - όλα αυτά μπορούν να συγκριθούν μοναχά με την εκμετάλλευση που γίνονταν άλλοτε από τον καπιταλισμό.

5. Μια σύγκριση ανάμεσα στους μισθούς των εργατών και τις τιμές που ισχύουν στα "εμπορικά" μαγαζιά δείχνει ένα άλλο ανησυχητικό γεγονός: το βάθος των κοινωνικών διαφοροποιήσεων. Η φαλλίδα των μισθών είναι τεραστία (και ελαχίστα δεμένη με την ειδικότητα). Το ίδιο τεραστία είναι και η φαλλίδα των συντάξεων. Είναι πολλές οι οικογένειες που ζουν στο κατώτατο όριο επιβίωσης και λίγες εκείνες που δεν έχουν κανένα υλικό πρόβλημα. Ένας άλλος παραγοντας που αυξάνει την κοινωνική ανισότητα είναι η υπαρξη προνομίων για τις ομάδες που είναι δεμένες με την εξουσία: ο προνομιακός ανεφοδιασμός, οι ειδικές υγειονομικές υπηρεσίες, η παραχώρηση διαμερισμάτων οικοπέδων, συναλλαγματός, τα ειδικά κεν-

ρα άναπαυσης και διακοπών - αποτελούν λίγες μόνο από τις διευκολύνσεις που προορίζονται για περιορισμένες ηγετικές ομάδες. Αποτέλεσμα είναι η κοινωνική απομόνωση που αναπτύσσεται γιατί αυτές τις ομάδες που είναι δεμένες με την εξουσία και μαζί και η αδυναμία τους να δουν οτιδήποτε έχει σχέση με τα πραγματικά προβλήματα της κοινωνίας. Όταν μαθαίνουμε ότι τα χρήματα που προορίζονται για την ανάπτυξη της αγροτικής οικονομίας χρησιμοποιήθηκαν για την ανεγέρση ενός κυβερνητικού τουριστικού κέντρου στο Μπιεστάντυ και ότι ο υπόλοιπος πληθυσμός διώχτηκε κατά συνεπεία (το χωρίο Βολόσατε), ένα τέτοιο γεγονός δεν μπορούμε παρά να το θεωρήσουμε απόδειξη της απολυτής αποξένωσης της εξουσίας από την κοινωνία των πολιτών.

Η πραχτική κληρονομησης της προνομιοχας θεσης των γονιών γενικευεται ολο και περισσοτερο. Η αρχη συμφωνα με την οποια η νεολαια έχει ίσες ευκαιρίες στο ξεκίνημα έχει γίνει μια σκεπη αυταπατη. Σε μια περιοδο που η οικονομική κρίση χτυπάει ολη την κοινωνία και ιδιαίτερα τα οικονομικά ασθενεστερα στρώματα η εξασφάλιση προνομίων για τις ηγετικές ομάδες γεννάει μια δικαίη οργη και ηθική αγανάκτηση.

6. Το χαρακτηριστικό στοιχείο της οικονομικής, κοινωνικής, και πολιτικής καταστασης της χώρας τα τελευταία χρόνια είναι η προοδευτική αυξανόμενη κρίση της αγροτικής οικογενειακής οικονομίας. Παρόλα αυτά, η παραγωγή ενός εκταρίου καλλιεργημένου στην οικογενειακή οικονομία παραμένει μεγαλύτερη από εκείνη ενός εκταρίου καλλιεργημένου στην κρατικοποιημένη οικονομία. Γιγαντιαία ποσά εξακολουθούν να επενδύονται στις Κρατικές Αγροτικές Επιχειρήσεις (Κ.Α.Ε.) και στις κολλεκτιβοποιημένες επιχειρήσεις παρά το γεγονός ότι το κόστος διατήρησης των Κ.Α.Ε. είναι φηλοτερο από την αξία της παραγωγής τους.

Τα τελευταία χρόνια εκδηλώθηκαν με ιδιαίτερη οξύτητα οι δυσκολίες που συνδέονται με την γενική κρίση της αγροτικής οικονομίας: έλλειψη ανθρακα, λιπασμάτων, ζωοτροφών, αγροτικών μηχανών, υλικών οικοδομής. Αυτά μειώνουν σημαντικά τις δυνατότητες επένδυσης για μια αγροτική εκμετάλλευση και έχουν σαν αποτέλεσμα τη φυγή των νέων από την επαρχία.

Η αποδιοργάνωση και η διαφθορά που επικρατεί στα ιδρύματα τα δεμένα με τη μαζική καταναλώση, προκαλούν απώλειες στα ήδη παραχθέντα προϊόντα.

Σήμερα, μετά την εφαρμογή της εισφοράς για τις αγροτικές συντάξεις, οι οικονομικές υποχρεώσεις μιας αγροτικής ιδιοκτησίας απέναντι στο κράτος, φτάνουν συχνά να ξεπερνούν το μισό του εισοδήματός της. Η απόφαση να μη πληρώσουν τις εισφορές για την συντάξη που πήραν σ' ολοκληρωτή τη χώρα, πάνω από 250 χιλιάδες αγρότες, είναι η καλύτερη ένδειξη για το τρόπο που αντιμετωπίζει την αγροτική πολιτική του κράτους ο πληθυσμός της επαρχίας.

7. Η παραβίαση της νομιμότητας, που εκδηλώθηκε στη διάρκεια των γεγονότων του Ιουνίου '76, έχει μεταβληθεί σε συνολική πολιτική. Δεν είναι σπάνιες οι περιπτώσεις που οι συλληφθέντες ξυλοκοπούνται από άντρες της πολιτοφυλακής: οι συνοπτικές διαδικασίες της πολιτοφυλακής επικυρώνονται από τις ανώτατες αρχές.

Τα υλικά που έχει συλλέξει το Γραφείο Έπεμβασης της Επιτροπής Κοινωνικής Αυτοαμυνας (ΚΟΡ) και που δημοσίεψε στα Ντοκουμέντα Παρανομίας, δείχνουν καθαρά ότι η πολιτοφυλακή και οι Μυστικές Υπηρεσίες μπορούν να ενεργούν ατιμωρητά. Ακόμα και τα σοβαρότερα γεγονότα, όπως η δολοφονία καποιου ατόμου που έχει συλληφθεί, δεν έχουν καμία συνέπεια για τα μέλη της πολιτοφυλακής που ευθυνονται για το εγκλήμα. Στην περίπτωση της δολοφονίας του Γιαν Ζμπρόζνα προκειμένου να καλυφθούν τους πραγματικούς ενοχούς, δε δίστασαν να παραποιήσουν το ανακριτικό υλικό και τη δίκη, πράγμα που έφτασε στο αποκορύφωμα με το θάνατο στη φυλακή του κυριότερου μαρτυρά και την καταδίκη σε πολλά χρόνια φυλακή δυο ανθρώπων χωρίς να αποδειχτεί η ενοχή τους.

Σ' ότι αφορά τη δραστηριότητα των Συμβουλίων για τις Παραβάσεις, που οι αρμοδιότητες τους έχουν διευρυνθεί σημαντικά σε βάρος των δικαστηρίων, μπορούμε να πούμε ότι δεν κρατάνε πια ούτε τα προσχήματα του σεβασμού των νόμων. Η Γενική Εισαγγελία δεν αντιδρά στα παραπονα και τις καταγγελίες πολιτών, παρόλο που αυτο επιβάλλεται από το νόμο: το Συμβούλιο του Κράτους, η Ντιετα (Κοινοβούλιο) και το Υπουργείο Δικαιοσύνης κλείνουν τ' αυτία

τους στις διαμαρτυρίες για τον εκφυλισμό και την αναρχία που επικρατούν στην πολιτοφυλακή και τη δικαιοσύνη.

8. Το αποκλειστικό δικαίωμα, που έχει σφετεριστεί το κομμα (POUP), ανεξελεγκτής καθοδήγησης, απόφασης και κρίσης, σε όλες τις σφαίρες της κοινωνικής ζωής δίχως καμία εξαίρεση αποτελεί μια ιδιαίτερα σοβαρή απειλή για την επιστήμη και την κουλτούρα της Πολωνίας. Ο σημαντικός περιορισμός της ελευθερίας της επιστημονικής έρευνας, καθώς και της δημοσίευσης των αποτελεσμάτων, ιδιαίτερα στις ανθρωπιστικές επιστήμες όπως η φιλοσοφία, οικονομία, κοινωνιολογία και ιστορία* ο δογματικός χαρακτήρας της θεωρίας που έχει επιβληθεί και που εδώ και πολύ καιρό έχει χάσει τα χαρακτηριστικά της ιδεολογίας για να μεταβληθεί σε ένα σύνολο από δογματα και διαταγές που εξαγγέλει αυθαίρετα το κομμα* η προώθηση σε θέσεις επιστημονικής έρευνας ανθρωπων που είναι αναρμοδίοι αλλά υπακούει στην εκτέλεση των διαταγών που βγαίνουν από τον πολιτικό μηχανισμό, όλα αυτά αποτελούν πληγμάτα για την πολωνική κουλτούρα, εμποδίζοντας την όχι μόνο να αναπτυχτεί αλλά ακόμα και να διατηρηθεί την υπάρχουσα κληρονομία. Η λογοτεχνία, το θέατρο, ο κινηματογράφος - τομείς όπου κυριαρχεί ο λόγος, βρίσκονται ιδιαίτερα εκτεθειμένοι στην αυθαίρετη καταπάτηση της ελευθερίας της σκέψης, στην καταστροφή της δημιουργικής δραστηριότητας. Μέσα σε τέτοιες συνθήκες, ο πολιτισμός πεθαίνει. Η λογοτεχνία - ένας τόσο σημαντικός παράγοντας της πνευματικής ζωής του έθνους, μολοντι δε μπορεί να μετρηθεί ποσοτικά - έχει περιοριστεί στο ρόλο του εκτελεστή των επιταγών της εξουσίας και έχει εξαναγκαστεί σε έναν τελειοαποχωρισμό από την αληθινή κοινωνική πραγματικότητα ενώ γίνεται ανεχτή μοναχά σαν ένα ακίνδυνο λουλούδι στη μπουλουνιέρα.

.....
Στά τέλη του 1975 γίνεται μία συζήτηση γύρω από την προοπτική αλλαγών στο σύνταγμα που πρότεινε το καθεστώς. Οι προτάσεις που διαμορφώθηκαν με αυτή την ευκαιρία στά γραμμάτα και τα διαβήματα των πολιτών μπορούν να θεωρηθούν μία καινούργια προσέγγιση στο πρόβλημα της οικόδομησης μιας αυτόνομης κοινωνικής δραστηριότητας. Αυτή συνίσταται στην εξασφάλιση της ελευθερίας των ιδεών και της έκφρασης, της ελευθερίας της οργάνωσης και της συγκέντρωσης, της ελευθερίας του τύπου, της υπευθυνότητας των αρχών απέναντι στην κοινωνία. Η δραστηριότητα που θα στόχευε σε αυτά τα προβλήματα θα μπορούσε να δημιουργήσει την κοινωνική συνοχή που έχει καταστραφεί από μια μονοπωλιακή και συγκεντρωτική εξουσία. Αυτή θα πρέπει να εξασκεϊται ανεξάρτητα από τις υπάρχουσες επίσημες οργανωτικές δομές.

Και μόνο μία αποφασιστική διεκδίκηση, αξιοπρεπής και με πίστη στα ίδια της τα δικαιώματα, και όχι ένα κλαφούρισμα, μπορεί να οδηγήσει στην επανάκτηση αυτών των δικαιωμάτων και να αποτελέσει το δρόμο της σωτηρίας του δημοκρατικού καθεστώτος. Η πρόταση ενός κοινωνικού προγράμματος, που δημοσιεύτηκε τον Οκτώβριο του 77 (Διακήρυξη του Δημοκρατικού Κινήματος), ξεκίνησε απ' αυτή την πεποίθηση. Διαμορφώθηκε μέσα στα πλαίσια του KOR και υπογράφηκε και από άλλα 100 άτομα. Το πρόγραμμα μιας κοινωνικής αυτο-άμυνας, που διαγράφεται σε αυτό το κείμενο, αποτελεί μία εναλλακτική λύση απέναντι στον αυξανόμενο κίνδυνο μιας αυθόουπτης κοινωνικής εξέγερσης,

που θα μπορούσε να οδηγήσει τη χώρα σε μία εθνική καταστροφή.

Η όρδοτητα αυτού του προγράμματος έχει κιόλας επιβεβαιωθεί από την εμφάνιση μιας σειράς αυτόνομων κοινωνικών πρωτοβουλιών:

- Για την υπεράσπιση των εργατικών συμφερόντων εκδόθηκε η δισεβδομαδιαία εφημερίδα ROBOTNIK (Ο εργάτης).

- Μπρός στον ολοκληρωτικό ξεπεσμό των επίσημων συνδικάτων στη Σιλεσία και το Γκντανσκ, δημιουργήθηκαν ομάδες πρωτοβουλίας για την οργάνωση ελεύθερων συνδικάτων.

- Στα τέλη του Ιούλη του 78 ιδρύθηκε η Προσωρινή Επιτροπή Αγροτικής Αυτο-άμυνας της περιοχής του Λιούμπλιν και στις αρχές του Σεπτεμβρίου, η Επιτροπή Αγροτικής Αυτο-άμυνας της περιοχής του Γκρόγιεκ. Αυτές οι επιτροπές αποτελούν την αυτόνομη αντιπροσώπευση 16 χωριών του νομού του Λιούμπλιν και 20 χωριών του νομού του Ράντομ. Για τα προβλήματα του χωριού βγαίνει η δισεβδομαδιαία εφημερίδα GOSPODARZ (Ο Αγρότης).

- Η αποκάλυψη της παραβίασης των νόμων και η βοήθεια στα θύματά της αποτέλεσαν τη βάση για τη γέννηση του Γραφείου Ήμερας της Επιτροπής Κοινωνικής Αυτο-άμυνας - KOR.

- Σε πολλά πανεπιστήμια δημιουργήθηκαν επιτροπές Φοιτητικής Αλληλεγγύης, που έχουν στόχο τους να σπάσουν το μονοπώλιο της SZSP (Φοιτητική Ένωση του καθεστώτος) και να ανασυστήσουν ένα αυτόνομο κίνημα υπεράσπισης των συμφερόντων των φοιτητών και της εκπαίδευσης.

- Μία απάντηση στην υποδούλωση και τη φαικλίωση της επιστήμης δόθηκε με την ίδρυση της Ένωσης Επιστημονικών Παραδόσεων (Κινητό Πανεπιστήμιο). Μερικές δεκάδες από φημισμένους επιστήμονες, που είναι μέλη αυτής της Ένωσης, οργάνωσαν, στη διάρκεια του περασμένου ακαδημαϊκού έτους, μία σειρά εξαμηνιαίων παραδόσεων, στις οποίες αρκετές χιλιάδες φοιτητών μπόρεσαν να σπουδάσουν, σε μία ατμόσφαιρα σοβαρότητας και αλήθειας, που δεν περιορίζεται από τη λογοκοιλία και την πολιτική προπαγάνδα.

- Το έκδοτικό μονοπώλιο του κράτους έσπασε με τη δημιουργία και την ανάπτυξη ενός ανεξάρτητου τύπου. Κοινωνικο-πολιτικά περιοδικά και ο έκδοτικός οίκος NIEZALEZNA OFICyna WYDAWNICZA - που δημοσιεύει έργα συγγραφέων που αποκλείονται από το καθεστώς - αποτελούν απόδειξη της αναγέννησης της πολιτιστικής ζωής.

Δέν είναι πολλά άλλα αρκετά για να αποδείξουν πως είναι δυνατή μια αυτόνομη, οργανωμένη και αποτελεσματική κοινωνική δραστηριότητα. Και όσο πιο μαζικές θα γίνονται οι αυτόνομες οργανώσεις τόσο λιγότερο εκτεθειμένοι στην καταπίεση θα είναι αυτοί που συμμετέχουν και τόσο πιο αποτελεσματική θα γίνει η δουλειά τους.

.....

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΥΤΟ-ΑΜΥΝΑΣ - KOR

Βαρσοβία, 10 Δεκέμβριο 1978

Η ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΤΙΚΗΣ ΑΝΤΙΠΟΛΙΤΕΥΣΗΣ

του JEAN LITYNSKI
διευθυντή του πε-
ριοδικού
"ROBOTNIK"

Η ιδέα για μια εργατική εφημερίδα παρουσιάστηκε πολλές φορές - αλλά παραμελήθηκε - από την αρχή κιόλας των μεγάλων απεργιών τα χρόνια του '70. Ξαναεμφανίστηκε σαν επιταχτική ανάγκη μεταξύ του Φλεβάρη και Σεπτεμβρίου του '77 όταν η πρωτοβουλία του Κ.Ο.Ρ. (επιτροπή αμύνης των εργατών) βρισκόταν στη φάση της ανάπτυξης της με επιτυχίες μεγάλης σημασίας.

Από την εξέγερση του '70: οι εργάτες καίνε το κτίριο της αστυνομίας

Ομάδες εργατών παίρνοντας επαφή με την ΚΟΡ κατά την διάρκεια της καμπάνιας για την απελευθέρωση των συλληφθέντων εργατών στο RADOM και την URSUS, μετά τις απεργίες του Ιουνίου του '76 προτείναμε με διάφορες μορφές να πλατύνουν την πλατφόρμα της επιτροπής από τα θέματα της νομιμής αμύνης σ' εκείνα της εργατικής οργάνωσης. Έτσι πήρε σάρκα και οστά, κατά από την πίεση των εργατών το σχέδιο ενός οργανωτικού δικτύου που γεννήθηκε και στηθηκε στα εργοστάσια γύρω από την εφημερίδα, με σημείο αναφοράς την πληροφόρηση πάνω στην κατάσταση και τις συνθήκες ζωής των εργατών.

Εκείνοι που μοιράζαν την εφημερίδα καθώς και οι ανταποκριτές κατά εργοστάσιο ή εργοστασιακό τμήμα λειτουργού-

σαν φυσικά, σαν οι κομποί ενός οργανωτικού δικτύου, αν και τυπικά δεν ήταν οργανωμένοι. Ήταν ωστόσο αδύνατο να εξουθενωθούν και μπορούσαν να εισδύσουν σ' όλες τις πτυχές του εργοστασίου και να ξεφυγούν από τη λυσσα και τη μανία των γραφειοκρατών του κομματος και των μανατζερς των εργοστασίων.

Οι εσωτερικές μεταπτώσεις και περιπετείες της ΚΟΡ εμποδίσαν να συγκεκριμενοποιηθεί αυτή η πρωτοβουλία μέχρι τον Οκτώβριο του '77, όταν ήδη άρχισε να χάνεται ένα πλατύ ρεύμα εργατικών επαφών από ανικανότητα να προωθηθούν

και να αξιοποιηθούν προς μία κατεύθυνση.

Όμως παρ' όλα αυτά εμείναν αρκετά σταθερές οι επαφές με τις εργατικές ομάδες στο RADOM και στην SLESIA. Και γύρω απ' αυτές τον Οκτώβριο του '77 γεννήθηκε η εφημερίδα "ROBOTNIK" (που σημαίνει εργάτης). Η συνταγή απαρτιζόταν στην αρχή από 4 εργάτες, έναν μηχανικό, και 5 διανομείς.

Στο πρώτο νούμερο τα άρθρα ήταν ανωνύμα. Με το δεύτερο όμως άρχισαμε να υπογράφουμε τα άρθρα, και όχι μόνο αυτό αλλά να δίνουμε ονόματα και διευθύνσεις ανταποκριτών στα εργοστάσια.

Η εφημερίδα που είχε στην αρχή ένα τίραζ δεκά χιλιάδες φύλλα σαν μηνιαία έκδοση, δίδονταν χέρι με χέρι από

τους εργάτες, που χρησιμοποιούσαν τις προσωπικές τους γνωριμιές. Σήμερα που το τίραζ είναι είκοσιπέντε χιλιάδες φύλλα και η έκδοση δισεβδόμαδια, η διαδοχή της ξεπεράσε το χειροτεχνικό της στάδιο. Οι εφημερίδες αφηνούνται συστηματικά σε πακέτα στην είσοδο των εργοστασίων, και οι εργάτες τις παίρνουν μπεινώντας. Άλλες φορές στο εσωτερικό των τμημάτων χρησιμοποιούνται τα ίδια τα κλαριά των εμπορευμάτων, για να μοιραστεί η εφημερίδα μεταξύ των εργατών. Παρα πολύ συχνά δε, ειδικά στη SLESIA, το μοίρασμα της εφημερίδας γίνεται μπροστά στις πορτές των εργοστασίων από φοιτητές και εργάτες που απολυθήκαν για πολιτικούς λόγους.

Οι αρχές προσπαθήσαν πολλές φορές και με πολλούς τρόπους να εμποδίσουν και να σταματήσουν την κυκλοφορία της εργατικής εφημερίδας. Στη πραγματικότητα όμως η καταπιεστική παρεμβάση είχε διαφορετικό χαρακτήρα σε διαφορετικές περιοχές της χώρας. Πολλές φορές μάλιστα είδαμε διαφορετική μεταχείριση μεταξύ ενός κι άλλου εργοστασίου σε ίδια πόλη. Από ελλείψη μιας καθορισμένης δεσμευτικής γραμμής από μέρους της κυβέρνησης, η καταπίεση είναι έτσι διαρθρωμένη που διαφέρει από περιοχή σε περιοχή, ανάλογα με τα ειδικά χαρακτηριστικά της. Δηλαδή, κατ' αρχήν από την δύναμη που έχει το κίνημα στα εργοστάσια καθώς και από τις πολιτικές ομάδες που βρίσκονται στις τοπικές διοικήσεις του κομματος και των αποκεντρωμένων οργάνων του κράτους. Παίρνοντας ορισμένα παραδείγματα θα δούμε: Στην CRACOVIA αυτοί που μοιράζουν απ' τα έξω την εφημερίδα, συλλαμβάνονται συστηματικά και κρατούνται για καμία ώρα. Στο LODZ η αστυνομία παρεμβαίνει αιφνιδιαστικά, αλλά όλες τις φορές που σταμάτησε κάποιον, τον συνέλαβε και τον πήγε μπροστά στους δικαστές, οι οποίοι, ως συνήθως, τον καταδικάσαν σε ένα χρόνο φυλάκιση. Στην VARSOVIA και το DANZIG όσον αφορά τα ναυπηγεία, τον ρόλο της καταπίεσης τον έχει αναλάβει το ίδιο το επιτελείο των διευθυντών του εργοστασίου, που απολύει τους εργάτες που συλλαμβάνει να μοιράζουν ή και να διαβάζουν μόνο την "ROBOTNIK". Όλο αυτό μοιράζει να δείχνει πως η επιλογή αυτή των αρχών είναι να δοκιμάζει "εκατό τυπούς κατά πίεσης" διαφορετικούς, ώστε

να συσσωρευσει αρκετα στοι-
χεια για να κατανοησει την
δυναμη του κινήματος, την ρι-
ζοσπαστικοποιηση του, την δυ-
νατοτητα να το προσαρμοσει
και να το χωνεψει, καθώς και
την αντισταση του στις κυβερ-
νητικες πρωτοβουλίες. Οπως
και να χει, στη θεση μιας σκλη-
ρης και αδιαλλακτης καταπιε-
σης στρατιωτικου τυπου που
υπηρχε εδω κι ενα χρονο, μπη-
κε ενα ειδος "λιγωτερο αδιαλ-
λακτης καταπιεσης".

Η εφημεριδα που βγαίνει
μονο με δυο σελιδες ειναι δο-
μημενη γυρω απο ειδησεις των
εργοστασιων ή γενικα πληροφο-
ρηση πανω στις συνθηκες δου-
λιας. Η γλωσσα που γραφεται
ειναι θεληματικα διαφορετικη
απο εκεινη του παραδοσιακου
εργατικου κινήματος, για το
λογο οτι αυτη η γλωσσα ειναι
για μας το "σημα κατατεθεν"
του καθεστωτος. Επιπλεον, κα-
τα τη γνωμη μας αυτη η γλωσ-
σα εχει ήδη μετατραπει σε ε-
να τυπο με φτωχο περιεχομενο
πληροφορησης και υπενθυμιζει
αθλιες εικονες.

Συχνα στην εφημεριδα υπα-
ρχει ενα γενικο αρθρο που
πιανει ορισμενες αποψεις ή
θεματα ή και συνθηματα γενι-
κης σημασιας για πολωνους ερ-
γατες. Παραδειγμα, σε παλιο-
τερα νομερα υπηρχαν στοιχει-
α για την πολιτικη δημοκρατι-
α και την οικονομικη δημοκρα-
τια, για το προβλημα ελλει-
ψης ειδων στις πωλησεις των
εργοστασιων καθώς και στα κα-
ταστηματα τροφιμων πρωτης α-
ναγκης (κρεας, βουτυρο κλπ.),
πανω στο θεμα της αυτοοργανω-
σης των εργατων εξω απο τα
κυβερνητικα συνδικατα, πανω
στην "περιορισμενη κυριαρχια"
που βαραινει τη χωρα μας, σαν
απορροια των δεσμων με το σο-
βιετικο καθεστωτος. Στο τελευ-
ταιο νομερο, το κυριο αρθρο
ηταν αφιερωμενο στην 60η ε-
πετειο της εθνικης ανεξαρτη-
σιας.

Ηδη απο το ξεκίνημα της
η εφημεριδα προκαλεσε ζωρη
συζητηση στις εργατικες πρω-
τοκορειες, πανω στα βασικα
ζητηματα με τα οποια καταπι-
νονταν αλλα και ειδικωτερα
πανω στη διαδικασία και τα
σταδια αναπτυξης μιας εργατι-
κης αυτονομης οργανωσης. Αυ-
τη η συζητηση παραλληλα δια-
περασε και διαιρεσε την ιδια
τη συνταχτικη επιτροπη. Οι α-
ντιληψεις που αντιπαρεθεθηκαν
και συνεχιζουν να αντιπαρε-
θενται ειναι ουσιαστικα δυο:
Η πρωτη, που εχει γενικα σαν
σημειο αναφορας τις εμπειριες
των ισπανικων εργατικων επι-
τροπων, επιμενει στον κοινω-

Σημειωση για την Πολωνικη Οι- κονομια

Η Πολωνια ειναι μια χωρα 35 εκατομμυριων, που μεσα στα τε-
λευτα 20 χρονια μεταβληθηκε απο αγροτικη σε βιομηχανικη. Από το
1950 ο ρυθμός ανάπτυξης της οικονομίας ήταν το 1951-55 8,6%, το
1956-60 6,5%, το 61-65 6,2% και το 66-70 6,0%. Ταυ-
τόχρονα με την επιβράδυνση του ρυθμού στην δεκαετία του 60 πα-
ρατηρήθηκε στασιμότητα στο ρυθμό ανάπτυξης της παραγωγικότη-
τας, και οι εργατικοί μισθοί έμεναν στάσιμοι για ολόκληρη τη
δεκαετία. Η οικονομική "μεταρρύθμιση" που πραγματοποιήσε η κυ-
βέρνηση Γκομούλκα από το 56 και μετά με την "αποκατάσταση" της
αγροτικής μικροϊδιοκτησίας και την "απελευθέρωση" του εμπόρι-
ου προκάλεσε τελικά έντονες αύξητικές τάσεις στις τιμές ειδών
πρώτης ανάγκης. Το αποτέλεσμα ήταν η εργατική εξέγερση του 70
που προκάλεσε την πτώση της κυβέρνησης Γκομούλκα και την άνο-
δο της "τεχνοκρατικής" ομάδας Γκέρεκ.

Η κυβέρνηση Γκέρεκ άκολούθησε μια διπλή πολιτική στο πρώτο
μισό της δεκαετίας του 70. Από την μία αύξηση των εργατικών
εισοδημάτων και από την άλλη μια νέα φάση "αγρίας" βιομηχανο-
ποίησης. Αυτή η πολιτική οδήγησε το ποσοστό των επενδύσεων ά-
πό 25% του συνόλου, που ήταν μέχρι το 70 σε 38% (!), ποσοστό ά-
νώτερο και από της Ιαπωνίας. Για 5 χρόνια το εθνικό εισόδημα
αυξανονταν κατά μέσο όρο 12% το χρόνο, οι πραγματικοί μισθοί
7% και η συνολική κατανάλωση 9,2%. Όμως μια τέτοια διπλή πο-
λιτική ήταν από τη φύση της αντιφατική. Γι αυτό στηρίχτηκε σε
μεγάλη κλίμακα στον εξωτερικό δανεισμό, και βασικά σε μικρο-
πρόθεσμες εμπορικές πιστώσεις, όπως και σε μια τεράστια άνα-
πτυξη των εμπορικών ανταλλαγών με τη Δύση, που έφτασαν σχεδόν
στο 45% του συνόλου. Το αποτέλεσμα ήταν η επιδείνωση του έμπο-
ρικού ισοζυγίου και αύξηση του δανεισμού που έφτασε τα 14-15
δισεκ. δολάρια το 1979. Επακόλουθο αυτής της πολιτικής ήταν
και η αύξηση του πληθωρισμού.

Η προσπάθεια "έξυγλάνσης" που δοκίμασε το 1976 η κυβέρνη-
ση Γκέρεκ, με την άνοδο των τιμών και το μπλοκάρισμα των μισ-
θών, συνάντησε και πάλι την εργατική αντίσταση με την εξέγερ-
ση του Ράντομ και του Ούρσου. Και έτσι το "Πολωνικό θαύμα" ο-
πως έσπευσαν να το αποκαλέσουν οι Δυτικοί, δεν διάρκεσε πάνω ά-
πό 5 χρόνια και μπήκε σε κρίση. Ηδη το 1976 ο ρυθμός ανάπτυ-
ξης έπεσε στο 7,1% και το 1979 που προβλέπονταν 2,8% το πι-
θανώτερο είναι πως θα υπάρξει απόλυτη στασιμότητα, δεδομένου
ότι στους 6 πρώτους μήνες του χρόνου έφτασε μόνο το 0,6% ενώ
προβλέπονταν 5,0%. Για το ίδιο εξάμηνο οι επενδύσεις μειώθηκαν
κατά 14% σε σχέση με τον προηγούμενο χρόνο. Έτσι αρχίζει στα
διακά από το 76 και μετά μια εποχή "λιτότητας". Όμως ο πληθω-
ρισμός ανεβαίνει διαρκώς, και το 1978 έφτασε στο ρεκόρ του 8,5
στά εκατό, που αποτελεί τεράστιο ποσοστό για ανατολική χώρα,
και που είναι μόνο το επίσημο ποσοστό πληθωρισμού. Ταυτόχρονα
η εξυπηρέτηση του δημόσιου χρέους έφτασε τα 4 δισεκ. δολάρια
που αντιπροσωπεύουν το ΜΙΣΘ των εξαγωγών (!) Έτσι η αντίστα-
ση της εργατικής τάξης έμποδίζοντας την κρατική αστική τάξη
να φορτώσει στο σύνολό της την κρίση στους εργάτες, έσπρωξε σε
κρίση την οικονομία.

Η προσπάθεια να αντιμετωπιστεί αυτή η κρίση με τη μείωση
των εισαγωγών, με τον πληθωρισμό κλπ. οδηγεί σε πάρα πέρα επι-
δείνωση της οικονομίας. Πολλά εργοστάσια μένουν ακίνητοποιημέ-
να εξ' αιτίας της έλλειψης ανταλλακτικών, που πρόκειται να εί-
σαχθούν και μετά τα μέτρα λιτότητας δεν εισάγονται.

Πάντως για να μπορέσει αυτή η πολιτική να πετύχει και να α-
ύξηθεί η "ανταγωνιστικότητα" της Πολωνικής οικονομίας σε σχέ-
ση με το εξωτερικό, θα πρέπει να αυξηθεί η "παραγωγικότητα". Κι
αυτό δεν μπορεί να γίνει σήμερα με την ανανέωση του βιομηχανι-
κού εξοπλισμού, όπως έγινε στο πρώτο μισό της δεκαετίας του 70.
Σήμερα το βάρος αυτής της παραγωγικής "προσπάθειας" πέσει να
πέσει στην εργατική τάξη, να μειωθεί το απασχολούμενο προσωπι-
κό, να αυξηθούν οι ρυθμοί δουλειάς, και η "αποδοτικότητα".
Νά πέσει το πραγματικό εισόδημα των εργατών μέσω του πληθωρι-
σμού, εισόδημα που τα τελευταία χρόνια μένει απλά στάσιμο. Όμως
αυτό σημαίνει απέναντι σε ένα ύπαρξικό εργατικό κίνημα, πάραπέ-
ρα ανάπτυξη της αντίθεσης με την εργατική τάξη.

νικο χαρακτήρα της εργατικής οργανώσεως, στα συττονομα χαραχτηριστικά της, στην ικανότητά της να εκφράζει περα απο καθε ιδεολογικοπολιτική διασταση, τις αναγκες, τις ελπίδες και τα προβλήματα των εργαζομενων.

Η άλλη αντιληψη ξαναδενεται με την παραδοσιακη θεματική των εργατικών συμβουλιων. Θεματική που στην Πολωνία έχει μακρία κι όχι παντα λαμπρή ιστορία και που κατα τη γνώμη μου βρηκε το οριστικό της τέλος στην προσπάθεια που διαρκεσε κανα χρόνο, μεσα στο κυμα του ενθουσιασμου του '56", να χτιστεί στο εργοστάσιο μια δημοκρατία βασής μεσα απ' τα συμβούλια διαχειρίσεως. Ήδη ξερούμε πως τελειωσε αυτή η ιστορία. Τα συμβούλια έχασαν πολύ γρήγορα καθε συγκεκριμένο εργατικό περιεχομένο και επεζήσαν σαν φαντασματα-σκι-

ες, κενoi μηχανισμοι συγκαταθεσης στην πολιτική του καθεστώτος.

Στην πραγματικότητα σε βαρος της θεματικής των συμβουλιων διαχειρίσεως βαρυνουν, εκτος απο το εφιαλτικό παρελθον κι αλλοι παραγοντες. Κατ' αρχήν η προσπάθεια να σχηματιστούν σαν οργανα πολιτικής εξουσίας, χωρίς να υπάρχουν οι συνθηκες για ασκήση εξουσίας. Κατα δεύτερο, η ίδια η συνθεση της πολωνικής εργατικής τάξης που -οπως θα δούμε με συντομία πιο κατω- είναι στην πλειοψηφία της σχηματισμένη προσφατα και προερχεται απο την αγροτία. Χωρίς λοιπον καμία επαγγελματική παραδοση και κουλτούρα που να έχει στη βάση της εξασκήσης μιας ειδικότητας που να την κάνει ικανή να αξιοποιήσει πολιτικά οργανα σαν τα συμβούλια διαχειρίσεως, οι εργατικές πρωτοπορίες δεν εμπιστευονται ιδιαιτερα την συμβουλευτική κατευθυνση. Μεταξύ τους επικρατεί αρκετα καθαρά

η ιδέα της οργανώσεως, πιο πολυ ομως σαν αμυνα απεναντι στην εξουσία, παρα σαν παρσιμο ή διαχειρίση της εξουσίας.

Οι ίδιες οι απεργιακές επιτροπες που εκλεχτηκαν απο τους εργατες κατα τη διάρκεια του μεγάλου αγώνα τον χειμώνα του '70, δεν ξαναβγήκαν τον Ιουνιο του '76. Ήταν πολυ ευκολο για το καθεστώς να διαχωρίσει τα στελεχη της εξέγερσης, να τα απομονώσει, να τα παρακολουθει και ν' αποκεφαλίσει τον αγώνα. Στα εργοστάσια επικρατεί μια μαζική γραμμή που περιστρεφεται γυρω απο το αυθορμητο και τον ατυπο οργανωτικό χαρακτήρα. Απο πολλές πλευρες, μπορεί να πει κανείς οτι στο επιπεδο των εργατων στην Πολωνία, ζουμε οπως σε μια προσοσιαλιστική εποχή. Γεννιεται ένα εργατικό κίνημα που πεταξε απο πάνω του το κομμουνιστικό παρελθον, φαχνει να βρει τη δική του ταυτότητα, πειραματιζεται με τις δικες του μορφες οργανώσεως, μετρα παντα τη δική του δράση με μεγάλη συνεση για ν' αποφυγει τον κινδυνο: να μη καθυστερησουν ή ακομα και εκμηδενιστούν απο την αντίδραση του εχθρου τα πρωτα υπογεια δικτυα επικοινωνίας κι αγώνα που δημιουργήθηκαν τα τελευταία χρονία στα πολωνικά εργοστάσια.

Αποφασιστικής σημασίας για να πλατυνει και να δυναμώσει αυτο το δικτυο φαίνεται να ναι η διασυνδεση των επιπεδων του κινήματος έτσι ωστε να καθορίζονται στοχοι και μορφες αγώνα σε σχέση με τη συγκεκριμένη αναπτυξη του κινήματος εργοστάσιο με εργοστάσιο. Το ζήτημα των εργατικών επιτροπων είναι συναφες μ' αυτή την προοπτική, γιατί προτείνει μια μορφή οργανώσεως που να μπορεί να προσαρμοζεται απο περιοχή σε περιοχή στον εργατικό αυθορμητισμο.

Η "ROBOTNIK" λειτουργεί μ' αυτή την εννοια σαν φύλλο αγκιστάσας, χρησιμεύει για να προωθεί άλλες πρωτοβουλίες σε σχέση με τα αιτήματα στο εργοστάσιο, να βοηθάει τη γεννηση κι άλλων εργατικών εφημεριδων και ειδικα εφημεριδων κατα εργοστάσιο και κατα περιοχή. Σ' αυτό το επιπεδο, ένα πρωτο θετικό αποτελεσμα υπηρξε στο Νταντσιχ, με την εμφανιση εδω κι ένα μήνα μιας εργατικής εφημερίδας που καταπιανεται με τα προβλήματα των εργοστασιων της βαλτικής ακτής.

Ενα άλλο θεμα που η συνταξη της "ROBOTNIK" δίνει ι-

διαίτερη προσοχή είναι εκείνο της μείωσης των ωρων δουλειας με διατήρηση του μισθού. Για να καταλάβουμε τη σπουδαιότητα αυτου του θεματος χρειάζεται να θυμίσουμε οτι στην Πολωνία οι επιχειρήσεις χρησιμοποιουν πολυ τις υπερωρίες. Έτσι το επίσημο εβδομαδιαίο ωραριο των 46 ωρων που αντιστοιχεί σ' ένα μεσο εβδομαδιαίο μισθο ΙΙΟ ζлотυ (περίπου 1.500 δρχ.) πάνω στον οποίο στην πραγματικότητα προστιθεται ο εμμεσος μισθος απο μια σειρά βοηθητικές υπηρεσίες δωρεαν ή ημιδωρεαν, φτάνει στο σημείο να έχει μια λειτουργία καθαρά ενδεικτική. Το επίσημο ωραριο, είναι πραγματικό ωραριο μόνο ελαχιστες εβδομαδες το χρόνο. Στην παραγωγή μεταλλου π.χ. δουλεύουν ακομα και 58 ώρες τη βδομάδα και στον τομέα των μεταφορων, η επιχείρηση GLIWICE τον Δεκεμβριο του '78 εφτασε στις 300 ώρες δουλειας για καθε εργατή.

Αναμεσα στις εργατικές πρωτοπορίες, ωριμάζει το αίτημα για τις 40 ώρες δουλειά τη βδομάδα, πληρωμένες 46. Φυσικά κανείς δεν ελπίζει σε μια αμεση επιτυχία, αλλά η μείωση των ωρων δουλειας φαίνεται να ναι η λεωφορος για ν' αντιμετωπιστεί όχι μόνο η απανθρωπή πολυωρη μερα δουλειας αλλά και τα επακολουθα θα φανουν μετα απο κανα χρόνο, μετα απο τη μείωση της ζήτησης εργατικών χεριων που προβλέπει το νεο οικονομικό πλano.

Παραλληλα, στο θεμα της μείωσης των ωρων δουλειας, με γαλή σπουδαιότητα έχει το πρόβλημα της μείωσης της "νορμας", δηλαδή της παραγωγικότητας που δενεται με το καταπληκτικό ξαπλωμα της δουλειας με το κομματι, καθώς κι ολο το ζήτημα του εφοδιασμου της παραγωγής του εργοστασιου. Ήδη πολυ συχνά δεν βρίσκονται τ' αγαθα πρώτης αναγκής ή τουλάχιστον εκείνα που έχουν σταθερες τιμες, για αυτο κι ο εργατης είναι υποχρεωμένος να βρει τα εμπορευματα στη μαυρή αγορά ή να προμηθευτεί αντιστοιχα προϊόντα που δεν βρίσκονται στον επίσημο τιμαριθμικό καταλογο πρώτων αναγκων που έχει καθορίσει το κράτος με σταθερες τιμες, μ' αποτελεσμα οι τιμες να είναι ανεβασμενες. Μ' αφορμή αυτο αξίζει να θυμηθουμε οτι η εξέγερση του '70 κι οι μεγάλες απεργίες του '76, γεννηθηκαν γυρω απο το πρόβλημα της ελλειψης αγαθων πρώτης ανάγκης και των τιμων τους.

Οι εργάτες, οι πιο ευαίσθητοι στα γενικά θέματα των συνθηκών της εργατικής τάξης, αρα και της δραστηριότητας της εφημερίδας "ROBOTNIK", είναι γενικά οι ίδιοι που δυναμικά μπορούν να γίνουν μέλη της κομμουνιστικής οργάνωσης του εργοστασίου ή των καθολικών ενώσεων.

Πολύ συχνά, η συνταγή διατηρεί τις στενωπότερες και συστηματικότερες πολιτικές επαφές της με κομμουνιστικά στελέχη. Αυτά εξασκούν σχεδόν πάντα ένα ρόλο πρωτοπορείας στα εργοστάσια και, παρ' ότι ανήκουν στο Ρ.Ο.Υ.Ρ. (στο κομμα), έχουν ένα σημαντικό κύρος μεταξύ των εργατών. Έχουν πάρει στα σοβαρά την επίσημη ιδεολογία που φαντάζεται την εργατική τάξη σαν τάξη ηγεμονική, μ' ένα δικαίωμα-καθήκον στην άσκηση της εξουσίας. Φυσικά ολ' αυτό, κάνει τα κομμουνιστικά στελέχη να ταυτίζονται περ' όλα, με την τύχη της επιχείρησης - ανάπτυξη, παραγωγικές επιτυχίες, κλπ., και για όλα αυτά να δικαιώνουν την πολιτική που κάνουν. Παρ' όλα αυτά, επειδή ακριβώς είναι εναπολιτικό εργατικό στρώμα που χεί βγει αυθόρμητα - δεν μπήκαν στο εργοστάσιο γιατί ήταν κομμουνιστές, αλλά έγιναν κομμουνιστές στο εργοστάσιο - οι επιθυμίες και τα βασάνια, προβλήματα της δουλειάς που τα μοιράζονται μαζί με τους άλλους εργάτες, επιδράν πάνω τους και τους επιρραζουν βαθειά. Κατά κάποιο τρόπο, επειδή είναι φυσικοί "αρχηγοί" μέσα στους εργάτες, είναι υποχρεωμένοι να πρωτοστατούν και να τους εκπροσωπούν. Αναλόγο ρόλο παίζουν και οι εργάτες που δουλεύουν στις ενώσεις των καθολικών, όπου σε πολλές περιπτώσεις βρίσκουν μέσα από την θρησκευτική τους εμπειρία ένα ιδεολογικό όπλο για να κριτικάρουν και ν' αντιπαραθέσουν μια αυτονομη κούλη - τουρτα στο καθεστώς και στους διευθυντές του εργοστασίου. Εξ άλλου, δεν είναι πια σπάνια η περίπτωση όπου η συμμετοχή των εργατών στο Ρ.Ο.Υ.Ρ. να συνδυάζεται και με συμμετοχή σε θρησκευτικές οργανώσεις.

Αυτή η "εργατική μαζική πρωτοπορεία" που συνοπτικά περιγράψαμε, αποτελεί το ΙΟ-Ι5/ο των εργαζομένων στην βιομηχανία. Το υπόλοιπο, η πλειοψηφία του εργατικού δυναμικού, είναι ακόμα συνθλιμ-

νο από την αγροτική καταγωγή του. Προκειται για εργάτες που μεταναστεύσαν προσφάτως από αγροτικές περιοχές. Στην καλύτερη περίπτωση, βρίσκονται στη δεύτερη γενιά του εργοστασίου, αλλά συχνά βρίσκουμε ακόμα στην αναμικτή φιγούρα του εργάτη - αγροτή: δηλαδή του εργάτη που ολοκληρώνει το μισθό καλλιεργώντας τη γη.

Αυτοί οι εργάτες, με δεδομένη την πρόσφατη ιστορία της χώρας, δεν έχουν καμία συνδικαλιστική εμπειρία ή ακόμα πιο απλά, κι από στοιχειώδη οργάνωση στη βάση στοιχείων - δυνάμεων όπως υπάρχουν στη Δύση (εργατικές ασφαλίσεις κλπ). Δουλεύοντας λοιπόν σαν εργάτες γραμμής σε παραγωγικούς κύκλους (αλυσίδα) με μοντέρνα τεχνολογία, δεν κουβαλάνε στις πλάτες τους καμία επαγγελματική παράδοση, ούτε μπορούν ν' αποκτήσουν ώστε να γεννηθούν μια νέα οντότητα και μια επαγγελματική φιγούρα. Η σχέση τους με τη δουλειά είναι βαρυσμένη αποκλειστικά στην ανάγκη του μισθού. Η κοινωνική τους συλλογική οντότητα, και η δυνατότητα για κοινωνική επικοινωνία βρίσκονται έξω από το εργοστάσιο, στις παράδοσεις του αγροτικού κόσμου απ' όπου προέρχονται.

Είναι φυσικό λοιπόν, η κοινή βάση της κουλτούρας τους, πολύ συχνά μάλιστα η κουλτούρα τους συνολικά, να βρίσκεται γύρω από την καθολική θρησκεία. Η εκκλησία, η ενορία, είναι το κοινό τους κέντρο συχνά το μοναδικό μέρος κοινωνικοποίησης τους, καθόλου από τα έξω, αλλά προσαρμοσμένο στις δίκες τους ανάγκες ανταλλαγής και επικοινωνίας.

Έτσι εξηγείται όχι μόνο η "Πολωνική ανωμαλία" - το καθεστώς εγκατέλειψε στη δεκαετία του '50, την προσπάθεια να εξαλείψει την καθολική εκκλησία σαν ένα δίκτυο εναντίον και ανεξάρτητο, και σήμερα ανεχεται την ανάπτυξη της και το δυναμώματός της, προσπαθών

τας μόνο ν' αποσπασει κέρδη - αλλά και η εξαιρετική προσοχή που όλες οι δυνάμεις της αντιπολίτευσης και οι ίδιες εργατικές πρωτοπορείες, αφιερώνουν στον πολωνικό καθολικισμό.

Κατά βαθos οι εκκλησίες είναι οι μοναδικοί δημοσίοι χώροι που οι εργάτες και οι αγρότες της Πολωνίας θ' θάταν διατεθειμένοι να υπερασπίσουν μ' οποιοδήποτε τρόπο. Μάλιστα μπορεί κανείς να στοιχηματίσει ότι η επερχόμενη αφίξη του Παπα στην Πολωνία, θα είναι ευκαιρία για μια μεγάλη μαζική εκδήλωση εναντίον στο καθεστώς, όπως συνέβη με τον Χομεϊνί στο Ιράν.

Όλα αυτά φυσικά, έχουν μιαν άβυσθο επιρροή στην κοινή συμπεριφορά της εργατικής τάξης. Η ψυχή της αγροτιάς βαρύνει πάνω στην πολωνική εμπειρία σαν μια αρρώστια της καρδιάς. Οι αγώνες αναβούν ξαφνικά μετά από μακρές περιόδους παθητικότητας και παίρνουν ταχύτητα, τα χαρακτηριστικά της αγροτικής εξέγερσης - ερημωση, καταστροφή κ' φωτιές, όλα δείχνουν κάθε φορά να σπρωχνουν προς μια απροβλεπτή εξέγερση, όχι προκαθορισμένη.

Η υπομονετική, ανατρεπτική πρακτική που μερικοί με τη μερά συσσωρεύει τον ανταγωνισμό και τον ακονίζει με μεγάλη καθαρότητα, μέσα από τη συγκρούση στα τμήματα παραγωγής ή μέσω του σαμποτάζ, είναι στην ουσία, αγνώστα στην Πολωνία.

Γι' αυτό και η εργατική εξέγερση δημιουργεί ηγέτες σαν τον Μπαλουκα, ήδη γνωστό όπως μου λένε στην Δύση, προσωπικότητα στην οποία, η πολιτική ευφυΐα και ο δυναμισμός συμβαδίζουν με εξαιρετική διαθεσιμότητα για οποιονδήποτε τυχώδιοκτηση: έτσι, αν αφαιρέσει κανείς την αγροτική του προέλευση που αποτελεί σε τη βάση για να γίνει ένας πολιτικός πόλος, δεν μένει παρά ένας ξεριζωμένος, ένας μικρός εξορίτος παπα-Γκαπόν.

Η εμπειρία των πολωνών εργατών είναι εντελώς ξένη με τους μεγάλους κύκλους των αγώνων της Δύσης, κι όχι μόνο γιατί το δυτικό εργατικό κίνημα αποφυγε οποιαδήποτε σχέση, εστω και σαν συμπαραστάση, αλλά και γιατί στα μάτια των πολωνών εργατο-αγροτών, η Δύση, με τον μυθικό της πλούτο και τη διαδεδομένη διαφθορά

ρα της, η Δυση όπου η ευημερία πληρώνεται με την ανασφαλεία, την ανωνυμία και τους σκληρούς ρυθμούς παραγωγής είναι ένα είδος Ελντορνάτο, που είναι περισσότερο ξένο, παρα-εχθρικό. Εξ αλ-

ROBOTNIK

ΟΡΓΑΝΟΝ ΔΙΕΥΚΛΗΤΕΥΣΗΣ
ΤΗΣ ΤΡΑΔΙΤΣΙΑΣ ΝΙΠΕΔΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

Το «ΡΟΒΟΤΝΙΚ» είναι το πρώτο και μοναδικό στην Ελλάδα οργάνο που ασχολείται με τα προβλήματα των εργατών και των ανέργων. Η δράση του είναι διεθνής και στοχεύει στην ενίσχυση της συνδικαλιστικής και πολιτικής δράσης των εργατών. Το «ΡΟΒΟΤΝΙΚ» είναι ένα οργάνο που μιλάει για την ανάγκη της διεθνούς συνεργασίας των εργατών και της υπεράσπισης των δικαιωμάτων τους. Το «ΡΟΒΟΤΝΙΚ» είναι ένα οργάνο που μιλάει για την ανάγκη της διεθνούς συνεργασίας των εργατών και της υπεράσπισης των δικαιωμάτων τους.

Το «ΡΟΒΟΤΝΙΚ» είναι ένα οργάνο που μιλάει για την ανάγκη της διεθνούς συνεργασίας των εργατών και της υπεράσπισης των δικαιωμάτων τους. Το «ΡΟΒΟΤΝΙΚ» είναι ένα οργάνο που μιλάει για την ανάγκη της διεθνούς συνεργασίας των εργατών και της υπεράσπισης των δικαιωμάτων τους.

λου, το μοναδικό διεθνές αίσημα που είναι ξεπλωμένο στους πολωνούς εργάτες, είναι το μίσος για τον Ρωσο-ξένο δεσποτισμό, ο σοβιετικός είναι πάνω απ' όλα ένας ρωσός. Και η αδιακοπή αλληλεγγύη ή προσοχή για τους Τσεχοσλοβακούς και Ουγγρούς εργάτες έχει τη ρίζα της στην κοινή αντίθεση που φαντάζονται ότι υπάρχει με την σοβιετική αυτοκρατορία. Έτσι οι πολωνοί εργάτες ζουν, παλεύουν, χάνουν ή κερδίζουν σ' έναν κοσμο απομονωμένο, δεν έχουν συμμαχούς.

Κατά βαθos, η φωνή της Δύσης μοιάζει γι' αυτούς με τη φωνή του Ρ.Ε.Ε. - ολ' αυτά τα χρόνια η μοναδική βοήθεια ήρθε από τις εκπομπές στα πολωνικά του Ραδιοφωνου της Ελευθερης Ευρώπης - εκπομπές που καλυπτουν εν μέρει την αβυσσο της απο-πληροφορησης που κανει το καθεστώς. Πληροφορίες που μερικές φορές είναι ανακριβείς, αλλά ποτε φευτικές. Γεγονος που, σ' ένα κοσμο όπου το φεμμά είναι ο κανονας, δημιουργησε μια μαζική εμπιστοσύνη γι' αυτές τις εκπομπές, παρα τη γνώση πως ο πομπος διευθυνεται απο τις Αμερικανικές μυστικές υπηρεσίες.

Δεκεμβρης '78

ΟΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ

Τό ΚΟΡ ('Επιτροπή για την Υπεράσπιση των Εργατών) δημιουργήθηκε στις 27 Σεπτεμβρίου του 1976, με στόχο τη δημοσίευση κινητοποίησης για την άποψη-κάν των εργατών που πιέστηκαν στη διάρκεια των απεργιών του Ιούνη, στο Ούρσου και το Ράντομ. Η σύναξη του ΚΟΡ (που αρχικά αποτελούνταν από 14 μέλη) άνατανκλούσε και συνεχίζει να άνατανκάζει τη διαπορετική προέλευση των ομάδων της αντιπολίτευσης. Άνάμεσα στα μέλη του βρίσκονταν ο Έντουαρντ Λιτίνσκι, 80 χρονών, γνωστός οικονομολόγος, μέλος, πριν από τον πόλεμο, του σοσιαλδημοκρατικού κόμματος Άντόνι Πάζντακ, 76 χρονών, ένας από τους δικηγόρους υπερασπιστές των πολωνών ηγετών που δικάστηκαν στη Μόσχα τό 1945, ο Γιάν Λιτίνσκι, 52 χρονών, ιστορικός της φιλολογίας και παρτιζάνος ηγέτης στη διάρκεια της ναζιστικής κατοχής.

Όμως η πιο σημαντική ομάδα προέρχεται από τη γενιά του 68. Οι σπουδαιότεροι ηγέτες του φοιτητικού κινήματος, που ήταν ήδη μέλη των νεολαιίστικών κομμουνιστικών οργανώσεων, κά που η ηλικία τους είναι άνάμεσα στα 30 και τα 40, συσπειρώθηκαν στο ΚΟΡ και άποτελεσαν την κυριότερη δύναμή του. Ο Γιόσεφ Κούρσν, με 68 χρόνια φυλακή, και ο Άνταμ Μίλσνικ, με δυό χρόνια φυλακή, είναι οι δυό πιο γνωστές προσωπικότητες στη Δύση. Άλλά ένα όμοια σημαντικό ρόλο παίζουν οι ιστορικοί Άντόνι Μάσιεζέφσκι καθώς και ένας νέος μηχανικός που ώρμασε μέσα άπό την άμπειρία της φυλακής και τη δουλειά σαν εργάτης στο εργοστάσιο, ο Γιάν Λιτίνσκι. Δίπλα τους κινείται και μία νεότερη γενιά που προέρχεται βασικά από τις καθολικές οργανώσεις. Μερικοί από τους ηγέτες του 68 θεωρούν τον εαυτό τους κριτική μαρξιστή και άναφέρονται στις δυτικές πολιτικές άμπειρίες (σοσιαλδημοκρατία, εύρωκομμουνισμός, άυτόνομα άγχι-άυταρχικά κινήματα, νέα άριστέρα). Άλλοι έχουν άξεις ριζοσπαστικού καθολικισμού και τέλος, άλλοι άναφέρονται στη φιλελεύθερο-δημοκρατική παράδοση.

Τό όργανο του ΚΟΡ είναι ένα πολυγραφημένο πληροφοριακό δελτίο στο όποτο δημοσιεύονται όλες οι άνακοινώσεις.

Τό καθεστώς, παρόλο που έ-

πιτέθηκε στα μέλη του ΚΟΡ σαν "όργανο του δυτικού ίμπεριαλισμού και της ντόπιας αντίδρασης", υποχρεώθηκε, την άνοιξη του 77, να άπελευθερώσει όλους τους κρατούμενους εργάτες, άμέσως μετά τις διαδηλώσεις για τη σκοτεινή δολοφονία ενός φοιτητή της Κρακοβίας, οπαδού του ΚΟΡ.

Μετά απ' αυτή την άπιτυχία, η άπιρροή του ΚΟΡ διευρύνθηκε σε τεράστια κλίμακα και τό πεδίο παρέμβασής του άπεκτάθηκε από την υπεράσπιση των δικωμένων εργατών στη γενική θεματολογία των πολιτικών δικαιωμάτων, της πολιτικής άελευθρίας, των προσπαθειών για την οργάνωση των κοινωνικών κινήματων.

Έτσι, τό ΚΟΡ πήρε μία νέα όνομασία: ΚΣΣ ('Επιτροπή Κοινωνικής Άυτοάμυνας). Τά μέλη του φτάνουν πιά τα 39 και στο έσωτερικό του άναπτύχθηκε μία σημαντική διαφοροποίηση, βασικά σε σχέση με τις μορφές πάλης ενάντια στο καθεστώς. Μέσα απ' αυτή τη διαφοροποίηση, δημιουργήθηκε, τον Οκτώβρη του 77, η πρώτη εργατική έφημερίδα, ROBOTNIK ('Εργάτης), που τη διευθύνει ο Γιάν Λιτίνσκι, στην προοπτική της εργατικής άυτο-οργάνωσης.

Παράλληλα οργανώνονται άναδηματικές παραδόσεις, έξω από τον έλεγχο του καθεστώτος. Άυτή ή δραστηριότητα όνομάστηκε Κίνητο Πανεπιστήμιο, από τό όνομα μιας άνάλογης πρωτοβουλίας που είχε έμφανιστεί στη Βαρσοβία στις άρχές του αιώνα στη διάρκεια της τσαρικής κατοχής.

Τό ΚΣΣ-ΚΟΡ άποτελεί σήμερα τη σημαντικότερη αντιπολιτευτική ομάδα άκολουθεί μία πολιτική άνάπτυξης και ριχώματος στον κοινωνικό ιστό και θεωρεί επικίνδυνη και άναγκαίο να άποφευχθεί ή ριζοσπαστικοποίηση των μορφών πάλης κάτω από τις σημερινές συνθήκες.

Τό Μάρτη του 77 ίδρύθηκε στη Βαρσοβία και τό Λόμπζ τό Κίνημα για την Υπεράσπιση των Άνθρώπινων και Πολιτικών Δικαιωμάτων (ROPCIO), που αρχικά άποτελούνταν από 18 μέλη που άνάμεσα τους βρίσκονταν ένας παλιός στρατηγός της περιόδου του Πίλσούντςκι, ο Μπορούτα-Σπιέχοβιτς, ο ηγέτης του παλιού Χριστιανο-δημοκρατικού κόμματος, Σ. Καερόρβσκι ή δημοσιογράφος Α. Μοντσούλσκι. Έ-

πίσης μία ομάδα νέων διανοομένων, που ήταν ήδη μέλη της παράνομης οργάνωσης RUCH, υπεύθυνης, στις αρχές της δεκαετίας του '70, για μία σειρά από πόντους. Η προσωπικότητα, με το μεγαλύτερο κύρος, μέσα σε αυτή την ομάδα είναι ο Αντρέι Κζούμα, που το καλοκαίρι του '78 υποχρέωσε το Μοκτσούλσκινα φύγει από το ROPCIO και ανάλαβε οριστικά την ηγεσία του. Όργανο αυτής της ομάδας είναι η πολυγραφημένη εφημερίδα OPINIA (Γνώμη). Οι πολιτικές δυνάμεις που συσπειρώνονται γύρω από το ROPCIO είναι απόλυτα ξένες στις σοσιαλιστικές παραδόσεις και τη μαρξιστική κουλτούρα και αναφέρονται σε κείνους τους πολιτικούς θεσμούς που είχε η Πολωνία στο μεσοπόλεμο. Κεντρικό θέμα στη δραστηριότητα αυτής της οργάνωσης είναι, εκτός από τα πολιτικά δικαιώματα και την υπερασπίση των διωκόμενων από το καθεστώς, και η εθνική ανεξαρτησία.

Ανάμεσα στο KSS-KOR και το ROPCIO εξελίσσεται μία ανοιχτή πολεμική, που αφορά την ηγεμονία πάνω στο κίνημα της αντιπολίτευσης. Καί φυσικά δεν παύουν να εκτοξεύονται από τη μία και την άλλη πλευρά κατηγορίες για συνεργασία

μέ το καθεστώς. Το ROPCIO κατηγορεί το KSS-KOR για τη μετριοπαθή και ρεαλιστική του πολιτική απέναντι στο καθεστώς.

Τό KSS-KOR, το ROPCIO και πολυάριθμες καθολικές πολιτικές οργανώσεις, που είναι αδύνατο να απαριθμήσουμε εδώ, παρόλο που βρίσκονται στην παρανομία, έχουν μία δημόσια δράση, μέσα από γραφεία γνωστά και έντυπα με πλατιά κυκλοφορία.

Τέλος, το καλοκαίρι του 1977, εμφανίστηκε η σημαγτικότερη από τις παράνομες ομάδες: η PNN (Πολωνική Ένωση Ανεξαρτησίας). Αυτή η οργάνωση παράγει ένα μεγάλο αριθμό από έντυπα που κυκλοφορούν παράνομα, στα οποία καταγγέλλονται οι παραβιάσεις, η διαφθορά και η βία της εξουσίας που τελούνται μορφές οργάνωσης και πλήρη τρέτοιες που γά αποφεύγει το αστυνομικό έλεγχο. Ζητούν από τον κόσμο να καταγγέλει τις αυθαιρέσεις των υπεύθυνων του κόμματος. Αλλά η πιο σημαντική συνεισφορά του PNN βρίσκεται στο ότι άνοιξε τη συζήτηση πάνω στην ανάγκη αλλαγή της ενοπλής πάλης. Απέναντι στις ρεαλιστικές τοποθετήσεις του KSS-KOR, που ε-

πιμένουν πάνω στην αδυναμία, για λόγους εθνικούς και δι-εθνείς, οποιασδήποτε προσπάθειας πολιτικής εξέγερσης στη Πολωνία, το PNN, αποδεχόμενο με περηφάνεια την παράδοση των αντι-ρώσικων εξεγέρσεων της Πολωνίας, υποστηρίζει πως η χώρα κατάκτησε έστω και μερικώς την εθνική της αξιοπρέπεια μόνο χάρη σε ένα αποτυχημένο εξέγερση (και όχι από τη σύνθεση της REAL POLITIK). Και μονάχα με την αποδοχή αυτής της κληρονομιάς, σε μία σημερινή πρακτική, είναι δυνατό, σύμφωνα με το PNN, να αντιμετωπιστεί το ζήτημα της πολιτικής οργάνωσης της πολωνικής αντιπολίτευσης και των διεθνών διασυνδέσεων με όρους που να είναι προσαρμοσμένοι στο κεντρικό πρόβλημα που αντιμετωπίζει η Πολωνία. Η κατάκτηση της ελευθερίας δεν είναι εσωτερικό πρόβλημα: η λύση του περνάει μέσα από την ανατροπή μιας αυτοκρατορίας που είναι από τις πιο συγκεντρωμένες και έκτεταμένες της σύγχρονης ιστορίας, της Σοβιετικής Αυτοκρατορίας.

ΜΠΑΣΑ ΓΚΙΝΖΜΠΟΥΡΓΚ
ΦΡΑΝΚΟ ΠΙΠΕΡΝΟ

ρία της πολωνικής φιλολογίας, κλπ.).

Τά μαθήματα, στα οποία συμμετέχουν περίπου 3.000 φοιτητές, γίνονται στη Βαρσοβία, τη Κρακοβία, το Γκντανσκ, το Πόζναν, το Λόντζ. Η κοινωνική προέλευση των φοιτητών είναι παρόμοια με εκείνη των πολωνικών πανεπιστημίων (κυριαρχία των υπαλλήλων στρωμάτων της πόλης) αλλά συγκριτικά υπάρχει πιο έντονη παρουσία εργαζόμενων φοιτητών (κυρία υπάλληλοι χωρίς πανεπιστημιακή μόρφωση). Η ίδρυση και η επιτυχημένη ανάπτυξη του κινητού πανεπιστημίου προκάλεσε μέσα σε λίγους μήνες την εμφάνιση και άλλων ανάλογων πρωτοβουλιών, που συχνά δεν έχουν σχέση μεταξύ τους. Σήμερα πια βρισκόμαστε μπροστά σε έναν αληθινό πολλαπλασιασμό τους, έστω και ανάμεσα σε διαφορετικά, σε αντιθέσεις και σε θεωρητικές και όργανωτικές ελλείψεις, αποδεχόμενοι πόσο βαθιά

Το κινητό πανεπιστήμιο

Τό κινητό πανεπιστήμιο έχει ήδη σχεδόν 2 χρόνια ζωής.

Η πρωτοβουλία ξεκίνησε από μία ομάδα διανοομένων, που ανήκουν σε διαφορετικές γενιές, όπως ο Γιάν Γιούσεφ Τσίπσκι, 58 χρονών, φιλελευθερο-δημοκρατικής προέλευσης, η Ανιέλα Στάινζιμπεργκ, 80 χρονών, μέλος του σοσιαλιστικού κόμματος στο μεσοπόλεμο, ο Γιάν Λιτνσκι, 33 χρονών, πρώην μέλος της νεολαϊστικής κομμουνιστικής οργάνωσης συντονίζονται από μία επιτροπή (Ένωση Επιστημονικών Παραδόσεων, TKN) που σήμερα αποτελείται από 80 μέλη. Ανάμεσά τους βρίσκονται και ορισμένοι διανοούμενοι, που είναι μέλη του Κομμουνιστικού Κόμματος και ορισμένοι καθολικοί πάδες. Η ελευθερία έρευνας και διδασκαλίας αποτελεί και την κοινή πλατφόρμα όλων, όσων συμμετέχουν στο TKN. Για να αποφευχθεί η εισόδηση, προβοκάττων, χαφιάδων και σαμποταριστών, η είσοδος στην Ένωση γίνεται με επιλογή.

Έκείνο το στοιχείο που δικαιολογούσε και εξακολουθεί να δικαιολογεί αυτή την πρωτοβουλία είναι η πάλη ενάντια στη λογοκρισία και την ακρωτηριασμένη ή φαλκιδευμένη γνώση που προσφέρει το καθεστώς. Τα θέματα των παραδόσεων είναι περιορισμένα, παρά τη ζήτηση που υπάρχει από τους φοιτητές, εξαιτίας της έλλειψης διδασκόντων, και άφορυν βασικά τις ανθρωπιστικές και κοινωνικές σπουδές (κοινωνιολογία, σύγχρονη οικονομική ιστορία, ιστορία του πολωνικού εργατικού κινήματος, ιστο-

είναι η "θέληση για γνώση" στην πολωνική κοινωνία, η ανάγκη για μία γνώση που δεν πνίγεται από τη χειραγώγηση της εξουσίας.

Αυτές οι πρωτοβουλίες εξαπλώνονται καλώς ή κακώς κοινωνικές κοινότητες που είναι και οι πιο ανοιχτές στο κίνημα: για παράδειγμα, στην Κρακοβία, το εναλλακτικό Πανεπιστήμιο οργανώθηκε από μία φοιτητική ομάδα που διαμορφώθηκε και βρίσκεται ακόμα σε στενή σχέση με τους δομινικανούς παπάδες. Το διδακτικό πρόσωπο αποτελείται από διανοούμενους που, είτε εξασκούν τις δραστηριότητές τους μέσα στον κρατικό μηχανισμό (πανεπιστήμιο, εκδοτικοί οίκοι, εφημερίδες, ερευνητικά κέντρα, κλπ.) είτε από εκείνους (όπως συμβαίνει σε μεγάλο βαθμό για την πολιτική γενιά του '68) που το καθεστώς τους έχει στερήσει την εργασία και επιβιώνουν όπως μπορούν, με χειρωνακτικές δουλειές, με δουλειές μισής μέρας ή με την πολιτική συμπάρταση. Οι παραδόσεις, τα σεμινάρια, οι συζητήσεις γίνονται σε ιδιωτικά σπίτια που παραχωρούν οι συμπαθούντες. Πράγματι, η χρησιμοποίηση των πανεπιστημιακών αμφιθεάτρων αποκλείεται εξαιτίας της λυσσαλέας αντίδρασης των αρχών, αλλά κύρια εξαιτίας του δυσμενούς για την ώρα συσχετισμού των δυνάμεων που δεν επιτρέπει την κατάληψη και την χρησιμοποίηση των δημόσιων χώρων. Ορισμένες συγκεντρώσεις έχουν γίνει στη Μητρόπολη του Αγ. Μαρτίνου, στη Βαρσοβία.

Τα θέματα των παραδόσεων, τα ωράρια κι οι χώροι όπου θα δοθούν, αν όχι και τα όνοματά των διδασκόντων, γνωστοποιούνται με μαζικό μοίρασμα προκυρήξεων, στους δρόμους, τα γραφεία και τα πανεπιστήμια, ένα μήνα πριν από την έναρξη των μαθημάτων. Τα πιο σημαντικά μαθήματα και σεμινάρια συγκεντρώνονται σε τόμους που εκδίδει ο εκδοτικός οίκος "Επιστημονικά Τετράδια", που εξαρτάται από το ΤΚΝ.

Αξίζει να υπογραμμίσουμε ότι, μετά το '68, είναι η πρώτη φορά που υπάρχει μία σύνδεση ανάμεσα στη διανοήση και το φοιτητικό κίνημα - και σε αντίθεση με τότε, η σύνδεση αυτή τη φορά, δίχως να έχει τις βολονταριστικές και ιδεολογικές πλευρές του '68 (θεσμικός κομμουνιστικός ρεφορμισμός), στηρίζεται σε μία σταθερή και πλατιά βάση που διαμορφώνεται από τις ίδιες τις αναγκαιότητες της πρακτικής της τεχνικο-επιστημονικής διάνοησης.

Τό κινητό πανεπιστήμιο δημιουργήθηκε πάνω σε μία βάση κύρια πολιτική - πάλι ενάντια στη λογοκρισία και τον αυταρχικό περιορισμό της γνώσης. Και γι' αυτό είναι σε κάποιο βαθμό αναπόφευκτο ότι αυτή η έμπειρα διαπερνιέται από μία φιλελευθερο-δημοκρατική θεματολογία πάνω στα πολιτικά δικαιώματα και τις ατομικές ελευθερίες - κι αυτό έχει σα συνέπεια την ηγεμονία πολιτικών θέσεων που αναφέρονται στα μοντέλα και τη μαζική συμπεριφορά των δυτικών κοινωνιών.

Όσο έχει ήδη αρχίσει στο έσωτερικό του ΤΚΝ μία συζήτηση πάνω σε μία εναλλακτική χρήση της επιστήμης: μ' άλλα λόγια, η ίδια η ανάπτυξη της πρωτοβουλίας μας μάς βάζει μπροστά στο πρόβλημα να ξεπεράσουμε την έρευνα και την υπεράσπιση της ελευθερίας της γνώσης και της έρευνας και να προχωρήσουμε σε έπιπεδα συλλογικής δράσης, κοινωνικών πρακτικών που μπορούν να επέμβουν στο ίδιο το έπιπεδο των σχέσεων παραγωγής και διανομής. Πόλοι αναφορές, έστω και κριτικά, είναι από τη μία πλευρά η έμπειρία των κινήσεων και μοζαβικανών "ξυπόλητων γιατρών", και από την άλλη

από την εξέγερση του 1956. ΠΟΖΝΑΝ

οι άγwνες στη Δύση πάνω στο θέμα της πυρηνικής ενέργειας, της υγείας, της προληπτικής ιατρικής, της πληροφόρησης.

Σ' αυτή την κατεύθυνση συναντάμε διάφορα εμπόδια που έχουν σχέση με το βασικό "πολιτικό" χαρακτήρα του κινήματος, καθώς και με το ότι βρίσκεται από πολλές απόψεις στο στάδιο της γέννησής του. Με άλλα λόγια, η δυσκολία της ένταξης σ' αυτή την κατεύθυνση σημαντικών στρωμάτων του τεχνικο-επιστημονικού τομέα είναι αποτέλεσμα όχι μόνο των προνομίων που απολαμβάνουν στην κοινωνία μας αλλά πάνω από όλα γιατί η ενεργοποίησή τους προς εναλλακτικές λύσεις απαιτεί έναν πλούτο κοινωνικών σχέσεων, εργαλείων, τεχνικών δυνατοτήτων, που το κίνημα δε διαθέτει ακόμα.

Ανάλογες σκέψεις μπορούν να γίνουν για τη σχέση ανάμεσα στο εναλλακτικό πανεπιστήμιο και τους εργάτες των μεγάλων εργοστασίων. Το ΤΚΝ βλέπει με μεγάλο ενδιαφέρον την ιταλική έμπειρία των Ι50 ωρών (σημ. οι Ιταλοί εργάτες έχουν δικαίωμα να παρκολουθούν μαθήματα στο πανεπιστήμιο, Ι50 ώρες τον χρόνο που αφαιρούνται από τον εργάσιμο χρόνο τους). Αλλά στην Πολωνία, βρισκόμαστε ακόμα στα πρώτα βήματα: είναι ανάγκη να αναπτυχθούμε ακόμα, να αποκτήσουμε μία πιο συγκεκριμένη πολιτικο-κοινωνική ταυτότητα, προτού μπορέσουμε να πιάσουμε συγκεκριμένα το ζήτημα (που ήταν τραγικό για μας αν σκεφτούμε το '68) της σχέσης διανοουμένων-εργατών. Σε σχέση με αυτό θα πρέπει να πούμε ότι έχει πια αρχίσει να κινείται κάτι, και το τείχος της δυσπιστίας άρχισε να γκρεμίζεται για παράδειγμα, εγώ ο ίδιος προσκλήθηκα σε μία εργατική συγκέντρωση στο Ράντομ με την ευκαιρία των 60 χρόνων της πολωνικής ανεξαρτησίας.

Αξίζει τον κόπο να περιγράψουμε με λίγα λόγια τις αντιδράσεις του καθεστώτος απέναντι στο κινητό πανεπιστήμιο. Στην αρχή η εξουσία χρησιμοποιούσε σε μεγάλη κλίμακα την αστυνομία. Ορισμένοι από τους διδασκόντες (όπως ο Βάλκι, ο Κούρον και ο συγγραφέας αυτού του άρθρου) συλλαμβάνονταν συχνά μερικές ώρες πριν από τα μαθήματα και κρατούνταν για μέρες στα αστυνομικά τμήματα. Παράλληλα, η αστυνομία απειλούσε και έπιανε είτε αυτούς που

παρακολουθούσαν τὰ μαθήματα είτε εκείνους που διέθεταν τὰ σπίτια τους γι' αὐτά.

Ἰδιαίτερα τὸν Ἰούνιο τοῦ 78 ἔγινε μιὰ συστηματικὴ ἐκστρατεία ἐκφοβισμῶν καὶ συλλήψεων τῶν ἰδιοκτητῶν τῶν διαμερισμάτων πού συ-verγάζονται μὲ τὸ ΤΚΝ, χρησιμοποιώντας ὡς θύρα πύλινες νομοθετικὲς διατάξεις πού ἀφοροῦν τῇ σταθερότητά τῶν κτιρίων: ἡ ἀστυνομία ἀδείαζε τὰ σπίτια ὅπου γίνονταν τὰ μαθήματα ὑποστηρίζοντας πῶς τὸ διαμέρισμα κινδύνευε νὰ καταρρεύσει. Ἐτσι, τὸν Ἰούνιο τοῦ 78, στὴν Κρακοβία, οἱ ἀστυνομικοὶ ἐπεμβήκανε γιὰ ν' ἀδειάσουν τὸ δωμάτιο ὅπου γινόταν ἕνα σεμινάριο, καὶ γιὰ νὰ ἐμποδίσουν τὴν κατάρρευση ἀνοίξαν τὰ κεφάλια διάφορων φοιτητῶν καὶ διδασκόντων καὶ συνέλαβαν 20 ἄτομα.

Πρόσφατα, ἡ πολιτικὴ τοῦ καθεστώτος ἀπέ-ναντι στοῦ ΤΚΝ φαίνεται νὰ ἔχει ἀλλάξει, ἡ πλ-

ἔση μειώθηκε καὶ οἱ ἀστυνομικὲς ἐπεμβάσεις ἔγιναν λιγότερο χοντροκομμένες. Τὸ Δεκέμβρη, στὴ διάρκεια ἐνὸς σεμιναρίου, παρέμβηκαν στὴ συζήτηση καὶ δυὸ ἀνώτερα στελέχη τοῦ κόμματος, πού ἀνάπτυξαν τὴν ἀπόφυσή τους καὶ ἀντιπαρέτεθηκαν στοὺς εἰσηγητές. Ὅλα ἔγιναν σὰ νὰ ὑπῆρχε ἐλευθερία ἐκφράσεως καὶ διαφωνίας. Φυσικὰ εἶναι νωρὶς γιὰ νὰ βγάλουμε γενικὰ συμπεράσματα ἀπὸ ἕνα παρόμοιο ἐπεισόδιο. Πάντως εἶναι βέβαιον ὅτι ἡ διεύρυνση τῆς πρωτοβουλίας καὶ ἡ ἐπιτυχία τῆς στῆ διαμόρφωση μιᾶς κοινῆς γνώμης ἁπλοῦς ὑποταγμένης καὶ μὲ αἰξημένη ἐπαγρύπνηση εἶναι ἡ μόνη πραγματικὴ ἐγγύηση γιὰ τὴν ἀνάπτυξη καὶ τὴν ὑπεράσπιση τῆς ἰδίας τῆς πρωτοβουλίας ἀπὸ τὴν ὑστερικὴ ἀντίδραση τοῦ καθεστώτος.

ANTAM ΜΙΣΝΙΚ

Δεκέμβρης 78

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΑΠΟ ΜΑΡΜΑΡΟ

Τὸ νὰ γράψουμε ἕνα ἄρθρο γιὰ τὸ ἔργο τοῦ Βάιντα ἦταν ἀπὸ παλιά πρόθεσή μας, ἰδιαίτερα μετὰ ἀπὸ τὴν διάφορε κριτικὴ πού γράφτηκαν στὸν τύπο καὶ πού στὴν οὐσία ὅλες τους σχεδὸν διαστρέβλωσαν τὸ ἔργο, εἴτε γιὰ νὰ τὸ ἐκθειάσουν, εἴτε γιὰ νὰ τὸ κατακρίνουν. Στὸ βαθμὸ ὅμως πού εἶχε περάσει πολὺ καιρὸς καὶ τὸ ζήτημα ἐξέφυγε ἀπὸ τὴν ἐπικαιρότητα, θεωρήσαμε πιδ σωστό νὰ μὴν ἀσχοληθοῦμε μὰ τὸ, κι' ἔτσι ἐγκαταλείψαμε τὴν ἰδέα.

Μὲ τὴν εὐκαιρία ὅμως αὐτῆς τῆς "Ρήξης", ὅπου δημοσιεύουμε ἕνα εἰδικὸ ἀφιέρωμα στὴν Πολωνία, ξαναγυρνᾶμε στὴν πρώτη μας ἰδέα, πιστεύοντας ὅτι πρόκειται γιὰ ἕνα ἔργο πού δίνει μιὰ ολοκληρωμένη ἰδέα τῆς Πολωνικῆς πραγματικότητας καὶ μπορεῖ νὰ ἀποτελέσει μιὰ βάση στὸ ἐπίπεδο τῆς τέχνης βέβαια, γιὰ νὰ κατανόησε κανεὶς τὴ σημερινή κατάσταση. Φυσικὰ δὲν πρόκειται νὰ κάνουμε μιὰ ολοκληρωμένη κριτικὴ (στὸ βαθμὸ πού μετὰ ἀπὸ τόσο καιρὸ ἔχουμε ξεχάσει πολλὰ καὶ ἴσως σημαντικὰ κομμάτια τοῦ ἔργου, καὶ ἄλλωστε αὐτὸ πᾶν δὲν ἔχει τὸ σημασία), ὅσο νὰ δοῦμε τὸ ἰδεολογικὸ περιεχόμενο τῆς ταινίας ἀπὸ τὴν μιὰ, καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη τὸν τρόπο πού δόθηκε ἀπὸ τοὺς διάφορους κριτικούς πού κατὰ τὴ γνώμη μας ὁ καθένας τὸ εἶδε ὅπως ἤθελε, σύμφωνα μὲ τὴν δική του ἰδεολογικὴ ἐπιλογή καὶ τὸ προσάρμοσε ὅπως μποροῦσε σ' αὐτές.

Καὶ πρῶτα - πρῶτα γιὰ ὅσους δὲ τὸ χουν δεῖ, θὰ πρέπει νὰ κάνουμε μιὰ παρουσίαση τοῦ ἔργου.

Μὲ πρόσημα τῇ διπλωματικῇ ἐργασίᾳ μιᾶς νεαρῆς σκηνοθέτριας πού τελειώνοντας τὴ σχολὴ κινηματογράφου, πρέπει νὰ φτιάξει μιὰ ταινία. Ὁ Βάιντα μᾶς δίνει τὴν ἱστορία ἐνὸς ἐργάτη - μοντέλλου, "ἥρωα τῆς σοσιαλιστικῆς ἐργασίας", τὸν Μπιρνούτ, καὶ μέσα ἀπ' αὐτὸν, τὴν ἱστορία τῆς μεταπολεμικῆς Πολωνίας μέχρι τὴν μέρες μας.

Ἡ πρώτη περίοδος εἶναι ἡ ἐποχὴ πού ἡ Πολωνία "χτίζει τὸ σοσιαλισμὸ" μέσα σὲ κλίμα "ἐπαναστατικοῦ πυρετοῦ". Ὁ Μπιρνούτ φαίνεται νὰ τὸ πιστεύει αὐτό, θέλει ὅλοι οἱ ἐργάτες ν' ἀποκτήσουν σπίτι. Καὶ κάνει ὅτι μπορεῖ γιὰ νὰ τὸ πετύχει. Αὐτὴ τοῦ τῆ θέληση θὰ τὴν ἐκμεταλλευτοῦν ὅλοι, ὁ καθένας γιὰ λογαριασμό του. Ὁ καρριερίστας σκηνοθέτης πού βλέπει μέσα ἀπὸ τὴ δημιουργία ἐνὸς ἐργάτη - μοντέλλου τὴ δυνατότητα νὰ φτιάξει ἕνα φέλμ πού θὰ τὸν βγάλει ἀπὸ τὴν ἀφάνεια τῆς κινηματογράφησης ἐπικαιρῶν, ὁ γραμματέας τοῦ κόμματος τῆς περιοχῆς, πού βρῖσκει τὸν τρόπο νὰ ἀυξήσει τὴν "ἐπαναστατικὴν" μετοχὴν του, καὶ φυσικὰ τὸ καθεστῶς πού βρίσκει τὴν εὐκαιρία νὰ ἀυξήσει τὴν παραγωγικότητα κρατῶντας σταθερὰ τὰ μεροκάματα. Ἐτσι ὁ Μπιρνούτ θὰ κατορθώσει νὰ χτίσει 30.000 τοῦβλα μέσα σὲ μιὰ μέρα καὶ θὰ γίνεῖ προσωπικότητα. Γιγαντιαία πορτραῖτα του θ' ἀναρτηθοῦν σ' ὅλη τὴ χώρα, θὰ γίνεῖ ἥρωας κινηματογραφικῆς ταινίας ("σοσιαλιστικῆς τεχνολογίας") καὶ θ' ἀρχίσουν νὰ τὸν περιφέρον ἀπὸ πόλη σὲ πόλη γιὰ νὰ κάνει ἐπιδείξη τῆς τεχνικῆς του στοὺς ὑπόλοιπους ἐργάτες

ὥστε ν' αὐξηθεῖ ἡ παραγωγή.

Οἱ ἐργάτες ὅμως καταλαβαίνουν τί σημαίνει αὐτό καὶ ἀντιμετωπίζουν μὲ ἔχθρα τὸν Μπιρνούτ, ὥσπου κάποτε τοῦ κάνουν σαμποτάζ δίνοντάς του πυρακτωμένα τοῦβλα πού του καταστρέφουν τὰ χέρια, γιὰ νὰ μὴν μπορέσει νὰ ξανακάνει αὐτὴ τὴ δουλειά. Αὐτὸ θὰ τὸν κάνει νὰ συνειδητοποιήσει τὴν ῥόλο ἔπαιζε τελικὰ παρὰ τὴν θέλησή του, καὶ θὰ τὸν φέρει σιγά - σιγά σ' ἀντίθεση μὲ τὸ καθεστῶς, εἰδικὰ μετὰ τὴ στημένη δίκη ἐνὸς συντρόφου του πού δικάζεται σὰν "πράχτορας τῆς ἀντίδρασης", "χαφιές" κλπ. Στὴ δίκη ὁ Μπιρνούτ θὰ ὑπερασπιστεῖ ἀνοικτὰ τὸ σύντροφό του, πράγμα πού θὰ τοῦ στοιχίσει πολλὰ χρόνια φυλακῆς καὶ θῶς καὶ τὴν ἐξαφάνιση τῶν πορτραῖτων του καὶ τοῦ μαρμαρίνου ἀγάλματός του πού θὰ πεταχθεῖ στὰ ὑπόγεια κάποιου μουσεῖου γιὰ νὰ τὸ βρεῖ, ἀνασκαλεύοντας τὸ παρελθόν ἡ νεαρή σκηνοθέτρια, Ἀνιέσκα.

Μετὰ τὴν ἐξέγερση τοῦ Πολωνικοῦ λαοῦ καὶ τὴν ἀνοδοσὴν ἐξουσίας τοῦ Γκομούλκα, τὸ 1956, ὁ Μπιρνούτ βγαίνει ἀπὸ τὴ φυλακὴ μαζί μὲ τοὺς ὑπόλοιπους πολιτικούς κρατοῦμενους. Νοιώθει ὅμως ὅτι καὶ

ή καινούργια έξουσία δέν είναι έξουσία τών εργατών κι άλλωστε αυτός δέν μπορεί νά "βγάξει λόγους" καί νά συμβιβαστεί μέ τό καθεστώς, όπως τά καταφέρνει ό παλιός του σύντροφος. Ψάχνει νά βρεί τή γυναίκα του πού στό μεταξύ τόν έχει "αποκηρύξει" καί έχει φύγει. Βρίσκει τό γιό του καί ζει στό περιθώριο, δουλεύοντας καί προσπαθώντας νά τόν μεγαλώσει.

Όλα αυτά γίνονται βέβαια γνωστά μέσα από τίς έρευνες τής "Ανιέσκα, πού προσπαθεί, νά βρεί τούς παλιούς φίλους καί γνωστούς του Μπιρκοῦ καί πού τής άφηγοῦνται κομματιστά τήν ιστορία του. "Ο καθενας άπ'αυτούς έχει τή δικιά του εξέλιξη. "Ο καρριερίστας, σκηνοθέτης έχει γίνει πιά ό μεγαλύτερος καί πιά διάσημος σκηνοθέτης τής Πολωνίας, πού ζει μέσα στή πολυτέλεια, στή βίλλα του, μέ υπηρέτριες καί ένα "τρισαριτωμένο" παιδάκι - (ή αυτοκριτική διάθεση του Βάιντα είναι πεντακάθαρη) "Ο παλιός σύντροφος, πού είχε μάλιστα πολεμήσει στήν "Ισπανία", "αποκαταστημένος" πιά, είναι, διευθυντής σ'ένα τεράστιο βιομηχανικό συγκρότημα καί παρασυρμένος άπό τό "έπιτεύγματα" του σοσιαλισμού, δέ θέλει ν'άσχολείται μέ άσήμαντες λεπτομέρειες, όπως ό Μπιρκοῦ καί ή σχέση του μ'αυτόν. "Ο χαφιές - μανάτζερ πού συνόδευε σά σκιά τόν Μπιρκοῦ στις περιόδους του επίδειξης τής τεχνικής του, σήμερα πιά έχει γίνει πραγματικό σμάντζερ πού άνακαλύπτει ταλέντα για τά καμπαρέ, ενώ ή γυναίκα του Μπιρκοῦ έχει μία τραγική κατάληξη ζώντας μέσα στή δυστυχία, καί τή διαφθορά καί καταφεύγοντας στό πιοτό.

Όμως οι διερευνήσεις τής "Ανιέσκα αρχίζουν νά γίνονται ένοχλητικές για τό καθεστώς, πού βρίσκει ένα πρόσχημα καί τής άφαιρεί τήν άδεια νά γυρίσει τό φίλμ. "Η κοπέλλα απογοητεύεται καί σταματάει νά ψάχνει. Θα βρεθεί όμως ό πατέρας της, ένας ταχυδρόμος, πού θα τήν προτρέψει νά συνεχίσει τίς έρευνες, αυτόν δέν τόν ενδιαφέρει ή ταινία αλλά "γιατί θέλει νά μάθει τί άπό γινε ό Μπιρκοῦ". Καί ή κοπέλλα παίρνει άλλο κουράγιο για νά συνεχίσει, πού δέν είναι πιά τό κουράγιο τής "περιέργειας" καί τής άκαδημαϊκής

γνώσης του διανοούμενου, αλλά ή θέληση του νά μάθει τήν αλήθεια, νά τή δώσει στό λαό καί μέσα άπ'αυτήν νά άποκτήσει μία άλλη σχέση μαζί του.

"Έτσι θα βρεί τελικά τόν γιό του Μπιρκοῦ (ό πατέρας του έχει πεθάνει), πού δουλεύει εργάτης στό ναυπηγεία, του Γκντάνσκ. "Η άναφορά στή εξέγερση των εργατών του Γκντάνσκ είναι καθαρή, άν και καλυμένη, για νά περάσει άπό τή λογοκρισία. Μάλιστα αρχικά ή ταινία δείχνει τό Μπιρκοῦ νά σκοτώνεται στήν εξέγερση του '70 αλλά κόπηκε άπό τή λογοκρισία καί έτσι άποχρεώθηκε νά τό δώσει πιά έμμεσα, τριγυρίζοντας τό φανό του έπίμονα σ'όλη τή γύρω περιοχή άπό τά ναυπηγεία, εκεί όπου ξετυλίχτηκαν τά γεγονότα τής εξέγερσης. "Η έπαφή μέ τό νέο εργάτη είναι τρομερά δύσκολη καί ή "Ανιέσκα πρέπει νά έπιμεινεί πολύ για νά σπάσει τήν άρνησή του νά τής μιλήσει. Τελικά τά καταφέρει καί ή τελευταία σκηνή όπου ή κοπέλλα, ήρεμη πιά καί σύγουρη για τόν έαυτό της, μπαίνει μαζί μέ τόν εργάτη, στό κινηματογραφικό στούντιο άποτελεί καί έναν σαφή ύπαινιγμό ότι ή ταινία θα πραγματοποιηθεί. "Η ιστορία δηλαδή, θα γραφτεί, θέλουν δέ θέλουν οι γραφειοκράτες, γιατί ύπάρχει ό έξεγερμένος εργάτης των ναυπηγείων πού τή γράφει καί δέν άφήνει νά θάφτει

Πρόκειται για ένα πραγματικά έπικό φίλμ, μέ ξεκάθαρο περιεχόμενο, πού κατά τή γνώμη μας δέ χωράει καμιά παρεξήγηση σε σχέση μ'αυτό πού θέλει νά δώσει :

I. Τή διαδικασία μέσα άπό τήν όποία ή καινούργια άστική τάξη πήρε τήν έξουσία καί καθάλισε καί πάλι στό

σβόκο των εργατών, κι'αυτό όχι μέσα άπό κανένα "πραξικόπημα" αλλά μέσα άπό μία έντελώς φυσιολογική πορεία μακρόχρονης άπαλλοτρίωσης τής εργατικής τάξης καί συγκέντρωσης τής έξουσίας στό χέριο των γραφειοκρατών του κομματικού μηχανισμού (πού άργότερα φυσικά μπορούν νά έχουν τήν πολυτέλεια νά γίνουν άκόμα καί "φιλελεύθεροι").

2. Τή φιγούρα του εργάτη πού είναι ό μοναδικός πού βρίσκεται έξω άπό τό παιχνίδι τής έξουσίας, αλλά του τόχρωνα καί ό μοναδικός πρωταγωνιστής στήν ιστορία, αυτός τελικά θα γράφει καί τήν ιστορία.

3. Τή σχέση του διανοούμενου μέ τό λαό καί πιά συγκεκριμένα τήν εργατική τάξη. Μία σχέση πού μπορεί νά γίνει οργανική καί δημιουργική μονάχα στό βαθμό πού δίδει νοούμενος θα θελήσει νά γνωρίσει τήν αλήθεια όχι για νά φτιάξει μία ταινία ή ένα όποιοδήποτε έργο, αλλά για νά καθυιτη τήν αλήθεια πού βρίσκεται μέσα στό λαό, πού τήν γεννάει ή ζωή καί ή δράση του λαού.

Πιστεύουμε πώς όλα αυτά, πού στό έργο ήταν έντελώς καθάρη καί χωρίς κανένα ύπονοούμενο, παρεξηγήθηκαν συνειδητά άπό όλους σχεδόν τούς "κριτικούς" στήν προσπάθειά τους νά βολέψουν τό έργο μέ τίς πολιτικές τους άντιλήψεις. Όλοι έχουν ένα κοινό παρνομαστή, είτε τούς άρέσει, είτε όχι τό έργο. "Έμεινοπού είδαν στήν ταινία του Βάιντα είναι ή καταγγελία του κακού σταλινισμού, καί ό έξωρατισμός του σημερινού καθεστώτος, κι'αυτή τήν αντίληψη προσπάθησαν νά περάσουν άπό τά έντυπα καί έφημερίδες τους.

Από τη μία οι ρεβιζιονιστές, μή τολμώντας να κατακρίνουν έναν "αναγνωρισμένο" σκηνοθέτη, έκαναν ότι μπορούσαν για να τον διαστρεβλώσουν. Μ' όλη την αγωνία του πωλημένου κοντυλοφόρου, μπας και γίνει αντιληπτό το πραγματικό περιεχόμενο του έργου, σπεύδουν να καλύψουν το φανερό μήνυμά του στο τέλος διαβεβαιώνοντας πως ο σοσιαλισμός συνεχίζει να οικοδομείται στην Πολωνία παρά τα "λάθη" και τις "άβλεπτες" του παρελθόντος.

"Γι' αυτούς τους τελευταίους, τούτη η καταπληκτικότητα νέα του Βάβντα, γυρισμένη άσφαλως με την έγκριση του κόμματος (σημ. δικιά μας: κανείς πως δεν ξέρεις τίποτα από τις ταλαιπωρίες που τράβηξε η ταινία μέχρι να περάσει από τη λογοκρισία) είναι μια αποστομωτική απάντηση: Στο σοσιαλισμό όσο κι αν παραποιηθεί ή αλήθεια πρόσκαιρα, για λόγους πολιτικής σκοπιμότητας, δεν πρόκειται ποτέ να εξαφανιστεί" Ραφαηλίδης στο "ΒΗΜΑ".

Πιστεύουμε ότι μόνο το όραμα αφοδών ρουβλιών μπορεί να κρύψει και να συσκοτίσει το πασιφανές περιεχόμενο του έργου από τα "έμπειρα" μάτια ενός κριτικού τόσο γνωστού, για τον έστειτισμό του και τις λεπτολόγες παρατηρήσεις του. Γιατί θέλει πραγματικά φιλότιμες προσπάθειες για να κανείς επί τρεις ώρες (τόσο διαρκεί το φιλμ) ότι δεν καταλαβαίνεις πως για τον Βάβντα η σημερινή κατάσταση στην Πολωνία είναι ίδια και χειρότερη από τη προηγούμενη και μάλιστα φυσική συνέπεια της.

Όσο για το Ριζοσπάστη περιτεύει ακόμα και να αναφερθούμε μια και η κριτική του χαρακτηρίζεται από τη γνωστή και μόνη έπωδο: "βασανιστικά και ήρωικά οικοδομείται μια καινούργια κοινωνία!" Βέβαια, η κοινωνία των "φιλελεύθερων" διευθυντών εργοστασίων, των μάντζερ για καμπρετζούδες - πρώην χαφιέδων, των αλκοολικών και δυστυχισμένων γυναικών, των άγρια εκμεταλλευόμενων εργατών, που το καθεστώς των Γκιέρεκ και Γκομούλκα δε διστάζει να ματοκυλήσει όταν ξεσηκώνονται για το όνειρό τους.

Αλλά βέβαια, το περίεργο δεν είναι αυτές οι κριτικές, που άλλωστε τις περιμέναμε. Το περίεργο είναι ότι μαζί τους συμφωνεί (άλλα για να καταδικάσει το έργο) και ένα μέρος της λεγόμενης "άκρας αριστεράς". Έτσι στο περιοδικό "Προοδευτικός κινηματογράφος" διαβάζουμε μια κριτική σύμφωνα με την οποία ο "άνθρωπος από μάρμαρο" είναι μια "τυπικά ρεβιζιονιστική ταινία".

Τα στοιχεία που στηρίζουν αυτή την άποψη είναι κατ' αρχήν ότι ο Βάβντα απορρίπτει ολοκληρωτικά την περίοδο πριν από το '56. Έτσι ένοχλει τους εκκολαπτόμενους ηγετίσκους ή παρουσίαση των γραφειοκρατών του κόμματος και του κάθε καριερίστα που καβάλησε στο σβέρκο των εργατών. Δές και δε βγήκε μέσα απ' αυτούς η καινούργια αστική τάξη, αλλά έπεσε από τον ούρανό το '56. Αλλά βέβαια, ξεχάσαμε, το '56 έγινε "πραξικόπημα", κι αυτό άπρεπε να δείξει και ο Βάβντα για να είναι "συνεπής". Πριν από το '56 είναι γνωστό ότι την εξουσία την είχαν οι εργάτες, (παρόλα τα "λάθη"), χαφιέδες δεν υπήρχαν, η τρομοκρατία έξασκούνταν μονάχα ενάντια στους "πράχτορες του έχθρου" που ως γνωστόν, όλη η προηγούμενη επαναστατική τους δράση δεν ήταν παρά στάχτη στα μάτια, για να διεξάγουν ανενόχλητοι την κατασκοπεία τους υπέρ του Ιμπεριαλισμού.

Ένοχλούνται όλοι οι ύποψοφοι γραφειοκράτες από την κριτική του σταχανοβισμού, μια και το σταχανοβισμό τον αποδέχονται άδολα (άλλα βέβαια μόνο όταν αυτοί βρίσκονται στη θέση του γραμματέα του σκηνοθέτη κι' όχι στη θέση του εργάτη που χτίζει 30.000 τούβλα τη μέρα). Και είναι ανίκανοι να δουν πως ο Βάβντα κάνει μια σαφέστατη διακρίση ανάμεσα στο σταχανοβισμό του εργάτη, που θέλει να χτίζει σπίτια για να μένουν οι εργάτες, και το σταχανοβισμό σά θεωρητική δικαιολόγηση της κομματικής ή καλλιτεχνικής καριέρας των ανθρώπων που βρίσκονται στην έξουσία.

Τό αποκορύφωμα όμως της διαστρέβλωσης (και άνοησίας

συνάμα) είναι όταν κατακρίνουν το Βάβντα ότι εξωραΐζει το σημερινό καθεστώς. Βπειδή όμως το έργο είναι τόσο καθαρό, δε βρίσκουν παρά τη γελοία δικαιολογία ότι το να δείχνεις όρισμένα πράγματα δε σημαίνει κιόλας ότι τα καταγγέλεις. Έτσι, τί σημασία έχει κι' αν δείχνει τα ναυπηγεία του Γκντάνσκ, αναφερόμενος στην εξέγερση των έργων; Τίποτα, μια και γιά τους "μωρξιστές - λενινιστές" κριτικούς μας δε σημαίνει τίποτα μια εργατική εξέγερση.

Και τό επιχείρημα είναι, ότι αυτά όλα που δείχνει δε συνιστούν καταγγελία μια και δε δείχνει τις ατίτιες που δόθηκαν σ' αυτά. Τό ζήτημα είναι όμως ότι όταν ο Βάβντα, τις δείχνει, στο πρώτο μέρος του έργου, δεν τους άρεσαν και άρα έκαναν πως δεν τίσει

Και τό αποκορύφωμα: Γιατί θα επιτρέπανε την ταινία αν δεν ήταν έντελως ανώδυνη για το καθεστώς; Αφού επιτράπηκε, και μες βγάζουμε τό συμπέρασμα ότι βοηθάει την έξουσία των ρεβιζιονιστών. Αλλά βέβαια, όταν είσαι γεννημένος γραφειοκράτης, δε μπορεί ποτέ να καταλάβεις ότι η έξουσία της αστικής τάξης είναι ανίσχυρη μπροστά στον αγώνα των εργατών, όσο κι' αν φανερνεται παντοδύναμη. Κι' αυτό είναι τό νόημα της τελευταίας σκηνής, ότι δηλαδή αν μπόρεσε η ταινία του Βάβντα να έγκριθεί είναι γιατί "είσθεβαν μέσα στα κινηματογραφικά στούντιο", τελικά είσθεβαν, στην ιστορία, οι εξέγερμένοι εργάτες του Γκντάνσκ υποχρεώνοντας τό καθεστώς να υποχωρήσει. Όπως τόχουν υποχρεώσει να υποχωρήσει και να ελευθερώσει όλους τους εργάτες που είχε φυλακίσει μετά την εξέγερση του '76, όπως τό έχουν κάνει ανίκανο να χτυπήσει την αντιπολίτευση που όλο και αναπτύσσεται, ανίκανο να εμποδίσει την κυκλοφορία της παράνομης εργατικής έφημερίδας σέ 30.000 αντίτυπα, ανίκανο να πνίξει τις έστίες αντίστασης που σήμερα κι' επιδόανε από παντού, ανίκανο να εμποδίσει την ένωση των προοδευτικών διανοούμενων με την εργατική τάξη στην πάλη τους για τό γκρέμισμα της φασιστικής εξουσίας των κρατικο-καπιταλιστών.

ΓΑΛΛΙΑ: Ένας «αυτονομος» μιλάει

Στή Γαλλία η αυτονομία εμφανίστηκε σαν ένα πολύμορφο και ρευστό φαινόμενο δεμένο με μια διπλή πραγματικότητα που είναι από μόνη της σύνθετη και μπλεγμένη :

α. Κατ'αρχήν υπάρχει η μάζα των "πεταγμένων στο περιθώριο" από την κρίση, οι αποκλεισμένοι από την παραγωγή και την πολιτική, αυτή η μάζα των νέων προλετάρων (Ι) που η εξέγερσή τους δε μπορεί να χωρέσει μέσα στα προγράμματα των κομμάτων, ακόμα κι όταν αυτά είναι μαρξιστικά - λενινιστικά.

β. Παραπέρα, υπάρχει ένα ολόκληρο κομμάτι αγωνιστών, απογοητευμένων από τη χρεωκοπία της άκρας αριστεράς και που άναζητούν νέες μορφές οργάνωσης και πάλης που να μην καταλήγουν στη δημιουργία ενός μίνι ΚΚΓ (Κομ. Κόμμα Γαλ.). Ανάμεσά τους βρίσκονται πολλοί πρώην μέλη της "Προλεταριακής Αριστεράς", μπλοκαρισμένοι από το πολιτικό κενό που άφησε πίσω της αυτή η οργάνωση. (2)

Η αυτονομία ξεπήδησε σαν ένα αμόρφωτο φαινόμενο ανακατάκτησης (ή απλά κατάκτησης), της πολιτικής από μια μάζα ανθρώπων που ζούσαν και εξακολουθούσαν να ζουν την εξέγερσή τους σε μια βιολογική ανάγκη και όχι σαν την πηγή μακροσκελών γραφειοκρατικών και διαγοητικών, θεωρητικών αναζητήσεων. Μ'αυτή την έννοια εμφανίζεται μια σαφή διαφορά με την πολιτική εργατική αυτονομία που είναι το αποτέλεσμα μιας δεκάχρονης εμπειρίας πολιτικής δράσης (που ξεκινάει από το θεωρητικό περιοδικό της διάδοσης "GUADERNI ROSSI" (κόκκινα τετράδια), και φτάνει στο "POTERE OPERAIO" (εργατική εξουσία) και παραπέρα στην Αυτονομία...) Στή Γαλλία η ωρίμανση αυτού του ρεύματος είναι πολύ πιο σύντομη και πιο δεμένη με ένα φαινόμενο

(1). Εξ τόν όρο νέοι προλετάριοι έννοούμε τους προλεταριοποιημένους γένους που ρίχνονται σε μια άβεβαιη αγορά εργασίας : άνεργοι απόφοιτοι των τεχνικών λυκείων, έκτακτοι, μαθητευόμενοι, κλπ. Όλοι αυτοί εκφράζουν την εξέγερσή τους έξω από τα κανάλια της παραδοσιακής πολιτικής.

(2). Μέσα σ'αυτούς βρίσκονται ανακατωμένοι : μαοϊκοί, αναρχικοί, πρώην τροτσκιστές, υπερ-αριστεριστές, ελευθεριακοί μαρξιστές.

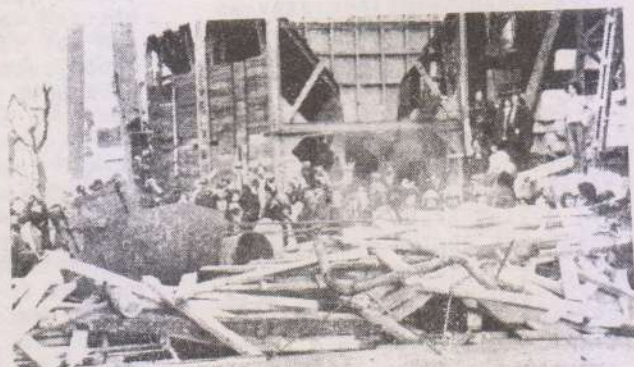
μενο παρόλματος της επαναστατικής πολιτικής, στα χέρια των ίδιων των ενδιαφερομένων.

Σήμερα η αυτονομία έχει ζωή δύσμιση χρόνων. Σε μια πρώτη φάση ξεκινάει φάχνοντας σχετικά τυφλά με την εκτέλεση από τους NARAP (ένοπλοι πυρηνες για τη λαϊκή αυτονομία) του Τραμονί, του δολοφόνου ενός μαοϊκού εργάτη της Προλεταριακής Αριστεράς, το 1973 και με τη σύλληψη 4 συμπαθούντων των NARAP. Έτσι, από την άνοιξη του '77 η αυτονομία αποχτάει δύο από τα χαρακτηριστικά της : την βίαιη πάλη, τον αγώνα ενάντια στην κρατική τρομοκρατία.

Στή συνέχεια, το φθινόπωρο του '77, ξεπηδάει σ'ένα μαζικό επίπεδο, στην περιοχή του Παρισιού με μια πορεία 1000 ατόμων στη διάρκεια μιας νυχτερινής διαδήλωσης της άκρας αριστεράς και την επίθεση ενάντια στους CRS (σωμα της αστυνομίας αντίστοιχο των ΜΑΤ), με κοιταξήλ μολότωφ και σίδερα. Αυτός ο πρώτος χρόνος χαρακτηρίζεται από έναν πλήρη διασκορπισμό των δυνάμεων της αυτονομίας, την έλλειψη οργάνωσης έξω από συγκεκριμένη δράση, τον περιορισμό σε βίαιες μορφές πάλης, καθώς και την αδυναμία κινητοποίησης πέρα από το πεδίο "ενάντια στην καταστολή", κα' την περιορισμό στο επίπεδο του Παρισιού.

Την άνοιξη του '78, η οργανωμένη αυτονομία παίρνει την πρωτοβουλία για μια πολιτική καμπάνια ενάντια στις αυξήσεις στα είδη πρώτης προμηθεύσεις, έφημερίδα, αφίσσες, σπάσιμο των παρκόμετρων και των αυτόματων ελεγκτών στο μετρό, παρέμβαση στους σταθμούς... Πρόκειται για την πρώτη προσπάθεια μαζικής δουλειάς, που συνθέτει τα διάφορα επίπεδα παρέμβασης, (βίαιο, προπαγανδιστικό...).

Η δεύτερη χρονιά θα είναι καθοριστική, το κράτος ξεπέρασε την αδυναμία που είχε να καταλάβει αυτή τη νέα πραγματικότητα και αρπάξει από την πρώτη ευκαιρία για να εξαπολύσει ένα κύμα τρομοκρατίας χωρίς προηγούμενο, (έρευνες, παρακολούθησεις, κλπ.). Δημιουργείται ένα συντονιστικό όργανο ανάμεσα στις διάφορες ομάδες του Παρισιού, που όχι μόνο θα οργανώσει την αλληλεγγύη με τους φυλακισμένους συντρόφους (επιτροπή αγωνιστικής υπερά-

σισης), αλλά και θα προετοιμάσει την εκδήλωση της ταξικής αναμέτρησης της 23ης Μάρτη 79 (πορεία στο Παρίσι των Σιδηρουργών της Λορραίνης και του Βορρά), δουλεύοντας μαζί με μια ομάδα ριζοσπαστικοποιημένων σιδηρουργών, και οργανώνοντας από κοινού τις συγκρούσεις με την αστυνομία.

συνεχεια σελ. 95

Με την ηλικία του κινηματος

Σ' αυτό τόν κόσμο όσοι αγαπούνε
τρώνε βρώμικο φωμί
έλεγε ο Μπάτης μία Κυριακή
κι οι πόθοι τους ακολουθούνε
ύπόγεια διαδρομή.

Σέ μία κοινωνία "στενή", δηλαδή μία κοινωνία χωρίς περίπλοκη και αναπτυγμένη ταξική δομή, που κυριαρχείται από τους "νοικοκυραίους" - μικροαστούς για καμιά εκατοπεννηταριά χρόνια, σε μία κοινωνία που το κύριο χαρακτηριστικό της μέχρι σήμερα είναι ο συμβιβασμός στην μακρόχρονη διάρκεια και η ρήξη εμφανίζεται σαν στιγμιαίο ή εξωτερικό γεγονός (πόλεμοι), σε μία κοινωνία που μεταπολεμικά κυριαρχείται από το νόμο του έμποριου και όχι της αντίθεσης, η γέννηση μιας κριτικής - ριζικής - και μιας αντιπαράθεσης εμφανίζεται πολύ "στενά" φτάνει πολλές φορές να προσωποποιείται σε ένα άτομο, ή λίγα άτομα - προδρόμους. Αυτή είναι και η περίπτωση, το "φαινόμενο" Σαββόπουλος.

Δηλαδή στον τομέα του τραγουδιού και της μουσικής για δεκα-πέντε ολόκληρα χρόνια ο Σαββόπουλος ακολουθεί μία "μοναχική", "υπόγεια" πορεία, χωρίς να υπάρχουν σημάδια ότι αυτή η φάση τελείωσε.

Ο Σαββόπουλος αποτέλεσε για δεκαπέντε χρόνια μία "άλλη φωνή" έξω από το παιχνίδι της απάτης, του φορκλόρ, της προσαρμογής με τις εξουσίες, της υποταγής στο φευτοεθνικό, και της πολιτικής συναλλαγής. Ταυτόχρονα μέσα από τα τραγούδια του έπιανε, τόσο με τα λόγια όσο και τη μουσική του, τη βαθύτερη ουσία μιας πραγματικότητας και την έδωσε με πρωτόφαντο τρόπο.

1. Μια άλλη πορεία

Ο Σαββόπουλος εμφανίστηκε περίπου δεκαπέντε χρόνια πριν, στην περίοδο του '63-64. Σε μία περίοδο που άρχισε η γοργή μετεξέλιξη του ελληνικού καπιταλισμού όπως και η πολιτική κρίση που τη συνόδευε (πτώση της Δεξιάς, άνοδος του κέντρου, παλατιανό πραξικόπημα, "άποστάτες", διχτατορία). Σε μία εποχή που δίπλα στην εύφορία της "αστικοδημοκρατικής" αλλά - γής" εμφανίστηκαν, βασικά στη φοιτητική νεολαία οι πρώτοι "διαφωνούντες", οι πρώτοι "έξτρεμιστές". Οι πρώτοι που δεν ήθελαν να άρκεστούν στην δημοκρατική αλλαγή, δηλαδή την ολοκλήρωση του καπιταλισμού, αλλά άρχιζαν δειλά - δειλά να ζητάνε κάτι άλλο, μία πιο αυθεντική και ουσιαστική επανάσταση, δηλαδή την..... επανάσταση.

Εκείνο που χαρακτηρίζει το Σαββόπουλο από τα πρώτα του τραγούδια είναι μία άρνηση της "παράδοσης", σαν κάτι που γυρνάει προς τα πίσω, προς το παρελθόν, και σαν τέτοια δεν μπορεί να είναι πραγματικά ριζοσπαστικό. Τα

πρώτα του τραγούδια ήταν κι'όλας μία τομή. Τόσο από την άποψη των στίχων, όσο και της μουσικής είναι κι'όλας σύγχρονα. Η συγκέντρωση της ΕΦΕΕ, το Βιετνάμ, ο ήλιος, η άμνηστία του '64, η σωματική ανάγκη, για την πορεία ειρήνης, αλλά και τα υπόλοιπα τραγούδια, συνεφούλα, μία θάλασσα μικρή, η ζωώ κλπ. είναι σύγχρονα όχι μόνο σαν θεματολογία, όχι μόνο για το άρνούνται σαν μουσική την "παράδοση" και προσπαθούν να δώσουν κάτι από μια εποχή πιο γρήγορη και πιο παγκόσμια (έτσι και οι αναφορές στην ξένη μουσική), αλλά και για κάτι άλλο πιο ουσιαστικό. Κάτι που χαρακτηρίζει από κεφάλι και πέρα όλο το έργο του Σαββόπουλου.

Η ανάλυση υποκειμενικού και αντικειμενικού, ή συγχώνευση του υποκειμένου μέσα στο αντικειμενικό και η ταυτόχρονη αντανάκλαση του αντικειμενικού μέσα στο μυαλό και τη ζωή του ανθρώπου. Δηλαδή ήδη στο Σαββόπουλο υπάρχει ένα αποφασιστικό στοιχείο που χαρακτηρίζει αργότερα το νέο κίνημα, σ'όλο τον κόσμο, που στη χώρα μας μόλις έχει αρχίσει να γίνεται κατανοητό (κι' από κεφάλι φαίνεται κι'όχι προδρομικό του χαρακτήρα). Η παλιά φιλοσοφία και το έργατικό κίνημα είχαν μία μηχανιστική-τυπική αστική - λογική και ξεχώριζαν αντικειμενικό και υποκειμενικό μ'ένα σινικό τείχος. Από την μία το κίνημα, από την άλλη το άτομο, από την μία η δημόσια ζωή από την άλλη η ιδιωτική. Από την μία η πολιτική, από την άλλη η οικογένεια και το επάγγελμα. Το καινούργιο κίνημα, μιας εποχής που ο καπιταλισμός έχει καταστρέψει ή καταστρέφει στην πραγματικότητα τέτοιους διαχωρισμούς - "υποτάσσοντας" όλα τα άτομα στους νόμους του κεφαλαίου - εμφανίζεται λοιπόν θέλοντας να σπάσει αυτό το χωρισμό, βάζοντας και την ατομική ζωή μέσα στην πολιτική, την πολιτική μέσα στην ατομική ζωή απορρίπτοντας το διαχωρισμό ανάμεσα σε "Ιστορία (με μεγάλο Ι) και προσωπική ιστορία. Την ιστορία την κάνουν οι άνθρωποι, και η αντί - κειμενική πραγματικότητα αντανακλάει ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΙΚΑ στο μυαλό τους. Έτσι ο άνθρωπος ξαναγίνεται υποκείμενο της ιστορίας, κι'όχι απλός αριθμός που προστίθεται ή όχι σε μία αντικειμενική μηχανιστική διαδικασία.

"Έτσι για την συγκέντρωση της ΒΦΒΕ δέν ύ-
πάρχει ο τυπικός χωρισμός ανάμεσα στο άτομο,
τή συγκέντρωση, καί τά συναισθήματα πού γεν-

"Η πλατεία ήταν γεμάτη

.....

.....
καί σύ έφεγγες στή μέση όλου του κόσμου
κι ήσουν φως μου
κατακόκκινη νιφάδα
σέ γιορτή
.....

"Η πλατεία ήτανε άδεια
καί τρελλός άπ'τά σημάδια
σά σκυλί
μέ συνθήματα σχισμένα
σ'έναν έρωτα για σένα
έχω χυθεί
στ'άμφιθέατρο σέ φάχνω στους διαδρόμους
καί τους δρόμους
καί ζητώ πληροφορίες
καί ύλικό
νά φωτίσω τίς αίτίες
πού μ'άφήνουνε μισό."

Τό προσωπικό καί τό συλλογικό συμπλέκο -
νται, ο άγώνας καί ή αναζήτηση του άκρωτηρια-
σμού πού προκαλεί τό σύστημα γίνονται ένα
μιά ένια διαδικασία.
Αύτή τή σχέση τήν βλέπουμε σ'όλα τά έργα του
Σαβδόπουλου, αλλά πολύ χαρακτηριστική είναι
σ'ένα θέμα πού έχει γίνει αντικείμενο μεγά-
λης έκμετάλλευσης από όλων των ειδών τους έ-
μπόρους καί άπατεώνες. "Τό Κιλελέρ. "Η αίτία
γι'αύτή τήν έκμετάλλευση είναι άπλη. Τό Κιλε-
λέρ, έγινε 60 χρόνια πριν, καί άφορούσε μιά
σύγκρουση παλιού τύπου, άγρότες μέ τσιφλικά-
δες. "Έτσι ο προοδευτισμός σέ σχέση μέ τό Κι-
λελέρ όχι μόνο είναι εύκολος αλλά καί ΑΝΤΙ -
ΔΡΑΣΤΙΚΟΣ γιατί στέλνει, προς τά ΠΙΣΩ, σέ πα-
λιές μορφές τής πάλης των τάξεων, καί έτσι έ-
φησυχάζει τή συνείδηση τής άστικής τάξης καί
άποπροσανατολίζει τόν κόσμο. Για τό Κιλελέρ,
προτού νά γίνει μόδα, έγραψε καί ο Σαβδόπου-
λος. Τί έγραψε όμως ;

"Πυρκαγιά πυρκαγιά
μέσ'στί μυαλό μου πυρκαγιά
πυρκαγιά στή θεσσαλία
καί στά δώδεκα χωριά."

"Η πυρκαγιά υπήρξε πριν από 70 χρόνια, άλ-
λά εκείνο πού έχει σημασία είναι πώς τό αντι-
κειμενικό - ιστορικό γεγονός πυροδοτεί μιά
άλλη πυρκαγιά, στό μυαλό του σύγχρονου ανθρώ-
που, καί αυτό είναι τό σημαντικό. Τί γίνεται
σήμερα. Τί κάνεις εσύ σέ σχέση μέ τήν ιστο-
ρία.

"Έτσι λοιπόν αρχίζει μιά "άλλη" πορεία, έ-
ξω από τά κυκλώματα του "λαϊκού τραγουδιού",
πού δόηγεσε μέχρι σήμερα στήν δημιουργία μι-
άς άλλης γραμμής, μι-άς γραμμής ριζικής ΚΡΙΤΙΚΗΣ
καί ΡΗΞΗΣ μέ τό σύστημα, μέ τό "προοδευτικό
στρατόπεδο", καί μέ τήν παράδοση, πού τουλάχιστον
άνοίγει τό δρόμο για κάτι άλλο, άν δέν
προβάλλει κι'όλας αυτό τό κάτι άλλο.

2. Το «συστημα»

Πάνω στήν ίδια κατεύθυνση πού είδαμε πιο
πάνω ή κριτική του συστήματος για τό Σαβδό -
πουλο δέν είναι μιά κριτική έξωτερική, μιά κρι-
τική πού ξεχωρίζει τό "κακό" σύστημα από τόν
"καλό" λαό. Τό σύστημα είναι μιά όλότητα
στήν όποία συμμετέχει κι'ο ίδιος ο λαός - έ-
στι ανταγωνιστικά - όπως καί "ο ίδιος ο ποιη-
τής". Έπομένως ή πάλη γίνεται από τά μέσα.

Τό σύστημα διαμορφώνει μιά κοινωνία. Μιά
κοινωνία πού είναι άτέλειωτη παράγκα.

"Ο λαός ο λαός στά πεζοδρόμια".

Σύμφωνα μέ τήν "αγωνιστική παράδοση" θαπρεπε
νά συνεχίσει μέ "όδοφράγματα". Όμως άλλοιώς
συνεχίζει ο Σαβδόπουλος

"κουλούρια ζητάει καί λαχέτα
κοπάδια κοπάδια στά ύπουργεία
αίτήσεις για τή Γερμανία"

Καί ή κριτική γίνεται άμεύλικτη :

"έργολαβίες φαλμαδίες καί καντάδες
.....
στά γήπεδα ή "Ελλάδα αναστενάζει
.....
στέκει στό περίπτερο διαβάζει
φυλλάδες μέ μιάμιση δραχμή."

"Όμως φυσικά ο Σαβδόπουλος δέν μένει στήν
περιγραφή του πώς τό κεφάλαιο έχει διαμορφώ-
σει τους ανθρώπους, αλλά πάει πιο πέρα.

"τηλεόραση φτηνή
φυγετα δόσεις γι-ώτα χί
καί οι οίκοδομές
πριζουνίκι πρατήρια
καί χρηματιστήρια
καί διακοπές."

Νά ή χουντική "Ελλάδα, φυσικά "μέσα από τήν
ύγρή μας φυλακή".
Καί άλλοι :

"έκατομμύρια μηχανές
τυραννάνε
τίς φτωχές μας τίς ζωές."

"Σ'εύχαριστώ ω εταιρεία".

"Όμως εκείνο πού ενδιαφέρει βασικά τό Σαβ-
δόπουλο δέν είναι ή άπλη καταγγελία του συ-
στήματος καί τής διαμόρφωσης πούχει προκαλέ-
σει στόν ίδιο τό λαό, αλλά κάτι πάρα πέρα. "Ο
χι ή άφηρημένη καταγγελία του καπιταλισμού ά-
λλά ή συγκεκριμένη κριτική τής ιδεολογίας του
τής συγκεκριμένης ιδεολογίας του, πού βρί -
σκεται βαθειά εξαπλωμένη μέσα στόν κόσμο.

"Μαλλιαροί τοξότες τής Σκυθίας
μέ κοιτάζουν μέσ'από εικόνες Παναγίας
α - ρι - ο χρυσόμαλλο κριάρι
βάφτισε κι έμένα στή θάλασσα τή μαύρη
μυθικό πουλί μέ δυό κεφάλια
στού Παλαιολόγου τά κόκκινα σανδάλια
.....

Τί γυρεύω εγώ σ'αυτούς τούς βάλλους
ἀκρίτες ξαγρυπνοῦν στὰ σύνορα τοῦ κράτους
.....
Πόλη Βάρνα Ὁδησός Κοστάντζα καί Μπραΐλα
.....

Ὁλη ἡ μυθολογία τοῦ ἐλληνισμοῦ βρίσκεται
συγκεντρωμένη ἐδῶ, χρυσόμαλλο κριάρι, Πανα-
γιά, ἀκρίτες, Παλαιολόγοι, Πόλη, Βάρνα Ὁδη-
σός.... Ὁλη ἡ παράδοση πού βαραίνει πάνω στή
σκέψη μας, ὅλη ἐκεῖνη ἡ ἱστορική πραγματικό-
τητα πού

"ἡ φωνή της ἀντηχεῖ σάν τουμπανιασμένο πτώ-
μα
μέσα στό δικό μου στόμα"

Ἐδῶ δ Σαββόπουλος φτάνει στὰ ὅρια τοῦ
κλασσικοῦ. Εἶδε ὅλα ἐκεῖνα τὰ στοιχεῖα, "του-
μπανιασμένο πτώμα", τήν παράδοση, τόν ἐλληνι-
σμό, πού βαραίνουν ἐπάνω μας, βαραίνουν καί
στον ἴδιο τόν ποιητή, πού φταίει κι'ὁ ἴδιος.

"Φταῖνε τὰ τραγούδια του φταίει κι' ὁ
λύραρης
μά φταίει κι ὁ ἴδιος ὁ λαός γιατί ναι
μαραζιάρης"

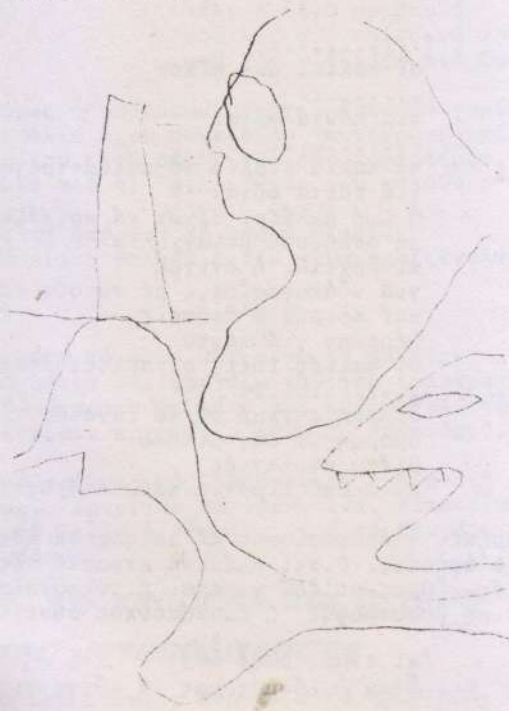
Εἶναι φανερό πού πρέπει νά γίνει ἡ τομή.
Εἶναι φανερό πώς τό πτώμα πρέπει νά βγεῖ ἀπό
μέσα μας, πρέπει δηλαδή νά σπάσει ὁ ὁμφάλιος
λῶρος μέ τήν ἰδεολογία τῆς παράδοσης καί τῆς
μιζέριας. Κι' ἴσως, ὅπως θά δοῦμε καί πάρα πέ-
ρα ὑπάρχει ἡ δυνατότητα. Εἶναι :

"τά παιδιὰ μέ τά μαλλιά καί μέ τά μαῦρα ρού-
χα".

Εἶναι ὁπωσδήποτε

"λόγια ἄγρια παράξενα κι' ἀτόφια
σάβανα καί χώματα στήν μούρη της τήν φόβια".

Ἡ γλώσσα τοῦ Σαββόπουλου εἶναι σκληρή

"σέ πηγή θολή καί μολυσμένη
τήν κρυφή μου ἀγάπη ἔχω βαφτισμένη"

Ἡ πηγή εἶναι θολή καί μολυσμένη.

Καί δίπλα σ'αυτό, τήν παράδοση, τήν μαρα-
ζιάρικη ἰδεολογία, τὰ "τραγούδια πού φταῖνε"
ἕνας κόσμος ὅπου τὰ πάντα συμπλέκονται, ὅπου
ὅλες οἱ ἰδεολογίες καί οἱ "τεχνικές τῆς ἔξου-
σίας" γίνονται ὅφεις τοῦ ἴδιου νομίσματος, ὅ-
φεις ἑνός κόσμου, τοῦ κόσμου τοῦ κεφάλαιου
καί τοῦ "ὀρθολογικοῦ" παραλογισμοῦ του.

"ἄχ ὁ Ὀλιβερ Τουῖστ χαμογελάει
καί ὁ Χίτλερ τοῦ χαϊδεύει τὰ μαλλιά
.....
ὁ μαρκήσιος ντέ Σάντ μ'έναν χίπυ
ὁ φονιάς μέ τό θύμα ἀγκαλιά
ὁ γραμματέας μαζί μέ τόν ἀλήτη
κι ἡ παρθένα μέ τό σατανά".

Ὁ Ὀλιβερ Τουῖστ καί ὁ Χίτλερ, τόσο ἀπό-
μακροί ἐξωτερικά, ἀλλά τόσο βαθειά ἐνωμένοι
νάμεσά τους μέσα ἀπό μιὰ πολύμορφη ἀλλά ἐνι-
αία ἰδεολογία, μέσα ἀπό τήν ἰδεολογία καί τήν
πρακτική τοῦ κεφάλαιου, πού περιλαμβάνει φι-
λάνθρωπες κυρίες καί χασάπηδες ἀλήτες καί
γραμματεῖς (κομμάτων ἐννοεῖται), παρθένες καί
σατανάδες.

Ὁ Σαββόπουλος σάν κάθε ἀληθινά μεγάλος
καλλιτέχνης πιάνει βαθειά τίς πραγματικότητες
τοῦ καιροῦ, πάντα στήν διπλή σχέση ἀντι-
κειμένου - ὑποκειμένου, ἱστορίας καί ἀτομί-
κῆς ὑπευθυνότητας.

Μόνο καί μόνο μ'αὐτά του τὰ ἔργα βγαίνει
μερικά ἔτη φωτός πέρα ἀπό τούς διαφορικούς ἐκ-
πορνευτές τῆς λαϊκῆς κουλτούρας πού δέν εἴ-
ναι σήμερα παρὰ

"μαζική κουλτούρα
ὄγκοι κοπριά".

Κι' ἀπέναντι σ'αὐτή τή πραγματικότητα πιά
εἶναι ἡ στάση τοῦ "μέσου ἀνθρώπου", δηλαδή
τοῦ μικροαστοῦ πού βρίσκεται μέσα σ'ὄλους
μας ;
Ποιά εἶναι ἡ στάση τοῦ προοδευτικοῦ ;

Ἡ διχτατορία ἔδωσε τή δυνατότητα νά φα-
νεῖ ἀκόμα πιό καθαρά αὐτή ἡ στάση.

"ἔρχεται βροχή ἔρχεται μπόρα
ἔρχεται μπόρα καί παγωνιά
στά πόδια μας ζεστή μιὰ θερμοφόρα
κόκκινη κουβέρτα καί παλιά περιοδικά
.....

πόσο πολύ ἔχει ἀλλάξει αὐτή ἡ πόλη
βάλε τήν τσαγιέρα στή φωτιά
.....

οβῆσε τὰ φῶτα μήν ἀνοίγεις σέ κανένα
κλεῖσε τίς κουρτίνες καί πάρε με ἀγκαλιά"

Πόσο ἔχει ἀλλάξει αὐτή ἡ πόλη. Ἐδῶ βρῖσκε-
ται τό κλειδί τῆς δυναμικῆς ἀντίληψης τοῦ Σα-
ββόπουλου. Ὁ κόσμος ἀλλάζει, οἱ παλιοί προο-
δευτικοί δέν μπόρεσαν νά κάνουν τίποτε ἄλλο
παρὰ νά κρατήσουν μιὰ "κόκκινη κουβέρτα καί
παλιά περιοδικά", γιατί ἔρχεται βροχή καί μπό-
ρα.

"ὁ κόσμος εἶναι ζορικός καί μεῖς ἀσθενικοί"

Ἡ λύση εἶναι τὸ ζευγάρι κι' ἡ θερμοφώρα.

Κι' ἡ λύση, ἡ "ἔξοδος" δέν εἶναι ξεκάθαρη.
Κι' αὐτό γιατί

"ἔδω εἶναι Βαλκάνια, δέν εἶναι παῖξε γέλασε"

3. Η μοναξιά του δρομέα μεγάλων αποστάσεων

"σ' αὐτό τόν τόπο ὅσοι ἀγαπᾶνε
τρῶνε βρώμικο φωμί"

Σέ μιά χώρα, "μαύρη θάλασσα, κλειστή πίσω
ἀπό τίς συμπληγάδες" σέ μιά ἐποχή πού ἀκόμα
κυριαρχεῖται ἀπό μιά ἄθλια πραγματικότητα! πα-
ράγκια" ἡ "δρόμοι ἀνθρωπάκια καί γραφεῖα/πολυ-
κατοικίες καί κουρσάκια ιδιωτικά", πού κυρια-
ρχεῖται ἀπό μιά ἰδεολογία, τὸ "πτώμα πού μι-
λάει μέσα ἀπό τὸ δικό σου στόμα", πού ἀκόμα
δέν ἔχουν ἀναπτυχθεῖ ἄλλες δυνάμεις, κοινωνι-
κά, ἰδεολογικά, πολιτιστικά, σέ μιά χώρα πού
τόν τόνο της τόν δίνει ἡ ΥΕΝΒΔ, καί πού στό
"προοδευτικό" στρατόπεδο βασιλεύει ὁ ψευτοε-
θνικισμός, τὸ κηρύγι τῆς ἀνόδου, καί ὁ ψευτο-
ριζοσπαστισμός ἐκεῖ τὰ πράγματα δέν εἶναι εὐ-
κολα γιὰ κεῖνον πού θέλει νά σπάσει τὸ περί-
βλημα, πού θέλει νά ξεφύγει ἀπό τοὺς ἔθνοπρε-
πεῖς "βάλτους". Αὐτοῦνοῦ "οἱ πόθοι" ἀκολουθεῖ
νέ ὑπόγεια διαδρομή". Εἶναι μόνος σέ μεγάλο
βαθμό, εἶναι ὑποχρεωμένος νά ὑπομένει τὴ "μο-
ναξιά τοῦ δρομέα μεγάλων ἀποστάσεων", στήν
προσμονή καί τὴν προσπάθεια νά σπάσουν τὰ "δε-
σμά", ἁπότε.

Ἄ Σαββόπουλος ξέρει πῶς

"Τὰ καλύτερα παιδιά
κουράστηκαν
καί γύρισαν στό σπίτι
τό ξημέρωμα ἀργεῖ
καί δέν βρίσκεται
παρέα γιὰ ξενύχτι".

Ἡ συνείδηση εἶναι ξεκάθαρη, ἀργεῖ τὸ ξη-
μέρωμα καί δέ βρίσκεται παρέα γιὰ ξενύχτι.
Καί πάρα κάτω, μισοειρωνικά

"Πουθενά στὸν τόπο αὐτό
ἡ μπογιά μου
τώρα πιά δέν περνᾷ"

Καί αὐτὴ ἡ μοναξιά φτάνει στὰ ὅρια τοῦ
τραγικοῦ καί τοῦ κλασσικοῦ συνάμα μέ τὴν "Δη-
μοσθένους Λέξη".

"Ὅταν θά βγῶ ἀπ' τὴ φυλακὴ
κανεῖς δέν θά μέ περιμένει
οἱ δρόμοι θά νάιναι ἀδειανοί
κι' ἡ πολιτεία μου πῶς ξένη
τά καφενεῖα ὅλα κλειστά
κι' οἱ φίλου μου ξενιτεμένοι
.....
Χωρὶς βουλή χωρὶς θεός".

Μέσα στό κλίμα τῆς δικτατορίας, ἐκεῖ πού
ποκαλύφθηκε περισσότερο ἀπὸ ποτὲ ἄλλοτε ἡ
ψευτιά καί ἡ κενότητα μιᾶς κοινωνίας, σ' ὅλες
τις τίς πλευρές, πού αὐτοὶ πού ἀντιστέκονταν

ἦταν λίγοι καί μόνον, ἐνάντια σ' ἓνα κόσμον ὁ-
λόκληρο, ὁ Σαββόπουλος, ὅπως καί ὅλοι μας
στάθηκε "μπρός στὰ ἐρείπια τῆς Ὀλύμπου."

Εἶναι στιγμές πού ὁ

"δικός σου πόνος
στό κατώφλι μόνος
σα σκυλί."

"κανένα πλάσμα τοῦ θεοῦ δέ ζεῖ σέ τέτοιο
βάθος
ὅπου σ' ἀγάπησα πολὺ κι' ἀπόμεινα μόνά
χος"

Καί φτάνει καμμιά στιγμή καί στήν ὑπέρτατη
μόνωση τοῦ ποιητῆ

"δέν ἔχω ἤχο, δέν ἔχω ὕλινός".

Ὅμως αὐτὴ ἡ μόνωση δέν εἶναι ἀτομική, μέ
τὴν στενὴ ἔννοια τοῦ ὅρου δέν εἶναι τὸ κλει-
σιμο μπρός στὸν κόσμον, εἶναι ἐκεῖνη ἡ ἀνα-
γκαία, σέ κάποια φάση - ἔστω κι' ἂν αὐτὴ κρα-
τᾷ πολὺ - μόνωση γιὰ τὴν ἀλλαγὴ. Εἶναι ἡ
μόνωση πού προκαλεῖ τὴν ἀλλαγὴ.

"πηγαίνω βόλτα στό σταθμό
κι' ἀλλάζω θεωρίες
καιρὸς νά διώξω ἀπ' τὸ μυαλό
τίς πίσω μου σελίδες"

Ἡ ζωὴ "σταθμός" φέρνει τὴν ἀλλαγὴ στίς ἰ-
δέες. Καιρὸς λοιπὸν νά φύγουν οἱ πίσω σελί-
δες, καιρὸς ν' ἀλλάξω πιά ζωὴ.

Καί ἡ συνείδηση πᾶει πῶς πέρα, στήν ἀντι-
κειμενικότητα τοῦ κόσμου, τὴν ἀνάγκη προσαρ-
μογῆς, ὅχι μέ τὴν ἔννοια τοῦ συμβιβασμοῦ, ἀλ-
λά μέ τὴν ἔννοια τῆς ἐπαναστατικοποίησης, γιὰ
τί "αὔριο" θά γίνεῖ ὁ μεγάλος χαλασμός. Και-
ρὸς λοιπὸν νά προσαρμοστεῖς σ' αὐτό τὸ "αὔριο".
Ἀλλὰ εἶναι ἀρχὴ πῶς ὅταν προσαρμόζεσαι οὐ
τό τὸ "αὔριο", τότε συγκρούεσαι μέ τὸ "σήμε-
ρα", πού ἐσύ τὸ βλέπεις κι' ὅλας σάν χτέες. Κι'
ἐδῶ βρίσκεται ἡ δυναμικὴ ἀντίληψη τῆς μόνω-
σης.

".....

οἱ παλιοί μας φίλοι

.....

γιὰ πάντα φύγαν

.....

τά παλιά βιβλία τὰ παλιά τραγούδια
γιὰ πάντα φύγαν

ἡ ζωὴ ἀλλάζει δέχως νά κοιτάζει

τὴ δική σου μελαγχολία

κι' ἔρχεται ἡ στιγμή

γιὰ ν' ἀποφασίσεις μέ ποιούς θά πᾶς

καί ποιούς θ' ἀφήσεις

Πέρασαν γιὰ πάντα

οἱ παλιές ιδέες οἱ παλιές ἀγάπες

.....

ὁμορφὴ στιγμή νά τὸ ξαναπῶ

ὁμορφὴ νά σᾶς μιλήσω

βλέπω πυρκαγιές

πάνω ἀπὸ λιμάνια πάνω ἀπὸ σταθμούς

Πρέπει ν' ἀποφασίσεις μέ ποιούς θά πᾶς, ποι-
οὺς θ' ἀφήσεις. Γιατί βλέπεις μπροστὰ τίς πυρ-
καγιές. Ὅμως κι' ἐδῶ γίνεται ἡ τελευταία δια-
λεκτικὴ ἀναστροφή. Ὁ Σαββόπουλος συνεχίζει

"κι' εἶμαι μαζί σας

ὅταν ὁ κόσμος μας θά καίγεται

όταν τὰ γεφύρια πίσω μας θά κοβο-
νται
ἐγώ θά εἶμαι 'κεῖ νά σᾶς θυμίσω
τίς μέρες τίς παλιές".

Ἐνῶ βλέπει τό αὔριο, ρυθμίζεται μ'αὐτό ,
καί γι'αὐτό ἡ μόνωση, ὅμως ΤΑΥΤΟΧΡΟΝΑ βρίσκε-
ται ἐδῶ, στό σήμερα. Αὐτή εἶναι ἡ κοινωνική
αἴσθηση ἑνός κοινωνικοῦ τραγουδιστή. Μόνος,
βλέποντας τό αὔριο, τόν κόσμο πού θά καίγε -
ται, ἀλλά ταυτόχρονα δέν βρίσκεται σέ κανένα
γιαλινό πύργο. Εἶναι ἐδῶ νά παλεύει γι' αὐτό
τό αὔριο.

Καί τελικά ἔχει συνείδηση πῶς αὐτή ἡ στά-
ση δέν εἶναι μόνο δική του. Εἶναι ἡ μοῖρα "ὅ-
σων ἀγαπᾶνε", εἶναι ἡ μοῖρα τῶν "παιδιῶν πού
χάθηκαν" μιᾶς ὁλόκληρης γεννιάς, πού στά '60
καί τὰ 70 στήν Ἑλλάδα καί σ' ὅλο τόν κόσμο πε-
ρισσότερο, γέννησε τό ὄραμα τῆς ἀλλαγῆς τοῦ
κόσμου

"γιά τὰ παιδιά πού χάθηκαν
στό στοιχειωμένο δάσος
στίς λίμνες στό Βορρά
γιά τὰ παιδιά πού χάθηκαν
στοῦ δρόμου τό πηγάδι
στῆς στρίγγλας τῆ σπηλιά"

Γι'αὐτά τὰ "παιδιά" πού πέρα ἀπό τήν πο-
ρεία τους σ' ὅλο τόν κόσμο, τό χάσιμό τους
στή "Σμύρνη καί τῆ Βενετιά"

"φωμί ζητήσαν τοῦ φουρνάρη
λίγο νερό τοῦ καφετζή
τά διώχνει ὁ πρῶτος μ' ἕνα φτυάρι
κι' ὁ ἄλλος λύνει τό σκυλί".

Τό νόημα εἶναι καθαρό. Ὁ κόσμος δέν ἦταν
ἔτοιμος ἀκόμα νά δεχτεῖ τό μήνυμα τῶν "παι-
διῶν", τὰ διώχνει μέ τό "φτυάρι" καί τό "σκυ-
λί". Καί ἡ ταῦτιση τοῦ Σαββόπουλου μέ τὰ "παι-
διά πού χάθηκαν" γίνεται καθαρή μιά στροφή
παράκατω

"τό γράμμα σου δέκα σελίδες
πάλι ἡ ἴδια συμβουλή
μοῦ λές στό σπῖτι νά γυρίσω
μοῦ λές ν' ἀλλάξω πιά ζωή".

Ὅμως ὁ Σαββόπουλος ὄχι μόνο δέν γυρίζει
σπῖτι ἀλλά ἔχει συνείδηση ταυτόχρονα καί τοῦ
ρόλου του, τοῦ ρόλου του σάν πρωτοπόρου, πού
παρ' ὅλο πού οἱ "φίλοι" του τόν καλοῦν :

"ἄσε τὰ θαύματα τῆ μάσκα πέταξε
ἐδῶ εἶναι Βαλκάνια δέν εἶναι παῖξεγάλασε"

αὐτός

"μοιράζω τό φωμί σᾶς δίνω τό παγοῦρι
στά μάτια σᾶς κοιτάζω καί λέω ἕνα τραγούδι
καί τό τραγούδι λέει πῶς παίρνω τήν εὐθύνη
πῶς εἶμαι ἀρχηγός σ' αὐτό τό πανηγύρι".

Καί πράγματι ὁ Σαββόπουλος "παίρνει" τήν
εὐθύνη. Ἀρνεῖται τὰ ναρκωτικά, εἶτε εἶναι τό
"κόμμα", εἶτε ὁ "ἔρωτας" καί τό ζευγάρι, εἶτε
ἡ παράδοση.

4. Το «κομμα» και η τομη της μεταπολίτευσης

Ὁ Σαββόπουλος ἀνῆκει στήν ἀριστερά. Αὐτό

εἶναι ξεκάθαρο ὄχι μόνο στά πρῶτα του, ἀνοι-
χτά πολιτικά τραγούδια, ἢ τὰ τελευταῖα του,
ἀλλά σ' ὅλο του τό ἔργο. Ἡ πορεία του μάλι-
στα εἶναι δεμένη μέ τήν πορεία τῆς ἀριστερᾶς.
Ὅμως ἀπό κεῖ καί πέρα ἀρχίζει ἡ διαφοροποίη-
ση.

Ἀν στά πρῶτα του τραγούδια - τό Βιετνάμ,
τήν ἀμνηστία '64, τό ἐγερτήριο, τήν σωματική
ἀνάγκη, τήν συγκέντρωση τῆς ΕΦΕΕ - ἡ πολιτι-
κή του τοποθέτηση σέ σχέση μέ τό κόμμα ἐκφρά-
ζεται μόνο μέσα ἀπό μιᾶ διαφορετική ἀντίληψη
γιά τήν πολιτική στή συνέχεια, ἰδιαίτερα με-
τά τήν μεταπολίτευση, στόν πολιτευτάνια, στόν
Ἀριστοφάνη, στή ρεζέρβα, πιά ἡ αἰχμή τῆς κρι-
τικῆς του στρέφεται στό ρεβιζιονισμό. Ὁ Σαβ-
βόπουλος γίνεται ἀνοιχτά αὐτό πού ἦταν πάντα
"ἐξτρεμιστής".

Ὅμως αὐτή ἡ ἀλλαγή πού ὠριμάζει σ' ὅλα τὰ
χρόνια τῆς διχτατορίας γίνεται ἀνοιχτή ἀπό
τήν στιγμή καί πέρα πού ἡ παλιά ἀριστερά γί-
νεται πιά ΟΡΓΑΝΙΚΟ στοιχεῖο τῆς μεταπολιτευ-
τικῆς δημοκρατίας, σέ ἀντίθεση μέ ἄλλες ἀπό-
μα ἀδιαμόρφωτες ἀλλά ὑπαρκτές δυνάμεις ρήξης.
Ἡ πορεία τοῦ Σαββόπουλου σάν καλλιτέχνη κι
ὄχι πολιτικοῦ ἀγωνιστή συμβαδίζει μέ τίς ἀλ-
λαγές πού γίνονται σέ ἕνα πλατύτερο κοινωνι-
κό πεδίο.

"Ἦδη πάντως ἀπό τό '66 καί μετά ἀρχίζει ἡ
διαμόρφωση μιᾶς κριτικῆς πού τίς περισσότε-
ρες φορές εἶναι ἀρνητική, δηλαδή ἔλλειψη ἄμε-
σης ἀναφορᾶς, ἀλλά πού μερικές φορές γίνεται
ἀνοιχτή.

Ἀρχικά ἀρχίζει ἡ ἀπομάκρυνση

"οἱ φίλοι μέ κερνοῦν ναρκωτικά
καί τό κόμμα μέ τραβάει ἀπ' τό μανίκι"

Στή συνέχεια ὁ τόνος ἀλλάζει ὅλο καί περι-
σότερο, δέν ἔχει κανεῖς νά περιμένει τίποτε
"εἶναι μόνος ἀπέναντι στήν ἐξαφάνιση, τήν ἐξ-
αθλίωση αὐτοῦ τοῦ "κόμματος". Ὅμως ἀκόμα, ὅ-
πως λέει κι' ὁ ἴδιος

"τήν ἀλήθεια τήν πικρή
δέν θά τήν πῶ μήν τρελλαθεῖ
ἡ κυρία Μάνου".

Δέν λέει τήν ἀλήθεια τήν πικρή μέσα σέ συνθή-
κες, τῆς διχτατορίας, πού ἄνθρωποι τοῦ λαοῦ βα-
σανίζονται καί ἀγωνίζονται ἀκόμα μέ βάση ἔσ-
τω αὐτό τό πεθαμένο ὄραμα, αὐτό τό πτώμα. Ὁ
Σαββόπουλος δέν θέλει νά πικράνει τήν "κυρία
Μάνου". Διαμορφώνει τήν δικιά του ἀλήθεια ἀλ-
λά γιά τήν ὥρα ἀφήνει ἀνεξόφλητους ὀρισμέ-
νους λογαριασμούς.

"Ἐπρεπε νάρθει ἡ μεταπολίτευση γιά ν' ἀρχί-
σει νά τούς ξεφλάει.

Τό πρῶτο μεταπολιτευτικό τραγούδι τοῦ Σαββό-
πουλου εἶναι ὁ πολιτευτής.

Τῆς στιγμῆς πού κορυβαντιούσαν οἱ διάφοροι "ἐ-
παναστάτες" Μικρούτσικοι, καί ἄλλα "Δημέρια"
καί "ταμπούρια" ὁ Σαββόπουλος σώπαινε. Καί ὁ
ταν μίλησε ἔδωσε πραγματικά ὅλο τό κλῖμα τῆς
μεταπολίτευσης καί τήν ἐξαχρείωση πού βασί-
λευε.

"θυμᾶσαι πού βαλάντωνες ἔκεῖ στήν ἐξορία
καί διδάσζες καί Ρίτσο καί ἀρχαία τραγῳδία

τώρα κοκορεύεσαι απάνω στόν έξωστη
καί μιλάς στο πόπολο σάν τό ναυαγοσώστη

στή φοιτητριούλα πού σ'έχει έρωτευτεί
θά σέ καταγγείλω πονηρέ πολιτευτή

έκείνο πού ύψώνεται καί σέ έκμηδενίζει
είναι τής καρδούλας μου τό φώς πού ξεχει-
ζει

κι ό,τι σέ γλυτώνει καί σοῦ δίνει τήν αλ-
τία

είναι πού χρειάζεται κι ή γραφειοκρατία
σ'ό,τι τραγουδοῦσα έστηνες αὐτί
τώρα προβοκάτορα μέ λές καί έμπρηστή

ό πρώτος προβοκάτορας απ'όλους στή ζωή μου
είναι ή άφεντιά σου πού αντίγράφει τή φω-
νή μου

άλλαξες τό σῶμα μου μέ έπιπλα καί σκεῦή
σάν τό σοσιαλισμό πού σέ βολεύει
στή φοιτη.....

.....
χαρά νά σέ γιαούρωνα έκεῖ πού ρητορεύεις
έκεῖ πού μέ χειροκρατᾷς χωρίς νά τό πι -
στεύεις

παίρνεις τήν αλήθεια μου καί μοῦ τήν κά-
νεις λιῶμα
απ'τό πόδι μέ τραβᾷς βαθιά μέσα στο χῶμα"

Ὁ Σαββόπουλος μπαίνει πιά σέ ἕνα νέο στά-
διο τῆς πορείας του. Σπᾶει τούς δεσμούς, ὅσοι
εἶχαν ἀπομείνει, μέ τήν παλιά ἀριστερά, δια-
κρίνει τόν ξεπεσμό καί ὅμως ταυτόχρονα κατα-
λαβαίνει γιατί ἐπιβιώνουν, "εἶναι πού χρειά-
ζεται κι ἡ γραφειοκρατία", καί παίρνει μιᾶ
ἄλλη θέση τῆ θέσης τοῦ "προβοκάτορα καί ἔμπρη-
στή". Καί τό τραγούδι τοῦ Σαββόπουλου δέν εἶ-
ναι μιᾶ ἀπλή καταγγελία εἶναι μιᾶ δῆκερη ἀ-
νάλυση. Ὁ Σαββόπουλος πιάνει τή διπλή φύση
ὅχι μόνο τοῦ "πολιτευτάνια" ἀλλά τῆς πολιτι-
κῆς γενικώτερα. Τήν ὑψώνει καί τήν ἐκμηδενί-
ζει ταυτόχρονα ἡ ἀνάγκη τῆς ἀλλαγῆς. Κι αὐτή
ἡ ἀνάλυση τῆς πολιτικῆς, ὅπως θά δοῦμε πέρα
πέρα φτάνει σέ ἕνα ἀνώτερο ἐπίπεδο μέ τόν "πο-
ντικό". Πάντως μέ τόν πολιτευτάνια ἡ "ἰδιαι-
τερότητα" τοῦ Σαββόπουλου, ἡ ἄλλη γραμμή πού
ἐκφράζει σ'ἕνα ἄλλο ἐπίπεδο, γίνεται πολιτι-
κή θέση. Κι ἀπό δῶ καί πέρα πρόκειται γιά ἕ-
να μόνιμο μοτίβο. Ἡ κριτική τοῦ Σαββόπουλου
ἀποχτάει δύο αἰχμές. Τό κράτος καί τήν ἐξέ-
γερση ἐναντίᾱ του, καί ἀπό τήν ἄλλη τούς "προ-
οδευτικούς". Ἐκεῖνους δηλαδή πού μέσα στίς
συνθήκες τῆς μεταπολίτευσης προσφέρουν ἰδεο-
λογία σ'αὐτό τό κράτος, αὐταπάτες καί ἐφησυ-
χασμό στό λαό.

Τώρα πιά ὁ Σαββόπουλος μπορεῖ νά πεῖ τήν
"ἀλήθεια τήν πικρή", κι αὐτό γιὰ πιά "προ-
βοκάτορες καί ἔμπρηστές" εἶναι ἄλλοι, ἔξω καί
πέρα ἀπό τούς πολιτευτάνηδες. Καί τά ὅπλα γί-
νονται σκληρά, γίνονται τά ὅπλα αὐτοῦ-τοῦ κι
νήματος πού γεννιέται ἐναντίᾱ στό προοδευτι-
κά παρακλάδια τοῦ κράτους. "Χαρά νά σέ γιαοῦρ-
ωνᾷς".

Καί πέρα πέρα σ'ἕνα τραγούδι τῆς "ρεζέρβας"
μιλάει πιά γιά τίς ἐκλογές τοῦ '77, τήν μυ-
σταγωγία τοῦ μικροαστοῦ καί τοῦ προοδευτικοῦ

"Τό κουβούκλιο κάνει μπᾶμ
καί μέσα απ'τήν αἰθάλη
ἀνέβηκε ἕνας κουρνιαχτός ποῦχε διπλό κε-
φάλι

τό ἕνα ἦταν θεσσαλός, στό σχῆμα τοῦ Φλωρά
κη

τό παραδίπλα Ἀνδρεϊκός, μεγιά καί τό
μπλουζάκι

Τόν λόγο τους ἀντανάκᾳ σάν κάτοπτρο τό
πλήθος

κι ὅπως ἄλλαζα βρακί μοῦ βγήκε αὐτός ὁ
στῆχος

Μπορεῖ κανίβαλλος ποτέ νά ἐκπροσωπήσει
τάχα

ὅλους τούς φίλους τούς παλιούς, πού ἔχει
στή στομάχα;"

Αἰθάλη καί κουρνιαχτός, τό "προοδευτικόν
νημα" καί τά κόμματα, πού ὁ λόγος τους δέν
περνάει τίποτε μέσα στόν κόσμο, "τόν ἀντανα-
κλᾷ σάν κάτοπτρο τό πλήθος". Ἐκεῖνοι πού "ἔ-
χουν στή στομάχα τούς φίλους τούς παλιούς;" οἱ
κανίβαλλοι τοῦ λαοῦ, τοῦ κινήματος, ἐκεῖνοι
πού θράφηκαν καταβροχθίζοντας τίς σάρκες του
σήμερα τόν "ἐκπροσωποῦν". Ὁ Σαββόπουλος δέν
κρατᾷ πιά καμμιά γέφυρα μέ τό σκυλολόγῳ. Ἡ
γλώσσα του γίνεται σαρκαστική καί κοφτερή. Βί-
ναι κι αὐτός ἕνα ἀπό τά "παιδιά μέ τά μαλλιά
καί μέ τά μαῦρα ρούχα", στά χέρια του κρατᾷ-
ει τό σαρκασμό καί τό γιαούρτι καί πίσω ἀπό
τά ὀδοφράγματα, "προβοκάτορας" βλέπει τή θέ-
ση του, τήν αλήθεια του. Φυσικά ἀκόμα δέν
μπορεῖ νά γκρεμίσει τούς κανίβαλλους καί τό
κράτος, ἀλλά τουλάχιστο ξέρει τί πρέπει νά
γκρεμίσει.

Στούς "βάλτους τῶν ἐκλογῶν" ὅπως λέει δέν ἔ-
χει πιά καμμιά θέση καί τά "ὄνειρά του" τᾶκρύ-
βει "γιατί μπορεῖ καί οἱ φροῦδιστές νά ρθοῦν
στήν ἐξουσία", ἀλλά κάνει ὄνειρα, ἀλλά ὄνει-
ρα.

5. Ο ερωτας

Μήπως μέσα σ'αὐτό τό ἀδιέξοδο ὑπάρχει μιᾶ
ἄλλη λύση, ὁ ΕΡΩΤΑΣ ;
Πολλοί ἄλλοι, ἀπογοητευμένοι, πολλοί πού κλει-
νεται στή μόνωσή τους κάνουν αὐτή τήν ἐπιλο-
γή. Γιά τό Σαββόπουλο ὅμως δέν ὑπάρχει τέτοι-
α λύση. Στά νεανικά του τραγούδια, εἶναι τό
πολύ-πολύ μιᾶ "συννεφούλα", ἀνάγκη τοῦ μονα-
χοῦ ἀνθρώπου. Ἀλλά "μή μιλάς ἄλλο γι'ἀγάπη"
Εἶναι μιᾶ "θάλασσα μικρή", "ἕνα καλοκαίρι!"
αὐτή τήν ἔννοια δέν εἶναι "ἐνάντια στόν ἔρω-
τα". Εἶναι ἐνάντια στόν ΕΡΩΤΑ μέ κεφαλαῖα, σ'
αὐτό τό ναρκωτικό τοῦ "κουρασμένου πολεμι-
στή".

Κι ὅσο προχωρεῖ ὁ καιρός, καί ἡ ἰδιωτική κα-
ταφυγή γίνεται μεταβολή τοῦ ἀνθρώπου σέ φυτό
θάνατος, ὅλο καί λιγώτερο τραγουδάει τόν "ἔ-
ρωτα".

Ὁ Σαββόπουλος δέν δίνει γλυκερά κατασκευ-
άσματα γιά κουρασμένες ψυχές "ἀγωνιστῶν", ἡ
γιά μπακάληδες σέ ἐκσταση.

"τὴν παιδική μου φίλη
τὴν εἶδα ξαφνικά
νὰ στέκει
καί νὰ μέ κοιτᾷ
ἀγάλματα κομμάτια
στά μάτια τῆς τὰ δύο
βομβαρδισμένες πόλεις
ναυάγια στό βυθό"

Μέσα στά μάτια τοῦ καθενός μπορεῖ κανεῖς

νά βρεῖ τὴν ἔκσταση καὶ τὴν ἀπομάκρυνση, μόνο ἂν τὰ μάτια του εἶναι σβυσμένα, δὲν εἶχαν πιά τίποτε, καμμιά ἱστορία νά ποῦν. Διαφορετικά, βλέπει ἀγάλματα, κομμάτια, βομβαρδισμένες πόλεις, ναυαγία, γιατί "ἀλλάζουν ὅλα ἐδῶ κάτω μέ ὁρμή".

Ὁ Σαββόπουλος ἔχει ἀπορρίψει "τὰ ναρκωτικά πού τόν κερνοῦν οἱ φίλοι", τὸ "κόμμα", ἀπορρίπτει καὶ τὴ μεταφυσική τοῦ ἔρωτα.

Δέν μᾶς ξεκουράζει ὁ ἄθλιος. Τὰ τραγούδια του δέν μᾶς δίνουν ξεκούραση, ἐφησυχασμό. Εἶναι γεμάτα μεπερδεμένα νοήματα, κι' ὅμως τόσο καθαρά, μᾶς σπαζοκεφαλιάζει, ἐμποδίζει τὴ χώνεψή μας, ἀκόμα κι' ὅταν αὐτὴ βαπτίζεται ἐπαναστατική.

Κι' ἐπὶ πλέον δέν μᾶς προσφέρει ρυθμό νά χορεύουμε. Οὔτε τέλος πάντων ἕναν ἐξωτικό, ἕναν "ἄλλο ἔρωτα".

6. Η «παραδοשה»

Μήπως ὅμως ὁ Σαββόπουλος παίρνει ἕνα ἄλλο ναρκωτικό; τὴν παράδοση. Μήπως τρέφεται ἀπὸ αὐτήν;

ΟΧΙ, ὁ Σαββόπουλος ἐγκαινιάζει μιὰ ἄλλη γραμμὴ σὲ σχέση μέ τὴν παράδοση. Μιὰ γραμμὴ ρήξης καὶ ταυτόχρονα διατήρησης. Διατήρησης ἐκείνου πού δέν μπορεῖ παρά νά εἶναι τὸ ὑπόστρωμα τῆς δουλειᾶς ἐνός πραγματικά ἑλληνα τραγουδιστή, πᾶει νά πεῖ ἐνός τραγουδιστή πού ἀναλῶει δείχνει καὶ τραγουδάει τὴν ἑλληνικὴ πραγματικότητα καὶ ταυτόχρονα μιὰ πραγματικότητα ΣΗΜΕΡΙΝΗ, πᾶει νά πεῖ τίς σημερινές ἀντιθέσεις στὴν παγκοσμιότητα τους. Ὑπομένως ἡ θέση του εἶναι ρῆξη μέ τὴν παράδοση, αὐτὸ "τὸ πτώμα πού μιλάει μέσα ἀπὸ τὸ δικό μου στόμα" καὶ ταυτόχρονα συγχώνευση τοῦ πραγματικοῦ πολιτισμοῦ μας μέσα στό σήμερα. Αὐτὴ ἡ θέση τοῦ Σαββόπουλου πού ἐκφράζεται μέσα ἀπὸ τὴν μουσική του δουλειά, πού τόν κάνει ταυτόχρονα ἑλληνικό καὶ παγκόσμιο, δηλαδή παγκόσμιο γιατί εἶναι ἑλληνικός, ὅπως καὶ τὸ ἀντίστροφο εἶναι μιὰ βασική του τοποθέτηση πού διαπερνάει σάν βασική του φιλοσοφία ὅλη τὴ δουλειά του.

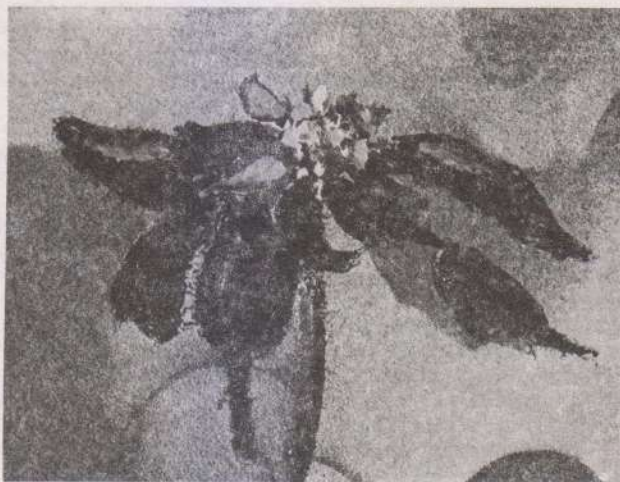
Δηλαδή ὁ Σαββόπουλος δέν εἶναι κοσμοπολίτης, πᾶει νά πεῖ δέν κινεῖται στὸν ἄέρα. Κινεῖται στὰ βαλκάνια, τὴν Ἑλλάδα. Ὅμως εἶναι παγκόσμιος γιατί μιλάει γιὰ τὰ προβλήματα τῆς κοινωνίας τοῦ σήμερα πού δέν εἶναι μόνο ἑλληνική. Ἔτσι δέν εἶναι μίμηση τοῦ ξένου, οὔτε ταυτόχρονα νεκροφιλία τῆς παράδοσης. Δέν εἶναι ἐθνικισμός καὶ σωβινισμός, καὶ γι' αὐτὸ βαθεῖα ἐθνικός. Ἔτσι ἀρνεῖται μιὰ σχέση μέ τὸ ξένο, τὴ σχέση τοῦ ἐπαρχιώτη, πού ἀπὸ τὴν μιὰ τὸ ἔχει σὰ θεό του, ἀλλὰ ταυτόχρονα κρατᾷ καὶ τὴ φουστανέλλα του. Τὸ τραγούδι τοῦ Σαββόπουλου εἶναι στό ἴδιο καὶ ἀνώτερο ἐπίπεδο μέ τὸ ξένο, ἀλλὰ ταυτόχρονα προέρχεται ἀπὸ δῶ.

Αὐτὴ τοῦ ἡ θέση γιὰ τὴν παράδοση διαπερνάει τὸ ἔργο του παντοῦ. Εἶναι ἡ κεντρικὴ του φιλοσοφικὴ ἀντίληψη.

Ὅμως φυσικά τὸ κύριο χαρακτηριστικό του εἶναι ἡ ΡΗΞΗ. Τὸ ξεπέραςμα τῆς προβληματικῆς καὶ τῆς ἰδεολογίας, πού ἦρθε νά βάλει τὸ "ἐν τεχνῷ" λαϊκὸ τραγούδι. Ἀλλὰ ἄς δοῦμε ἀπὸ

πρὸ κοντὰ αὐτὴ τὴν πορεία τῆς ρήξης.

Στὰ τέλη τῆς δεκαετίας τοῦ '50 ἀρχές τοῦ '60 γίνεται μιὰ βασικὴ τομὴ στὴν ἑλληνική μουσικὴ πραγματικότητα. Τομὴ πού ἐκφράζει ἡ προδιαγράφει κι' ὅλας ἀλλαγές πού γίνονται στὴν ἴδια τὴν πραγματικότητα τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας. Μέχρι τότε τὸ ἑλληνικὸ τραγούδι εἶχε τὴν ἐξῆς μορφή. Εἶχαμε ἀπὸ τὴν μιὰ πλευρὰ τὸ δημοτικὸ τραγούδι, δεμένο μέ τὴν πραγματικότητα τῆς ἀγροτιᾶς, πού ἐξακολουθοῦσε νά ναι τὸ 50 ο/ο τοῦ πληθυσμοῦ. Πού ὅμως εἶχε πᾶσι ἀπὸ καιρὸ νά ὑπάρχει σάν νέα παραγωγή, ἀλλὰ παράμενε σάν θύμηση παλιότερων ἐποχῶν. Τὰ τελευταῖα, "δημοτικὰ τραγούδια" εἶχαν δημιουργηθεῖ στὴν περίοδο τοῦ ἀντάρτικου. Αὐτὴ ἡ ἀνυπαρξία νέου τραγουδιοῦ, νέας γέννησης δημοτικοῦ

τραγουδιοῦ ἀντανανκλάει τὸ σπᾶσιμο τῆς παλιᾶς ἀγροτικῆς κοινότητας, τὴν ἐμπορευματοποίησιν πού ἔχει εἰσχωρήσει στό χωριό, καὶ τὴν παραμονή τοῦ δημοτικοῦ τραγουδιοῦ σάν ἐπιβίωση περισσότερο, παρά σάν ὀργανικὴ ἔκφραση τῆς σύγχρονης πραγματικότητας. Δίπλα στό δημοτικὸ ὑπάρχει ἕνα ἄλλο κομμάτι λαϊκοῦ τραγουδιοῦ τὸ κατ' ἐξοχή λαϊκὸ τραγούδι, τραγούδι τῆς περιθωριακῆς φτωχολογίας τῶν πόλεων, τοῦ λοῦμπεν, τῶν φυλακῶν, δεμένο μέ ρίζες μικροαστικές. Αὐτὸ τὸ τραγούδι αὐτὴ τὴν περίοδο ἔχει μπεῖ πιά στό ὁδὸ τῆς ἐμπορευματοποίησης - δίσκοι - καὶ ἔχει ἀρχίσει νά ἀγκαλιάζει τὴν πλειοψηφία τῶν λαϊκῶν στρωμάτων τῆς πόλης. Παράλληλα ὑπάρχουν δύο ἄλλα εἴδη τραγουδιοῦ. Τὸ "ἐπίσημο" τραγούδι, γλυκερὸ μεῖγμα τοῦ δυτικοῦ, ἰδιαίτερα γαλλικοῦ τραγουδιοῦ τοῦ μεσοπόλεμου, καὶ τοῦ λεγόμενου ἐπανησιακοῦ τραγουδιοῦ. Πρόκειται γιὰ τὸ τραγούδι τῆς μικροαστικῆς τάξης καὶ τῶν παραδοσιακῶν μεσαίων στρωμάτων. Τέλος μέ τεράστια ταχύτητα μπαίνει καὶ τὸ λεγόμενο χορευτικὸ ξένο τραγούδι, ἀρχίζοντας ἀπὸ τὸ ρόκ κι' ἀκολουθώντας μέ μερικὰ χρόνια καθυστέρηση ὅλα τὰ "σύγχρονα ρεύματα" τῆς Δύσης. Πρόκειται γιὰ τὸ τραγούδι τῆς ἀνώτερης τάξης, ὅπως καὶ τῆς νεολαίας τῶν μικροαστικῶν καὶ μεσοαστικῶν στρωμάτων τῆς πόλης.

Αὐτὸς ὁ διαχωρισμός σὲ τέσσερα διαφορετικὰ εἴδη τραγουδιοῦ μέ βάση διαφορετικὲς τάξεις πραγματικότητας ἦρθε νά σπάσει γύρω στὰ '60. Ἀς δοῦμε σὲ τί ἀνταποκρίνονταν. Ἡ ἐξέλιξη τῆς Τέχνης στὴ Δύση καὶ εἰδικότερα τοῦ

τραγουδιού είναι μία συνέχεια από την παλιά λαϊκή τέχνη, που με την άνοδο της αστικής τάξης, τον καταμερισμό της εργασίας, το χωρισμό των καλλιτεχνικών διαδικασιών από την παλιά κοινότητα κλπ. εξελίχτηκε με τομές διακοπές και γυρίσματα, αλλά πάντα πατώντας στο ίδιο έδαφος, στην σύγχρονη τέχνη, στη σύγχρονη μουσική, τόσο την "κλασική", όσο και το τραγούδι. Αυτό το φαινόμενο έκφραζε τις διαδικασίες μιας εθνικής και εθνοκεντρικής ανάπτυξης των χωρών που είναι σήμερα οι χώρες του αναπτυγμένου καπιταλισμού.

Στην Ελλάδα τα πράγματα υπήρξαν πολύ διαφορετικά. Από τις αρχές του 19ου αιώνα η ανάπτυξη του καπιταλισμού παύει οριστικά να γίνεται εθνοκεντρικά (καταστρέφονται άνθρακας και τα πρώτα βιοτεχνικά κέντρα - Αμπελάκια, Ζαγοχώρια κλπ.) και η ανάπτυξη της αστικής τάξης γίνεται πια στον τομέα της κυκλοφορίας - και μάλιστα της διεθνούς - εμπόριο, έφοπλι - σμός, παροιμίες -. Αυτό σημαίνει ότι η αστική τάξη δεν εξαρτάται τόσο από τις έσωτερες - κές διαδικασίες συσσώρευσης αλλά από την παγκόσμια διαδικασία εξαπλώσεως του καπιταλισμού του οποίου αποτελεί τον έμπορο και ναυτικό από πράχτορα. Έτσι οι αναφορές της, ιδεολογικά και πολιτιστικά δεν μπορούν ούτε θέλει να είναι η "έσωτερική αθλιότητα" και καθυστέρηση αλλά γίνονται δυο άλλες που αλληλο-ολοκληρώνονται. Γίνεται η αναφορά στη δύση, της οποίας αποτελεί εξάρτημα, και σε κάποιο μυθικό παρελθόν (αρχαιότητα) σε αντίθεση με το άθλιο παρόν.

Δηλαδή μία "πλούσια τάξη σε μια φτωχή χώρα", αυτό το ελληνικό παράδοξο έχει σαν αποτέλεσμα η άρχουσα τάξη να προσπαθεί να χτίσει το πολιτιστικό της έποικοδόμημα έξω και πέρα απ' αυτό που υπήρχε τότε στην Ελλάδα και να το στηρίξει στο παρελθόν (για να είναι η "εθνική") και στη δύση από την οποία εξαρτιώταν. Το αποτέλεσμα ήταν η καθαρεύουσα, τα άρχαϊα ελληνικά, και η μίμηση της δύσης. Έτσι δεν υπήρξε καμιά ελληνική αναγέννηση. Οι άγιογράφοι των εκκλησιών και οι λαϊκοί ζωγράφοι που ζωγράφιζαν τα αρχοντικά της Καστοριάς, ή των Αμπελακίων δεν μεταβλήθηκαν στη βάση μιας "εθνικής σχολής" αλλά απορρίφθηκαν και σβήστηκαν ολοκληρωτικά για να αντικατασταθούν από τους σπουδαγμένους στη δύση μιμητές μιας τέχνης που έβγαине από παράδοση αιώνων. (Η αστική τάξη σήμερα "ανακάλυψε" το θεόφιλο). Μόνο σταδιακά, στο βαθμό που αναπτύσσονταν η ίδια η ελληνική κοινωνία, και η αστική τάξη άρχισε να υπάρχει μέσα απ' αυτή (μέσα δηλαδή από την ντόπια συσσώρευση) γινόταν η ανακάλυψη και των αντίστοιχων "ελληνικών" αξιών. Έτσι απ' αυτή τη φύση της αστικής τάξης διαμορφώθηκε η διχοτόμηση που χαρακτηρίζει την ελληνική κοινωνία. Από την μία καθαρεύουσα και από την άλλη δημοτική, από την μία λαϊκό και δημοτικό τραγούδι, από την άλλη φραγκολεβαντίνικο, κλπ. κλπ.

Μέχρι τα τέλη του 19ου αιώνα αυτή η διχοτόμηση ήταν οργανική, και γι' αυτό λίγο πολύ αποδεκτή από όλους. Δηλαδή από την μία το κράτος, η αστική τάξη και η διανοήση, δεμένοι με την δύση και... την αρχαιότητα, απ' την άλλη η αγροτιά και η φτωχολογιά δεμένη με το παρόν.

"Όμως από ένα σημείο και μετά, από τη στιγμή που αρχίζει στο έσωτερικό του ελληνικού κράτους να αναπτύσσεται το επίπεδο των παραγωγικών δυνάμεων, από τη στιγμή και πέρα που η "κοινωνία των πολιτών" αρχίζει να μπαίνει στο δρόμο της καπιταλιστικής ανάπτυξης ΜΕΣΑ στη χώρα, τότε η διχοτόμηση παύει να είναι οργανική, γίνεται όλο και περισσότερο αντιληπτή - τουλάχιστο από τα τέλη του 19ου αιώνα - σαν μία διχοτόμηση ΑΡΝΗΤΙΚΗ. Ο καπιταλισμός έχει ανάγκη από μία τυπική ΕΝΟΠΙΩΣΗ και μόνο οι νόμοι του κεφαλαίου πρέπει να αναπαράγουν μία νέα διχοτόμηση, ανάμεσα σε κεφάλαιο και έργο σία. Γι' αυτό σε όλους τους τομείς αρχίζει μία ΠΑΛΗ, που κράτησε πάνω από έναν αιώνα για την "εθνικοποίηση" της ελληνικής κοινωνίας. Πράγμα που σημαίνει στο πολιτιστικό πεδίο ανάπτυξη της δημοτικής και σταδιακή εξαλείψης καθαρεύουσας, τουλάχιστο στη λογοτεχνία αρχικά, δημιουργία της λαογραφίας κλπ. κλπ. Ο Μακρυγιάννης και ο Θεόφιλος μεταβάλλονται σε "εθνικούς", η αστική τάξη ανακαλύπτει την παλιά αρχιτεκτονική, τα παλιά τραγούδια κλπ. Όμως αυτή η διαδικασία γίνεται σε μία εποχή που ήδη τα ελληνικά σπίτια είναι χτισμένα από τσιμεντένιες φυλακές, με μία ελληνοπρεπή μεταφορά της δύσης, που το σύνολο του πολιτιστικού έποικοδομήματος έχει σε μεγάλο βαθμό δημιουργηθεί κλπ. κλπ. Έτσι αυτή η επιστροφή στο "λαό" παύει να έχει έναν οποιοδήποτε επαναστατικό ή επικίνδυνο για την αστική τάξη χαρακτήρα, μία και πρόκειται για μία επιστροφή που αφορά στο λαό τέτοιον που ΗΤΑΝ και όχι αυτό που είναι σήμερα.

Και είναι χαρακτηριστικός ο τρόπος που η αστική τάξη αντιμετώπισε αυτά τα προβλήματα. 'Απέναντι στην "έπίθεση" της δημοτικής της "λαϊκής μουλούρας" κλπ. υποχωρούσε βήμα το βήμα, στο βαθμό που η ίδια μεταμορφώνονταν.

Και οι δυο δεκαετίες που πέρασαν, του '60 και του '70 ήταν αποφασιστικές προς αυτή την κατεύθυνση. Τώρα πια η αστική τάξη ήταν έτοιμη να δεχτεί ολοκληρωτικά αυτή την ένεση του "λαϊκού πολιτισμού και μουλούρας" μία και η ίδια έχει μπει σ' ένα δρόμο βιομηχανοποίησης και ανάπτυξης στο έσωτερικό και έπομένως έχει ανάγκη από ολοκλήρωση. Με το πέρασμα της Δημοκρατίας στο κράτος και την "εκαπιδευτική μεταρρύθμιση", κλείνει ουσιαστικά αυτή η φάση της προϊστορίας. Η αστική τάξη μπορεί να ναι αντιδραστική μιλώντας και δημοτική.

Φυσικά, όπως πάντα, αυτές οι αλλαγές δεν ήρθαν από τα πάνω, αλλά από τα κάτω. Δηλαδή την πίεση για μία αποδοχή της "ελληνικής μουλούρας" την έφερνε ένα κίνημα από τα κάτω, που μάλιστα έκφραζόταν κύρια μέσα από την παλιά αριστερά. Δηλαδή η αριστερά, ιδιαίτερα από την δεκαετία του '50 και μετά ήταν φορέας των "αστικοδημοκρατικών αλήθειών", που αρνούνταν να πραγματοποιήσει η άρχουσα τάξη και το κράτος. Όμως αυτά τα "αστικοδημοκρατικά αλήθεια" δεν ήταν πια τέτοια που να οδηγούν σε πτώση ή βαθειά κρίση του καθεστώτος, γιατί η αστική τάξη ήταν έτοιμη να τα δεχτεί, γιατί τελικά δεν οδηγούσαν σε πτώση του καθεστώτος αλλά σε ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΤΙΚΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ. Και κεντρικά σε αυτήν την "αριστερά" του αριστερού μικροαστικού μεταρρυθμισμού. Όλα τα αλήθεια με τα οποία υποτίθεται πολεμάγε το καθεστώς, αρχίζοντας

από την οικονομική ανάπτυξη και φτάνοντας μέχρι το τεχνικό σχολείο, τη δημοτική, κλπ. κλπ. βρέθηκαν μέσα σε 15 χρόνια ΕΝΕΩΜΑΤΩΜΕΝΑ και αποδεκτά από το σύστημα. Και με ξεπροβάλλει ξαφνικά ο ...Σαββόπουλος: Δηλαδή η αντίληψη μιας άλλης πιά πορείας για το "λαϊκό", που στηρίζεται σε μια διαφορετική κριτική του καθεστώτος, τέτοιου που πραγματικά είναι, και ταλυστικό, και όχι στην κριτική μιας καθυστέρησης που ήταν έξω από τον κατώφλι του ξεπερασμένου της.

Αλλά ως δούμε τα πράγματα πιο συγκεκριμένα.

α. Το «εντεχνο» λαϊκό τραγούδι

Αυτή η πορεία της "ολοκλήρωσης" ακολουθείται φυσικά και στον τομέα του τραγουδιού. Ξαφνικά στα τέλη της δεκαετίας του '50 άρχιστο '60 εμφανίζεται ένα τραγούδι, που σκοπεύει να σπάσει το κομματίσμο σε 4 διαφορετικές παραδόσεις και ρεύματα που κυριαρχούσαν. Και κύριος φορέας αυτής της αλλαγής ήταν ο Χατζηδάκης και περισσότερο - βασικά ο Μίκης Θεοδωράκης. Πιά έρχεται ένα τραγούδι που στηρίζεται στο λαϊκό, της πόλης βασικά, αλλά που ένσωματώνει "έντεχνα" στοιχεία. Εμφανίζεται σαν το μοντέλλο του "σύγχρονου ελληνικού τραγουδιού". Στην πρώτη γενιά είναι στενά δεμένο με την Άριστερά και το περιεχόμενο των τραγουδιών είναι λίγο - πολύ δεμένο με τους αγώνες της. Μέσα σ' ένα πολιτικό κλίμα '60-74 που κυριαρχείται από την γενίκευση της επίθεσης ενάντια στο καθυστερημένο ελληνικό κράτος αυτό το τραγούδι, που εξαπλώνεται σιγά - σιγά άποτελεεί ένα τεράστιο όπλο του λεγόμενου "προοδευτικού" στρατόπεδου, δηλαδή όλων εκείνων των δυνάμεων που σιγά - σιγά ἀγκαλιάζουν όλο και μεγαλύτερα στρώματα της ελληνικής άστικής τάξης, που σκοπεύουν στην ανάπτυξη και τον εθνικό καπιταλισμό. (Οι περισσότεροι φυσικά την λένε "εθνική ολοκλήρωση"). Στο βαθμό που αυτό το κίνημα, με κέντρο του τα μικροαστικά στρώματα, κυριαρχεί, αυτό το τραγούδι, που έρχεται όπωσδήποτε σε σύγκρουση με το κράτος, ιδιαίτερα στην εποχή της δικτατορίας, γίνεται ένα όπλο ΑΝΤΙΣΤΑΣΗΣ, και πολιτιστικής ταυτότητας. Και η πορεία αυτή διευρύνονταν με ρυθμούς καταπληκτικούς. Οι "λαϊκοί" τραγουδιστές της παλιότερης φάσης - Τσιτσάνης, Βαμβακάρης κλπ. - γίνονται λίγο - πολύ εθνικοί ήρωες.

Σιγά - σιγά ένσωματώνεται και το δημοτικό τραγούδι μέσα σ' αυτή την πορεία, ή βυζαντινή μουσική κλπ. κλπ. Η αντίσταση του κράτους - ιδιαίτερα στη δικτατορία - σ' αυτή την επίδρομή του πολιτικοποιημένου τραγουδιού, οδηγούσε παράδοξα στην πάρα πέρα έπιβολή του "λαϊκού τραγουδιού" με άλλο τρόπο. Αναπτύσσο - ντας ένα δικό του λαϊκό τραγούδι, της πιο άθλιας υποστάθμης, που πέραγε από ραδιόφωνο, τηλεόραση και έταιρείες δίσκων, δημιουργόντας ένα νέο "λαϊκό - λεβαντίνικο" μετγμα με τους διάφορους Ξαρχάκους, Βοσκόπουλους, Κόκκοτες, Μαρινέλλες κλπ. Έτσι όμως το ίδιο το κράτος προσπαθώντας ν' άμυνθεί, έμπαινε μέσα στη λογική του "αντιπάλου" του. Και το "λαϊκό" τραγούδι, με την μία ή την άλλη μορφή άρχισε να κυριαρχεί.

β. Αποθewση και σκουπίδια

Με την μεταπολίτευση έγινε η αποθewση του πολιτικοποιημένου λαϊκού τραγουδιού. Μπήκε στο κράτος: Κι αυτή η νίκη του, σήμαινε και το τέλος του, την αποκάλυψη της αναντιστοιχίας του πιά μ' ένα ριζοσπαστικό τραγούδι.

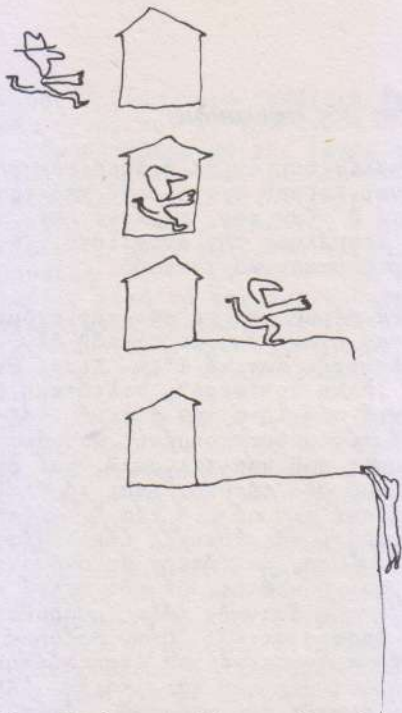
Γιατί τόσο σά φόρμα και σε σάν περιεχόμενο, ακόμα κι όταν ήταν "έπαναστατικό" δεν άνησυχούσε καθόλου την άστική τάξη. Γιατί άναφερόταν σε μια "άλλη αντίθεση", παλιότερη, ξεπερασμένη πιά για την ίδια την άστική τάξη, την αντίθεση με τις καθυστερημένες και άνα - χρονιστικές φόρμες του καπιταλισμού, και όχι με τον καπιταλισμό σάν τέτοιο. Έτσι το "λαϊκό" τραγούδι φάνηκε πιά με μια νέα "ψυχή" την έσωτερή του, κομμάτι της άστικής ιδεολογίας και του κράτους. Όσο, παλιότερα βρισκόταν σε αντίθεση με το παλιό κράτος, με την παλιά κυρίαρχη ιδεολογία της άστικής τάξης μπορούσε να περνάει για έπαναστατικό. Όταν βρέθηκε μπρός σε μια νέα πραγματικότητα αποκάλυφτηκε ό καθόλου ριζοσπαστικός του χαρακτήρας. Έβ' άλλου δεν είναι τυχαίο πώς και στο έπίπεδο της οποιασδήποτε καλλιτεχνικής αξίας ό τι βγήκε μετά τη μεταπολίτευση εκτός από έλάχιστες εξαίρέσεις, ήταν κυριολεκτικά σκουπιδариό. Τα ραδιόφωνα και οι τηλεόρασεις γέμισαν έμετικά κατασκευάσματα για λαούς, Κιλετέρ, καυμούς του λαού, μάνες που κλαίνε, κακές όλιγαρχίες κλπ. Όποιοδήποτε λαϊκό μοτίβο κατακλέφτηκε άσύστολα και πέρασε σάν μεγάλη προώθηση του "λαϊκού πολιτισμού". Οι "ρεμπέτες" κατόκλυσαν την τηλεόραση σε βαθυστόχαστες συνεντεύξεις. Κι οι έταιρείες δίσκων κόβανε μονέδα άπό αυτή τη "μεγάλη άνθιση του λαϊκού πολιτισμού". Κι όλοι αυτοί οι σύγχρονοι λαϊκοί "ήρωες", οι συνθέτες και τραγουδιστές πέρναγαν μετά άπό μια έκπομπή στην τηλεόραση στο όποι όδήποτε φεστιβάλ για να παλέψουν μαζί με την ΚΝΕ για μια νέα δημοκρατία. Η έκπόρνευσή τους - πάλι με έλάχιστες εξαίρέσεις - δέν γνώρισε όριο. Άσνετοι. μαριονέτες. γλύπτες κάθε λογής γέμισαν τον τόπο με συνεντεύξεις περί της μόρας του τόπου και του λαού. Σ' αυτό το έπίπεδο έλάχιστες έποχές έχουν να δειξουν τέτοιο έπίπεδο έκπόρνευσης, τέτοια ύποστάθμη. Ό λαϊκός πολιτισμός "θριάμβευσε".

Όμως έβαλε και την ύπόνορφή του θανάτου τους: Γιατί άπό τη στιγμή και πέρα που η άστική τάξη πήρε πιά αυτό το πώμα και το έκανε τουριστικό όδωμα και έξιλέωσε τη συνείδησή της για ό τι για διακόσια χρόνια έπνιγε κάθε μορφή λαϊκού πολιτισμού, τουλάχιστο άνοιξε τη δυνατότητα να μάς άδειάσει τη γωνιά άπό κάθε ψευτολαϊκίστικο και άστικοδημοκρατικό κατασκευάσμα.

Άλλά μέσα στα σκουπίδια ύπήρξε και η αντίσταση, το προύδεσμα ενός άλλου δρόμου, και πρωτοπόρος μιας τέτοιας αντίστασης ήταν ο Σαββόπουλος.

Ο Σαββόπουλος που ήδη έμίλαγε μια άλλη γλώσσα κι όλας άπό τα πρώτα του τραγούδια μέσα στην πλήρη "άνθιση" του "έντεχνου" λαϊκού τραγουδιού. Ο Σαββόπουλος που δεν άφησε να έπιβεβαιωθεί η "ιστορική" (;) αλήθεια πώς η τέχνη έρχεται μετά άπό τις κοινωνικές άλλα -

γές, αλλά προσπάθησε να σπάσει αυτό το ιστορικό φαταλισμό και θέλησε νάναι ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ με την εποχή του.

Κι' αυτό τόχουμε δεϊ ήδη σε μεγάλο βαθμό σε σχέση με το περιεχόμενο των τραγουδιών του. Όμως θα πρέπει κι' είναι πολύ σημαντικό να το δοῦμε κάπως πιο ιδιαίτερα σε σχέση με τη μουσική του, και τη θέση του απέναντι στη μουσική παράδοση. Και φυσικά έδω, μέσα στο χαρτί που δεν χωράει η μουσική του, και που τα λόγια του ακρωτηριασμένα απ' αυτή πνίγονται, υποχρεωτικά θα ξαναμιλήσουμε μ' αυτά τα κουτσουρεμένα λόγια.

"μ' αεροπλάνα και βαπόρια
και με τούς φίλους τούς παλιούς
τριγυρνάμε στα σκοτάδια
κι όμως έσύ δεν μās ακούς
δεν μās ακούς που τραγουδάμε
μέ φωνές ηλεκτρικές
μές στις υπόγειες στοές".

Μ' αεροπλάνα και βαπόρια και με φωνές ηλεκτρικές. Νά το σήμερα. Κι' είναι φυσικό "έσύ", παλιέ λαϊκίε τραγουδιστή, παλιό τραγούδι να μην μās ακούς, γιατί άλλα τα γυρίσματα, άλλες οι πραγματικότητες.

Μόνο που "οι φωνές μας συναντάνε τις βασικές σου τίς αρχές". Οι βασικές αρχές μένουν οι ίδιες. "Η είλικρίνεια, τό "βρώμικο φωμί για όσους αγαπάνε" ή έκφραση μέσα από τό τραγούδι του ανέκφραστου με λόγια καυμού.

Έδω βρίσκεται ή διπλή σχέση, ή απομάκρυνση, "μ' αεροπλάνα και βαπόρια" και ή "ταυτότητα", αυτή ή διαλεκτική του Σαββόπουλου.

Και δεν υπάρχει καμιά άμφιβολία γι' αυτή του τη στάση.

"σά ρεμπέτικο παλιό
σβήνει
ή φωνή μου και σκορπάει"

Σβήνει και σκορπάει ή φωνή του παλιού ρεμπέτικου, που όμως έχει δώσει τις βασικές αρχές.

Και στη μουσική του αρκεί λίγο να τη θυμηθούμε θα δοῦμε αυτό τό ανεπανάληπτο πάντρεμα που είναι ταυτόχρονα γρονθοκόπημα, σύνθεση και βαθειά αγάπη, ανάμεσα στις ρίζες ορισμένων μοτίβων ενός παλιού "ανατολικού" καμημού και μία άλλη σκληρότερη, παγκόσμια μουσική, την μουσική του καπιταλισμού στις μέρες μας.

Αυτή ή βαθειά ίσοροπία του Σαββόπουλου, τό δέσιμο του χτές του σήμερα, του αύριο είναι ή κείνη που έξ άλλου ξεπερνάει την διαφορετική έρμηνεία που του δίνεται ανάλογα με τη γενιά και την εποχή. Γι' άλλους ήταν ο ίδιόμορφος, γι' άλλους ο λαϊκός, για τη σημερινή γενιά ο "μοντέρνος". Για όλους ένας ούτοπικός. Κι όμως είναι λάθος είναι βαθύτατα ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ. (Κι ως μās λέει τόσα για τις πολιτικές.)

7. Η επανάσταση;

"σήκω ψυχή μου δώσε ρεύμα
βάλε στα ρούχα σου φωτιά
βάλε στα όργανα φωτιά
να τιναχτεί σάν μαῦρο πνεῦμα
ή τρομερή μας ή λαλιά"

Ο Σαββόπουλος είναι ένας έξτρεμιστής. Ένας "προβοκάτορας", ένας "έμπρηστής". Η πολιτική του θέση είναι καθαρή, κι' ως παίρνει ο καθένας από κεῖ ότι του γουστάρει. Δεν χρειάζεται καν ν' απαρτημόσουμε τη θεμετολογία του.

Είναι ένας επαναστάτης, φυσικά μέσα στη λειτουργία του σάν τραγουδοποιού, και όχι έξω απ' αυτή (όπως ίσως θα θέλαμε, αλλά ως δοῦμε παρακάτω).

Είναι ένας επαναστάτης, φυσικά μισός, (μια και βλέπει και τραγουδάει χωρίς να πράττει), αλλά σ' αυτή τη χώρα θα θέλαμε να συναντήσουμε τόν δλοκληρο.

Η θέση του, ή μόνωσή του, του επιτρέπει να βλέπει αυτά που ίσως άλλοι δεν βλέπουν. Φυσικά έχει ένα πλεονέκτημα. Ότι όντας έξω από τις αντιφάσεις της ΠΡΑΞΗΣ, τα δύσκολα προβλήματα της πραγμάτωσης, της αντιστοιχίας ανάμεσα στην ιδέα και την πρακτική, μπορεί πιο εύκολα να διακρίνει τό ΓΕΝΙΚΟ. Τό μειονέκτημά του αντίστροφα είναι πώς όντας έξω απ' αυτή την πράξη, χάνει τό συγκεκριμένο, τη διαδικασία, δεν μπορεί να δεϊ τα φαινόμενα στη γέννησή τους, αλλά μόνο όταν ήδη είναι πραγματωμένα.

Όμως μέσα στο γενικό κλίμα, της άπάτης, των καννίβαλων, "υπονοστώντας σ' ένα κράτος που θριαμβεύει με μιάν ατέλειωτη στριγγιά, διφυγή καμιά" (από την μπαλλάντα για τόν Κοεμτζή), διαισθάνεται καταλαβαίνει εκείνες τις αλλαγές εκείνα τα προβλήματα που μπαίνουν και είναι ανέκφραστα, βλέπει πώς χωρίς την κριτική του, χωρίς τό ρόλο της φαντασίας, χωρίς έξέγερση, ή πολιτική που την θεωρεί αναγκαία είναι "στείρα και βουβή".

Ο Σαββόπουλος είναι ο τραγουδιστής της έξέγερσης, και της φαντασίας ; Είγoura.

"στό' πα και τό '66 ένα βράδι βροχερό
θα'μαι μακριά σου τότε που θα φάχνεις
για γιατρό και δικηγόρο να σοῦ δώσουνε
γραμμή

κάτι θα λαλεῖ στο χώρο τούτη φταίειγιά
τό παιδί

.....
στο 'πα καί τό '66 μέ τραγούδια βραχνια
σμένα
εἶσαι σχῆμα τοῦ θανάτου δέν μπορεῖς χω
ρίς ἐμένα
δίχως τό δικό μου φόρο εἶσαι στείρα
καί μουγγή

Τό νόημα εἶναι ξεκάθαρο. "Ὅπως τότε "κιἀπό
τό '66", κίνημα, πολιτική εἶναι ἀδιανόητη,
στείρα καί βουβή χωρίς τό ρόλο τῆς ἐξέγερσης
τῆς φαντασίας, τῆς θέλησης γιά ὀλοκληρωτική
ἀλλαγῇ, μιά ἀλλαγῇ χωρίς κανένα ἐνδιάμεσο, χω
ρίς καμμιά διαμεσολάβηση. Ὁ Σαββόπουλος βλέ
πει τό ρόλο του. Ἀπέναντι σ' ἕνα κίνημα πού
κυριαρχεῖται ἀπό τόν ψευτο-ρεαλισμό, φέρνει
"ἐκεῖνο τό ἄλλο", πού χωρίς αὐτό δέν ὑπάρχει
κίνημα. "Γράμμή" δέν ἀρκοῦν γιά νά δώσουν γι
ατροί καί δικηγόροι, χρειάζεται καί ὁ δικός
σου φόρος.

"Ὅμως ὁ Σαββόπουλος δέν εἶναι μόνο ἡ ἐξέ
γερση. Ξέρει πώς αὐτή δέν ἀρκεῖ. "Χρειάζο
νται κι' οἱ γραφειοκρατίες". Ξέρει ὅμως πώς
χωρίς αὐτήν δέν γίνεται τίποτε.

Χαρακτηριστικός εἶναι "ὁ ποντικός" ἀπό τή
ρεζέρβα πού ἀκόμα δέν ἔχει κυκλοφορήσει σέ
δίσκο.

"Τώρα ἔβγαλες οὐρά καί προβοσκίδα
κρύφτηκες πίσω ἀπό τήν ἡμερίδα
κάνεις πώς διαβάσεις
καί δέν μᾶς χαιρετᾷς.
ἔβγαλες στό δέριμα σου ραβδώσεις
τρέχεις σέ ὁμάδες κι' ὁργανώσεις
κι' ὅλο τό ρολογάκι σου κυτᾷς.
Κι' ὅμως μέσα στής κόλασης τίς λαῦρες
μέσα σέ δακρυγόνα καί περίπολα καί αὔρες
λάμπεις σάν τό πιό πολύτιμο ὀρυκτό
τούτη τή στιγμή πού σκάσεις τό κλοιό.
Ἄσπρε, γαλάζιε ποντικέ μου
χρόνια τώρα σ' ἀγαπῶ
Ἐκείνη τή φτερούγα σου ἀνοιξέ μου
καί ἄσε με λίγο νά τή δῶ.
Ἐλα χωρίς πολιτικοῦρες μέ τό φτερό σου
νά πετᾷει
ὄχι σῶν μανιφέστων τίς κλεισοῦρες
ἀλλά σέ κεῖνο κεῖ τό μπάρ πού ξενοχτάει.
Ξέρω ἤδη ἔχεις ἀντιρρήσεις
μά οὔτε γώ σοῦ λέω νά χωρίσεις
λέω μέ δυό λόγια μόνο σ' ἀγαπῶ
.....
Ποῖός θά ἀναλάβει τήν εὐθύνη
τί θά πᾶει νά πεῖ στή δικαιοσύνη
μά τό δικαστήριό ὑψώνεται ἀπό δῶ
ὄχι μονάχα γιά τό στιλπνό σου τό φτερό
ἀλλά καί γιά τήν προβοσκίδα σου θαρρῶ."

Σ' αὐτό του τό τραγούδι πού πολλοί τό πῆ
ραν πώς "βρίζει" τήν πολιτική πρακτική, ὁ Σαββό
πουλος ξεκαθαρίζει τήν τοποθέτησή του γι' αὐτήν
πολιτική, ὅπως καί τή θέση του ἀπέναντί της.
Ὁ Σαββόπουλος τό ξεκαθαρίζει. Ἀγαπάει τόν
"ποντικό". Τόν ποντικό πού σκάβει. Ὅμως αὐ
τός ὁ ποντικός ἔχει δυό στοιχεῖα. Ἐχει τόφτε
ρό του καί τήν προβοσκίδα.
Κι' ὁ Σαββόπουλος ἀγαπάει τό φτερό τοῦ ποντι
κοῦ. Ξέρει πώς δέν γίνεται χωρίς τήν προβο
σκίδα ἀλλά δέν μπορεῖ νά κάνει ἄλλοιῶς.

Ὁ Σαββόπουλος τόν ἀγαπάει τήν στιγμή πού σπά
ζει τόν κλοιό, καί λάμπει σάν τό πιό πολύτι
μο ὀρυκτό. Καί τόν καλεῖ νᾶρθαι "ἔξω ἀπό τῶν
μανιφέστων τίς κλεισοῦρες", νᾶρθαι "σ' ἐκεῖνο
τό μπάρ πού ξενοχτάει". Ξέρει πώς ἔχει ἀντιρ
ρήσεις ὁ "ποντικός". Καί ὁ Σαββόπουλος δέν
τοῦ λέει νά χωρίσει, αὐτός τόν ἀγαπάει τέτοι
ος πού εἶναι, μ' ὅλες τίς ἀντιφάσεις του, καί
ἄς ξέρει ὅτι ἡ δικαιοσύνη, ὁ λαός, δέν θά τόν
κρίνει μόνο γιά τό φτερό, ἀλλά καί γιά τήν
προβοσκίδα.

Αὐτή ἡ θέση τοῦ Σαββόπουλου ἀποδίδει πολύ
καλύτερα ἀπό χιλιάδες κεῖμενα κι' ἀναλύσεις
τήν πραγματικότητα καί τίς ἀντιφάσεις τοῦ πο
λιτικοῦ ἀγωνιστή. Τήν πραγματικότητα καί τίς
ἀντιφάσεις τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος. Πού εἶ
ναι Λένιν, Μάο, Μᾶς τοῦ '68, ἀλλά εἶναι καί
μακρόχρονοι καί στενές διαδικασίες, πού εἶναι
"πολιτικές", πού γεννᾶνε, Τένγκ, Μπρέζνιεφ,
καί Φλωράκηδες. Πού εἶναι ἀπό τήν μιά ἐξέγερ
ση κι' ἀπό τήν ἄλλη μακρόχρονοι κομματικές λι
τανίες. Πού εἶναι θέληση γιά πέταγμα κάθε ἐ
ξουσίας καί δημιουργία ἐξουσιῶν. Καί ἡ θέση
του εἶναι βαθειά πολιτική. Ξέρει πώς ἡ διαλε
κτική τῆς ἀπελευθέρωσης εἶναι μακρόχρονη καί
ἀντιφατική. Κι' ὅμως δέν παίρνει τή θέση τοῦ
"ἡ ὅλα ἡ τίποτε". Παίρνει τή θέση, τήν μόνη
πραγματική, τήν μόνη ἐπαναστατική, τοῦ προχω
ρήματος μέσα ἀπό τίς ἀντιφάσεις. Μόνο κονταί
νοντας τίς προβοσκίδες μπορεῖ κανεῖς κάποτε
νά τίς ἐξαλείψει. Κι' ὁ Σαββόπουλος βοηθάει σ'
αὐτό, κριτικᾶροντας, ἀπό τά "μέσα", μέ "εὐθύ
νη" αὐτές τίς προβοσκίδες, βοηθώντας ἔτσι στο
χτίσιμο ἑνός κινήματος. Κι' αὐτή εἶναι ἡ ΠΡΑ
ΞΗ του.

Ὅποτε μποροῦμε νά ξαναδοῦμε ἕνα πρόβλημα.
Σίγουρα ὁ Σαββόπουλος δέν συμμετέχει στήν πρ
ακτική ἑνός κινήματος. Σίγουρα ζεῖ ἀπομονωμέ
να. Σίγουρα μᾶς ἐκνευρίζει μέ διάφορες κοτσά
νες πού λέει γιά τόν καλό Μπάμπη. Σίγουρα
δέν πατάει στίς ἀπεργίες νά τραγουδήσει. Σί
γουρα "βγάζει λεφτά" ἀπό τοῦς δίσκους του.
Ζεῖ ἔξω ἀπό μᾶς. Σίγουρα εἶναι πολύ περισσό
τερο "κριτικός" παρ' ὅλο ὅτι δομεῖ.

Κι' ὅμως μποροῦμε νά ποῦμε "εἶναι κι' αὐτός
ἴδιος μέ τοῦς ἄλλους", ἡ "καιρός νά γιαιουρτώ
σουμε καί τόν ἴδιο, πού κάνει τή βεντέτα";

Κι' ἐδῶ μπαίνει ἕνα σημαντικό πρόβλημα πού
δέν λύνεται εύκολα: Βέβαια θά θέλαμε ἕνα τρα
γουδιστή σάν τόν Σαββόπουλο νά γράφει γιά
τήν ἐργατική τάξη, νά τραγουδᾷ γι' αὐτή, νά
μᾶς δώσει κι' ἄλλα τραγούδια, τραγούδια ἀγώνα.
Μέ λίγα λόγια θά θέλαμε ἴσως ἕνα Σαββόπουλο
"κομματικό". Ὅμως πιστεύουμε ὅτι κάτι τέτοιο
εἶναι καί ἀδιανόητο καί λάθος.

Γιατί κατ' ἀρχήν δέν ἔχουμε κανένα "κόμμα".
Πᾶει νά πεῖ πώς δέν ὑπάρχει ἕνα ἐπαναστατικό
κίνημα πού νά μπορεῖ ὁργανικά νά συγχωνεύσει
ἕνα σύνολο ἀπό καλλιτέχνες. Στή συνέχεια γι
αὐτό, πιά μᾶς τόχει δεῖξει ἡ ἱστορία, ὁ καλλι
τέχνης ξεκινᾷ ἀπό ἄλλους προβληματισμούς, ἀ
πό ἄλλους ὁδούς.

Κι' αὐτό δέν σημαίνει καθ' ὅλου τή λατρεία τοῦ
"καλλιτέχνη", τή "θεϊκή" του ὑπόσταση, ἀλλά
ἀντίθετα τό κουτσουρέμα του. Ὁ καλλιτέχνης εἶ
ναι ἕνα ἄτομο κουτσουρεμένο, γιατί ὑπόκειται
στόν-καπιταλιστικό καταμερισμό τῆς ἐργασίας,
πού χωρίζει λόγο καί πράξη. Σάν τέτοιος, σάν

Ένα άτομο που κινείται ΜΒΕΑ στα πλαίσια αυτού του καταμερισμού και της αλλοτρίωσης, δεν μπορεί ποτέ να είναι επαναστάτης, νέτα σκέτα. Τό μάξιμουμ που μπορεί να είναι είναι επαναστάτης - ποιητής (!), πάει να πει μισός επαναστάτης.

Όποτε θα πει κανείς : Τί μας χρειάζεται λοιπόν ; Μα ακριβώς γιατί ζούμε σ' ένα κόσμο αλλοτρίωσης, σ' ένα κόσμο που διασπάει το άτομο, που το αλλοτριώνει, που μεταβάλλει την δημιουργικότητά του σε καταναγκαστική και εξενη εργασία, σ' ένα κόσμο που διαχωρίζει λόγο και πράξη, ιδιωτικό και δημόσιο, συνείδηση και υποσυνείδητη επιθυμία, γι' αυτό ακριβώς η τέχνη μας λέει κάτι τίς. Έρχεται να μιλήσει σ' εκείνον τον τεράστιο χώρο που βρίσκεται ανάμεσα στο πραγματικό, το υπαρκτό, και την επιθυμία της αλλαγής, της ολοκλήρωσης. Κι' αυτή τη "δουλειά", την κάνουν στην εποχή μας οι "καλλιτέχνες", οι φορείς της τέχνης. Πάει να πει, ότι ακριβώς γιατί η φαντασία μας έχει αλλοτριωθεί, η δημιουργικότητά μας αποξενωθεί, την παραχωρούμε σε όρισμένα άτομα, που άναλα μβάνουν να κάνουν "τέχνη" για μας.

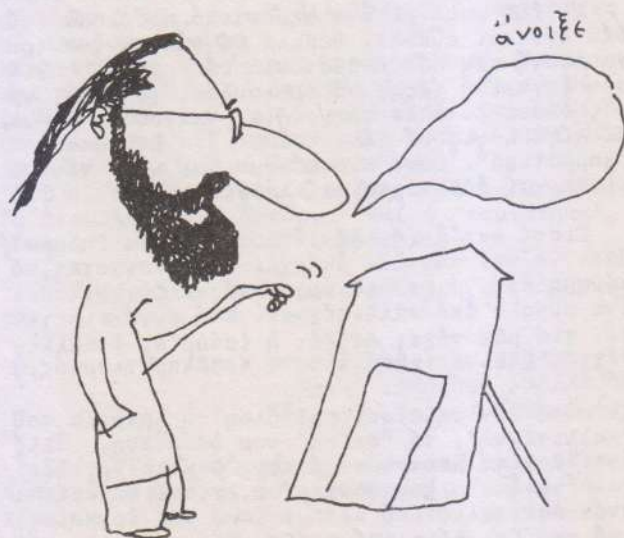
Έκεί ακριβώς στηρίζεται κι' η διαφορετική διαδικασία του καλλιτέχνη. Για τον πολιτικό αγωνιστή κι' αγωνίστρια, για τον άνθρωπο της δράσης, η προσπάθεια βρίσκεται στην έναρμόνιση του λόγου και της πράξης, στην μεταβολή του λόγου σε πράξη, και την τροφοδότηση του λόγου από την πράξη. Όμως αυτή η διπλή διαδικασία σημαίνει αναπόφευκτα την προσαρμογή του λόγου στις αναγκαιότητες της συγκεκριμένης πράξης. Έπομένως σημαίνει την αναπόφευκτη ΜΒΕΙΚΟΤΗΤΑ αυτού του λόγου. Γι' αυτό μας χρειάζεται ο καλλιτέχνης, που δεν προσπαθεί, κατ' αρχήν, να προσαρμόσει το λόγο στην πράξη του, αλλά στην πράξη, την πραγματικότητα της κοινωνίας, την πράξη των άλλων, τις επιθυμίες και τα όνειρα των άλλων. Είναι ένας καθρέφτης, κι' όσο πιο πιστός, τόσο καλύτερος. Έκεί βρίσκεται το "μυστήριο" του καλλιτέχνη. Έτσι από την μια μπορεί να δίνει ένα έργο "άληθι-

νό" πραγματικής αξίας και ταυτόχρονα να άσχο λείται με το πώς θα πουλήσει τα έργα του, ή να λέει κοτσάνες σε διάφορους δημοσιογράφους. Αυτό εκφράζει την διάσπασή του, τη διάσπαση λόγου και πράξης.

Τό ζήτημα μπαίνει από εκεί και πέρα. Τό πώς ο καλλιτέχνης, που θέλει να είναι επαναστάτης, προσπαθεί να σπάσει τη διχοτόμησή του, και να ξανα-ενώσει έργο και πράξη. Αυτή η διαδικασία μπορεί να είναι δυο ειδών. "Η σπάει τη λειτουργία του καλλιτέχνη, και μεταβάλλεται σε επαναστάτη, ΠΑΥΟΝΤΑΣ ΝΑΝΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΗΣ" μιλά και πιά θα πρέπει να προσαρμόσει το λόγο του στην δικιά του πραχτική, ή σε έποχές που ανεβαίνουν οι κοινωνικές αντιθέσεις, και η κοινωνική σύγκρουση, μπορεί τό "άληθινό", που αντανάκλει, να γίνει ή ίδια ή πορεία του ατομικά. Μόνο τότε, παραμένοντας πάντα καλλιτέχνης, δηλαδή διασπασμένος, μπορεί να έγκυαταλείψει, τις μπουάτ, τις έταιριες δόσκων, την σκοτισμένη του πολιτική συνείδηση, και τά υπόγεια μπάρ των καλλιτεχνών και να βγει στο δρόμο, μόνο τότε μπορεί να είναι "κομματικός" καλλιτέχνης, δηλαδή, να τραγουδήσει τους αγώνες του λαού, από "κριτικός" καλλιτέχνης, να γίνει πολιτικός. Κι' ο Σαββόπουλος παίζει ανάμεσα σ' αυτά τά δυο, είναι πολιτικός μόνο στο βαθμό που είναι "κριτικός". Δεν ξέρουμε αν θα μπορούσε ή θα βρεθεί στίς συνθήκες να είναι πολιτικός νέτα - σκέτα.

Έπομένως ή ταύτιση του με ένα επαναστατικό κίνημα μπορεί να γίνει μόνο αν υπάρχει ένα τέτοιο κίνημα που να μπορεί, να "καλύψει" συναισθηματικά, βιωματικά, τον οποιοδήποτε καλλιτέχνη. Έδώ βλέπουμε ότι τό κίνημά μας δεν "καλύπτει", ούτε εκείνους που άμεσα συμμετέχουν σ' αυτό, που φάχουν σε διάφορες κατευθύνσεις για κανένα "ναρκωτικό". Μ' αυτή την έννοια σήμερα ένας Σαββόπουλος "κομματικός" δε θα μπορούσε παρά να είναι κουτσουρεμένος, ή τέλος πάντων είναι κάτι δύσκολο να τό διανοηθούμε. Τό δίλημμα λοιπόν είναι, στο βαθμό που παραμένει καλλιτέχνης, ανάμεσα σ' αυτό που είναι και σ' ένα καλλιτέχνη πολύ πιο ρηχό και άσημαντο.

Από την άλλη, με δεδομένο ότι ο Σαββόπουλος δεν είναι μέλος καμμιάς οργάνωσης (!) ή μόνωσή του, που κακώς φυσικά την επεκτείνει και σε σχέση με τό έστω μικρό εργατικό κίνημα, άποτελεϊ γι' αυτόν έναν όρο ύπαρξης. Για να υπάρχει σαν άληθινός καλλιτέχνης μέσα στο κλίμα των κορυβαντιούντων άληθινών και μηδενικών, μέσα σε μιá "Ελλάδα" που άρχίζει να γελά και γίνεται γελάδα" είναι άνάγκη να χειμιά μόνωση. Μιá μόνωση που σε τελική άνάλυση δεν διαφέρει από τη δικιά μας, τη μόνωση ενός κινήματος ακόμα μικρού, που αντιμετωπίζει τά ίδια προβλήματα για να περάσει τό μήνυμά του. Έπομένως και σε σχέση μ' αυτό δεν έχουμε πολλά να πούμε. Για την ώρα, έστω μακριά, είναι ίσως ο μόνος που είναι μαζί μας, κι' ίσως ακόμα, για έναν άνθρωπο που γράφει έδώ καθ' δεκαπέντε χρόνια, που ξεκίνησε μαζί μ' αυτό τό ίδιο κίνημα, ο όρος για να είναι μαζί μας είναι τό ότι βρίσκεται άπόμακρος κι' άπομονωμένος. Μιá-καί για όποιον άγαπάει οι πόθοι του άκούθουνε υπόγεια διαδρομή.

Γιά να μετρήσουμε να δούμε απ'αυτούς που ρχονται από τόσο "μακρυά", από τό σωτήριο Έ-τος 1963, πόσοι άραγες έχουν μέλνει.

Καί στο κάτω - κάτω "έκεϊνο πού μάς ένδια φέρει τόν .... θεατή είναι τό έργο" κι'όχι ό ποιητής. Φυσικά αύτή ή άπομόνωση απ'τό λαό, συνδυασμένη μέ τή σχετική βεντετοποίηση μπο-ρεϊ αύριο, σύντομα, να τόν οδηγήσει σέ φευτι-ές, σέ έξωτισμούς, έξω από τά προβλήματα τοῦ κόσμου. Πάντως αύτό ίσως ίσχύει για αύριο.

Τί είναι λοιπόν ό Σαββόπουλος "Είρήνη καί άφοπλισμός, καί αντιπολεμική καρικατούρα;" Ό Σαββόπουλος ό ίδιος μάς λέει πώς όχι. Οί χι-λιάδες τών νέων πού νοιώθουν μέσα από τά μη "κομματικά" έργα του να βγαίνουν οί καημοί καί τά προβλήματα τους έχουν βρεϊ τήν άπάντη-ση πού δέν έχει ό ποιητής. Κομμάτι τής ρήξης μέ τό παλιό, κομμάτι άπίστευτα μεγάλο στή χώ-ρα μας, εκείνης τής διαδικασίας τής ΠΟΛΙΤΙ-ΣΤΙΚΗΣ ΒΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ πού προετοιμάζει μιá άλλη. Καί πού σήμερα βρίσκεται μπρός σέ μιá άνάγκη άνελέητης κριτικής αύτοῦ τοῦ κόσμου, τοῦ πα-λιού κόσμου. Κι'ό Σαββόπουλος αύτό τό κάνει μαζί μας, τό κάνει για μάς, τό παίρνει από μάς.

Κομμάτι, εκείνης τής διαδικασίας πού γκρε-μίζει ένατό χρόνων είδωλα, χιλιόχρονης συνή-θειες, πού προετοιμάζει τίς πόλεις πού θανά-γονται. Κι'οί πυρκαγιές έχουν άνάψει σέ μερι

κά μυαλα. Κι'ό Σαββόπουλος φέρνει κι' αύτός τή "φωτίτσα του". Είναι κι'αυτός μαζί μας στά όδοφράγματα (έστω ...νοερά!). Από κεϊ καί πέ-ρα πολλά μπορούμε να κριτικάρουμε. Άλλά όπως λέει κι'ό ....ποιητής. Σε κάποιον χάριζαν γά-ιδαρο κι'αυτός τόν κύταγε στά δόντια (παρ'ό-λο πούχει καλά δόντια).

Φυσικά όταν αύριο θά χρειαστεϊ από μιá κρι-τική να περάσουμε σέ ένα στάδιο οίκοδόμησης, δέν ξέρουμε τί θά γίνει. Άλλά ήδη από σήμερα από τήν κριτική, βγαίνουνε τά όλικά, κι'ό Σαβ-βόπουλος βγάζει τά ίδια μέ μάς.

Δέν ξέρουμε πόσο μέσα απ'αυτά τά λίγα, άλ-λά ήδη πολλά, στά πλαίσια τοῦ περιοδικού, έγι-νε δυνατό να δοθεϊ μιá όψη τοῦ Σαββόπουλου. Οί έλλείψεις είναι πολλές καί κύρια στόν "Α-ριστοφάνη πού γύρισε από τά θυμαράκια" καί τό τραγούδι για τόν Κοεμτζή. Όμως γι'αυτά πι-στεύουμε πώς χρειάζεται μιá όλοκληρη ξεχωρι-στή δουλειά, πού καλό θάταν να γινόταν.

Τέλος, δέν θά πρέπει από τό Σαββόπουλο να ζητάμε αυτά πού τό κίνημά μας δέν μπορεί άκό-μα να δώσει, αλλά πού κάποτε θά βγάλει, ή θά βγάζει ήδη σέ μικρό βαθμό. Δηλαδή μιá τέχνη τοῦ άγώνα, μιá τέχνη πού βγαίνει από τήν άφι-σσα ή τήν προκήρυξη. Δηλαδή τήν προσπάθεια έ-νός κινήματος να ένώσει φαντασία καί πράξη ό-ργανικά. Όταν πράγματι θάχουμε φτάσει εκεί, τότε, ίσως δέν θά μάς χρειάζονται οί Σαββό-πουλοι, δηλαδή οί χωριστοί καλλιτέχνες.

ΓΑΛΛΙΑ: ένας "αυτονομος" μιλάει (συνεχεια απο σελ. 82)

Η συντονιστική έπιτροπή θά αναλάβει άκό-μα τήν έκδοση μιáς δεκαπενθήμερης έφημερίδας (Αύτονομία για τόν Κομμουνισμό) καθώς καί τήν προκαταρκτική δουλειά για μιá άνώτερη φάση όργάνωσης.

Τήν άνοιξη τοῦ '79, μπορούμε να πούμε πώς ή άύτονομία έκανε ένα άλμα πρós τά μπρός :

α. Πρώτα - πρώτα πέτυχε να ξεπεράσει τή τε-ράστια πείση τής κρατικής καταστολής καί τοῦ ρεβιζιονιστικού κόμματος (για τό όποιοαῦ-τόνομοι = χαφιές) καθώς καί να διευρύνει τή πολιτική της βάση, χάρη σέ μιá πιό συστημα-τική δουλειά σέ σχέση μέ τήν προηγούμενη χρο-νιά. Άνάμεσα στίς δραστηριότητες της μπορού-με να ξεχωρίσουμε : μιá συγκέντρωση μέ 2.000 άτομα, τήν έφημερίδα, διάφορες άφίσσες, δεκά-δες χιλιάδες προκηρύξεις, συστηματική παρέμ-βαση σέ διάφορους χώρους, συμμετοχή στοῦς ά-γώνες τής νεολαίας.

β. Κατόρθωσε να ξεπεράσει τό έπίπεδο τοῦ Παρισίου μέ τό σχηματισμό μιáς ομάδας Αύ-τονομίας στήν Καέν, μέ τήν αναφορά στήν Αύτο

νομία από ομάδες πού προϋπήρξαν στήν Ρουέν, (πρώτη ομάδα μαθητών), στό Περιγκέ (πρώτη ό-μάδα άναρχικών).

γ. Άνοιξε συγκεκριμένες προοπτικές επέμβα-σης καί πρωτοβουλιών πού επιτρέπουν τήν οίκοδόμηση ενός Αύτόνομου ταξικού κινήματος, όλο καί πιό ίσχυροῦ.

δ. Δέν περιορίζεται πιά στή πάλη ένάντια στήν κρατική τρομοκρατία.

Τώρα υπάρχουν καινούργιες προοπτικές : Η άύτόνομη συντονιστική έπιτροπή, πού γεννήθη-κε μέ βάση τίς άνάγκες τοῦ κινήματος τό 1979 έχει πιά ξεπεραστεϊ. Αύτό τό καλοκαίρι οί διάφορες τάσεις τοῦ χώρου τής Αύτονομίας έπε-ξεργάζονται διάφορα προγράμματα παρέμβασης στό έργοστάσιο, τή γειτονιά, τόν πολιτιστικό τομέα, τά πανεπιστήμια, έφημερίδα κλπ. Κι'αυ-τό δέ μπορεί παρὰ να αυξήσει τόν πολιτικό πλοῦτο αύτής τής δύναμης.

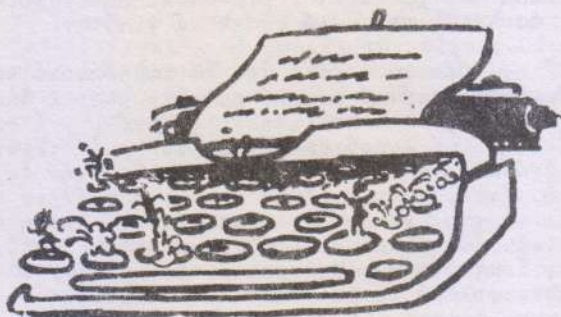
ΓΙΑ ΝΑ ΕΙΜΑΣΤΕ ΕΝΤΑΞΕΙ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ...

... οί συγγραφείς,

... οί ρεπόρτερς,

... οί δαχτυλογράφοι,

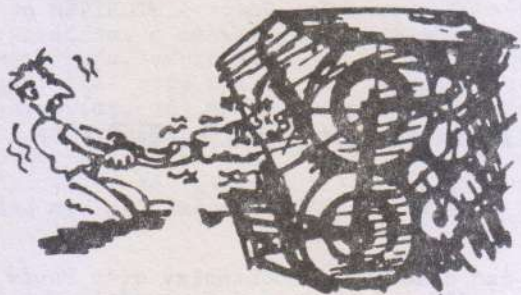

...
Διευθύνεται
δπό συντακτική
έπιτροπή

Υπεύθυνη γιά τό νόμο:

... οί φωτογράφοι,

Τυπώθηκε στό τυπογραφείο
Παπαδόπουλου Μανώλη
Γ. Αβέρωφ 117 - Κορυδαλλός

Χριστίνα Σταματοπούλου
Δερβενίων 39 - Αθήνα

Κεντρική διάθεση
Δερβενίων 39
Εξάρχεια - Αθήνα Τ.Τ. 148
... 3602644

...Τιμή
δρ. 40

Μά θα πετ κανείς, αυτές οι ομάδες για την ώρα περιορίζονται στο χώρο των νέων. Αυτό είναι αλήθεια. Όμως σ' ένα άλλο επίπεδο βλέπουμε κιόλας πώς και οι εργατικοί αγώνες γίνονται πιά με αιτήματα που αφορούν όλο και περισσότερο τις συνθήκες δουλειάς και την πάλη ενάντια στην εντατικοποίηση, με αποκορύφωμα την απεργία του Πίτσου που κράτησε εξη μήνες αναπτύσσοντας νέες μορφές πάλης και αποκάλυψε ένα νέο επίπεδο αντικαπιταλιστικής συνειδήσεως σε μία εργατική πρωτοπορία, που εκφράστηκε με τα συνθήματα "Κλειστο τόΝταχόου", μπρος στην απειλή κλεισίματος του εργοστάσιου, και το "Βία στη βία των αφεντικών", που άλλωστε έγινε και πράξη. Έτσι, παρόλο που άκμα δέν έχουμε μία ουσιαστική εμφάνιση αυτόνομων ομάδων στον εργατικό χώρο, ωστόσο και στην εργατική τάξη μπαίνει, αρχίζει να μπαίνει μία άλλη συνειδήση αγώνων, που είναι πιά πέρα απ' αυτό που ονομάζουμε αστικοδημοκρατικό επίπεδο. Στόν αγώνα του Πίτσου φάνηκε ξεκάθαρα ένα νέο στοιχείο, η κατάκτηση μιας νέας ΤΑΣΙΚΟΤΗΤΑΣ των εργατών, που πιστεύουμε ότι άργα ή γρήγορα θα εκφραστεί και στο οργανωτικό επίπεδο.

"Έτσι λοιπόν μπορούμε να μιλάμε για τις απαρχές μιας ρήξης της παλιάς πολιτικής πραγματικότητας, για το ΠΡΟΟΙΜΙΟ ΜΙΑΣ ΝΕΑΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΑΓΩΝΩΝ.

Κάποιοι θα μπορούσε να αντιτείνει πώς θα ήταν δυνατό να υπάρχουν τέτοια φαινόμενα και όμως να παραμένουν περιθωριακά, στο βαθμό που στο σύνολο της κοινωνικής πραγματικότητας δέν υπάρχουν δυνατότητες μιας εξέυσης των αντιθέσεων. Όμως είναι φανερό, τόσο από την οικονομική και κοινωνική κατάσταση όσο και από τη γενική πολιτική κατάσταση, που πραγματικά δεύνεται, όσο και από την κατάσταση σε άλλους κοινωνικούς χώρους (βλέπε αγρότες, τραπεζοϋπάλληλους, κλπ.), πώς η "περιρρέουσα" ατμόσφαιρα είναι ευνοϊκή. Και από κε και πέρα το ισχυρότερο "όπλο" αυτού του κινήματος είναι η πραγματική ανταπόκρισή του με τις κοινωνικές πραγματικότητες της χώρας μας. Πραγματικότητες που οδηγούν, 30 χρόνια μετά το αντίρτικο, στη γέννηση του πρώτου μεγάλου αντικαπιταλιστικού κινήματος.

γ. Η ανάπτυξη της αντιπαραθέσεως

Με βάση αυτά τα δεδομένα, μπορούμε και πρέπει να περιμένουμε μία ανάπτυξη ενός όλο και πλατύτερου αντικαπιταλιστικού κινήματος, που θα αποχτάει σταδιακά μία πιο οργανωμένη δομή, πιο ξεκάθαρους στόχους και θα διευρύνει το πεδίο της παρέμβασής του.

Αυτό που στη Γαλλία ή την Ιταλία υπήρξε το κίνημα του '68 (στην Αμερική του '64, στη Γερμανία του '67), στην Πορτογαλία του '74, στην Ισπανία του '68 μέχρι το '77, κλπ., σήμερα μπορεί, και είναι ιστορική αναγκαιότητα, να εμφανιστεί και στη χώρα μας. Βέβαια, κάτω από άλλες συνθήκες, διεθνείς και εθνικές, σε άλλο πολιτικό πλαίσιο και με βάση τις εθνικές μας ιδιομορφίες. Όμως πρόκειται για κάτι που πιστεύουμε πως είναι αναπόφευκτο. Αυτή η χώρα, που για πολλές δεκαετίες κυριαρχούνταν από το πνεύμα του "ριζοσπάστη" μπακάλη, από την έλλειψη πραγματικής ζωής και ταξικής αντιπαράθεσης, μπαίνει στην περίοδο που θα γνωρίσει την πρώτη μεγάλη είσοδο των μοντέρνων

καιρών, δηλαδή της ίδιας της της πραγματικότητας.

Η χώρα μας μπαίνει στην περίοδο που θα πάρει μία γεύση από το σύγχρονο κίνημα της νεολαίας και της εργατικής τάξης, πράγμα για μας ανυπολόγιστης σημασίας. Μετά 30 χρόνια πολιτικές υπεκφυγές, γεννιέται κάτω από τα μάτια μας το πρώτο πραγματικά αντικαπιταλιστικό κίνημα. Αυτή την είσοδο στην Εύρώπη θα πρέπει να προετοιμάσουμε για την αστική μας τάξη.

Και φυσικά, ότι έγινε μέχρι σήμερα δέν ήταν παρά η "απαρχή". Απαρχή για πολλούς λόγους.

1. Αυτό το κίνημα μόλις και γεννιέται, άκμα αδύνατο ποσοτικά και ποιοτικά. Μεγάλη σύγχυση, ανομοιογένεια, πολλά λόγια, ή μάλλον και λίγα λόγια και λίγες πράξεις.

2. Έλλειψη συγκεκριμένου προγράμματος παρέμβασης στους χώρους που βρίσκονται οι διάφορες ομάδες. Μ' αυτό δέν έννοουμε το πρόγραμμα, με κεφαλαίο Π, μιας ομάδας, ή οργάνωσης αλλά την ανάλυση της συγκεκριμένης κατάστασης στο συγκεκριμένο χώρο και την επιλογή των στόχων επέμβασης. Χωρίς ένα πραγματικό πρόγραμμα, μία πραγματική ανάλυση της κατάστασης δέ μπορεί να υπάρξει παραπέρα ανάπτυξη του κινήματος. Πάει να πει, σε κάθε χώρο, η προσπάθειά μας πρέπει να στραφεί στην ανάλυση και στην προγραμματισμένη παρέμβαση. Στο σχολείο ή το πανεπιστήμιο δέν αρκεί πιά να μιλάμε για αστικό σχολείο, εκπαίδευση ή εντατικοποίηση. Πρέπει να δούμε πιο συγκεκριμένα πώς εκφράζεται αυτό, ποιοι κρύκοι της αλυσίδας θα πρέπει να τραβηχτούν.

3. Για να γίνει όμως κάτι τέτοιο θα πρέπει να ξεπεραστεί το στάδιο μιας δουλειάς παρέμβασης στη χάση και στη φέξη και πολύ συχνά "από τά έξω", όπως γινόταν φέτος. Θα πρέπει να ξεπεραστεί το στάδιο μιας "αλειπτωτιστικής" παρέμβασης από ορισμένους ανθρώπους του "χώρου", που συχνά δέν είναι παρά υπολείμματα της προηγούμενης φάσης χρήσης του κινήματος, και να προχωρήσει η σύνδεση με νέα στοιχεία, πιο δεμένα με τις πραγματικότητες του χώρου τους (χαρακτηριστική π.χ. στά πανεπιστήμια ήταν η εμφάνιση ομάδων στους πρωτοετείς, που τις περισσότερες φορές ήταν ανεξάρτητες και έξω από τις ομάδες που είχε δημιουργήσει ο "χώρος", πολύ πιο δεμένες με τα πραγματικά προβλήματα και πιο μαζικές). Η συχνά "φοκλορική" σάλτσα των ομάδων πρέπει να αντικατασταθεί, και αναπόφευκτα αντικαθίσταται με μία άλλη αίσθηση σοβαρότητας και παρέμβασης. Οι ομάδες, για να προχωρήσουν, δέν πρέπει να είναι μία επίδειξη "μοντερνισμού" αλλά ένα πραγματικό σύγχρονο αντικαπιταλιστικό κίνημα.

4. Τέλος, ένα άλλο στοιχείο είναι ο "άρνητικός τρόπος" με τον οποίο γινόταν μέχρι σήμερα η σύνδεση ανάμεσα στις διάφορες αυτόνομες ομάδες και καταστάσεις. Αυτή η σύνδεση έγινε, μέχρι σήμερα κύρια με χαρακτηριστικά ΑΜΥΝΑΣ απέναντι στην κρατική τρομοκρατία. Σ' αυτή τη διαδικασία έγινε η πρώτη σύνδεση ανάμεσα στις ομάδες και ρεύματα. Και είναι φανερό πως κάτι τέτοιο δέν αρκεί. Το σημείο ενοποίησης δέ μπορεί να είναι η καταπίεση και μόνο. Πρέπει να δημιουργηθούν άλλα επίπεδα ενοποίησης που να διαμορφώνουν, σταδιακά, επίπεδα ενιαίας παρέμβασης, επιθετικού και πολιτικού χαρακτή-

ρα, πού θά άφοροϋν τήν άντιπαράθεση μέ τή συνολική πολιτική τοϋ κεφάλαιου.

Πιστεύουμε ότι αύτά ήταν τά κυριότερα προβλήματα πού καθόρισαν μέχρι σήμερα τό γεγονός ότι τό "αυτόνομο" κίνημα πού ύπήρχε, μέχρι τώρα δέν ήταν παρά ή άπαρχή καί ή όρατή όψη ενός κινήματος πού πρόκειται νά συνταράξει τήν έλληνική κοινωνία.

Καί ένγύηση γι' αύτό, γιά τό ότι αύτό τό κίνημα προχωρεί καί δέν έκφυλίζεται, είναι καί τό ότι τό νέο κίνημα προχωρεί προς αύτές τίς κατευθύνσεις καί συνειδητοποιεί, τίς έλλείψεις πού παραπάνω έπισημάναμε. Οι ίδιες ξεκαθαρίζονται, σταδιακά διαμορφώνεται ένα πρόγραμμα συγκεκριμένης παρέμβασης, οι ομάδες εμπλουτίζονται διαρκώς, μέ νέες δυνάμεις, λιγότερο περιθωριακές καί όλο καί περισσότερο δεμένες μέ τήν πραγματικότητα τής ελληνικής κοινωνίας, τέλος εμφανίζεται ή διάθεση καί ή αναγκαιότητα γιά μιá ευρύτερη αντίληψη, γιά ξεπέρασμα όποιουδήποτε κορπορατισμού καί γίνονται οι πρώτες προσπάθειες γιά ένοποιημένη παρέμβαση.

Άκριβώς αύτά είναι τά στοιχεα, στοιχεα πού δείχνουν μιá πραγματική ανάπτυξη ενός πολιτικού υποκείμενου νέου τύπου, σε μεγάλη κλίμακα (πού πολλές της πλευρές άγγίζουν όχι μόνο

νο τίς έπαρχιακές πόλεις αλλά καί τά χωριά), στοιχεα πού θεμελιώνουν μιá πραγματική πολιτική αίσιοδοξία. Τό γεγονός τής έλευσης ενός νέου αντικαπιταλιστικού επαναστατικού κινήματος δέν είναι κάτι πού μπορεί νά μάς τό δείξει μιá όποιαδήποτε στατιστικό-κοινωνιολογική αλχημεία, μάς τό δείχνει ή ίδια ή εξέλιξη καί ή διαμόρφωση τής συνείδησης των ανθρώπων.

Αύτό είναι καί σε τελική άνάλυση τό νόημα τής ΡΗΞΗΣ σάν έντυπου. Η δημιουργία ενός επιπλέον όργανου αύτοϋ τοϋ κινήματος πού νά βοηθήσει αυτές τίς διαδικασίες πού αναφέραμε παραπάνω καί νά μεταμορφωθεί καί ή ίδια κάτω απ' αυτές τίς διαδικασίες, δηλαδή νά ναι οργανικό τους στοιχείο.

Πιστεύουμε λοιπόν ότι άνεπαίσθητα, αλλά πολύ καθαρά, γιά όσους έχουν άνοιχτά τά μάτια τους, δηλαδή συμμετέχουν στις κοινωνικές διαδικασίες καί τους άγώνες, έχει άνοξειακιόλας ένας νέος κύκλος άγώνων μέ αντικαπιταλιστικό περιεχόμενο, πού, ξεκινώντας από τήν νεολαία, θά άγκαλιάσει πλατιά στρώματα τής κοινωνίας, θά συνταράξει τήν ελληνική έπαρχιακή πραγματικότητα καί θά βαθύνει τήν κρίση τοϋ καθεστώτος. Λοιπόν, ό "νέος χρόνος" θά πάει καλά.

1. ΠΙΤΣΟΣ	I
α. Μιά ιστορική ... "ήττα"	I
β. Χρονικό τοϋ αγώνα	3
γ. Μιά εργατική πρωτοπορεία στον Πίτσο;	10
δ. Μερικά συμπεράσματα	12
2. μεγαρα : αντιστάση στην κρατική τρομοκρατία	14
3. Η ΗΤΤΑ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΙΤΙΚΩΝ	16
4. " ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΩΠΟ " ΚΑΙ ΜΟΞΑ	18
5. " ΠΑΛΗ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΗ ΔΕΞΙΑ "	19
6. ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ	21
7. εργατικοί άγώνες	22
α. Άπεργίες - Άπολύσεις - Άτυχήματα	22
β. Η άπεργία πετνας των άπολυμένων τής ΣΟΦΤΕΕ	24
γ. Η ΒΕΞΟ καί οι έμπρηστές	26
8. γυναίκα	27
α. " ΜΑΥΡΗ " ΔΟΥΛΕΙΑ καί ΓΥΝΑΙΚΑ	27
β. ΒΙΑ : ή καθημερινή πραγματικότητα γιά τήν γυναίκα	30
9. τρομοκρατία καί αντιστάση	33
α. Έρευνες συλλήψεις	35
β. Τό κράτος ενάντια στους άγρότες	36
γ. Δίκες Καταδίκες	37
10. νεολαία	41
α. Η πλατεία "άναρχίας" καί ο Ριζοσπάστης	41
β. Τά "χαπάκια"	42
γ. Διακοπές ... Αδιάκοπες	43
11. σπουδαστικά	45
α. Φροντιστήρια καί "έκπαιδευτική μεταρρύθμιση"	45
β. Κτηνιατρική Θεσ/νίκης: ή έμπειρία μιáς κατάληψης	47
γ. Θεσ/νίκη ή κατάσταση σήμερα κι ό "χώρος"	51
δ. Αρχιτεκτονική Αθήνας	52
ε. Αυτόνομη ομάδα φοιτητών	53
ς. Γεωπονική : ή δράση τοϋ φασίστα πρύτανη	56
η. Ομάδα Α' Οικονομικού	57
θ. Η "ομάδα πρωτοβουλίας φοιτητών" στην Αθήνα	59
ι. Ο διπλός ρόλος τοϋ φοιτητικού κινήματος	61
12. ΧΑΙΔΑΡΙ γιά ένα μαζικό όργανο νέου τύπου	62
13. ψυχιατρείο ή τεχνική τής θεραπευτικής εξόντωσης	63
14. Η ΜΑΓΕΙΡΕΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ	66
15. ΠΟΛΩΝΙΑ (αφιέρωμα)	68
16. γαλλία Ένας "αυτόνομος" μιλάει	82
17. σαββοπούλος μέ τήν ηλικία τοϋ κινήματος	83

